

Den Europæiske Unions Tidende

C 161

50. årgang

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

13. juli 2007

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	III <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg	
	434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007	
2007/C 161/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om De økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring	1
2007/C 161/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om det nødvendige i, at der udvikles en samordnet strategi til forbedring af bekæmpelsen af skattesvig KOM(2006) 254 <i>endelig</i>	8
2007/C 161/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Boliger og regionalpolitik	17
2007/C 161/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets direktiv om kapitaltilførselsafgifter (Omarbejdning) KOM(2006) 760 <i>endelig</i> — 2006/0253 (CNS)	23
2007/C 161/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om eftermontering af spejle på tunge lastvogne, som er indregistreret i Fællesskabet KOM(2006) 570 <i>endelig</i> — 2006/0183 (COD)	24
2007/C 161/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Det Europæiske Teknologiske Institut KOM(2006) 604 <i>endelig</i> /2 — 2006/0197 (COD)	28
2007/C 161/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om synsfelt og forrudeviskere for landbrugs- og skovbrugshjultraktorer (Kodificeret udgave) KOM(2006) 651 <i>endelig</i> — 2006/0216 (COD)	35
2007/C 161/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse dele og specifikationer for landbrugs- og skovbrugshjultraktorer (Kodificeret udgave) KOM(2006) 662 <i>endelig</i> — 2006/0221 (COD)	36

Pris: 22 EUR

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2007/C 161/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om konstruktivt bestemt maksimalhastighed for landbrugs- og skovbrugstraktorer samt om lad til sådanne traktorer (kodificeret udgave) KOM(2006) 667 endelig — 2006/0219 (COD)	37
2007/C 161/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styreapparater for landbrugs- eller skovbrugshjultraktorer (kodificeret udgave) KOM(2006) 670 endelig — 2006/0225 (COD)	38
2007/C 161/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (kodificeret udgave) KOM(2006) 692 endelig — 2003/0099 (COD)	39
2007/C 161/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophævelse af Rådets direktiv 71/304/EØF af 26. juli 1971 om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området for offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer eller filialer KOM(2006) 748 endelig — 2006/0249 (COD)	40
2007/C 161/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker« (Kodificeret udgave) KOM(2006) 812 endelig — 2006/0264 (COD)	44
2007/C 161/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om 25 retsakter, der snarest bør tilpasses efter Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512/EF af 17. juli 2006 KOM(2006) 901, 902, 903, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926 endelig	45
2007/C 161/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en ramme for Fællesskabets indsats med henblik på bæredygtig anvendelse af pesticider KOM(2006) 373 endelig — 2006/0132 (COD)	48
2007/C 161/16	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ophævelse af Rådets direktiv 68/89/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om sortering af råtræ KOM(2006) 557 endelig — 2006/0178 (COD)	53
2007/C 161/17	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Mærkning for dyrevelfærd	54
2007/C 161/18	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og fastlæggelse af indholdet i bilag XI« KOM(2006) 7 endelig — 2006/0008 (COD)	61
2007/C 161/19	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Familien og den demografiske udvikling	66
2007/C 161/20	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (kodificeret udgave)« KOM(2006) 657 endelig	75
2007/C 161/21	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Grøn bog — Diplomatiske og konsulære beskyttelse af unionsborgere i tredjelande KOM(2006) 712 endelig	75

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2007/C 161/22	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen: Iværksættelse af Fællesskabets Lissabon-program — Socialydelse af almen interesse i Den Europæiske Union KOM(2006) 177 <i>endelig</i>	80
2007/C 161/23	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet — Hold Europa i bevægelse — Bæredygtig mobilitet på vores kontinent Midtvejs-evaluering af Europa-Kommissionens hvidbog fra 2001 om transportpolitikken« KOM(2006) 314 <i>endelig</i>	89
2007/C 161/24	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontor- og kommunikationsudstyr KOM(2006) 576 <i>endelig</i> — 2006/0187 (COD)	97
2007/C 161/25	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af konkurrenceregler for transport med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje KOM(2006) 722 <i>endelig</i> — 2006/0241 (COD)	100

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

434. PLENARFORSAMLING DEN 14.-15. MARTS 2007

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om De økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring

(2007/C 161/01)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. maj 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: *De økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring*

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Susanna Florio til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 23. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. marts 2007 følgende udtalelse med 109 stemmer for, ingen imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Denne sonderende udtalelse er EØSU's svar på et brev fra Margot Wallström, næstformand i Kommissionen, men der er også taget hensyn til de overvejelser, analyser og forslag, som fremgår af de udtalelser, som EØSU i de seneste år har udarbejdet om disse emner.

Arbejdsmarkedet

1.2 EØSU mener, at Lissabon-målene bør forfølges inden for de demografiske politikker. De hastige demografiske ændringer afspejles på arbejdsmarkedet, hvorfor der er brug for hasteforanstaltninger, som kan løse problemerne, der knytter sig til:

- at øge beskæftigelsesgraden for arbejdstagere over 50, om muligt både hvad angår selvstændige og lønmodtagere,
- at fremme værktøjer, der støtter ældre arbejdsløses tilbagevenden til arbejdsmarkedet og efteruddannelse på en sådan måde, at de sikres en rimelig pension,
- at hindre, at arbejdstagere over 50, som ønsker at fortsætte deres aktive arbejdsliv, udstødes af arbejdsmarkedet.

1.3 Det er nødvendigt at modvirke, at ældre arbejdstagere udstødes fra arbejdsmarkedet. Tværtimod bør der lægges større vægt på at gøre ældre arbejdstagere til en del af produktionscyklussen.

1.4 Arbejdet bør svare til arbejdstagerens uddannelse og erhvervs erfaring uden nogen form for aldersdiskrimination. EØSU opfordrer derfor alle medlemsstater til hurtigst muligt at gennemføre og anvende direktivet om »Ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv« (2000/78/EF).

1.5 En bedre tilrettelæggelse af arbejdet forudsætter, at de udførte opgaver vurderes efter type (risikofyldt, fysisk hårdt eller ensformigt arbejde).

Livslang læring

1.6 For at få mest mulig gavn af arbejdstagere over 50 såvel internt i virksomhederne som eksternt er der brug for vedvarende uddannelsesprogrammer. Til det formål bør eksempler på bedste praksis udbredes og overvåges, således som der lægges op til i de årlige overvågningsrapporter fra arbejdsmarkedets parter.

1.7 En politik til fremme af god beskæftigelse bør tilbyde hele generationer af borgere vejledning og efteruddannelse gennem hele deres arbejdsliv. Dette indebærer deltagelse fra arbejdsmarkedets parter og alle de berørte økonomiske og sociale aktører på lokalt, nationalt og EU-niveau.

En pagt mellem generationerne

1.8 Forskning og innovation er en vigtig investering både for fremtidige generationer og for dagens europæiske borgere. Det er derfor nødvendigt at tilskynde de unge til at studere de videnskabelige fag og skabe betingelserne for beskæftigelse på det teknologiske og forskningsmæssige område.

EU må mindske kløften i forhold til andre lande som Kina og Indien, som inden for disse sektorer har gjort kæmpe fremskridt i de seneste år.

1.9 Investeringer i ugunstigt stillede områder hjælper de unge til ikke at flytte væk og til at blive et redskab for udvikling og opkvalificering af regionen.

1.10 I 2007, der er året for lige muligheder, bør indsatsen rettes mod at forene privat- og arbejdslivet, således at beslutningen om at blive forældre eller ej ikke er betinget af, om familien lever under usikre og vanskelige forhold eller føler, at den er alene om at skulle bære omkostningerne, som ikke kun er af økonomisk art, ved at få barn.

Kvinder og arbejdsmarkedet i EU

1.11 EØSU mener, at det er nødvendigt at fremme anvendelsen af vigtige direktiver om f.eks. forældreorlov, at garantere børnepasningsordninger og pleje- og hjælpetjenester for de ældre, at sikre en hurtig udligning af lønforskellen mellem mænd og kvinder og at udrydde midlertidig og usikker beskæftigelse, som alle er årsager til, at mange kvinder i Europa lever i fattigdom. Der bør også skabes incitament, som tilskynder mændene til i højere grad at påtage de familiemæssige forpligtelser. Kvinders fødselstal og beskæftigelse bør ikke stå i modsætningsforhold til hinanden: Der bør derfor vedtages alle de redskaber, der er nødvendige for at sikre, at mødrene kan forene børnepasningen med deres professionelle karriere.

1.12 Også inden for erhvervslivet bør der vedtages foranstaltninger, som sikrer kvinder adgang til lederstillinger.

Indvandringens rolle og betydning for de demografiske ændringer

1.13 Immigration er en af de løsninger, der er nødvendige for at imødegå udfordringerne forbundet med befolkningsaldringen. Sammenhængende politikker for integration og

beskæftigelse kan være en drivkraft for vækst og udvikling. De kompetencer og den erhvervs erfaring og uddannelse, som immigranter besidder, bør i den forbindelse udnyttes.

De europæiske velfærdssystemers bæredygtighed

1.14 Velfærdssystemernes bæredygtighed skal garanteres af en række foranstaltninger, der ikke er til skade for det endelige mål som fastlagt i EU-traktaterne (artikel 2). Det er derfor nødvendigt dels at sikre den europæiske sociale models bæredygtighed dels at forfølge målsætningerne om universel karakter og rimelighed, som modellen bygger på.

1.15 De sociale tjenesteydelser af almen interesse skal garanteres og opretholdes på grund af den rolle de spiller, ligesom det er tilfældet med de socioøkonomiske aktører. De frivillige hjælpeorganisationer, hvor de ældre udfører et vigtigt socialt arbejde, bør støttes og udnyttes.

Pensionssystemernes bæredygtighed

1.16 Den Europæiske Unions og medlemsstaternes mål bør være at garantere fremtidige generationer en ubekymret og værdig alderdom og følgelig nogle passende pensionssystemer. Hvor det er nødvendigt med supplerende pensioner, bør disse være pålidelige, sikre og garanteret mod uforudsigelige udsving på de finansielle markeder.

1.17 Kampen mod usikker beskæftigelse indebærer, at også unge arbejdstagere sikres en rimelig pension, ligesom det er nødvendigt at begrænse sen indtræden på arbejdsmarkedet.

1.18 Pensionssystemernes bæredygtighed bør analyseres under hensyntagen til en række komplekse faktorer, som ikke udelukkende kan henføres til befolkningsaldringen.

1.19 I visse EU-lande bør en målrettet bekæmpelse af skatte- og afgiftsunddragelse være det primære mål for at sikre pensionssystemernes bæredygtighed.

Befolkningsaldringens konsekvenser for sundheden

1.20 For så vidt angår sundhedsområdet indebærer befolkningsaldringen først og fremmest, at der må investeres i forebyggelse, ydelser af høj kvalitet, forskning i især ældres mest almindelige sygdomme, hvor man bør samle indsatsen og forskningen.

1.21 Hvad angår befolkningens aldring vil spørgsmålene om sundhed og sikkerhed også på arbejdsmarkedet antage nye dimensioner og ændre karakter, hvilket bør nøje analyseres og vurderes.

1.22 EØSU mener, at EU's medlemsstater i fællesskab med arbejdsmarkedets parter bør iværksætte fællesskabsprogrammer til forebyggelse af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme, særligt dem der knytter sig til arbejdstagernes alder. Overvågning og udveksling af oplysninger er vigtige redskaber.

1.23 Ældre arbejdstagere bør kunne vælge, om de vil forlænge deres arbejdsliv, idet der skal tages hensyn til karakteren af deres arbejde og en vurdering af den risiko, graden af ensformighed og det slid, som det pågældende arbejde indebærer.

1.24 EØSU forpligter sig til at fortsætte med at analysere, vurdere og fremsætte forslag vedrørende demografiske ændringer, vel vidende at det er et kompleks område, som i de kommende år kræver, at alle institutionelle og økonomiske aktører og arbejdsmarkedets parter deltager i at takle de nye udfordringer. Udvalget forpligter sig i overensstemmelse med forretningsordenen til at sørge for en uddybning af de emner, der behandles i nærværende udtalelse

2. Indledning

2.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg er af Margot Wallström, næstformand i Kommissionen, blevet bedt om at udarbejde en sonderende udtalelse om den rapport, som Kommissionen i samarbejde med Udvalget for Økonomisk Politik for nylig har offentliggjort om de økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring i alle EU's medlemsstater.

2.2 Da emnet og de relevante politikker er meget omfattende, anmodede kommissær Wallström Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udtale sig om de spørgsmål, der direkte eller indirekte vedrører arbejdsmarkedet, og om visse tilknyttede aspekter som sundhed, pensionssystemerne og livslang læring.

2.3 Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene i Dublin har udarbejdet utallige studier, der handler om problemerne med befolkningens aldring, og som analyserer, hvilke konsekvenser fænomenet har for borgerne og de europæiske arbejdstagere.

2.4 Der er mange årsager til befolkningsaldringen: Fødseltallet falder, den forventede levetid bliver hele tiden længere, og flere og flere fra efterkrigsgenerationen og fremover også fra 1960'ernes babyboom-generation trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet⁽¹⁾, hvilket har og vil få direkte konsekvenser for befolkningen i den erhvervsaktive alder.

2.5 Ifølge Eurostats beregninger vil antallet af personer over 65 år i EU's 25 medlemslande stige fra 75 mio. i 2005 til omkring 135 mio. i 2050. Deres procentvise andel af den samlede befolkning i de 25 medlemsstater forventes at nå 30 % og vil være størst i Spanien (36 %) og Italien (35 %) og mindst i Luxembourg (22 %) og Holland (23 %).

⁽¹⁾ EØSU har allerede haft lejlighed til at gøre opmærksom på behovet for undersøgelser og analyser af aldringen i EU. For så vidt angår det syvende forskningsrammeprogram se udtalelsen *Forskningsbehovet i forbindelse med ændringer i befolknings sammensætningen — De ældres livskvalitet og teknologiske behov*, EUT C 74 af 23.3.2005, s. 44 og jf. fodnote 1.

2.6 Befolkningsaldringen har betydelige sociale og økonomiske konsekvenser for de enkelte lande og nødvendiggør en modernisering af budget- og velfærdspolitikken.

2.7 Alle aspekter af et lands økonomi påvirkes af effekterne af aldring: arbejdsmarkedet, produktiviteten, den teknologiske innovation og den økonomiske vækst, eftersom befolkningens behov og potentiale uundgåeligt vil ændre sig.

3. Aldring og arbejdsmarkedet

3.1 Lissabon-strategien behandler bl.a. beskæftigelsesgraden blandt ældre arbejdstagere. Det oprindelige, men endnu ikke opnåede mål, var at nå en beskæftigelsesgrad for ældre arbejdstagere på mere end 50 % i 2010.

3.2 Befolkningsaldringen indebærer på den ene side, at befolkningens gennemsnitsalder stiger og på den anden side, at det samlede antal borgere i den arbejdsdygtige alder falder, da de ældre generationer ikke erstattes af nok unge. Desuden indtræder de unge på arbejdsmarkedet med stadig større forsinkelse⁽²⁾.

3.3 Arbejdsmarkedet er således under stærk påvirkning fra og forandres som følge af befolkningsaldringen. Der er derfor akut behov for foranstaltninger til at løse de problemer, der er forbundet med opnåelsen af følgende mål:

- at øge beskæftigelsesgraden for arbejdstagere over 50 for arbejdstagere og ikke lægge hindringer i vejen for selvstændige erhvervsdrivende,
- at fremme værktøjer, der støtter ældre arbejdsløses tilbagemøden til arbejdsmarkedet og (herunder efteruddannelse) på en sådan måde, at de sikres en rimelig pension,
- at hindre, at arbejdstagere over 50, som ønsker at fortsætte deres aktive arbejdsliv, udstødes af arbejdsmarkedet.
- at forbedre unges integration på det normale arbejdsmarked.

⁽²⁾ Se den nylige meddelelse fra Kommissionen om *Den demografiske udvikling i Europa — En udfordring, men også en chance*, KOM(2006) 571.

3.4 Befolkningsaldringen har ikke kun konsekvenser for arbejdstagerne, men også for virksomhedsejerne. I forbindelse med generationsskifte er det vigtigt at sikre, at der er instrumenter til at lette overdragelsen af virksomheden, især når det gælder små og mellemstore virksomheder. Faktisk er gennemsnitsalderen for virksomhedsejere også stigende, hvilket har direkte og indirekte virkninger for innovationer, kapitalmarkederne og mere generelt for erhvervslivet i Europa. En befolkning af ældre virksomhedsejere betyder, at en stor del af dem allerede har trukket sig tilbage fra det erhvervsaktive liv eller forbereder sig derpå, uden at der er nye generationer af unge til at tage over. Et fald i antallet af virksomhedsejere betyder et fald i antallet af virksomheder og dermed færre arbejdspladser.

3.5 Udstødelsen af de ældre arbejdstagere er et problem, der giver anledning til større og større bekymring ikke kun i industrien, men også i servicesektoren. Vanskeligheder med at falde til i en ny arbejdsmæssig sammenhæng, ulempen ved ofte kun at have begrænset erhvervs erfaring fra en eller få arbejdspladser, og den diskrimination, som ældre arbejdstagere utvivlsomt mødes af, når de søger arbejde, er problemer, som alle arbejdstagere i Europa står over for.

3.6 Der bør derfor rettes større fokus på at integrere de ældre arbejdstagere i produktionscyklussen. Deres erfaringer udgør i nogle sektorer grundlaget for en kvalitetsmæssig bedre produktivitet. Der er behov for, at bl.a. virksomhederne holder op med udelukkende at bedømme ud fra alder, men i stedet bedømmer på grundlag af faktiske kompetencer. I den sammenhæng bør EU-direktiverne mod enhver form for forskelsbehandling (2000/43/EF og 2000/78/EF) finde anvendelse og overvåges.

3.7 Alle arbejdstagere bør have et arbejde, der i så stor udstrækning som muligt svarer til deres uddannelse og erfaringer. Dette ville give mulighed for en stigning i produktiviteten, der ville kunne udligne — i hvert fald delvist — de negative virkninger af befolkningens aldring ⁽³⁾.

3.8 Politikkerne til fremme af beskæftigelsen blandt ældre arbejdstagere bør under alle omstændigheder tage højde for de forskellige typer af arbejde: Risikofyldt, fysisk hårdt og ensformigt arbejde stiller krav om målrettede analyser og en større grad af frivillighed fra de berørte arbejdstageres side ⁽⁴⁾.

4. Livslang læring

4.1 Et af de problemer, som helt konkret skal løses for at få øget beskæftigelsesgraden for ældre arbejdstagere, er at få gennemført effektive og velfungerende programmer for livslang læring (*lifelong learning*) gennem udveksling af god praksis

⁽³⁾ Se i den forbindelse EØSU's udtalelse *Arbejdslivets kvalitet, produktivitet og beskæftigelse i forbindelse med globaliseringen og de demografiske ændringer*, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 157.

⁽⁴⁾ Se EØSU's udtalelse CESE, 92/2007 om »Fremme af anstændigt arbejde for alle«.

mellem de 27 EU-medlemsstater og en løbende dialog mellem arbejdsmarkedets partnere, således som mange EU-institutioner har opfordret til ⁽⁵⁾.

4.2 Siden topmødet i Luxembourg i 1997 er der hvert år blevet fastlagt retningslinjer for livslang læring gennem den europæiske beskæftigelsesstrategi. Ved alle givne lejligheder har udvalget understreget betydningen af ældre arbejdstageres beskæftigelsesegnethed og dermed deres faglige uddannelse, når det drejer sig om at imødegå de problemer, som befolkningsaldringen rejser.

4.3 Betegnelsen *livslang læring* bruges om alle betydningsfulde læringsaktiviteter, der har til formål at øge kvalifikationer, viden og kompetencer. Disse aktiviteter skal derfor indtænkes i hele arbejdslivet, da tabet af erhvervskompetence og faglig opdatering netop har de største og mest negative konsekvenser for de ældre arbejdstagere.

4.4 EØSU har ikke undladt at understrege, at forholdet mellem generationerne ofte er skævt, når det gælder teknologisk viden og erhvervelse af forskellige kompetencer ⁽⁶⁾.

4.5 Et effektivt instrument til at fremme arbejdstageres tilpasningsevne er uddannelse på arbejdsstedet. En række medlemsstater (Storbritannien, Spanien, Portugal, Nederlandene og Østrig) har — om end i forskelligt omfang — fremmet sådanne uddannelses- og efteruddannelseskurser i virksomhederne ved hjælp af incitamenter og skattefordele.

4.6 Med Lissabon-strategien har man pointeret, at uddannelsesmetoder og -systemer, som er velfungerende og i stand til effektivt at imødekomme arbejdsmarkedets krav, er nøgleelementer i opfyldelsen af et af strategiens hovedmål, dvs. skabelse af en videnbaseret økonomi.

4.7 Ved at mindske hindringerne for ældre arbejdstageres beskæftigelse kan man foregribe konsekvenserne af de demografiske ændringer.

5. En pagt mellem generationerne

5.1 EØSU påpegede allerede i 2004 vigtigheden af at støtte pagten mellem generationerne for at sikre medlemsstaternes borgere et tilfredsstillende generationsskifte på arbejdsmarkedet, en velfærdsstat tilpasset den nye demografiske situation og europæiske lovgivninger, som fremmer beskæftigelsespolitikker, efteruddannelse og tilnærmelse mellem uddannelsesverden og erhvervsliv ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Jf. dokumentet *Framework of actions for the lifelong learning development of competencies and qualifications*, som EFS, UNICE og CEEP har undertegnet.

⁽⁶⁾ Se f.eks. EØSU's nylige udtalelser om *Nøglekompetencer for livslang læring*, EUT C 195 af 18.8.2006, s.109, og *Forholdet mellem generationerne*, EUT C 157 af 28.6.2005, s. 150.

⁽⁷⁾ Se EØSU's udtalelse om *Forholdet mellem generationerne*, EUT C 157 af 28.6.2005, s. 150.

5.2 Under alle omstændigheder må politikkerne til fremme af beskæftigelse af god kvalitet også være gearret til at hjælpe unge ind på arbejdsmarkedet og følge dem igennem hele deres arbejdsliv⁽⁸⁾ uden at skabe en »digital kløft« mellem unge arbejdstagere og ældre, som ønsker at forblive på arbejdspladsen.

5.3 EØSU pegede dengang på en udfordring, som bestod i at »medvirke til, at der fremover i højere grad bliver tale om samråd om et afgørende emne, som forudsætter en samordnet og langvarig indsats fra en flerhed af aktører, som kræver, at kortsigtede interesser ikke bliver dominerende, og hvor kontinuitet i indsatsen er nødvendig. Det er et spørgsmål om hen ad vejen at få udformet en ny pagt mellem generationerne i Den Europæiske Unions lande«.

5.4 Der må investeres i forskning og innovation, hvis de kommende generationer skal sikres en fremtid med velfærd og tilfredsstillende, bæredygtig livskvalitet. Det er derfor også vigtigt at tage hensyn til gennemsnitsalderen blandt europæiske forskere og videnskabsfolk samt behovet for at få unge ind i disse nøglesektorer.

5.5 Der foretages ikke tilstrækkelige investeringer i forskning i EU, som stadigvæk er langt fra Lissabon-strategiens mål, og unge forskere, som ofte må acceptere at arbejde under ringe arbejdsvilkår, gives ikke mulighed for at skabe sig en fremtid og en karriere i arbejdslivet inden for videnskabelig og teknologisk forskning. En højere gennemsnitsalder blandt videnskabsfolk i Europa i forhold til andre verdensmagter er en fare for fremtiden.

I for eksempel Indien og Kina er antallet af videnskabelige kandidater stigende og det i et sådant omfang, at 60 % af forskere og videnskabsfolk i USA kommer fra disse lande. De videnskabelige fakulteter i mange europæiske lande har derimod oplevet en klar nedgang i antallet af studerende de seneste år.

5.6 Befolkningsaldringen er også et problem med direkte indvirkning på den territoriale samhørighed: tendensen er, at unge mennesker forlader visse områder for at søge beskæftigelse i områder med bedre leve- og arbejdsvilkår. Det øger kløften mellem regioner med en mere udviklet økonomi og andre, som således oplever stadig stigende fattigdom og aldring.

5.7 Muligheden for at forene privatliv og arbejdsliv er en hjørnesten i den europæiske sociale model. Stigningen i den europæiske befolknings gennemsnitsalder rejser problemet med at få fødselsraten til at stige. Hermed menes kun, at alle par skal have mulighed for at få børn uden at skulle give afkald på et aktivt arbejdsliv eller ligefrem måtte lade familiens levestandard gå så meget ned, at — hvad der desværre ofte er tilfældet — det nærmer sig grænsen af regulær fattigdom. Nutidens unge lider ofte under ringe arbejdsvilkår, som ikke giver nogen som helst

sikkerhed for fremtiden, og de har en tendens til enten at få færre eller slet ingen børn.

5.8 For at nå målet om en gradvist stigende fødselsrate må alle tjenester på det sociale, sundheds- og skolemæssige område (børnepasning, lægehjælp, forebyggelse, økonomisk hjælp osv.) udvikles, forbedres og tilpasses medlemsstaternes demografiske udvikling.

6. Kvinders beskæftigelse og fødselsrate

6.1 I 2005 lå kvindernes beskæftigelsesfrekvens på 56,3 % i EU-25. Problemet er mindre udtalt i de nordeuropæiske lande og mere udtalt i Middelhavslandene. Men selv kvinder, som er på arbejdsmarkedet, har svært ved at skabe sig et arbejdslivsforløb, hvor de har mulighed for at indbetale store bidrag til sociale ordninger. Kvinder på arbejdsmarkedet står over for mange problemer:

- det er kvinderne, som i dag er hårdest ramt af ringe arbejdsvilkår, jobusikkerhed, økonomisk ustabilitet og mere generelt fattigdom,
- lønkløften mellem mænd og kvinder er stadig en meget negativ faktor i næsten samtlige EU-medlemsstater (gennemsnitligt 24 % mindre for samme arbejde),
- i næsten alle EU-medlemsstater tvinger utilstrækkelige børneopningsordninger og pasnings- og plejetilbud til ældre stadigvæk især kvinder til at ofre erhvervskarrieren for at afsætte mere tid til pasning af nærtstående,
- vigtige direktiver, som f.eks. direktivet om forældreorlov, tages ikke alvorligt og kvinder er stadig nødt til at vælge mellem moderskab og erhvervskarriere,
- der må ikke være et modsætningsforhold mellem kvinders beskæftigelse og fødselsrate: man bør se på god praksis i de lande, hvis skattesystemer gør det muligt for kvinder lettere at komme ud på arbejdsmarkedet efter at have fået børn uden at blive straffet karriere- eller lønmæssigt. Det skal endvidere understreges, at mænds incitament til at tage fælles ansvar efter et barns fødsel stadigvæk ikke er tilstrækkelige.

6.2 Kommissionen mener med rette, at faldet i antallet af personer i den erhvervsaktive alder delvist kan opvejes af en række foranstaltninger på i det mindste kort sigt, herunder flere kvinder på arbejdsmarkedet. De kulturelle forandringer, som i de seneste årtier har gjort det muligt for kvinder at komme ud på arbejdsmarkedet og opnå økonomisk uafhængighed, afspejles i forskellene i kvinders beskæftigelsesfrekvens imellem generationerne. I EU er unge kvinders erhvervsfrekvens større end for midaldrende kvinders vedkommende.

⁽⁸⁾ Hvad angår kvaliteten i arbejdet, se f.eks. Kommissionens meddelelse om *Forbedring af kvaliteten i arbejdet: en gennemgang af den seneste udvikling*, KOM(2003) 728.

6.3 Kvinders stigende tilstedeværelse på arbejdsmarkedet er helt klart et positivt tegn og udtryk for, at der er sket fremskridt. Forskellige statistiske analyser af nyere dato viser imidlertid, at den endnu ikke er høj nok, og at det endvidere nødvendigvis bør give anledning til konkret anvendelse af samme arbejds- og lønvilkår som mændene samt til beskyttelse af kvinder mod misbrug og forskelsbehandling på arbejdspladsen og i samfundet. Forskellene i kvinders og mænds beskæftigelse ses endvidere også, når det gælder selvstændige erhvervsdrivende: der er tydelige forskelle i antallet af henholdsvis mandlige og kvindelige selvstændige erhvervsdrivende. Medlemsstaterne og EU bør derfor forbedre de instrumenter, de allerede råder over, og udvikle nye til at fremme og beskytte kvinders arbejde.

7. Indvandringens rolle og betydning for de demografiske ændringer

7.1 EU oplever en stadig stigende indvandring. Den meget store forskel mellem økonomierne og levestandarden i henholdsvis Europa og udviklingslandene fremmer indvandringen til vores velstående lande. Indvandring bør ikke betragtes som en trussel, snarere et fænomen, som ved hjælp af dynamiske strategier kan rumme mulighed for vækst, fremgang og integration.

7.2 I lyset af den generelle befolkningsaldring og parallelt hermed faldet i den erhvervsaktive del af befolkningen varetager indvandrede arbejdstagere i EU funktioner, som effektivt modsvare værtslandets industrielle, økonomiske og sociale behov. Beskæftigelses- og integrationspolitikker må derfor udformes til at kunne placere de disponible menneskelige ressourcer, herunder indvandrerne, så effektivt så muligt og udnytte deres kompetencer, erhvervs erfaring og uddannelse bedst muligt ⁽⁹⁾.

7.3 Også Kommissionen betoner, at indvandring kan spille en positiv rolle i tilpasningen af arbejdsmarkedet. Indvandrede arbejdstagere bidrager — forudsat at de beskæftiges i den formelle økonomi — til finansieringen af socialsikringsystemet gennem indbetaling af skat og bidrag til socialsikringsordninger og vil derfor være et vigtigt aktiv for det europæiske arbejdsmarkeds fremtid i de kommende år. Man må heller ikke undervurdere betydningen af den økonomiske støtte, som indvandrerne pengeoverførsler repræsenterer for familien i hjemlandet, da disse overførsler ofte er deres eneste indtægtskilde. Bedre integration af indvandrere er derfor et afgørende mål for EU's medlemsstater ⁽¹⁰⁾.

7.4 Den nødvendige integration i den formelle økonomi vedrører i øvrigt ikke kun indvandrede arbejdstagere: befolkningsaldringen gør, at bekæmpelse af sort arbejde og fattigdom

er emner, der bør sættes øverst på dagsordenen, hvis de nationale økonomier skal gøres sundere og mere bæredygtige.

8. De europæiske velfærdssystemers bæredygtighed

8.1 Kommissionen har i talrige dokumenter betonet, at forudsætningen for at sikre reelt bæredygtige offentlige finanser i medlemsstaterne er, at den offentlige gæld enten holdes under kontrol eller løbende og i stigende takt nedbringes væsentligt. Hertil er det nødvendigt med en effektiv ressourcefordeling, som ikke samtidig forringer de offentlige serviceydelsers kvalitet og almenlydighed.

8.2 Det må især med henblik på de demografiske ændringer, som udgør en trussel mod velfærdssamfundenes bæredygtighed, sikres, at de forskellige systemer til finansiering af medlemsstaternes socialsikring trods forskelle og individuelle særpræg fungerer effektivt, retfærdigt og gennemsigtigt i borgernes tjeneste.

8.3 EØSU understreger, at socialydelser af almen interesse og de sociale økonomiske aktører har en vigtig funktion med at supplere større foranstaltninger til familier og ældre. Betydningen af disse aktiviteter bør anerkendes, og sådanne organer bør støttes konkret på grundlag af fælles krav, da de spiller en socialt set nyttig rolle.

8.4 EU kan i den sammenhæng spille en vigtig rolle: Lissabon-strategien (integration mellem sociale, økonomiske og beskæftigelsesmæssige politikker) indførte en enestående, innovativ tilgang, og et af dens instrumenter, den åbne koordinationsmetode, er en af de mest interessante nyskabelser i fællesskabspolitikken i de seneste år. Desværre er dette instrument ikke blevet anvendt særlig meget, og samtidig gik man bort fra at bruge EU-lovgivningen. Det må erkendes, at den europæiske sociale model er et mål, som stadig er langt fra opfyldt, men den må under ingen omstændigheder betragtes som en hindring, som kan ofres til fordel for det indre marked.

8.5 I nogle europæiske lande og især nu, hvor de også skal takle befolkningens stigende gennemsnitsalder, er finansieringen af velfærds- og pensionssystemerne i høj grad truet af skatte- og afgiftsunddragelse. Ethvert tiltag til at gennemføre reformer af velfærdsstat, socialsikring, sundhedsvæsen og beskæftigelsespolitikker må omfatte foranstaltninger til bekæmpelse af lovovertrædelser som skatteunddragelse og -svig, som er den største trussel mod bæredygtige statsfinanser.

8.6 EØSU ønsker derfor at understrege vigtigheden af at bekæmpe skatte- og afgiftssvig og imødegå det faldende antal skatteydere, når man forsøger at finde løsninger på, eller hvordan man kan tilpasse sig de demografiske ændringer.

⁽⁹⁾ Jf. EØSU's udtalelse om *Indvandring, integration og beskæftigelse*, EUT C 80 af 30.3.2004, side 92.

⁽¹⁰⁾ Se i den forbindelse EØSU's nylige udtalelse om *Indvandring i EU og integrationspolitik — samarbejde mellem de regionale og lokale myndigheder og civilsamfundets organisationer*, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 128.

9. Pensionssystemerne

9.1 Faldet i den erhvervsaktive befolkning og det stigende antal pensionerede arbejdstagere, der i begge tilfælde kan tilskrives den længere levealder, er i fokus i en lang række dokumenter, som Kommissionen har fremlagt om pensionssystemernes bæredygtighed.

9.2 I de kommende årtier må pensionssystemerne kunne garantere kommende generationer en tryk og værdig alderdom. Aldringens konsekvenser for pensionssystemerne kan derfor ikke udelukkende løses med incitamentet til at anvende supplerende eller private pensionsordninger: det er en farlig forenkling. Det er snarere nødvendigt at råde over og anvende effektive instrumenter, som kan sikre, at disse supplerende pensioner er enklere, sikrere, mere pålidelige og beskyttet mod de uforudsigelige udsving på finansmarkederne. Man bør endvidere styrke tilsynet med de private pensionsfonde, for dermed at udvide kontrolordningen og sikre en stram forvaltning.

9.3 I mange EU-medlemsstater ligger årsagen til den krise, som pensionssystemerne befinder sig i, ikke kun i befolkningsaldringen, men også i det faktum, at pensionsindbetalingerne bliver mindre, uden at ressourcerne inddrives andre steder (f.eks. gennem bekæmpelse af skatte- og afgiftsunddragelse), samtidig med at borgernes pensionskrav bliver større og større.

9.4 Dette forhold forværres yderligere af, at de yngre generationer indtræder senere og senere på arbejdsmarkedet og ofte på usikre eller dårligt lønede kontraktvilkår og derfor indbetaler pensionsbidrag, som er mindre, end hvad deres forældre indbetalte i samme alder.

9.5 Befolkningsaldringen kan gøre det nødvendigt at forlænge tiden på arbejdsmarkedet, men for visse EU-medlemsstaters vedkommende haster det endnu mere at få fremskyndet indtræden på arbejdsmarkedet og mere overordnet at sikre bedre muligheder og arbejdsvilkår, når arbejdslivet påbegyndes.

9.6 Kommissionens prognose frem til 2050 forudsiger en stigning i pensionsudgifterne i samtlige EU-medlemsstater med undtagelse af Østrig, som gennemførte reformer i 2000. Selvom der kun forventes mindre stigninger i pensionsudgifterne i Italien og Sverige, da deres offentlige pensionssystemer hviler på bidragspligt, forventes der meget store stigninger i de andre medlemsstater, helt op til 9,7 % i Portugal.

9.7 Problemet med pensionssystemernes bæredygtighed kan derfor ikke analyseres eller løses løserevet fra dets sammenhæng. Man bør derimod danne sig en klar ide om de underliggende årsager, som ikke kun er et iboende problem i det europæiske samfund som i tilfældet med den generelle befolkningsaldring, men også hænger sammen med de forskellige forhold, som gør

sig gældende på arbejdsmarkedet, for den økonomiske vækst og medlemsstaternes sociale sikringssystemer.

9.8 For at løse problemet med at sikre bæredygtige pensionssystemer, skal der fastlægges mål, som sigter højere end kun at hæve pensionsalderen. Hvis denne foranstaltning gennemføres uden specifikke kriterier, kan den vise sig at være fuldstændig nytteløs og tilmed skadelig for de europæiske borgeres livskvalitet.

9.9 Ser man på de forskelle, der er mellem fysisk hårdt, ensformigt og opslidende arbejde, er løsningen på befolkningsaldringen ikke bare uden videre at hæve pensionsalderen: at blive flere år på arbejdsmarkedet er ikke lige belastende inden for alle erhverv, og der må tages hensyn til forskellen mellem egentlig alder og fysisk alder.

9.10 Bekæmpelse af fattigdom og sort arbejde, støtte til lønpolitikker, bedre fordeling af rigdommen og større social samhørighed bør kombineres med en uundgåelig, gradvis og frivillig hævelse af pensionsalderen, som bør besluttes og støttes inden for rammerne af en løbende dialog med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet.

10. Sundhedsområdet

10.1 Det er indlysende, at en højere gennemsnitsalder i befolkningen betyder stigende sundhedsudgifter. Men det er en kompliceret opgave at forudse, hvordan udviklingen i sundhedsudgifterne vil blive, og hvilke specifikke områder der kræver store investeringer i de kommende årtier. Det er ikke alene ud fra demografiske tendenser muligt at beregne, hvor store investeringer det offentlige må foretage på sundhedsområdet; sundhedsudgifterne afhænger også af de politikker, der besluttes gennemført på området, de medicinske fremskridt, sygdommes udvikling, forureningsgraden og de politiske og teknologiske valg, som træffes for at imødegå dem.

10.2 Som tidligere nævnt viser alle analyser imidlertid, at vi bevæger os i retning af en situation, hvor arbejdslivet forlænges. Ældre arbejdstagere er på grund af deres alder uundgåeligt mere udsat for sygdomme og fysisk nedslidning end deres yngre kollegaer. Eftersom antallet af ældre arbejdstagere helt klart fortsætter med at vokse, er det tvungende nødvendigt at udvikle og opbygge et sundhedsvæsen, som kan sikre effektive forebyggelsespolitikker i medlemsstaterne. Dertil kommer, at arbejdstagere, som gennem længere tid har været i usikre ansættelsesforhold, kommer i en trængt situation, når de når pensionsalderen: dem vil samfundet skulle tage hånd om på den ene eller anden måde afhængigt af medlemsstaternes respektive foranstaltninger, herunder også på sundheds- og plejeområdet. Når omfanget af usikre ansættelsesforhold tiltager, indvirker det derfor direkte på velfærdsudgifterne.

10.3 Hvis målet er at holde de offentlige udgifter nede på et bæredygtigt niveau, bør medlemsstaterne og EU i fællesskab arbejde for at gennemføre programmer for pleje, ulykkesforebyggelse, overvågning og udveksling af data og derved skabe en tættere og mere effektiv forbindelse mellem arbejdsliv og sundhed.

10.4 Ikke alle job er ens. Aldringens indvirkning på arbejdsstyrken manifesterer sig forskelligt, da der findes arbejdsopgaver, som er mere eller mindre opslidende, mere eller mindre risikofyldte, mere eller mindre ensformige: en høj alder har afhængigt

af det udførte erhverv forskellige konsekvenser. En ældre arbejdstager kan ikke udføre hårdt manuelt arbejde, men vil bedre kunne udføre kontorarbejde eller intellektuelt arbejde.

10.5 Et længere arbejdsliv påfører derfor arbejdstagere med et fysisk hårdt arbejde større helbredsproblemer. Dette forhold må tages med i overvejelserne. Hvis det er hensigten at indføre en stadig højere pensionsalder inden for de sektorer, hvor det er muligt, må der gøres en stor indsats på områderne sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om det nødvendige i, at der udvikles en samordnet strategi til forbedring af bekæmpelsen af skattesvig

KOM(2006) 254 endelig

(2007/C 161/02)

Kommissionen besluttede den 31. maj 2007 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Edgardo Maria Iozia til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 23. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling, mødet den 15. marts 2007, følgende udtalelse med 97 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg finder det beklageligt, at Kommissionens initiativer til at bekæmpe skattesvig ikke støttes tilstrækkeligt i form af samarbejde fra medlemsstaternes side. EØSU støtter yderligere initiativer på dette område, og opfordrer Kommissionen til at udnytte alle de beføjelser, som traktaterne allerede på nuværende tidspunkt indrømmer EU-institutionerne.

1.2 EØSU mener, at Kommissionens meddelelse er velstruktureret, og at den anlægger den rette indfaldsvinkel på spørgsmålet om bekæmpelse af skattesvig ved at pege på et styrket administrativt samarbejde mellem medlemsstaterne som det vigtigste redskab til at modvirke, at skattesviget breder sig.

1.3 Meddelelsen griber problematikken omkring forholdet til tredjelandene konkret an ved at stille forslag om en fælles EU-strategi. EØSU er enig i dette forslag.

1.4 EØSU støtter forslaget om at genoverveje merværdi-afgiften, hvilket det i øvrigt adskillige gange selv har slået til lyd for, da det mener, at der bør nedsættes en tænketank med henblik på at erstatte momsen, dog på den betingelse at en eventuel ny afgift i stedet for momsen ikke medfører højere skatter for virksomhederne eller borgerne.

1.5 EØSU anbefaler Kommissionen at drage fuld nytte af OLAF's eksisterende beføjelser, da Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig allerede derigennem er pålagt vigtige opgaver. Kommissionen bør overveje, om OLAF har de fornødne redskaber til at kunne løse sine institutionelle opgaver.

1.6 EØSU mener, at der skal gives absolut højeste prioritet til forslaget om en fortsat effektivisering af samarbejdet mellem de nationale organer, der bekæmper svig. Dette kunne eventuelt ske ved at oprette et netværk mellem politiet og de efterforskende enheder, så de kunne deles om de eksisterende databaser. EØSU anbefaler, at man gransker de dertil knyttede tekniske og juridiske spørgsmål.

1.7 Forslaget om et forum for administrativt samarbejde på højt plan går i den rigtige retning, og den bureaukratiske modstand og de hindringer, der synes at ligge i vejen herfor, er ganske uforståelige.

1.8 EØSU mener, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre normalværdien som kriterium i EU-lovgivningen som led i bekæmpelsen af svig, sådan som visse medlemsstater allerede har gjort.

1.9 EØSU anbefaler at være meget forsigtig med at indføre solidarisk ansvar mellem sælger og køber, men at fastsætte en regel om omvendt bevisbyrde, hvis der formodes at være tale om uredelige transaktioner, ikke mindst i lyset af EU-Domstolens domspraksis.

1.10 EØSU mener, at man bør se nærmere på Kommissionens forslag om at indføre lempeligere krav til de operatører, som samarbejder med administrationen, og omvendt at pålægge strengere kontrol og procedurer for de aktører, der vurderes som værende risikable.

1.11 EØSU opfordrer Kommissionen til fortsat at finansiere de EU-programmer, der fremmer tiltag vedrørende beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser, som f.eks. Hercule II.

1.12 EØSU anbefaler at harmonisere bestemmelserne i direktiv 77/799/EØF med allerede eksisterende bestemmelser om indirekte beskatning og standardisering af de forskellige momsordninger.

2. Indholdet af Kommissionens meddelelse

2.1 Kommissionens meddelelse sigter mod at »udvikle en samordnet strategi til forbedring af bekæmpelsen af skattesvig« i erkendelse af, at selv om EU's retlige ramme er blevet forbedret og styrket, udnyttes den kun i begrænset omfang, og det administrative samarbejde står ikke i rimeligt forhold til den EU-interne samhandels størrelse.

2.2 Kommissionen vender derfor tilbage til et spørgsmål, som allerede er blevet behandlet flere gange, nemlig behovet for

at styrke det administrative samarbejde mellem medlemsstaternes skattemyndigheder som et middel til at bekæmpe skattesvig og -unddragelse, der kan føre til budgettab, fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirke det indre markeds funktion i negativ retning.

2.3 Da meddelelsen blev præsenteret, erklærede László Kovács, kommissær med ansvar for beskatning og toldunion: »Jeg er overbevist om, at det er på tide at overveje nye metoder til at bekæmpe skattesvig mere effektivt. Omfanget af dette fænomen er blevet særdeles bekymrende«.

2.4 Økonomerne anslår, at det samlede omfang af skattesvig udgør 2-2,5 % af BNP, svarende til i alt 200-250 mia. EUR. Momssvig efter den såkaldte karruselmodel udgør et af de største problemer, men smugleri og forfalskning af alkohol og tobak samt svig i forbindelse med direkte beskatning er lige så vigtige problemstillinger. Efter 1993 har den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser, personer og kapital inden for det indre marked gjort det vanskeligere for medlemsstaterne at bekæmpe skattesvig effektivt alene.

2.5 Hvad angår indirekte skatter, fastsætter EU-reglerne fælles bestemmelser for medlemsstaterne (ensartede procedurer, udpegelse af de kompetente myndigheder, betingelser for dataoverførsel), som sigter mod at fremme det administrative samarbejde og udvekslingen af oplysninger.

2.6 Kommissionen har indkredset tre prioriterede indsatsområder:

2.6.1 Forbedring af det administrative samarbejde mellem medlemsstaterne

2.6.1.1 Kommissionen mener, at skattesvig kan bekæmpes bedre ved hjælp af:

— mere effektive samarbejdsordninger. Manglen på en »EU-administrationskultur« hæmmer bekæmpelsen af skattesvig, og denne mangel forklares ofte med sprogproblemer, mangel på menneskelige ressourcer, manglende kendskab til samarbejdsprocedurerne hos de pågældende embedsmænd. Disse problemstillinger viser sig på det operative plan i form af manglende overholdelse af fristerne for at besvare anmodninger om samarbejde på skatteområdet fra andre medlemsstater;

— styrket lovgivning på området for samarbejde om direkte beskatning og bistand med opkrævningen;

- hurtigere vurdering og bedre risikoforvaltning, hvorved medlemsstaterne hurtigere ville blive informeret om eventuelle risici for at blive udsat for svig, specielt i forbindelse med nye udenlandske virksomheder, der ønsker at etablere sig for første gang i deres land;
- oprettelse af et stående forum om administrativt samarbejde på EU-plan vedrørende alle direkte og indirekte skatter.

2.6.2 Ny EU-tilgang til samarbejdet med tredjelændene

2.6.2.1 »Skattesviget ophører ikke ved Unionens ydre grænser«. Kommissionen foreslår en EU-tilgang til samarbejdet med tredjelande, som i dag sker på grundlag af bilaterale aftaler med de enkelte lande, hvilket giver anledning til forskelle, som skattesvindlere let kan udnytte. Kommissionen foreslår endvidere, at samarbejdsklausuler på skatteområdet skal indgå i de økonomiske partnerskabsaftaler, som EU indgår med sine økonomiske partnere.

2.6.3 Ændring af den nuværende momsordning

2.6.3.1 Kommissionen tager hul på debatten om muligheden for at styrke princippet om solidarisk ansvar for betaling af momsen under hensyntagen til principperne om proportionalitet og retssikkerhed.

2.6.3.2 Kommissionen overvejer endvidere muligheden for at udvide brugen af »reverse charge«-proceduren, som på nuværende tidspunkt kun er obligatorisk for visse transaktioner, mens det i andre tilfælde er op til medlemsstaterne, om denne procedure skal gælde. Kommissionen mener, at enhver ændring af den gældende momslovgivning bør mindske mulighederne for svig betragteligt, udelukke nye risici og frem for alt ikke føre til uforholdsmæssigt store administrative byrder for virksomhederne og skatteadministrationerne, og endelig skal den sikre skattemæssig neutralitet og forhindre forskelsbehandling af aktørerne.

2.7 Andre nye veje

2.7.1 Kommissionen foreslår endvidere, at man overvejer andre specifikke foranstaltninger som f.eks.:

- skærpelse af indberetningsforpligtelserne over for skattepligtige, som menes at repræsentere en risiko,
- lempelse af disse forpligtelser for virksomheder, der opnår en tilladelse ved at indgå et samarbejde med skattemyndighederne,
- anvendelse af standard computerudstyr af høj kvalitet til hurtig udveksling af informationer.

3. Fællesskabets retlige rammer

3.1 EØSU mener, at de retlige instrumenter i den gældende EU-lovgivning er tilstrækkelige til at bekæmpe skattesvig. Det forekommer derimod nødvendigt og presserende at opfordre medlemsstaterne til at gøre mere udstrakt brug af de eksisterende instrumenter til administrativt samarbejde og at overholde de fastsatte tidsfrister og betingelser. I den nuværende globale økonomi, hvor svig har grænseoverskridende karakter, er det nemlig afgørende at modtage de anmodede oplysninger under efterforskningen.

3.2 Under alle omstændigheder kunne Kommissionen for at få en mere ensartet struktur i de direkte og indirekte beskatningsordninger harmonisere bestemmelserne i direktiv 77/799/EØF med bestemmelserne om indirekte beskatning og udarbejde nogle mere effektive metoder til informationsudveksling i betragtning af de muligheder, informationsteknologien frembyder. Det er ligeledes vigtigt at standardisere de forskellige momsordninger, navnlig hvad angår de oplysningspligtiges overholdelse af forpligtelserne.

3.3 EU-lovgivningen kan groft inddeles i fem grundlæggende dele:

- Gensidig bistand
- Samarbejde på momsområdet
- Samarbejde omkring punktafgifter
- Inddrivelse af fordringer
- Fiscalis-programmet.

3.4 Henvisningerne til EU-lovgivningen er gengivet i bilag A sammen med et kort resumé af de tilhørende foranstaltninger.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU mener, at den stigende udbredelse af skattesvig bør bekæmpes mere ihærdigt og beklager, at Kommissionen vurderer medlemsstaternes indsats og samarbejde som værende helt utilstrækkeligt til trods for en omfattende, velstruktureret retsramme.

4.2 Den forvriddning af økonomien og det indre marked, der forårsages af skattesvig og skatteundvigelse, er et alvorligt problem, som man hidtil har undervurderet, ligesom man har undervurderet forbindelsen mellem skattesvig, hvidvaskning af penge og økonomisk kriminalitet. Svig, som sigter mod uretmæssig opnåelse af national eller EU-bistand, foregår nemlig ofte ved hjælp af falske skattedokumenter, og omvendt anvendes penge, der er opnået via skattesvig, herunder også grænseoverskridende transaktioner, ofte til at finansiere efterfølgende ulovlige eller kriminelle handlinger.

4.3 Hvad angår skatteunddragelse, som i modsætning til skattesvig involverer forskellige former for adfærd, som ikke i sig selv er ulovlige, men som udelukkende tager sigte på at opnå en uberettiget skattebesparelse, bemærker EØSU, at de nationale lovgivninger ikke har grebet sagen an på samme måde. For at undgå en kraftig stigning i de administrative og sociale omkostninger som følge af en usammenhængende lovgivning ser EØSU gerne en harmonisering af de nationale lovgivninger på dette område; man kunne indføre en generel anti-unddragelsesklausele og i fællesskab kortlægge de tilfælde, hvor skattemyndighederne med henblik på beskatning kan afvise retsvirkningen af transaktioner, der menes at være forbundet med skatteundvigelse.

4.4 EØSU mener, at Kommissionens forslag er for forsigtig på dette punkt, i betragtning af hvilke beføjelser Kommissionen indrømmes i traktaterne til at træffe alle de nødvendige foranstaltninger til at sikre EU-institutionernes finansielle balance. Rådets beslutning 1999/468/EF af 28. juni 1999 giver således Kommissionen omfattende gennemførelsesbeføjelser. EØSU henviser i den forbindelse til subsidiaritetsprincippet, som er knæsat i EU-traktatens art. 5, og som pålægger Fællesskabet at handle på de områder, som ikke hører ind under dets enekompetence, hvis målene ikke kan opfyldes af medlemsstaterne, eller hvis de kan gennemføres bedre på fællesskabsplan. EØSU opfordrer Kommissionen til at udnytte disse beføjelser fuldt ud.

4.5 Allerede i juni 2001 fremhævede Kommissionen med sin meddelelse om *Skattepolitik i EU-prioriteter for de kommende år* (KOM(2001) 260 endelig) behovet for at gøre brug af alle de øvrige eksisterende instrumenter — ud over de juridiske — til at nå de prioriterede målsætninger. I den sammenhæng blev der lagt vægt på det faktum, at skattepolitikken var og fortsat er underlagt kravet om enstemmige afgørelser⁽¹⁾.

4.6 EØSU slog allerede dengang til lyd for, at det er nødvendigt at ændre overgangsordningen og hurtigt udarbejde den endelige ordning på grundlag af princippet om beskatning i oprindelseslandet. Udvalget stillede den gang, med en vis ironi, følgende spørgsmål: »*hvor mange år skal vi leve med et utilstrækkeligt overgangssystem, før vi når denne målsætning?*«, og forlangte i den sammenhæng forenkling og modernisering af lovgivningen, en mere ensartet gennemførelse og et tættere administrativt samarbejde. Der synes ikke at være sket noget fremskridt i den retning.

4.7 EØSU støtter den overordnede målsætning om at styrke samarbejdet ved at gå videre end det nuværende informationsudvekslingssystem (VIES) og udvikle foranstaltninger til automatiske eller spontane informationsudvekslinger mellem medlemsstaterne.

4.8 EØSU sætter pris på, at der er indledt en debat om at ændre momsordningen, men understreger behovet for, at der udarbejdes en grundig konsekvensanalyse, og at det forudsiges, at eventuelle ændringer af ordningen skal gøre den

mere effektiv og enkel og ikke blot tjene til at øge skattetrykket på borgerne og virksomhederne. EØSU henleder i den forbindelse opmærksomheden på et forslag, det tidligere har fremsat⁽²⁾ om at overveje alternativer til momsens som forbrugsbeskatning, og som kan sikre et provenu, som mindst svarer til det nuværende, men som er mindre omkostningskrævende for samfundet og mere effektive ud fra et opkrævningssynspunkt.

5. Særlige bemærkninger

5.1 Merværdiafgift

Den nuværende momsordning for varehandel mellem EU-lande er baseret på princippet om beskatning i bestemmelseslandet for at sikre ligebehandling af nationale produkter og produkter fra andre EU-lande, og gennemføres ved hjælp af en mekanisme, hvorefter varer sælges mellem landene uden at blive beskattet, men beskattes i bestemmelseslandet med den samme sats, som gælder for interne transaktioner.

I stedet for at anvende princippet om beskatning i oprindelseslandet blev denne overgangsordning indført, dog kun midlertidigt, på grund af den tid det ville have krævet at skabe en passende struktur, som kunne sikre en korrekt genfordeling mellem medlemsstaterne af de opkrævede afgifter i forhold til deres respektive forbrug. Indførelsen af et sådant system bliver derfor nødt til at gå hånd i hånd med en harmonisering af afgiftssatserne, hvis man vil undgå, at der opstår konkurrenceforvriddning.

5.1.1 Momssvig efter karruselmodellen

Overgangsordningen for den EU-interne handel indeholder store muligheder for den fri bevægelighed for varer, men udsætter de enkelte medlemsstater for tab som følge af omfattende skatteunddragelse og skattesvig.

5.1.1.1 En type momssvig, som er kendetegnet ved dels at have meget alvorlige konsekvenser, hvad angår størrelsen af det undragede beløb, dels at være særdeles vanskeligt at indkredse, er kendt som karruselmodellen. Det involverer momsunddragelsessystemer, hvor virksomheder oprettes ad hoc til at operere på internationalt plan. Målet er undgå at betale skyldig moms og at give de øvrige led i bedragerikæden mulighed for at trække fiktive beløb fra afgiften med henblik på at opnå refusion eller nedsætte den skyldige moms. For at nå denne ulovlige målsætning driver den uredelige operatør generelt ikke nogen virkelig økonomisk aktivitet, har ingen operative strukturer, og ofte er virksomhedens adresse blot en postboks. Det pågældende selskab forsvinder efter et par måneders formel virksomhed uden at indgive den påkrævede selverklæring og uden at betale den skyldige skat, hvorved skattemyndighederne har vanskeligt ved at opspore det.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse: »Skattepolitik i EU — Prioriteter for de kommende år« — EFT C 48 af 21.2.2002, side 73-79.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om »Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 77/388/EØF med hensyn til leveringsstedet for tjenesteydelser« — EUT C 117 af 30.4.2004, s. 15-20.

5.1.1.2 EØSU mener, at svig efter karruselmodellen bl.a. har været muligt pga. dels et utilstrækkeligt samarbejde mellem medlemsstaterne dels de forskellige afgiftssatser. EØSU foreslår derfor, at man anvender alle de former for samarbejde og udveksling af oplysninger, der er nødvendige for effektivt at kunne bekæmpe dette fænomen.

5.1.2 Det administrative samarbejde på momsområdet

5.1.2.1 Undvigelsesmanøvrerne på momsområdet har fået medlemsstaternes finansielle myndigheder til at raffinere deres efterforskningsmetoder mere og mere med henblik på bedre at kunne bekæmpe dette fænomen.

Det administrative samarbejde spiller en afgørende rolle i bekæmpelsen af momssvig, eftersom disse transaktioner foretages af flere forskellige økonomiske aktører på tværs af medlemsstaterne.

Medlemsstaterne har ved hjælp af nogle hensigtsmæssige konventionelle redskaber kunnet etablere en informationsudveksling, som har vist sig at være et velegnet redskab til at fastslå skatteydernes skattemæssige stilling og til at imødegå og begrænse grænseoverskridende skattesvig.

Hvad samarbejde angår, har EØSU allerede for længe siden peget på, at Kommissionen bør spille en mere aktiv rolle, og udvalget ser derfor positivt på oprettelsen af et overvågningssystem til at verificere kvaliteten og kvantiteten af den ydede assistance.

5.1.2.2 Udveksling af oplysninger er nemlig den dag i dag langt fra nogen standardpraksis, hvilket skyldes kulturelle forskelle, forskellige grader af informatisering og manglende lovgivning til at lægge en dæmper på medlemsstaternes inert. Det er derfor nødvendigt at skabe en ensartet kultur, hvor man er enige om, at en anmodning om oplysninger fra udlandet ikke bør ses som en mulighed, der kun bør anvendes i særlige tilfælde, men derimod et normalt skridt i efterforskningen, når det anses for påkrævet.

Man bør derfor fjerne de hindringer, der ligger i vejen for at udbrede en EU-kultur på det administrative område, og i den sammenhæng fremme fuld udnyttelse af de eksisterende samarbejdsredskaber og overholdelse af de fastsatte tidsfrister og betingelser, således at efterforskningsinstanser kan få adgang til de ønskede oplysninger inden for en passende frist, så de kan bidrage til efterforskningen.

5.1.2.3 I overensstemmelse med Kommissionens bemærkninger om anvendelse af standard edb-systemer til informationsudveksling kunne man desuden overveje, om det ville være hensigtsmæssigt dels at danne et netværk mellem de enkelte

medlemsstaters politikstyrker og efterforskningsenheder, der er involveret i bekæmpelsen af skattesvig, med henblik på direkte udveksling af oplysninger via et certificeret e-mailsystem, dels at deles om de enkelte staters databaser med selvangivelsesoplysninger, sådan som det allerede er sket med oplysninger under VIES I og II.

Et sådant initiativ, der under alle omstændigheder kræver en forudgående aftale om indholdet af oplysningerne i sådanne arkiver og foreneligheden med de nationale bestemmelser om beskyttelse af privatlivets fred, ville bane vejen for et betydeligt fremskridt i bekæmpelsen af skattesvig, idet det ville kunne give de efterforskende enheder de ønskede oplysninger direkte, i real tid og uden overflødig bureaukrati.

5.1.2.4 Dertil kommer, at selv om lovgivningen om medlemsstaternes udveksling af oplysninger virker velstruktureret og tilfredsstillende, ligger den største hindring for at kunne dæmme op for skatteundvigelse i EU i forskellene i medlemsstaternes lovgivning om de enkelte nationale administrations efterforskningsbeføjelser og i de varierende grader af afskrækkende foranstaltninger.

Man kan således let forestille sig, at svig finder sted i de lande, hvor kontrolmyndighederne ikke har så vidtrækkende efterforskningsbeføjelser, eller hvor de pågældende sanktioner ikke har den ønskede præventive virkning.

5.1.2.5 Under hensyntagen til princippet om medlemsstaternes suverænitet ville det derfor være hensigtsmæssigt, hvis man på EU-plan harmoniserer sanktionerne over for samme typer af svig, sådan som det f.eks. allerede er bestemt i lovgivningen om hvidvaskning af penge. Målet er at undgå, at mindre strenge lovgivninger eller mindre effektive kontrolsystemer i praksis betyder, at der findes »sikre havne« for indtægter fra kriminelle handlinger eller for drift af momskarusellen.

5.1.3 Normalværdien som et kriterium for fastlæggelse af beskatningsgrundlaget med henblik på bekæmpelse af skattesvig

5.1.3.1 Foranstaltninger til at modvirke skatteundvigelse bør være i overensstemmelse med EU's principper, herunder principperne om ikke-forskelsbehandling og proportionalitet, hvilket EU-Domstolen har understreget flere gange. Et af de punkter, hvor der er størst forskel mellem de forskellige lovgivninger, er anvendelsen af andre parametre til fastlæggelse af beskatningsgrundlaget end den mellem parterne aftalte pris, ikke alene i de tilfælde, hvor varen anvendes til privat forbrug eller benyttes til et for virksomheden uvedkommende formål, men også i alle de tilfælde, hvor der formodes at være en risiko for skattesvig eller -undvigelse.

EØSU bemærker i den forbindelse, at kriteriet for fastsættelsen af beskatningsgrundlaget i alle medlemsstaternes lovgivninger i vid udstrækning er baseret på parternes villighed til at forhandle og sigter mod at sikre beskatning på grundlag af den reelle pris, eftersom beskatningsgrundlaget generelt er den pris, der er aftalt for overdragelsen af varen eller tjenesteydelsen. Ud over dette grundlæggende kriterium anvendes også »normalværdien« med det formål at korrigere eller fastslå beskatningsgrundlaget ud fra visse betingelser.

5.1.3.2 Begrebet normalværdi er i momssammenhæng stort set ens i alle medlemsstaterne, og svarer i alt væsentligt til definitionen i direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 (Sjette direktiv), der definerer normalværdien som den gennemsnitlige pris for tilsvarende varer og tjenesteydelser under frie konkurrencevilkår, på samme stadi i markedsføringen og på samme tidspunkt og sted, hvor transaktionen finder sted, eller hvis det ikke er muligt, på det nærmeste tidspunkt og sted.

5.1.3.3 I alle medlemsstaternes systemer repræsenterer normalværdien en alternativ metode til at fastsætte beskatningsgrundlaget:

- i de tilfælde, hvor der helt eller delvist mangler et vederlag i penge. I så fald anvendes normalværdien som et udgangspunkt til at udtrykke beskatningsgrundlaget i penge, men også som et middel til at imødegå skatteundvigelse,
- i de tilfælde, hvor lovgiveren formoder, at der er risiko for skattesvig ⁽³⁾.

5.1.3.4 Ud over disse tilfælde afviges der fra princippet om at fastsætte beskatningsgrundlaget på baggrund af vederlaget i følgende sammenhænge:

- hvis de lovgivende eller administrative myndigheder har beføjelser til at fastsætte et mindste beskatningsgrundlag eller et beskatningsgrundlag, der ikke er lavere end normalværdien, i forbindelse med visse varer eller handelssektorer, herunder særligt salg af fast ejendom,
- hvis der findes bestemmelser, der anvender normalværdien som beskatningsgrundlag for varer eller tjenesteydelser, når der betales en enhedspris for forskellige typer varer og tjenesteydelser,
- hvis der findes regler, der selv når der er tale om et vederlag i penge, fastsætter beskatningsgrundlaget som normalværdien, importværdien eller købsprisen, når parterne i transaktionen er indbyrdes afhængige,

⁽³⁾ Risikoen skal være reel og svindlen skal bevises for at lovbestemmelsen kan håndhæves i EU-sammenhæng.

- i forbindelse med overdragelse eller oprettelse af tingslige rettigheder eller brugsret til fast ejendom.

5.1.3.5 EU-Domstolen ⁽⁴⁾ har i den forbindelse bekræftet, at nationale bestemmelser, der sigter mod at bekæmpe skattesvig og –unddragelse, i princippet ikke kan se bort fra princippet om at fastsætte beskatningsgrundlaget i momsøjemed på baggrund af det aftalte vederlag, som fastlagt i det sjette momsdirektiv, undtaget i de tilfælde, hvor det er strengt nødvendigt for at nå den pågældende målsætning.

5.1.3.6 Med andre ord er normalværdien udgangspunktet for at påpege eventuel svig. Hvis beskatningsgrundlaget baseret på det aftalte vederlag er mindre end normalværdien, må det ikke erstattes af sidstnævnte, men skattemyndighederne kan formode, at der er tale om skattesvig, hvorefter der gælder omvendt bevisbyrde.

5.1.4 Solidarisk hæftelse for betaling af moms

5.1.4.1 Som modtræk over for karruselvindlen er der i visse nationale lovgivninger indført bestemmelser om, at aftageren hæfter solidarisk for betaling af moms, som leverandøren har undladt at betale af visse kategorier af goder, hvis salgspris er lavere end normalværdien.

5.1.4.1.1 Disse bestemmelser er baseret på det sjette direktivs artikel 21, i henhold til hvilken medlemsstaterne under hensyntagen til proportionalitetsprincippet kan bestemme, at en anden person end den afgiftspligtige hæfter solidarisk for afgiftens erlæggelse.

5.1.4.2 Rationalet bag dette valg er, at transaktionspriser, der afviger fra markedsværdien, kan dække over en anden underliggende virkelighed, dvs. svigagtige hensigter. Aftageren antages kort sagt på de i lovgivningen fastsatte betingelser at have handlet i ond tro, eftersom han i betragtning af den betalte pris ikke kunne have undgået at kende til leverandørens svigagtige aktiviteter ⁽⁵⁾. Aftageren har imidlertid mulighed for at bevise, at denne antagelse er ubegrundet, ved at fremlægge dokumenter, der beviser, at den lavere pris end normalværdien skyldes objektivt påviselige begivenheder eller forhold eller er fastsat i overensstemmelse med lovgivningen og ikke har noget med den manglende betaling af moms at gøre. I så fald vil der ikke være grundlag for solidarisk hæftelse som følge af leverandørens manglende betaling af moms.

⁽⁴⁾ Dom nr. 324/82 og 131/91 om markedsføring af nye eller brugte køretøjer, og senere dom af 20. januar 2005 nr. C-412/03.

⁽⁵⁾ Det skal her nævnes, at Kommissionen i sin meddelelse KOM(2004) 260 endelig af 16.4.2004 bifaldt den forebyggende virkning, som indførelsen af begrebet solidarisk hæftelse har haft i nogle medlemsstater, og i den forbindelse nævnte en operationel mekanisme, som kræver beviser på både leverandørens og aftagerens medvirken.

5.1.4.3 EØSU deler mange aktørers bekymring med hensyn til princippet om solidarisk hæftelse og finder, set i lyset af Domstolens dom ⁽⁶⁾, at eventuelle foranstaltninger bør begrænse sig til at kræve, at klart identificerede afgiftspligtige parter stiller sikkerhed for momsbetaling. Der kunne således indføres bestemmelser om, at aftageren sammen med leverandøren hæfter solidarisk for betaling af moms i de tilfælde, hvor transaktionsprisen er lavere end godets normalværdi. En så streng bestemmelse, der straffer aftageren ved at pålægge ham en moms, som andre undviger, bør i praksis kun anvendes på særlige betingelser:

- transaktionen bør foregå mellem afgiftspligtige personer, med eksplicit undtagelse af de endelige forbrugere;
- leverandøren har helt eller delvis undladt at betale den skyldige moms;
- det gode, der er genstand for transaktionen, skal tilhøre en af de i lovgivningen klart identificerede kategorier;
- transaktionsprisen skal være lavere end godets normalværdi;
- forskellen mellem den aftalte pris og normalværdien må ikke kunne tilskrives objektivt påviselige begivenheder eller forhold.

5.1.5 EØSU går ind for at udvide anvendelsesområdet for ordningen med omvendt momspligt, således at det kommer til at omfatte interne transaktioner i medlemsstaterne. EØSU gav i en nylig udtalelse udtryk for, at en sådan ordning »er et værktøj, der kan være brug for i forebyggelsen af svig eller unddragelse. Dette system er særligt anvendeligt i de tilfælde, hvor sælger er i økonomiske vanskeligheder« ⁽⁷⁾. Kommissionen har efter de positive erfaringer, som er gjort med bygningsmaterialer og ydelser i forbindelse med byggeaktiviteter, udvidet det frivillige anvendelsesområde for ordningen med omvendt momspligt. Foranstaltningerne må dog ikke skade handlen i EU med varer og tjenesteydelser som følge af uensartede faktureringsforpligtelser, der kan skade effektiviteten af det indre marked.

5.2 Direkte skatter

5.2.1 Bekæmpelsen af skattesvig bør også foregå på mere generelt plan som led i harmoniseringen af medlemsstaternes lovgivning inden for området direkte skatter og kontrollen hermed.

5.2.1.1 Efter udvidelsen af EU med flere lande vil forskellene mellem skattesystemerne i stigende grad influere på beslutninger om kapitalanbringelse i de forskellige lande og disses forvaltning af iværksætteraktiviteter. En væsentlig grad af samordning af de økonomiske politikker vil give medlemsstaterne mulighed for

via deres skattelovgivning at øve indflydelse på beslutninger om anbringelse af investeringer og ressourcer i EU. De væsentlige forskelle mellem medlemsstaternes systemer for direkte beskatning risikerer ikke desto mindre at udgøre en betydelig hæmsko for den markedsmæssige integration ⁽⁸⁾, hvilket vil være til skade for den europæiske økonomis konkurrenceevne.

5.2.2 Den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes skattelovgivning behandles i Kommissionens meddelelse KOM(2003) 726 endelig af 24. november 2003. Selskabsskatten, og navnlig de »omfattende« tiltag (comprehensive measures), der skal bane vej for en europæisk selskabsskat på basis af et fælles beskatningsgrundlag ⁽⁹⁾, volder imidlertid store praktiske vanskeligheder som følge af de vedvarende forskelle mellem medlemsstaternes kriterier for beskatningsgrundlaget. Ud over en større grad af harmonisering af de økonomiske politikker forudsætter vedtagelsen af en fælles skat også passende juridiske rammer. I den nuværende situation udsteder Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed på forslag af Kommissionen, i henhold til EF-traktatens artikel 94 direktiver om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der direkte indvirker på det fælles markeds oprettelse eller funktion.

5.2.3 Denne bestemmelse samt medlemsstaternes fortsatte suverænitet på skatteområdet — der ikke synes at lette initiativer til fremme af et fælles beskatningsgrundlag for virksomheder i EU — udgør fortsat en væsentlig hæmsko for den indbyrdes tilnærmelse af selskabsbeskatningssystemerne, dels fordi udvidelsen med flere medlemsstater især gør det vanskeligt at træffe beslutninger med enstemmighed, dels fordi den endelige forfatningstekst ikke foreskriver kvalificeret flertal ved afstemninger om love og rammebestemmelser, der fastlægger foranstaltninger inden for selskabsbeskatning.

5.2.4 Med henblik på enstemmighedsreglens afskaffelse udgør Kommissionens meddelelse SEK(2005) 1785 af 23. december 2005 om »Fjernelse af selskabsskattemæssige hindringer for små og mellemstore virksomheder i det indre marked — udkast til en mulig pilotordning for hjemstatsbeskatning« og dens analyser af afprøvningen af pilotordningen for hjemstatsbeskatning på små og mellemstore virksomheder et konkret skridt hen imod en egentlig harmonisering af selskabsbeskatningsgrundlaget ⁽¹⁰⁾. Denne studie viste, at de 23 mio. små og mellemstore virksomheder i EU-25 tegner sig for det meste af EU's økonomi — svarende til 99,8 % af alle europæiske virksomheder — og for ca. 66 % af arbejdspladserne

⁽⁶⁾ Jf. L. KOVÁCS, *The future of Europe and the role of taxation and customs policy* («Europas fremtid og skatte- og toldpolitikens rolle»), www.europa.eu.int/comm/commission_barroso/kovacs/speeches/speech_amcham.pdf.

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse: »Indførelse af et fælles konsolideret grundlag for selskabsbeskatning i EU« — EUT C 88/48 af 11.4.2006.

⁽¹⁰⁾ EØSU's udtalelse: »Fjernelse af selskabsskattemæssige hindringer for små og mellemstore virksomheder i det indre marked« — EUT C 195/58 af 18.8.2006.

⁽⁶⁾ Sag C-354/03, C-355/03, C-484/03 og C-384/04.

⁽⁷⁾ EUT C 65 af 17.3.2006 s. 103-104.

i den private sektor⁽¹¹⁾. Med vedtagelsen af et sådant system vil små og mellemstore virksomheder få lettere ved at flytte deres aktiviteter til udlandet, eftersom deres overholdelsesomkostninger⁽¹²⁾, der er betydeligt højere end store virksomheders⁽¹³⁾, vil være lavere, og overførsel af underskud, der er den væsentligste hindring for udvikling af grænseoverskridende økonomiske aktiviteter, lettere vil kunne foretages. Dette vil fremme den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om selskabsbeskatning på EU-niveau.

5.3 Elektronisk handel

5.3.1 Væksten og den teknologiske udvikling inden for elektronisk handel giver de økonomiske aktører nye muligheder, men de nye handelsformer nødvendiggør samtidig en tilpasning af beskatningssystemerne, navnlig hvad angår de aspekter, der er knyttet til opkrævningen af forbrugsafgifter. Beskatningssystemerne, som primært er forankret i de internationale handelsregler, bør tage højde for disse ændringer og tilpasses de nye handelsformer, som er under udvikling.

5.3.2 Det største problem i forbindelse med beskatningen af elektroniske transaktioner vedrører den forskelsbehandling, der kan opstå i forbindelse med sådanne transaktioner, som behandles forskelligt, afhængigt af den valgte leveringskanal.

5.3.2.1 Ved vurderingen af mulighederne for at anvende traditionelle skatteretlige principper på sager i den digitale tidsalder, bør der tages højde for princippet om afgiftens neutralitet, der skal forebygge forskelsbehandling af transaktioner, som i det konkrete tilfælde, lige med undtagelse af leveringsformen (online eller offline), er helt ens.

5.3.3 De største problemer er især forbundet med den direkte og indirekte beskatning af immaterielle (eller digitaliserede) goder, eftersom alle faser af handelstransaktionen (salg og levering) foregår elektronisk (online-handel) ved hjælp af

(11) Kilde: Europa-Kommissionen, »SMEs in Europe 2003« (»Små og mellemstore virksomheder i Europa 2003«), Observatoriet for de europæiske SMV'er 2003/nr. 7, GD for Erhvervs politik og Europa-Kommissionens publikationer (2003): »The impact of EU enlargement on European SMEs« (»Konsekvenserne af EU's udvidelse for små og mellemstore virksomheder i Europa«), Observatoriet for de europæiske SMV'er 2003/nr. 6, GD for Erhvervs politik publikationer, i samarbejde med Eurostat. Omhandler små og mellemstore virksomheders økonomiske betydning i EU, jf. Kommissionens meddelelse SEK(2005) 1785 af 23.12.2005, s. 15-17.

(12) I ovennævnte meddelelse SEK(2005) 1785 nævnes overholdelsesomkostninger i forbindelse med juridisk og skattemæssig rådgivning, oversættelse af dokumenter, rejseudgifter samt finansielle og virksomhedsmæssige risici.

(13) I ovennævnte meddelelse SEK(2005) 1785 refereres til en studie, der er blevet foretaget af Den Europæiske Organisation for Håndværk og Små og Mellemstore Virksomheder og offentliggjort den 11. juni 2004. Denne studie viser, at små og mellemstore virksomheders overholdelsesomkostninger kan være helt op til 100 gange højere end store virksomheders. Studien vedrører metoder til fastsættelse af overholdelsesomkostninger, jf. arbejdsrapport fra Kommissionens tjenestegrene SEK(2004) 1128 af 10.9.2004, Europæisk studie af beskatning.

netværkslevering af virtuelle produkter. Tjenesteydelser og varer bliver fra starten gjort ikke-fysiske af leverandøren og fysiske af modtageren ved ankomsten. I dette tilfælde findes der ikke et fysisk håndgribeligt produkt, der kan gøres til genstand for fysisk kontrol, ej heller med henblik på inspektion.

5.4 OLAF's beføjelser

5.4.1 EØSU finder, at den nuværende EU-lovgivning, der udgør retsgrundlaget for oprettelsen af OLAF, allerede giver dette organ væsentlige beføjelser (jf. artikel 2 i Kommissionens beslutning 1999/352/EF, EKSF, Euratom). EØSU anmoder derfor Kommissionen om effektivt at tilstræbe en konkretisering af OLAF's nuværende beføjelser og, om nødvendigt, tilføre dette organ de ressourcer, der er nødvendige for, at det kan varetage sine opgaver, eksempelvis ved at anvende den konkurrencemyn- dighedsmodel, som er omhandlet i artikel 81/86.

5.4.2 OLAF kunne i den forbindelse tjene som analyse- og koordinationsorgan på EU-niveau med henblik på bekæmpelse af (skatte)svig og tildeles opgaver og beføjelser inden for det administrative samarbejde på skatteområdet (direkte skatter, indirekte skatter og afgifter) med henblik på at lette udvekslingen af informationer mellem de forskellige organer, som i henhold til medlemsstaternes lovgivning er ansvarlige for bekæmpelsen af skattesvig.

5.5 Med udviklingen af samhandlen i EU er der brug for et tæt samarbejde i forbindelse med udvekslingen af informationer om risikostyring. Kommissionen foreslår imidlertid ingen konkrete initiativer, men opfordrer blot medlemsstaterne til at anvende *vejledningen i risikoforvaltning til brug for skatteadministrationerne*. EØSU foreslår på denne baggrund at oprette en central database, der skal fodres med de oplysninger, som udveksles af administrationerne. Dette er i øjeblikket kun standard på toldområdet samt i bilateral sammenhæng.

5.5.1 Man kunne på basis af de undersøgelser, der er blevet foretaget af medlemsstaternes kompetente organer, indkredse de typer af produkter, som først og fremmest gøres til genstand for karruselvindul. Eksempler herpå er motorkøretøjer og højteknologiske produkter såsom it-værktøjer og telefoniprodukter. Ansvar for at gennemføre sådanne analyser kunne overdrages til OLAF, der jævnlige kunne videreende resultaterne til medlemsstaterne med henblik på styring af fremtidige overvågningsaktiviteter og iværksættelse af yderligere målrettede tiltag. En tilsvarende informationsstrøm bør også flyde fra medlemsstaterne til OLAF og gøres til genstand for regulering.

5.6 EØSU finder, at en fællesskabsbaseret indgangsvinkel til forbindelserne med tredjelande udgør et bedre alternativ til bilaterale aftaler. Med dette for øje kunne der således indsættes specifikke bestemmelser i forbindelse med den planlagte vedtagelse af EU's dobbeltbeskatningsoverenskomstmodel, der nævnes i Kommissionens meddelelse SEK(2001) 1681 om »Selskabsbeskatning i det indre marked« og KOM(2003) 726 endelig om »Et indre marked uden selskabsskattemæssige hindringer: hidtidige resultater, igangværende initiativer og tilbageværende udfordringer«, og som Europa-Parlamentet har behandlet i meddelelsen SEK A5-0048 2003). Idéen om at indsætte særlige samarbejds klausuler i aftaler om økonomisk partnerskab bør støttes. Så længe medlemsstaterne ikke udviser en klar og stærk vilje, bør man fortsat benytte sig af bilaterale aftaler og ikke afbryde forberedelsen heraf.

5.7 EØSU mener, at en styrkelse af indberetningsforpligtelserne som foreslået af Kommissionen bør ske i fuld overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og forenklingsprincippet. Den nødvendige bekæmpelse af svig må ikke medføre en unødvendig byrde for de mange lovlydige skatteydere og virksomheder. EØSU slår i den forbindelse til lyd for en væsentlig lempelse af indberetningsforpligtelserne for lovlydige virksomheder, der samarbejder aktivt med skattemyndighederne, og en passende styrkelse af forpligtelserne for virksomheder, som i henhold til objektive kriterier er forbundet med risici.

5.8 EØSU deler ikke Kommissionens syn på beskatning af tobak og alkohol, der behandles som »almindelige« varer. Nogle medlemsstater forsøger ved hjælp af afgifter på tobak og alkohol at løse de sundhedsproblemer, som er forbundet hermed, hvilket har klar prioritet i forhold til det indre markeds funktion. Kommissionen foreslår at fjerne disse forvriddinger, men det vil stadig tage lang tid at fjerne dem, dels fordi der er meget store indkomstforskelle i de enkelte medlemslande, dels fordi medlemslandene opererer med forskellige målsætninger og foranstaltninger på det proceduremæssige og sundhedspolitiske

område. I afventning af en rimelig harmonisering af skatte-taksterne bør man finde andre løsninger, der kan garantere, at de enkelte medlemsstater fuldt ud bevarer deres evne til at forfølge deres egne finans- og sundhedspolitiske målsætninger. Der må tages hensyn til, at tobakssmugling kun i meget begrænset omfang finder sted i medlemsstaterne og kontrolleres af internationale bander. EØSU er bevidst om de høje sociale og sundhedsmæssige omkostninger, der er forbundet med misbrug af disse typer produkter, og håber, at de kompetente organer vil træffe passende bekæmpelsesforanstaltninger. Ikke desto mindre mener EØSU, at beskatning af tobak og alkohol bør henhøre under medlemsstaternes kompetencer.

5.9 EØSU opfordrer Kommissionen til at videreføre Hercule II-programmet og håber, at KOM(2006) 339 endelig, hvori Kommissionen giver udtryk for, at det er nødvendigt at udvide EU-handlingsprogrammet til fremme af aktioner til beskyttelse af Fællesskabets finansielle interesser, snarest muligt vil blive vedtaget i Europa-Parlamentet og Rådet. Programmet har allerede båret mange frugter (19 uddannelsestiltag med 2 236 deltagere fra de forskellige medlemsstater, fem tredjelande og andre EU-institutioner). I den forbindelse bør man være særligt opmærksom på behovet for at styrke samarbejdet som følge af udvidelsen af EU med Rumænien og Bulgarien, der ligeledes bør nyde godt af disse tiltag.

5.10 EØSU finder, at det vil være hensigtsmæssigt at oprette et permanent debat- og/eller høringsforum på højt niveau for at sikre en mere overordnet tilgang til aspekterne af svig og samarbejde mellem medlemsstaterne. Den nuværende opsplitning af høringsaktiviteterne mellem flere forskellige udvalg på højt niveau, der er underinddelt efter kompetence, forhindrer en nyttig udveksling af god praksis, der kunne forbedre administrationernes samarbejde og resultater. EØSU finder den bureaukratiske modstand og den manglende målrettethed i ECOFIN ganske uforståelig og kritisabel.

Bruxelles, den 15. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Boliger og regionalpolitik

(2007/C 161/03)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 26. september 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: »*Boliger og regionalpolitik*«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Angel Grasso til ordfører og Nicole Prud'homme til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 23. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 91 stemmer for, ingen imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Boligen er først og fremmest en grundlæggende ret, som er en forudsætning for adgangen til de grundlæggende rettigheder og et værdigt liv. Denne ret er anerkendt i Menneskerettighedschartret og i det af Europarådet reviderede europæiske sociale charter samt i en lang række medlemsstaters forfatninger. Dette at have tag over hovedet er væsentligt, for at et menneske kan fungere og deltage i samfundet.

1.2 Boligchartret fra Europa-Parlamentets intergruppe Urban-Habitat

1.2.1 EØSU tilslutter sig Europa-Parlamentets Intergruppe Urban-Habitat's vedtagelse af det europæiske boligcharter, som viser det gensidige og hyppige samspil mellem EU's politikker og boligpolitikkerne, og som minder om, hvor vigtig retten til en bolig er.

1.2.2 EØSU beder derfor om, at Det europæiske charter om retten til en bolig inkorporeres i Europa-Parlamentets initiativbetænkning vedrørende bolig- og regionalpolitikken.

1.3 Styrkelse af retten til en bolig

1.3.1 EØSU ønsker, at der på EU-plan foreslås en række fælles målsætninger vedrørende adgangen til en bolig og minimumsstandarder for boligkvaliteten, der definerer begrebet ordentlig bolig. Uden sådanne kriterier vil det være vanskeligt at gøre retten til en bolig gældende — og adgangen til en bolig forekommer at være en mindstebetingelse for et anstændigt liv.

1.3.2 EØSU minder om, at sektoren for socialservice og tjenester i nærmiljøet er et stadig vigtigere omdrejningspunkt for et aldrende samfund, og at denne service ofte følger boligen, og det beder om, at disse tjenester gøres til genstand for drøftelser på EU-plan, og at deres synlighed styrkes. Det minder desuden om, at sociale boliger bør behandles særskilt, og de som sådanne ikke kan underkastes markedsreglerne, hvilket også er anerkendt i servicedirektivet.

1.4 Boligen og strukturfondene 2007-2013: Teknisk assistance — optimering og synliggørelse

1.4.1 EØSU understreger, at det i dag er vigtigt, at muligheden for at trække på strukturfondene for at forbedre boligsituationen fuldt udnyttes af EU-12, men også EU-15, som kan trække på strukturfondene til aktiviteter inden for integreret byudvikling. Sådanne udgifter vil have en positiv effekt på den sociale og territoriale samhørighed og på den økonomiske vækst. I den sammenhæng foreslår EØSU, at de europæiske finansielle institutioner afsætter midler til meget lav rente til programmer for byggeri til unge, indvandrere, ældre og handicappede for at fremme mobiliteten hos arbejdstagerne, skabe socialt blandede kvarterer og sikre udgifter, der er til at betale for beboerne.

1.4.2 EØSU bemærker, at Jessica-programmet vil tilføre elementer til oprettelsen af en garantifond til store sociale boligprojekter og beder om, at man i midtvejsevalueringen af strukturfondene analyserer dette spørgsmål.

1.4.3 Med det formål for øje støtter EØSU oprettelsen af en ordning for teknisk assistance til boligprojekter for perioden 2007-2013 i samarbejde med de lokale og regionale myndigheders repræsentanter og netværk samt med støtte fra Europa-Kommissionen og medlemsstaterne. En sådan ordning ville gøre det muligt at optimere de projekter og metoder, der skal gennemføres, for bedst muligt at integrere boligprojekterne i bysaneringsprogrammerne. Ordningen muliggør ligeledes en centralisering af sagkyndige undersøgelser og kan spille en rolle med henblik på at lette erfaringsudvekslingen. Det forekommer af største betydning, at der oprettes et specifikt værktøj til boligspørgsmål med henblik på at fremme en god anvendelse af strukturmidlerne, og det kan iværksættes inden for rammerne af artikel 45 i forordningen med de generelle bestemmelser for strukturfondene, som beder Kommissionen om at befordre tilvejebringelsen af en ordning for teknisk bistand.

1.5 Boliger og energi

1.5.1 EØSU foreslår ligeledes, at der oprettes et udvekslingsnetværk inden for bolig og energieffektivitet, som muliggør udveksling af erfaringer og optimering samt uddybning af operatørernes erfaringer ude i marken, så der kan udformes fornuftige og ambitiøse energipolitikker. Ordningen kan stå i forbindelse med støtteordningen inden for strukturfondene, men forfølger dog ikke de samme målsætninger. Det drejer sig således om at sikre en god samordning mellem de to enheder.

1.5.2 EØSU foreslår, at der føres en informationskampagne om mulige energibesparelser i boligsektoren på europæisk plan i partnerskab med de aktive netværker i sektoren. Kampagnen skal som mål have en adfærdsændring hos brugerne. Denne tilgang kræver deltagelse fra de europæiske borgeres side og vil gøre det muligt at mobilisere samtlige aktører omkring et positivt initiativ. Kampagnen »bæredygtig energi i Europa« et ikke målrettet nok til at øge bevidstheden, da midlerne er meget begrænsede.

1.5.3 EØSU beder Kommissionen om at fremsætte forslag baseret på en bredere tilgang end den hidtidige, som primært går på forbedringen af energieffektiviteten i bygninger. Det er hensigtsmæssigt at samarbejde med beboerne og bedre integrere den eksisterende boligpark i overvejelserne.

1.6 Boligen og EU-institutionerne

1.6.1 EØSU støtter i øvrigt Europa-Kommissionens initiativ om at oprette en tværtjenstlig gruppe om byspørgsmål. Det foreslår, at Kommissionens tværtjenstlige gruppe om byer tager boligspørgsmålet op til behandling og udnævner en samtalepartner i sagen.

1.6.2 Det forekommer desuden vigtigt, at boligaspektet ligeledes sættes på dagsordenen for møderne mellem ministrene for regionale anliggender og byer.

2. Begrundelse

2.1 Retten til en bolig: en grundlæggende ret

2.1.1 Det hedder i artikel II-34 i EU's charter for grundlæggende rettigheder, som blev stadfæstet i Nice den 7. december 2000: »For at bekæmpe social udstødelse og fattigdom anerkender og respekterer Unionen retten til social bistand og boligstøtte, der skal sikre en værdig tilværelse for alle, der ikke har tilstrækkelige midler, efter de bestemmelser, der er fastsat ved EU-lovgivningen og medlemsstaternes lovgivning og praksis«.

2.1.2 Selv om boligen ikke er en EU-kompetence, og selv om nærhedsprincippet gælder fuldt ud, mener EØSU, at denne artikel bør tilgodeses i forbindelse med gennemførelsen af de europæiske politikker for at tage højde for dette hastende samfundsanliggende og reagere på bolig manglen for de ringest

stillede (men også for borgere med beskedne indtægter og unge, der starter deres erhvervskarriere og stifter familie).

2.1.3 På topmødet i Laeken i december 2001 blev det anerkendt, hvor vigtigt boligspørgsmålet er i forbindelse med indsatsen mod fattigdom. EØSU opfatter det derfor som meget vigtigt, at topmødet indledte debatten om behovet for at tilvejebringe et større udbud af sociale boliger for at bekæmpe fattigdommen i Europa.

2.1.4 Retten til en bolig er indskrevet i flere af EU-medlemsstaternes forfatninger, f.eks. Belgien, Spanien, Grækenland, Portugal, Finland og Nederlandene. Derfor kan man forestille sig, at man på europæisk plan indfører en ret til en bolig. EØSU finder det vigtigt og strategisk at indskrive boligaspektet i Chartret for Grundlæggende Rettigheder som bilag til forfatningstraktaten og beklager, at retten til en bolig, eller i det mindste »retten til at bo« ikke er inkluderet.

2.1.4.1 EØSU finder det meget vigtigt at udforme en europæisk strategi for boligområdet; en bolig til hver enkelt person er en betingelse for en bedre realisering af andre menneskerettigheder, som er anerkendt på europæisk niveau f.eks. »respekten for privatlivets og familiens fred, for dens bolig og brevveksling« og retten til »at gifte sig og stifte familie«.

2.1.5 Når princippet om retten til bolig er anerkendt, opstår spørgsmålet, om denne ret kan gøres gældende, eller med andre ord om den person, der ikke finder en bolig, har retsmidler til rådighed. EU bør derfor beskæftige sig med de betingelser, ifølge hvilke retten til en bolig kan gøres gældende. Der findes nok ikke nogen enkel løsning, men hver medlemsstat, som hævder retten til en bolig, bør være i stand til at præcisere følgende:

- over for hvilken offentlig myndighed, denne ret kan gøres gældende og i hvilken form,
- de midler, der i konsekvens heraf skal gives denne myndighed, eller de midler, myndigheden skal skaffe sig,
- hvem der er omfattet af den ret og de nærmere regler for udøvelsen af den,
- rettighedens indhold (bolig, herberg, frit valg eller ej).

2.1.6 I forlængelse af Det europæiske charter for retten til en bolig vedtaget af Europa-Parlamentets tværpolitiske gruppe Intergroupe Urban-Logement den 26. april 2006, hvor boligen defineres som »et stærkt nødvendigt gode«, hilser EØSU EP's initiativ om at udarbejde en betænkning om »Boligen og regionalpolitikken« velkomment. EØSU håber, at EP vil understøtte EØSU's anmodning om at anerkende retten til en bolig og vil foreslå et partnerskab med de lokale og regionale forvaltninger for at »tilvejebringe et tilstrækkeligt stort antal boliger og gøre boligen økonomisk tilgængelig for dem, der ikke har adgang til en bolig på markedet«.

2.1.7 Undersøgelsen udarbejdet af Det Europæiske Institut for Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene udgivet i 2006 om levetilstandene og boligens sociale dimensioner ⁽¹⁾ viser, at der forekommer markante forskelle i boligkvaliteten og -kvantiteten mellem EU-15 og EU-10. Det er ligeledes nyttigt at minde om, at adgangen til varmt vand og indendørs toiletter ikke er sikret for alle europæiske borgere, og disse to kriterier hører til blandt mindstekriterierne for, hvad der kan kaldes en ordentlig bolig.

2.1.8 Boligen udgør en hjørnesten i den europæiske samfundsmodel. Udfordringerne for EU inden for sociale og demografiske ændringer skal give sig udslag i boligpolitikkerne. Befolkningens aldring, de fattige unge, der bliver ved med at bo hos forældrene på grund af manglende ressourcer, handicappedes adgang til passende boliger og vandrende arbejdstagers adgang til boliger er nogle af de aspekter, der skal tages højde for. EØSU foreslår i forlængelse af konklusionerne på Det Europæiske Råd i Laeken i december 2001, at der på EU-plan vedtages:

— en række fælles mål vedrørende adgangen til en bolig,

— minimumsstandarder for boligkvaliteten, som definerer begrebet ordentlig bolig.

2.1.9 Det er i øvrigt af væsentlig betydning at fremme mobiliteten i boligparkerne for at sikre arbejdstagernes mobilitet. Mange borgere er »fanget« i deres bolig, hvad enten det er en social bolig eller en bolig, de ejer, på grund af manglende udbud eller på grund af skatteregler eller lånevilkår. Det er nødvendigt at øge bopælsmobiliteten for at sikre mere fleksible beskæftigelsesmarkeder.

2.1.10 Boligen bør i kraft af dens indvirkning på det sociale liv og på byens økonomi ikke længere gøres til genstand for strategiske overvejelser eller delaktioner. EØSU foreslår, at boligen under hensyntagen til nærhedsprincippet bør betragtes som et vigtigt politisk spørgsmål, der har indvirkninger på borgernes daglige liv, som et middel til at bringe borgerne nærmere på det europæiske projekt, der forekommer mere og mere uklart.

2.1.11 Boligpolitikernes bidrag til gennemførelsen af Lissabon-målene, og navnlig som drivkraft for den økonomiske vækst bør identificeres bedre. **EØSU understreger, at boligpolitikernes indvirkning på arbejdstagernes mobilitet gør dem til en supplerende politik i forhold til de EU-politikker, der gennemføres inden for vækst- og beskæftigelsesstrategien** ved også at gøre det muligt at styrke den territoriale samhørighed, hvilket først og fremmest i de senest tiltrådte medlemsstater bør komme til udtryk i adgang til finansiering af

infrastrukturen i byerne og i landdistrikterne, samt iværksættelse af passende energipolitikker.

2.2 Boliger og den regionale samhørighed

2.2.1 Boliger har altid struktureret vore samfund. De fællesområder, der sikrer vores samkvem, udgør forbindelsesled mellem de individuelle og kollektive boligområder. Byplanlægningen og etableringen af kvarterer, hvor der er rart at bo, og her er boligen en grundkomponent, er en forudsætning for den sociale og territoriale samhørighed.

2.2.2 Selv om boligen og boligpolitikkerne er forskellige fra medlemsstat til medlemsstat, så er EU kendetegnet ved en meget kraftig bytæthed. Den europæiske by er kompakt, men mest præget af mellemstore bygninger, og det er boligområderne, der giver byen dens struktur.

2.2.3 Boligen har derfor inden for rammerne af bypolitikkerne, de økonomiske og sociale politikker en betydning i alle de europæiske lande, og løsningerne bør deles bedre, navnlig i lyset af de kriser i dårligt stillede kvarterer, som vi har set i flere medlemsstater.

2.2.4 Sigtet med den europæiske regionalpolitik er at øge den territoriale, sociale og økonomiske samhørighed ved at fremme den økonomiske udvikling i de mindst begunstigede områder, og den har siden 2005 primært været koncentreret om vækst og beskæftigelse inden for rammerne af den reviderede Lissabon-agenda.

2.2.5 For at sikre konkurrenceevnen i alle regioner og fremme beskæftigelsesmobiliteten er det afgørende, at boligudbuddet differentieres, for så vidt angår eje/lejeaspektet, men det er også vigtigt at sikre blandede kvarterer (boliger og erhvervsliv) og endnu bedre socialt blandede kvarterer, som er en garant for social samhørighed. Ghetto-dannelserne i visse kvarterer gør det svært at drive erhvervsaktiviteter der.

2.2.6 Beliggenheden af økonomisk overkommelige boliger, der kan betales, er en følgevirkning af ovenstående overvejelser. I tilknytning til retten til en bolig, bør myndighederne sikre sig, at der i alle de områder, der henhører under deres ansvar, sørges for et udbud af kvalitetsboliger, der svarer til husholdningernes ressourcer.

2.2.7 **Udbygningen af beboelseskvarterer har en stærk indvirkning på landzonerne**, og for at sikre en bæredygtig udvikling er det vigtigt at tage bedre hensyn til samspillet mellem land- og byzoner inden for boligpolitikkerne.

⁽¹⁾ First European Quality of Life Survey: Social Dimensions of Housing, 2006, ISBN 92-897-0935-9.

2.3 Boliger, økonomisk vækst, mobilitet og beskæftigelse

2.3.1 I visse europæiske lande blandt dem, der har modtaget støtte over samhørighedsfondene i den forudgående periode, er den økonomiske væksts størrelse snævert knyttet til dynamikken i boligsektoren. Men dette betyder dog ikke, at borgerne har let adgang til økonomisk overkommelige boliger. Det irske nationale reformprogram 2006 inden for rammerne af Lissabon-strategien understreger, at væksten kun i begrænset omfang er bæredygtig, hvis der ikke er garanti for boliger, der er økonomisk overkommelige. I reformplanen for 2006 minder f.eks. Portugal om behovet for at yde større støtte til byggesektoren og til kommunerne for at stimulere den bæredygtige udvikling på boligområdet.

2.3.2 I et dynamisk beskæftigelsesområde er tilstedeværelsen af et boligudbud for alle beskæftigede og arbejdstagere fortsat en afgørende udviklingsfaktor, og mange beskæftigelsesområder i Europa har en begrænset vækst på grund af mangel på boliger. Boligfaktoren kan således udgøre en hæmsko på de lokale beskæftigelsesmarkeder, som mindsker arbejdstagernes mobilitet.

2.3.2.1 Et interessant eksempel fra Frankrig er arbejdsgivernes bidrag på 0,45 % af lønmassen til boligpolitikkerne som supplerende midler til at udvikle boligløsninger for lønmodtagerne. Arbejdsmarkedets parter forvalter ligeledes særlige ordninger for unge og sårbare husholdninger (garantiindskud).

2.3.3 Dette behov er særlig presserende for de regioner, der modtager et stigende antal vandrende arbejdstagere, som har problemer med at finde en bolig på de spændte markeder og som udsættes for forskelsbehandling, hvilket fører til adskillige mellem befolkningsgrupperne.

2.3.4 Boligen er en af de sektorer, der har de flest beskæftigede i Europa. Der findes et omfattende beskæftigelsespotentiale, som endnu ikke er udnyttet, navnlig inden for teknikker for bæredygtige boliger og miljøvenlige boliger, som vil blive udviklet betydeligt i fremtiden. I øvrigt er byggesektoren en af de sektorer, der har stor mangel på kvalificeret arbejdskraft.

2.3.5 Service i nærmiljøet, herunder navnlig støtte til personer, udgør et stort beskæftigelsespotentiale og organiseres og leveres ofte som led i den service, der er knyttet til boligen. På den måde kan aktørerne inden for sociale boliger i partnerskab med udbyderne af socialservice levere service i hjemmet for ældre beboere eller handicappede, såvel som integrerede sundheds-, uddannelses- eller børnepasningstjenester — et eksempel herpå er »flergenerationshusene«. Den kulturelle og sociale dynamik i vanskeligt stillede kvarterer kan fremmes via støtten til initiativer i nærmiljøet.

2.4 Ud over at udgøre et beskæftigelsespotentiale giver den boligrelaterede service i nærmiljøet mulighed for at forholde sig til demografiske udfordringer, der nødvendigvis indvirker på beskæftigelsen på regionalt niveau. F.eks. er »flergenerationshusene« i Tyskland genstand for en målrettet politik, og de udgør et svar på behovet for at blande mennesker og gør det muligt effektivt at sætte ind mod udstødelsen af ældre enlige. På baggrund af befolkningens aldring i hele Europa bør man støtte udvekslingen af god praksis.

2.4.1 Efter EØSU's opfattelse bør retten til en bolig ikke kun anskues som en indsats mod udstødelse men også som et tiltag i forhold til befolkningens aldring, migrationsstrømme og de nye former for fattigdom. Der bør også tages hensyn til Lissabon-strategien, som sigter på at sætte skub i den europæiske økonomi via større mobilitet på arbejdsmarkedet.

2.4.2 Arbejdstagernes mobilitet forbliver en illusion, så længe adgangen til grundlæggende sociale rettigheder, herunder boligstøtte, ikke styrkes. Man kan konstatere, at beboerne i de sociale boliger er blevet fattigere. De sociale boliger blev oprindeligt bygget med henblik på at huse lønmodtagere. Lønmodtagerne står i dag ikke længere i første række for at få adgang til en social bolig, og de har store vanskeligheder i områder med spænding på boligmarkedet med at finde egnede boligløsninger.

2.4.3 I løbet af de sidste 10 år er boligpriserne steget konstant i næsten alle EU-landene. Denne stigning har medført et fald i husholdningernes kapacitet til at forbruge andre goder, hvilket på lang sigt udgør en hæmsko for bæredygtig vækst. De lave renter har ligeledes ført til overinvesteringer i beboelsessektoren, hvilket har sat de finansielle midler, der er afsat til boligsektoren (jf. det svenske nationale reformprogram) under pres. Den sociale boligsektor udgør et instrument til regulering af prisen for boliger (via leje) og sektorens bæredygtighed.

2.4.4 EØSU konstaterer i øvrigt, at betingelserne for interventioner fra medlemsstaternes offentlige myndigheders og boligaktørers side mere og mere er underkastet EU-retten i forbindelse med gennemførelsen af politikkerne for sociale boliger. Det er vigtigt, at konkurrencepolitikken og det indre marked ikke skaber hindringer for boligpolitikkerne, der sigter på at garantere alle adgang til en ordentlig bolig, de har råd til at bo i, i betragtning af disse politikkers positive bidrag til den økonomiske vækst og beskæftigelsen i EU. Disse opgaver har udviklet sig, og udbyderne af sociale boliger er nødsaget til at udvikle sociale tjenester for at reagere på den manglende politik for integration, navnlig af vandrende arbejdstagere.

2.5 Nedsættelse af energiforbruget — en udfordring for EU

2.5.1 Boligsektorens bidrag til nedsættelsen af energiforbruget er væsentligt, og denne dimension bliver i betragtning af energipriserne til en faktor, der kan gøre en region attraktiv.

2.5.2 Det største energibesparelspotentiale findes i boligsektoren (husholdninger), hvor det anslås til 27 % af energiforbruget som anført i Europa-Kommissionens energihandlingsplanen.

2.5.3 Flere og flere husholdninger i Europa lever i fattigdom på grund af energiudgifterne i deres bolig (*fuel poverty*).

2.5.4 Potentialet for nedsættelse af forbruget vil være så meget desto større, som der på EU-plan udformes passende incitamenter.

2.5.5 Det er i den henseende overraskende, at Europa-Kommissionens approach i handlingsplanen om energieffektivitet er centreret om byggeindustrien, og at den foreslår at udvide anvendelsesområdet for standarderne på dette område.

2.5.6 Den tilgang er for ensidig, da den ikke inkorporerer det ubetingede krav om at ændre vores livsstil i retning af større global bæredygtighed, som omfatter den individuelle adfærd (herunder også forestillingerne om et individuelt hus for alle, såvel som vor daglige adfærd i forhold til miljøet). Dette er ensbetydende med at øge produktionsomkostningerne, som allerede er alt for høje for gennemsnitshusholdningerne og de dårligt stillede husholdninger, hvis man ikke også tager fat på forbedringen af den aktuelle boligpark og vores adfærd, når nu en lang række undersøgelser viser betydningen heraf.

2.5.7 De europæiske regionalpolitikkers støtte til forbedringen af samhørigheden og leveforholdene er en kendsgerning. Dog kunne en bedre hensyntagen til boligaspektet i disse politikker skabe positive synergier.

2.5.8 Energibesparelspolitikkerne er orienteret mod nybyggeri og ser bort fra de eksisterende bygninger, eller de overfører regler gældende for nybyggeri til den eksisterende boligmasse. Men der bør ikke kun tages højde for de eksisterende boliger, men ligeledes udvikles tilpassede tilgange, der er afpasset efter den gamle boligmasses karakteristika og de særlig høje udgifter, der er i forbindelse med at bringe den i overensstemmelse med standarderne.

2.5.8.1 I den offentlige støtte bør der tages højde for de sociale boligers særlige profil, dvs. beboernes svage solvens og de mindre tilpassede skatteincitamenter end til den private sektor.

2.5.8.2 Energiaspektet er ikke den eneste faktor i problematikken omkring bæredygtig udvikling. Andre faktorer er vand, affaldsforvaltning, handicappedes adgangsmuligheder, sikkerhed, luftkvalitet, og sundhed i boligen. Boligen kan yde et afgørende bidrag til den bæredygtige udvikling, men det forudsætter tilpassede værktøjer, som netop er rettet imod den eksisterende boligmasse.

2.6 De europæiske instrumenter til at forbedre boligens bidrag til regionalpolitikkerne

2.6.1 EØSU har udtalt sig for, at der åbnes for støtten fra EFRU til boliger i EU-12, og at der gives støtte til foranstaltninger knyttet til bæredygtig byudvikling og energieffektivitet i EU-15 samt inden for rammerne af den integrerede tilgang til udvikling af dårligt stillede kvarterer. Det er i betragtning af boligaspektets betydning vigtigt at ansøre og bistå medlemsstaterne og regionerne med at planlægge omstruktureringen af bykvartererne og forbedringen af boligen inden for rammerne af strukturfondene.

2.6.2 Det er nemlig vanskeligt at gennemføre integrerede udviklingsstrategier i bykvartererne, hvis man ikke også medtager boligaspektet. I den henseende er tilgangen i den europæiske strategi for social integration, der indeholdt en målsætning om adgang til en økonomisk overkommelig og ordentlig bolig som forudsætning for en vellykket social integration, fortsat aktuel. For EØSU er det afgørende, at man sætter alle de europæiske instrumenter ind på at sikre en bedre integration af alle.

2.6.3 Med henblik herpå bør Den Europæiske Socialfond give bedre støtte til aktioner til social integration udover den blotte indslusning på beskæftigelsesmarkedet, for som vi har set, er bolig- og beskæftigelsesmarkedet tæt forbundne størrelser. I indvandringspolitikkerne, som i dag udformes på EU-plan, kan man heller ikke se bort fra overvejelser over boligaspektet, hvis man ønsker at forebygge territorial adskillelse. De retningslinjer, Kommissionen skal offentliggøre om integrationen af vandrende arbejdstagere via boligen, bør udgøre en første etape i denne tilgang, som skal udmøntes i Progress-programmet ⁽²⁾ i form af en bedre støtte til projekter med boligrelaterede dimensioner.

2.6.4 Det er vigtigt at være opmærksom på, at forbedringen af energieffektiviteten i bygninger ikke kun er en prioritet for EU-10 men for hele EU betragtet under ét. Energieffektivitet er på lige fod med forbedringen af fællesarealer, anvendelse og fremme af vedvarende energi og foranstaltninger til social integration, en foranstaltning, der kan støttes via strukturfondene i alle medlemsstater.

⁽²⁾ Sigtet med Progress-programmet er at yde finansiel støtte til gennemførelsen af EU's mål inden for beskæftigelse og sociale og arbejdsmarkeds-mæssige anliggender. Det bidrager således til gennemførelsen af Lissabon-strategiens mål.

2.6.5 EØSU har taget positivt imod Europa-Kommissionens og Investeringsbankens (EIB) initiativ gående ud på at oprette et nyt finansielt instrument, Jessica⁽³⁾, som specifikt skal støtte udviklingen i de dårligt stillede bykvarterer, herunder også sociale boliger i disse kvarterer. Det bør bemærkes, at dette instrument ved at give såvel lån som garantier til aktørerne inden for byfornyelse og sociale boliger kan mobilisere den nødvendige kapital til at sanere disse kvarterer. Dette instrument bør forvaltes af specialiserede aktører inden for byfornyelse og boligsanering i snævert partnerskab med de lokale myndigheder. Instrumentet bør skabe en løftestangseffekt i bykvartererne for at forbedre beboernes vilkår. Jérémie-instrumentet⁽⁴⁾ udgør ligeledes en gunstig mulighed for aktørerne inden for sociale boliger, som arbejder for at skabe bykvarterer, hvor det er rart for alle at bo.

2.6.6 På det energipolitiske område har Europa-Kommissionen inden for rammerne af programmet **Intelligent Energy** foreslået et pilotforsøg for sektoren for sociale boliger, som har gjort det muligt at udvælge og fremme eksemplariske projekter inden for energieffektivitet samt udvekslinger mellem aktører i sektoren. I lyset af den europæiske ambition om at skabe en fælles energipolitik og koordinere medlemsstaternes aktioner på dette område bedre forekommer det vigtigt, at man sikrer kontinuiteten i dette instrument og bevæger sig hinsides den blotte støtte til forsøgsaktioner.

Bruxelles, den 15. marts 2007

2.6.7 Inden for teknisk, men også social innovation vil støtten fra det syvende forsknings- og udviklingsprogram gøre det muligt at identificere boligsektorens potentiale inden for nedbringelse af energiforbruget såvel som inden for bæredygtig byudvikling.

2.6.8 Den europæiske standardisering berører i høj grad boligen og de dertil knyttede tjenester. Det drejer sig imidlertid om et område, hvor de tekniske og byplanmæssige valg overlapper samfundsvalgene, og det er ikke acceptabelt, at aktørerne af arbejdsgrupper påtvinges standarder, uden at der sikres muligheder for en politisk kontrol med standardiseringsprocessen. Et eksempel herpå er den franske standard om »forebyggelse af kriminalitet via byplanlægning og byggeri«, som blev vedtaget uden egentlige politiske overvejelser over den bymodel, der ville være en følge af det anvendte risikoanalysekema. Dette ansporer til en nytænkning af standardiseringsprocessen i den sektor.

2.6.9 Endelig har Kommissionen udarbejdet en strategi til bæredygtig byudvikling, der skal anspore alle byer til at overveje deres udvikling, navnlig i relation til transportpolitikken. Denne strategi er dog kun vejledende, og der er en risiko for, at den ikke udvikler hele sit potentiale, hvis den ikke også berører den bæredygtige udviklings sociale dimension.

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ Jessica: Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Fælles europæisk støtte til bæredygtige investeringer i byområder).

⁽⁴⁾ Jérémie: Joint Resources for Micro to Medium Enterprises (Fælles europæiske ressourcer til mikrovirksomheder og mellemstore virksomheder).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets direktiv om kapitaltilførselsafgifter (Omarbejdning)

KOM(2006) 760 endelig — 2006/0253 (CNS)

(2007/C 161/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 16. januar 2007 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Umberto Burani til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 23. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 159 stemmer for, ingen stemmer imod og 6 hverken for eller imod:

1. Baggrund

1.1 Det foreliggende forslag drejer sig om en omarbejdning af Rådets direktiv 69/335/EØF om afgift på tilførsel af kapital til virksomheder, som er blevet ændret ved adskillige lejligheder. Direktivet — som oprindeligt sigtede mod at harmonisere afgiftsordningerne og at forhindre medlemsstaterne i at indføre eller opkræve andre lignende afgifter — er blevet ændret ved forskellige lejligheder, indtil det i 1985 ved direktiv 85/303/EØF blev erkendt, at kapitaltilførselsafgiften burde **afskaffes fuldstændigt** på grund af dens negative økonomiske virkninger for virksomhederne.

1.2 Det tab af skatteindtægter, som en afskaffelse af denne afgift ville medføre, var imidlertid uacceptabelt for nogle medlemsstater. Direktivet fra 1985 måtte derfor indeholde en dispensation, hvorved medlemsstaterne blev givet mulighed for enten at **fritage** dispositioner for afgiften eller at opkræve en **enhedsafgift**, som ikke måtte være højere end 1 %.

1.3 Dette princip er naturligvis fortsat gældende i det foreliggende direktivforslag, som blot er en omarbejdning af tidligere tekster. EØSU tager selvstændigt forslaget til efterretning og hilser det velkomment. Kommissionen gør sig imidlertid i sin begrundelse nogle overvejelser, som Rådet med fordel kunne følge op på med henblik på yderligere initiativer.

2. Konklusioner og henstillinger

2.1 Størstedelen af de 25 medlemsstater har fulgt Rådets retningslinjer fra 1985 og afskaffet afgiften fuldstændigt. På

nuværende tidspunkt opkræves den kun af 7 medlemsstater: I Polen og Portugal er satsen 0,50 % eller mindre, i Cypern er den 0,60 %, medens Grækenland, Spanien, Luxembourg og Østrig opkræver den fulde sats på 1 %. Denne forskelsbehandling hindrer, **at der kan skabes lige vilkår for de europæiske virksomheder**, hvilket er en af forudsætningerne for et velfungerende indre marked. Selv om der stadig findes andre forskelle og hindringer på skatteområdet, bør man ikke af den grund undlade at fjerne denne afgift fuldstændigt.

2.2 De medlemsstater, der stadig nyder godt af dispensationen, kunne med fordel sammenligne de fordele, der opnås i kraft af skatteindtægterne, med det formodentlige (og til en vis grad beregnelige) tab af investeringer fra andre medlems- og tredjelande, som skræmmes bort af en skat, som efterhånden er afskaffet alle andre steder. EØSU mener, at det ville være en fordel for de berørte parter at afskaffe dispensationen, og at det ville være et skridt på vejen mod et velfungerende indre marked overordnet set.

2.3 EØSU ønsker endvidere at henlede opmærksomheden på praksis i visse medlemsstater: Der indføres nye skatter, efter at man har afskaffet kapitaltilførselsafgiften, som dermed bliver substitueret i det skjulte. I visse tilfælde har Kommissionen grebet ind og indledt en overtrædelsesprocedure, men det kan ikke udelukkes, at der findes andre tilfælde, som ikke er blevet registreret. Arbejdsmarkedets parter kunne føre tilsyn og dermed hjælpe med til at udrydde dette fænomen.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om eftermontering af spejle på tunge lastvogne, som er indregistreret i Fællesskabet

KOM(2006) 570 endelig — 2006/0183 (COD)

(2007/C 161/05)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 10. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 71, stk. 1, litra c), at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Virgilio Ranocchiaro til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. og 15. marts 2007, mødet den 14. marts 2007, følgende udtalelse med 139 stemmer for og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU bakker op om Kommissionens bestræbelser på at opnå størst mulig trafiksikkerhed på vejene og støtter helt og fuldt det foreliggende forslag, som med rette er blandt de initiativer, der er taget for at nå dette mål.

1.2 EØSU noterer med tilfredshed, at Kommissionen før fremlæggelsen af forslaget har foretaget en cost-benefitundersøgelse og en meget detaljeret konsekvensanalyse: dette har givet mulighed for en pragmatisk strukturering af forslaget med passende hensyntagen til alle aspekter af problemet og behørig prioritering af beskyttelsen af de bløde trafikanter.

1.3 EØSU ser sig dog nødsaget til at fremsætte nogle kritiske bemærkninger til forslaget, som det er formuleret, og foreslå tilføjelser og præciseringer, som skulle kunne muliggøre en gnidningsfri og korrekt anvendelse, hvad angår tidsplan, godkendelse og kontrol med gennemførelsen.

1.4 EØSU håber, at Kommissionen vil tage dens bemærkninger om nødvendigheden af en reel ensartet behandling for at undgå konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne alvorligt. Det samme gælder bemærkningerne om vigtigheden af at give medlemsstaterne flere retningslinjer vedrørende en fremgangsmåde for godkendelse, som er praktisk gennemførlig for de kompetente nationale myndigheder.

1.5 EØSU opfordrer indtrængende Rådet og Europa-Parlamentet til, at det foreslåede direktiv iværksættes så hurtigt som muligt og på en sådan måde, at det kommer til at omfatte størstedelen af den eksisterende lastbilmiljø, så det kan sikres, at der spares menneskeliv i det tilstræbte omfang.

2. Kommissionens forslag — begrundelse og retlig kontekst

2.1 Trafiksikkerheden har altid været en af EU-institutionernes højest prioriterede mål. En vigtig etape i de fornyede

bestræbelser i den retning var utvivlsomt offentliggørelsen af Hvidbogen om transportpolitikken ⁽¹⁾, hvori en halvering af antallet af trafikofre inden 2010 blev opstillet som et af målene.

2.2 Senere initiativer som »Road safety action programme« ⁽²⁾, »e-safety« og mange andre har fulgt en integreret tilgang med inddragelse af industrien, de offentlige myndigheder og trafikanternes organisationer og således overvundet de begrænsninger som i subsidiaritetsprincippet navnlig førhen havde stillet sig i vejen for gennemførelsen af konkrete bindende foranstaltninger på europæisk plan.

2.3 Der er gjort mange fremskridt: skønt vejtrafikken i de seneste 30 år er tredoblet, er antallet af trafikofre halveret — for blot at nævne et enkelt eksempel. Men alligevel kan vi ikke have helt rolig samvittighed, for Europa betaler stadig en alt for høj pris for den uophørligt stigende mobilitet med omkring 40 000 trafikdræbte om året og den triste udsigt til, at det mål, som hvidbogen fra 2001 opstillede, måske ikke vil blive nået.

2.4 EØSU erkender, at afgørende fremskridt mht. trafiksikkerheden kun kan opnås gennem en samlet forbedring af alle tre »søjler«, som den beror på, nemlig bilindustrien, infrastrukturen og trafikanternes adfærd. Men EØSU kan dog ikke undlade at støtte ethvert initiativ, som — skønt det kun vedrører en af disse søjler — kan bringe os nærmere opfyldelsen af det ambitiøse mål fra 2001.

2.5 Det var i øvrigt med dette udgangspunkt, at EØSU i sin tid støttede ⁽³⁾ vedtagelsen af direktiv 2003/97/EF ⁽⁴⁾, som foreslog en harmoniseret løsning på europæisk plan for at begrænse de risici, som skyldes, at førerne af tunge lastvogne ikke har tilstrækkeligt udsyn langs køretøjets sider.

⁽¹⁾ Den europæiske transportpolitik frem til 2010 — De svære valg (KOM (2001) 370 endelig).

⁽²⁾ KOM(2003) 311 endelig.

⁽³⁾ CESE 512/2002 — EFT C 149 af 21.6.2002.

⁽⁴⁾ »... om typegodkendelse af anordninger til indirekte udsyn og af køretøjer udstyret med disse anordninger, om ændring ...« — EUT L 25 af 29.1.2004.

2.6 Målet med direktiv 2003/97/EF var netop at afhjælpe den ulykkesfare, som skyldes det faktum, at tunge lastvogne har en blind vinkel i passagersiden, ved at foreskrive anvendelse af mere effektive sidespejle fra 2006/2007.

2.7 Et betydeligt antal ulykker forårsages af førere af større køretøjer, som på grund af den nævnte blinde vinkel ikke er klar over, at andre trafikanter befinder sig meget tæt på deres køretøj.

2.8 Disse ulykker sker ofte i forbindelse med svingning i vejkryds eller rundkørsler, fordi føreren på grund af den blinde vinkel i passagersiden ikke kan se de bløde trafikanter, såsom fodgængere, cyklister og motorcyklister, der befinder sig tæt på køretøjet.

2.9 Det anslås, at ca. 400 personer hvert år mister livet i sådanne ulykker i Europa. Alene derfor støttede EØSU — og ikke kun EØSU — vedtagelsen af direktiv 2003/97/EF, som ophævede og erstattede det første direktiv om typegodkendelse af indirekte udsynssystemer (direktiv 71/127/EØF) og de efterfølgende ændringer. Det ophævede direktiv fastsatte kravene til førerspejlenes udformning og deres montering uden dog at berøre de nationale krav. Først med direktiv 2003/97/EF blev et særligt sæt af spejle eller andre systemer til indirekte udsyn, som førhen havde været valgfrit udstyr, obligatoriske i hele Europa.

2.10 Direktiv 2003/97/EF fastsatte kravene til lastvogne i klasse N₂ på over 7,5 tons og klasse N₃ ⁽⁵⁾. Det blev dog ændret ved Kommissionens direktiv 2005/27/EF ⁽⁶⁾, som på visse betingelser foreskriver montering af spejle af klasse IV og klasse V ⁽⁷⁾ på køretøjer med en vægt på over 3,5 tons mod tidligere 7,5 tons.

2.11 Bestemmelserne i direktiv 2003/97/EF gælder for køretøjer, der typegodkendes fra og med 26. januar 2006 (nye køretøjstyper), og for køretøjer, der nyindregistreres fra og med den 26. januar 2007 (nye køretøjer). Dette betyder, at allerede ibrugtagne køretøjer, som udgør størstedelen af lastbilparken, ikke er underlagt disse krav.

2.12 I EU25 er der langt over fem millioner tunge lastbiler (>= 3,5 t). I betragtning af disse køretøjers levetid (over 16 år) og den langsomme udskiftning af bilparken (300 000 ind-

registreringer om året) med påbegyndelse af udskiftningen i 2007 vil alle lastbiler først i 2023 være udstyret med de nye spejle.

2.13 Det foreliggende kommissionsforslag, som EØSU nu høres om, sigter mod at finde løsninger, der hurtigt kan gøre den eksisterende bilpark sikrere.

3. Forslagets indhold

3.1 Meget kort sagt vil Kommissionen med det foreliggende forslag, som har karakter af en overgangsforanstaltning, udvide kravene i direktiv 2003/97/EF om anvendelse af de nye spejle af klasse IV og V (sideudsyn), så de også gælder for allerede ibrugtagne køretøjer i klasse N₂ og N₃ med følgende undtagelser:

- Køretøjer, som er indregistreret mere end 10 år før direktivets omsætning i national lovgivning (dvs. omkring 1998);
- Køretøjer, hvorpå det ikke er muligt at montere spejle af klasse IV og V, som opfylder følgende betingelser:
 - a) ingen dele af spejlene befinder sig under 2 m (\pm 10 cm) fra jorden, når køretøjet er lastet i overensstemmelse med sin maksimale tilladte vægt;
 - b) spejlene er fuldt synlige fra førerpladsen;
- Køretøjer, som allerede er omfattet af nationale krav ⁽⁸⁾ om montering af andre former for indirekte udsyn med en dækning på mindst 95 % af det samlede synsfelt ved jordhøjde som fastsat i direktiv 2003/97/EF.

3.2 Medlemsstaterne skal gennemføre direktivet og således sikre, at de nye spejle er påmonteret inden for et år fra dets ikrafttræden. Der er mulighed for følgende undtagelser:

- direktivet anses for at være overholdt, hvis køretøjerne er udstyret med spejle, hvis kombinerede synsfelt dækker mindst 99 % af det samlede synsfelt ved jordhøjde, som er angivet for spejle af klasse IV og V i direktiv 2003/97/EF,
- medlemsstaterne kan give mulighed for en tilpasningsperiode på et år for køretøjer, som er indregistreret 4-7 år før direktivets ikrafttræden, og på to år for køretøjer, som er indregistreret 7-10 år før dets ikrafttræden.

⁽⁵⁾ N₂: maksimalvægt på over 3,5 tons og op til 12 tons; N₃: maksimal vægt på over 12 tons.

⁽⁶⁾ EUT L 81 af 30.5.2005.

⁽⁷⁾ Klasse I: Indvendige førerspejle; Klasse II og III: Udvendige førerspejle (hovedspejle); Klasse IV: Udvendige vidvinkelspejle; Klasse V: Udvendige nærzonespejle; Klasse VI: Frontspejle.

⁽⁸⁾ De såkaldte »grandfather«: Belgien, Danmark og Nederlandene. Hertil skal føjes Tyskland, hvor en frivillig aftale mellem regeringen og lastvognsfabrikkerne gør det muligt at opnå de samme resultater som i de tre nævnte lande for køretøjer produceret efter 2000.

3.3 Køretøjer, hvorpå det er teknisk umuligt at påmontere de påbudte spejle, kan udstyres med andre anordninger til indirekte udsyn (kamera eller andre elektroniske apparater), som dækker 99 % af ovennævnte synsfelt. I disse tilfælde skal køretøjerne godkendes individuelt af de kompetente myndigheder i medlemsstaterne.

3.4 Medlemsstaterne har mulighed for at udvide direktivets anvendelsesområde, så det også gælder for køretøjer, der er over ti år gamle.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Det skal understreges, at forslaget kun giver mening, hvis det gennemføres tilstrækkeligt hurtigt til at få mærkbar indvirkning på den eksisterende bilpark. Kommissionen skønner, at den gradvise stigning i antallet af køretøjer, som er udstyret med de nye spejle, vil give mulighed for at spare yderligere 1 200 menneskeliv.

4.2 Kommissionen erkender dog selv i den ledsagende konsekvensanalyse⁽⁹⁾, at en omgående og ufleksibel håndhævelse af de nye krav vil være forbundet med mange tekniske problemer med negative — også økonomiske — følger for sektorens operatører og deraf følgende mulige markedsforvridninger.

4.3 Kommissionen anslår, at det for over halvdelen af lastbilparkens vedkommende er muligt at påmontere de nye spejle med moderate omkostninger, dvs. omkring 150 EUR⁽¹⁰⁾. For de resterende køretøjers vedkommende varierer løsningerne fra en mindre lempelse af kravene til synsfeltet (>99 %) til meget omstændelige løsninger for de ældre køretøjers vedkommende, som i nogle tilfælde vil kræve ændringer af kabinekonstruktionen for flere tusinde euro uden nogen garanti for et godt resultat.

4.4 Stillet over for disse variabler og i vanskelige tilfælde eller tilfælde (enkelte modeller eller versioner), som synes uløselige, opfordrer Kommissionen den tekniske tjeneste til at »udvise fleksibilitet og acceptere exceptionelle løsninger til overkommelige omkostninger«⁽¹¹⁾.

4.5 EØSU forstår grundene til denne vaklende holdning, som skyldes de utallige tekniske problemer, der skal overvindes, men mener alligevel, at forslaget i sin nuværende formulering kan medføre vidt forskellige fortolkninger med negative følger for det europæiske godstransportmarked.

4.6 EØSU's kritik af forslaget i dets nuværende form går især på to aspekter: dels faren for forskelsbehandling af fragtmandsvirksomhederne med deraf følgende konkurrence

forvridninger, dels manglen på et let anvendeligt, ensartet og pålideligt godkendelses- og kontrolsystem.

4.6.1 Med hensyn til det første aspekt forekommer det urimeligt at kræve, at de nye spejle skal dække et synsfelt på 99 %, mens andre medlemsstater, som allerede har indført en ordning på området, får lov til at opretholde en grænse på 95 %. EØSU anser det for mere retfærdigt — og desuden lettere at kontrollere — hvis der fastsættes én enkelt grænse for hele EU.

4.6.2 Med hensyn til ligebehandling skal det tilføjes, at medlemsstaternes mulighed for på egen hånd at udskyde de nye bestemmelser anvendelse på ældre køretøjer⁽¹²⁾ kan skabe konkurrenceforvridning mellem lastbiler, som bruges til international fragt. EØSU anbefaler derfor, at tidsplanen for gennemførelsen bliver den samme i alle medlemsstater.

4.6.2.1 I betragtning af det store antal køretøjer og den komplicerede godkendelse er en tilpasningsperiode på to år efter direktivets ikrafttræden efter EØSU's mening nødvendig, men også tilstrækkelig. På det sidste møde i Rådet (transport)⁽¹³⁾ synes der at være opnået enighed om den foreslåede løsning. Derimod går Rådet tilsyneladende ind for at anvende direktivet på køretøjer, som er indregistreret — ikke efter 1998 — men fra og med 1. januar 2000, hvorved 15 % af de eksisterende lastbiler undtages.

4.6.3 Endnu mere foruroligende er efter EØSU's mening det andet problem, vi har påpeget, vedrørende godkendelsen og kontrollen med overholdelsen af de nye forskrifter. Det er tvivlsomt, om afprøvningen og godkendelsen af synsfeltet kan gennemføres effektivt i forbindelse med det periodiske bilsyn af hvert enkelt køretøj. Beregningen af synsfeltet er en meget omstændelig operation, der omfatter en række komplekse parametre og målinger.

4.6.3.1 Normalt vedrører typegodkendelsesmærkningen som i tilfældet med direktiv 2003/97/EF, der er henvist til flere gange, godkendelse af et sæt af elementer (spejl, arm, førerhus, sæde og afstanden fra spejlet til jorden) og den afhænger ikke kun af spejlet, men også af den køretøjsmodel, hvorpå det er monteret. Disse afprøvninger foretages på en prototype, således at godkendelsen gælder for hele den efterfølgende produktionsserie. Spejlene godkendes altså som en samlet enhed og godkendelsesmærket, der placeres på spejlhuset, skal ved udskiftning af spejlglasset ikke nødvendigvis også udskiftes. Hvis kun spejlglasset udskiftes, vil allerede ibrugtagne køretøjer, som er typegodkendt på grundlag af det gamle direktiv 71/127/EØF, køre rundt med et typegodkendelsesmærke, som henviser til et forældet direktiv.

⁽⁹⁾ SEK(2006) 1238 og SEK(2006) 1239.

⁽¹⁰⁾ Realistisk pris, hvis det kun er spejlglasset, der udskiftes, men hvis det drejer sig om et helt nyt sidespejl, vil omkostningerne være betydeligt højere.

⁽¹¹⁾ Konsekvensanalysen, s. 5 i den danske version.

⁽¹²⁾ Jf. punkt 3.2.

⁽¹³⁾ Rådet (transport) den 12.12.2006.

4.6.3.2 Hvis der ikke indføres nogen form for overensstemmelsesgaranti (mærke, certifikat osv.) kan man blive nødt til at lade alle køretøjer gennemgå de afprøvninger, der er fastsat i direktiv 2003/97/EF, hvilket ville svare til på ny at skulle godkende synsfeltet for hvert eneste køretøj ligesom i de tilfælde, hvor der er anvendt elektronisk udstyr for at opnå det foreskrevne synsfelt. Man kan let forestille sig det ekstraarbejde, som dette ville give godkendelses- og kontrolmyndighederne, da der jo er tale om millioner af køretøjer.

4.6.3.3 Den løsning, som Kommissionen og Rådet peger på, overlader godkendelsen af overensstemmelsen til de årlige bilsyn i henhold til direktiv 96/96/EF af 20. december 1996 for køretøjer med en vægt på over 3,5 tons.

4.6.3.4 Disse bilsyn begrænser sig for spejlenes vedkommende til at kontrollere, at de forefindes på de påbudte steder, er ubeskadigede og sikkert påmonteret. Det er derfor usandsynligt, at det ved et bilsyn kan attesteres, at det kombinerede udsyn som beskrevet ovenfor dækker det påkrævede synsfelt.

4.6.3.5 Den løsning, som EØSU gerne vil foreslå, da den forekommer at være mere praktisk gennemførlig og pålidelig, er udstedelse af en overensstemmelseserklæring fra den virksomhed, der installerer de nye spejle. Det kunne være et dokument underskrevet af virksomhedens leder med angivelse af alle køretøjets data såvel som dataene for de påmonterede spejle eller spejlglas. En sådan erklæring skulle opbevares i køretøjet og fremvises ved det årlige syn og ved vejkontroller. Da der desuden ville være tale om et dokument med næsten udelukkende kodenumre, ville det ikke være noget stort problem at oversætte det til EU-sprogene.

Bruxelles, den 14. marts 2007

5. Særlige bemærkninger

5.1 I forslaget begründelse nævnes det, at direktiv 2003/97/EF er blevet ændret ved direktiv 2005/27/EF for at udvide det generelle krav om montering af spejle af klasse IV og klasse V til at omfatte køretøjer i klasse N₂ med en vægt på over 3,5 tons mod tidligere 7,5 tons.

5.1.1 Denne formulering er imidlertid uheldig, da den giver indtryk af, at bestemmelsen gælder for alle køretøjer i klasse N₂ på under 7,5 tons. Rent faktisk gælder kravet i direktiv 2005/27/EF kun for de køretøjer i klasse N₂, som har et førerhus svarende til et køretøj i klasse N₃ og hvorpå der kan monteres et spejl af klasse V to meter over jorden. Kun i det tilfælde kan der kræves montering af to nye spejle.

5.1.2 EØSU foreslår derfor for klarhedens skyld, at der i artikel 2, litra b), i forslaget indføres en specifik undtagelse for køretøjer i klasse N₂ med en vægt på under 7,5 tons, hvorpå der ikke kan påmonteres et spejl i klasse V, som fastsat i direktiv 2005/27/EF.

5.2 I ottende betragtning foreslås en undtagelse for »køretøjer, som har en kort resterende driftslevetid«, hvormed der naturligvis menes ældre køretøjer, som snart vil blive taget ud af drift. I betragtning af, at gennemsnitslevetiden for bilparken ikke er den samme i alle medlemsstater, bør Kommissionen præcisere dette udtryk med en kvantitativ angivelse.

5.3 Mange ibrugtagne køretøjer har allerede som ekstraudstyr et vidvinkelspejl (klasse IV) i førersiden. Med det nye krav om et vidvinkelspejl i passagersiden bør det første spejl også udskiftes. Føreren, som i forvejen skal kigge i en række spejle, kan få problemer med at vurdere afstandene med to vidvinkelspejle med forskellig krumning.

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Det Europæiske Teknologiske Institut

KOM(2006) 604 endelig/2 — 2006/0197 (COD)

(2007/C 161/06)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 20. december 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 157, stk. 3, at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 434. plenarforsamling, mødet den 14. marts 2007, **Antonello Pezzini** til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 93 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Toppræstationer på det videnskabelige og teknologiske område og deres udmøntning i en konkurrencedygtig økonomisk styrke er en væsentlig forudsætning for, at vi kan sikre vores fremtid, f.eks. hvad angår nanoteknologi, informations-samfundet, energi- og klimaspørgsmål, bevare og forbedre vores nuværende position på verdensmarkedet og udvikle den europæiske sociale model i stedet for at bringe den i fare.

1.2 EØSU har altid påskønnet initiativer, som har til formål at:

- styrke EU's og medlemsstaternes innovationsevne,
- fremme en integreret tilgang til de tre elementer, som viden-samfundet skal bygge på ⁽¹⁾,
- konsolidere forbindelserne mellem den akademiske verden og erhvervslivet,
- støtte alle bestræbelser på at fremme forskning og innovation,
- udvide det offentlig-private partnerskab om forskning og teknologisk udvikling,
- øge SMV'ernes adgang til ny viden.

1.3 EØSU støtter helt og fuldt ideen om at skabe et instrument som Det europæiske Teknologiske Institut (ETI), der skal bidrage til udvikling af uddannelse af høj kvalitet, innovation og forskning ved at tilskynde til samarbejde og integration mellem europæiske ekspertisecentre på industriens, universiteternes og videnskabens område.

1.4 EØSU understreger betydningen af at udvikle forslaget om ETI i overensstemmelse med dets retsgrundlag, der tager sigte på »at industrien hurtigere kan tilpasse sig strukturforandringerne, at fremme et klima, der er gunstigt for initiativer og

udvikling af virksomheder overalt i Fællesskabet, navnlig små og mellemstore virksomheder, at fremme et klima, der er gunstigt for samarbejde mellem virksomheder samt at fremme udnyttelsen af det industrielle potentiale i politikkerne for innovation, forskning og teknologisk udvikling ⁽²⁾«.

1.5 Hvis dette nye integrerede instrument for viden, forskning og innovation skal opnå succes, skal det imidlertid efter EØSU's mening have karakteristika, der skiller det ud fra de eksisterende integrerede EU-instrumenter som f.eks. de europæiske teknologiplatforme, de fælles teknologinitiativer, de europæiske ekspertisenet, de integrerede projekter og de avancerede europæiske masterprogrammer ⁽³⁾.

1.6 EØSU er klar over, at det ville være urimeligt at drage forenkede paralleller mellem det kommende ETI og et institut som MIT i USA, eftersom sidstnævnte aldrig har været et føderalt ekspertiseprojekt, men et fremragende universitet med en »MIT corporation« bag sig og et »investment management company« ved sin side. Den succes, institutioner som MIT opnår, viser imidlertid, at høj ekspertise er resultatet af en udviklingsproces, der bygger på de rette principper og tilstrækkelig støtte.

1.7 Hvis det kommende ETI har ambitioner om at blive en hovedaktør i verdensklasse, dvs. en referencemodel og et symbol på europæisk ekspertise, skal dets funktion efter EØSU's mening ikke begrænses til integration af ressourcer.

1.8 Instituttets koncept, struktur og form skal svare fuldt og helt til målsætningerne i EF-traktaten, som er dets væsentligste retsgrundlag, men derudover skal det også udvikle en videnskabs- og teknologiorienteret kompetence- og ekspertisekultur, som tiltrækker de bedste studerende og former de bedste videnskabsmænd og teknikere. Dette er en forudsætning for at skabe ny viden og fortsat innovation.

⁽¹⁾ Skabe viden gennem forskning, formidle den gennem uddannelse og anvende den gennem innovation.

⁽²⁾ Jf. EF-traktatens artikel 157, som er retsgrundlaget for Kommissionens forslag.

⁽³⁾ Jf. f.eks. EMM-Nano under Erasmus Mundus-programmet, www.emm-nano.org

1.9 EØSU finder det vigtigt, at man ikke nøjes med at realisere ideen om et internationalt anerkendt flagskib på vidensområdet (*) — det kræver udholdenhed af alle involverede parter at udvikle det ry for fremragende resultater, der kendetegner de enkelte videns- og innovationssamfund (»VIS'er«) — men også prøver at opnå konkrete resultater, der har en effekt på markedet,

- ved at anvende viden og forskningsresultater til reel markedsinnovation,
- ved at oprette nye virksomheder med høj konkurrenceevne,
- ved at tiltrække og skabe eksperter af international standard,
- ved at fremme en stabil og kvalificeret beskæftigelse.

1.10 Institutet bør i sin opbygning og form:

- være orienteret mod erhvervslivet og arbejdsmarkedet i EU og fremme videnssamfundet,
- være afstemt med EU-modellens økonomiske og sociale dimension,
- have et stærkt internationalt præg for at kunne tiltrække forskere og virksomheder fra hele verden.

1.10.1 Det kunne overvejes, om et fællesforetagende ville være en egnet model.

1.11 ETI's succes vil, i hvert fald i starten, være stærkt afhængig af EU's og medlemsstaternes finansielle støtte, som imidlertid ikke bør tages fra de andre vedtagne programmer for forskning og innovation.

1.11.1 Efter EØSU's mening vil dels incitamenter til patentudtagning og retningslinjer for forvaltning af intellektuel ejendom, dels evnen til at finde private finansieringskilder få stadig større betydning i det nye institut. De private midler skal fylde mere end EU-støtten for ikke at trække ressourcer ud af andre programmer, især inden for forskning og innovation.

1.11.2 Hvad angår finansieringen mener EØSU, at det i starten er nødvendigt med en tildeling af EU-midler, som kan tages fra de supplerende midler i forbindelse med midtvejsrevisionen af det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling, men at en væsentlig del bør komme fra medlemsstaterne på en pro rata-basis. Det vil også være muligt at iværksætte EIB-foranstaltninger med henblik på innovationsnetværk og universitetsforskning.

1.12 Den kapacitet, som instituttet vil kunne opbygge på markedet for viden, innovation og forskning for at sikre et stadig større samspil mellem instituttet selv og dets forgreninger,

dvs. videns- og innovationssamfundene (VIS'erne), er for EØSU af største betydning.

1.12.1 Den kan bl.a. fremmes gennem store ETI-organiserede arrangementer for offentligheden for at markedsføre et fælles ekspertisemærke med en netværksstruktur, der decentralt kan tiltrække og videreformidle viden og innovation.

1.12.2 Innovation og succes er resultatet af en vanskelig balance mellem målrettede procedurer og individuel frihed til at udvikle nye idéer og begreber, der sættes ud på konkurrencens prøveterræn. Opfyldelse af standardiserede EU-kriterier for kvalitetssikring bør ligge til grund for forskning, viden og innovation i hele ETI-netværket.

1.13 Udvalget af kandidater til VIS'erne blandt virksomheder, forskningscentre, laboratorier og universiteter bør efter EØSU's mening følge bottom-up-princippet og baseres på klare og gennemsigtige kriterier, herunder faglig udmærkelse og succes samt kompetence og erfaring vedrørende overførsel af teknologi til især små og mellemstore virksomheder.

1.13.1 Den nye status som videns- og innovationssamfund bør under ingen omstændigheder betragtes som tidsubegrænset. VIS'ernes kvalitet og konkrete resultater bør regelmæssigt evalueres, men der er behov for en vis opbygningsperiode.

1.14 EØSU mener desuden, at ETI, hvor det er muligt, skal forsøge at inddrage udvalgte ekspertisecentre, som allerede findes i EU, men undgå at blive en bureaukratisk overbygning på de eksisterende ekspertiseinstitutioner i EU. Institutet skal på denne grund lægge hovedvægten på det industrielle aspekt og tværfaglig forskning, både i de vedtægtsbestemte organer og i udvælgelsesorganerne.

1.14.1 Det ville i denne forbindelse være hensigtsmæssigt at oprette et »ETI investment management company«, som med mere innovative tiltag kunne rette op på de mangler, der ofte har været karakteristiske for forholdet mellem erhvervsliv, universiteter og forskning.

1.15 Endelig finder EØSU det nødvendigt, at både VIS'erne og ETI præciserer, hvordan ETI-eksamensbeviser skal defineres og udstedes. Retten til og ansvaret for at udstede eksamensbeviser bør, i hvert fald i en tilstrækkelig lang begyndelsesperiode, fortsat indehaves af de universiteter og/eller polytekniske læreanstalter (teknologiske institutter) i medlemsstaterne, som udvælges til partnere inden for de enkelte VIS'er. Når visse mindstekrav er opfyldt, kan deres eksamener forsynes med ETI-mærket.

(*) KOM(2006) 77 endelig af 22.2.2006.

1.16 Forudsætningen for at forsyne VIS'ernes eksamensbeviser med ETI-mærket bør efter EØSU's mening være, at studierne og forskningen har fundet sted på mindst tre forskellige institutter i tre medlemsstater (for at sikre eksamensbevisets tværfaglige, europæiske dimension), at de har demonstreret tilstrækkeligt gode muligheder for innovation, og at de er blevet godkendt centralt af Det Europæiske Teknologiske Institut.

1.17 Hvad angår forslaget til ETI's vedtægter finder EØSU det hensigtsmæssigt, at der til at bistå den deri nævnte bestyrelse⁽⁵⁾ oprettes et overvågningsudvalg bestående af repræsentanter for medlemsstaterne med en repræsentant for Kommissionen som formand, et forretningsudvalg bestående af 2 repræsentanter for erhvervslivet, 2 for forskningscentrene og 2 for universiteterne under forsæde af bestyrelsens formand, en administrerende direktør og en rektor.

2. Indledning

2.1 Midtvejsrapporten med titlen »Vækst og beskæftigelse: en fælles opgave — Et nyt afsæt for Lissabon-strategien«⁽⁶⁾, som blev fremlagt på Det Europæiske Råds forårstopmøde i 2005, fastlagde grundlæggende principper for fornyelsen af strategien, f.eks. målrettede foranstaltninger, bred enighed om målsætningerne og klart definerede ansvarsniveauer.

2.2 En af Lissabon-strategiens faste bestanddele har været udbredelse af viden gennem et uddannelsessystem af høj kvalitet. EU bør sikre, at de europæiske universiteter kan konkurrere med de bedste universiteter i verden, men dette forudsætter gennemførelse af »det europæiske område for videregående uddannelse«, som gør det lettere at skabe og udbrede viden i hele Unionen.

2.3 For at bidrage til realiseringen af dette mål meddelte Kommissionen, at den agtede at oprette et »europæisk teknologisk institut«, og at den ville bestræbe sig på at gøre de europæiske universiteter konkurrencedygtige på internationalt niveau. »De nuværende tilgange til finansiering, styring og kvalitet lever på mange måder ikke op til de udfordringer, der er på det nuværende globale marked for akademikere, studerende og viden som sådan«, var begrundelsen.

2.4 EØSU har flere gange udtalt sig om denne problematik⁽⁷⁾. I sin sonderende udtalelse »Vejen til et europæisk videnbaseret samfund — det organiserede civilsamfunds bidrag til

Lissabon-strategien«⁽⁸⁾ understregede EØSU bl.a. nødvendigheden af at skabe et europæisk vidensområde baseret på samarbejde om uddannelse, innovation og forskning. EØSU opfordrer i udtalelsen virksomheder, finansielle institutioner og private fonde til at påtage sig deres del af ansvaret og øge deres investeringer i den videnbaserede økonomi samt yde støtte til bl.a. offentlig-private partnerskaber på europæisk niveau.

2.5 I USA har Massachussets Institute of Technology (MIT), oprettet i Boston i 1861, i dag ca. 10 000 studenter og en lærerstab på ca. 10.000, der arbejder i et tværfagligt system af høj kvalitet på områder som økonomi, jura, arkitektur, ingeniørvidenskab, management-teknik, matematik, fysik og biologi. MIT koster over 1 mia. USD om året, men er nummer 5 på »Shanghai-listen«, som opregner de bedste universiteter i verden⁽⁹⁾.

2.6 Hvad Europa angår, skulle Bologna-processens mål være nået i 2010. Bologna-processen er det initiativ, som EU iværksatte i 1999 for at kunne harmonisere de forskellige systemer for videregående uddannelse i EU med henblik på oprettelse af et »europæisk område for videregående uddannelse« og fremme det europæiske videregående uddannelsessystem på verdensplan. Følgende målsætninger blev fastlagt:

- vedtagelse af et system med letforståelige og sammenlignelige grader,
- tilnærmelse af uddannelsessystemerne baseret på tre hovedetaper (bachelor, master og ph.d.),
- konsolidering af systemet med uddannelsesbevillinger baseret på ECTS-systemet⁽¹⁰⁾, som kan fås fra forskellige fakulteter,
- fremme af mobilitet (for studerende, lærere, forskere og teknisk-administrativt personale), samtidig med fjernelse af hindringer for fuld og fri bevægelighed,

⁽⁵⁾ EUT C 65 af 17.3.2006, ordførere: Olsson, Belabed og van Iersel.

⁽⁶⁾ Jf. »Shanghai-listen 2005« over de 50 højest rangerende universiteter. Af de første 30 universiteter er kun 4 europæiske: 1 Harvard University USA, **2 Cambridge University UK**, 3 Stanford University USA, 4 University of California — Berkeley USA, 5 Massachusetts Inst tech (MIT) USA, 6 California Inst Tech USA, 7 Columbia University USA, 8 Princeton University USA, 9 University Chicago USA, **10 Oxford University UK**, 11 Yale University USA, 12 Cornell University USA, 13 University of California — San Diego USA, 14 University of California — Los Angeles USA, 15 University of Pennsylvania USA, 16 University of Wisconsin — Madison USA, 17 University of Washington — Seattle USA, 18 University of California — San Francisco USA, 19 Johns Hopkins University USA, 20 Tokyo University Asia/Pac, 21 University of Michigan — Ann Arbor USA, 22 Kyoto University Asia/Pac, **23 Imperial College London UK**, 24 University of Toronto Canada, 25 University of Illinois — Urbana Champaign USA, **26 University College London UK**, 27 Swiss Fed Inst Tech — Zurich Switzerland, 28 Washington University — St. Louis USA, 29 New York University USA, 30 Rockefeller University USA.

⁽¹⁰⁾ ECTS: European Credit Transfer and Accumulation System.

⁽⁵⁾ Jf. fodnote 28.

⁽⁶⁾ KOM(2005) 24 endelig af 2.2.2005.

⁽⁷⁾ (EUT C 120 af 20.5.2005), ordførere: Ehnmark, Vever og Simpson. CESE 1435/2004 (EUT C 120 af 28.6.2005), ordfører: Koryfidis. (EUT C 221 af 8.9.2005), ordfører: Greif. (EUT C 221 af 8.9.2005), ordfører: Koryfidis.

- fremme af samarbejde om kvalitetsvurdering på europæisk niveau,
- fremme af det uundværlige europæiske aspekt i de videregående uddannelser på felter som studieplaner, samarbejde mellem universitetsinstitutioner, mobilitet, integrerede planer, uddannelse og forskning.

2.7 Den 26. september 2006 vedtog Europa-Parlamentet en resolution om etablering af en europæisk referenceramme for kvalifikationer ⁽¹¹⁾, som tager højde for Bologna-processen og København-processen. Den skal styrke det europæiske samarbejde om erhvervsuddannelse, for hvilket der opstilles en række konkrete mål ⁽¹²⁾.

2.8 I 2005 offentliggjorde Kommissionen sin anden statusrapport om gennemførelsen af Lissabon-målene på uddannelsesområdet ⁽¹³⁾. Den fremhæver bl.a., at det er vanskeligt at øge antallet af højtuddannede i Europa, at det er nødvendigt at opdatere og supplere viden, kompetencer og kvalifikation i løbet af et arbejdsliv gennem avancerede ordninger for livslang læring, at der er behov for at øge de offentlige investeringer i højere uddannelse samt supplere med private investeringer, og at der skal uddannes højt kvalificerede lærere og undervisningspersonale for at sikre generationsskiftet (1 mio. personer i perioden 2005-2015).

2.9 I 2006 blev der foretaget en OECD-undersøgelse set ud fra et efterspørgselssynspunkt ⁽¹⁴⁾. Undersøgelsen, »Programme for International Student Assessment« (PISA) ⁽¹⁵⁾, udstikker en generel ramme for studerendes karakteristika, holdninger og evner til at anvende det, de har lært.

⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentets resolution af 26. september 2006 (2006/2002/INI) om etablering af en europæisk referenceramme for kvalifikationer.

⁽¹²⁾ København-processens målsætninger:

- en fælles ramme for større gennemsigthed i kompetencer og kvalifikationer (et europæisk CV, eksamens- og kvalifikationsbeviser, dokumentet »Europass-uddannelse« osv.),
- samme ordning for overførsel af bevillinger til erhvervsuddannelse som til videregående uddannelse,
- fælles kvalitetsprincipper og -kriterier for erhvervsuddannelse, som kan danne grundlag for EU-initiativer såsom retningslinjer for kvalitet og tjeklister for uddannelse,
- fælles principper for validering af formel og uformel læring, især med henblik på at sikre større kompatibilitet mellem fremgangsmåderne i forskellige lande og på forskellige niveauer,
- en europæisk dimension i vejledning og rådgivningstjenester for at give borgerne bedre adgang til livslang læring.

⁽¹³⁾ SEK(2005) 419 af 22.3.2005 — Kommissionens arbejdspapir: Gennemførelse af Lissabon-målene på uddannelsesområdet, 2005 rapport.

⁽¹⁴⁾ Den 2. oktober 2006 offentliggjorde OECD programmeringsrammen for 2009-2015, som indfører tre nye forskningsområder:

- 1) måling af fremskridt mht. læring på længere sigt samt sammenligning af fremskridtene i forskellige lande,
- 2) forholdet mellem undervisningsaspekter og læringsresultater,
- 3) evaluering af ikt-kompetencer samt anvendelse af teknologi til dækning af en bredere række af evalueringssopgaver.

⁽¹⁵⁾ PISA, *Assessing Scientific, Reading and Mathematical Literacy: a framework for PISA 2006*, OECD 11.9.2006.

2.10 Svaghederne i det europæiske universitetsuddannelses-system synes at have især fire årsager ⁽¹⁶⁾:

- **for stor ensartethed:** der er for lidt fleksibilitet og mangfoldighed til at opfylde de nye krav,
- **isolation:** universiteterne sidder for ofte i et »elfenbenstårn« med utilstrækkelige forbindelser til erhvervslivet og samfundet,
- **overregulering:** alt for stive regler i medlemsstaterne forhindrer universiteterne i at modernisere sig,
- **underfinansiering:** EU's udgifter til forskning og uddannelse ligger på et lavere niveau end de direkte konkurrenters. For at fjerne denne forskel skulle EU bruge 150 mia. EUR om året, hvilket er mere end EU's samlede budget ⁽¹⁷⁾.

2.11 Oprettelsen af et europæisk teknologisk institut skal især afhjælpe følgende problemer:

- det lave niveau, investeringer i videregående uddannelse og F&U befinder sig på, og manglende koncentration af investeringer i ekspertisemiljøer, som kan klare sig i den internationale konkurrence,
- utilstrækkelige instrumenter og utilstrækkelig omdannelse af videns-, forsknings- og udviklingsresultater til konkurrence-dygtige økonomiske aktiviteter og arbejdspladser i forhold til EU' store konkurrenter,
- lidet innovative modeller for styring og organisering i de europæiske forskningsinstitutter og institutioner for videregående uddannelser, som ofte er ufleksible og overregulerede,
- manglen på en integreret tilgang til videnssamfundets tre grundpiller: uddannelse, forskning og innovation,
- manglende evne til at tiltrække og fastholde de bedste lærere og studerende.

2.12 Europa-Parlamentet sagde i sin resolution om 2007-budgettet på den ene side ja til idéen om at øge mulighederne i videnssamfundets tre grundpiller (uddannelse, forskning og innovation) og styrke deres indbyrdes forbindelser, men på den anden side udtrykte det skepsis over for oprettelsen af et nyt europæisk teknologisk institut, som efter dets opfattelse kunne underminere eller overlape allerede eksisterende strukturer og derfor ikke ville være den mest effektive måde at anvende de finansielle midler på dette område på ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Jf. »Can Europe close the education gap?« — Friends of Europe 27.9.2005.

⁽¹⁷⁾ EU's budget for 2006 lå på 121,2 mia. EUR. Heraf gik 7,9 mia. til at opretholde konkurrenceevnen, og af disse 0,7 mia. EUR til uddannelse.

⁽¹⁸⁾ Rådets resolution af 28.4.2006 om budgettet for 2007: *Kommissionens årlige strategiske prioriteter* (EP 371.730V03-00) (A6-0154/2006).

2.13 Det Europæiske Råd bekræftede derimod på sit møde den 15.-16. juni 2006, at et europæisk teknologisk institut, som samarbejder med eksisterende nationale institutioner, vil være et betydningsfuldt skridt i retning af at skabe den sammenhæng mellem videregående uddannelse, forskning og innovation, som mangler på nuværende tidspunkt. Institutet skal suppleres med andre aktioner, der forbedrer netværk og synergieffekter mellem fremragende forsknings- og innovationsmiljøer i Europa. Rådet opfordrede Kommissionen til at fremsætte et formelt forslag om oprettelse af instituttet. Som svar på denne opfordring fremsatte Kommissionen i november 2006 det forslag til forordning ⁽¹⁹⁾, som denne udtalelse behandler, efter udsendelse af to meddelelser om emnet ⁽²⁰⁾.

2.13.1 Derpå bekræftede Det Europæiske Råd i december 2006 sin positive holdning, som er beskrevet ovenfor.

3. Kommissionens forslag

3.1 Ideen bag Kommissionens forslag til forordning om oprettelse af et europæisk teknologisk institut er, at det kan bidrage til industriens konkurrenceevne ved at styrke medlemsstaternes og EU's innovationskapacitet. Forslagets målsætninger er at:

- forbedre medlemsstaternes konkurrencegrundlag gennem inddragelse af partnerorganisationer i integrerede innovations-, forsknings- og uddannelsesaktiviteter på højeste internationale niveau,
- fremme innovation gennem tværfaglig strategisk F&U og uddannelse inden for områder, som er af særlig økonomisk eller samfundsmæssig interesse,
- opbygge en »kritisk masse« af menneskelige og fysiske ressourcer inden for disse vidensområder og således tiltrække og bevare investeringer fra den private sektor i innovation, uddannelse og F&U samt studerende på master-niveau, ph.d.-kandidater og forskere,
- blive et symbol på det integrerede europæiske innovations-, forsknings- og uddannelsesområde,
- blive et referencegrundlag for forvaltning af innovation og en model for modernisering af videregående uddannelsesinstitutioner og forskningsinstitutioner i EU,
- skabe et godt omdømme på verdensplan og et attraktivt miljø for de største talenter i hele verden, idet instituttet vil være åbent for partnerorganisationer, studerende og forskere fra lande uden for EU.

3.2 Kommissionen foreslår, at ETI får en integreret struktur på to niveauer, der kombinerer en top-down-tilgang med en bottom-up-tilgang på denne måde:

- Selve instituttet ledes af en bestyrelse. Den juridiske person, ETI, kommer til at bestå af bestyrelsen bistået af et meget begrænset antal videnskabelige og administrative medarbejdere

(ca. 60). Bestyrelsen består af 15 repræsentanter for erhvervslivet og den akademiske verden, hvortil kommer 4 repræsentanter for ETI's og VIS'ernes ansatte og studerende (se nedenfor). Desuden vil der være et overvågende forretningsudvalg, en direktør, der er ansvarlig for den daglige ledelse og repræsenterer instituttet i retlig henseende, samt et revisionsudvalg. Dette beskrives i ETI's vedtægter, der er vedlagt forordningsforslaget som bilag.

- Videns- og innovationssamfund (VIS'er), baseret på netværk. VIS'erne er konsortier af partnerorganisationer, der repræsenterer universiteter, forskningsinstitutioner og erhvervslivet. De indgår i et integreret partnerskab efter ETI's indkaldelse af forslag. VIS'erne har en betydelig frihed til at fastlægge deres interne organisation med henblik på at nå de mål, som er fastsat i en aftale med ETI.

3.3 ETI's almindelige budget for perioden 2007-2013 anslås til ca. 2 367 100 mio. EUR, der kommer fra:

- a) eksterne og interne kilder, heriblandt bidrag fra medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder, den private sektor (virksomheder, venturekapital, banker, herunder EIB), indtægter fra instituttets egne aktiviteter (f.eks. intellektuelle ejendomsrettigheder), ressourcer i form af donationer til ETI,
- b) EU-midler: ikke-tildelte midler fra EU's budget (308,7 mio. EUR), strukturfondene, det syvende rammeprogram for F&TU, EU-programmer for uddannelse og livslang uddannelse samt rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU har altid påskønnet initiativer, som har til formål at styrke EU's og medlemsstaternes innovationsevne, fremme en integreret tilgang til de tre elementer, som videnssamfundet skal bygge på, og konsolidere forbindelserne mellem den akademiske verden og erhvervslivet. EØSU går varmt ind for bedre koordinering af forskningsindsatsen, intensivering af innovation og uddannelse i EU, et mere effektivt offentlig-privat partnerskab om F&U og bedre adgang til ny viden for små og mellemstore virksomheder ⁽²¹⁾.

4.2 EØSU kan imidlertid ikke fravige de tre nøgleprincipper, der ligger til grund for fornyelsen af Lissabon-strategien, nemlig:

- kraftig støtte til de mest målrettede EU-initiativer,
- bred enighed om målsætningerne,
- klar definition af ansvarsniveauerne.

4.3 Det bør derfor efter EØSU's mening nøje overvejes, hvordan ETI-initiativet hænger sammen med de mange andre igangværende initiativer, der tager udgangspunkt i andre politikker for bl.a. forskning, virksomhederne, regional udvikling, videnssamfundet, uddannelse og kultur.

⁽¹⁹⁾ KOM(2006) 604 endelig af 13.11.2006.

⁽²⁰⁾ KOM(2006) 77 endelig af 22.2.2006 og KOM(2006) 276 af 8.6.2006.

⁽²¹⁾ EUT C 120 af 20.5.2005, ordførere: Ehnmark, Vever og Simpson.

4.3.1 Hvis det kommende europæiske teknologiske institut skal blive en referencemodel og et symbol på europæisk ekspertise, skal det efter EØSU's mening ikke kun begrænse sig til at integrere ressourcer, men tilrettelægge hele sit koncept, sin struktur og opbygning med henblik på opfyldelse af målsætningerne i EF-traktaten, som er dets vigtigste retsgrundlag.

4.3.2 EØSU understreger, at et nøgleelement i instituttets succes vil være dets evne til at styrke markedsføringen af et fælles ekspertisemærke via en netværksstruktur, der decentralt kan tiltrække og videreformidle videns- og innovationsressourcer.

4.4 EØSU er enig i, at instituttets struktur bør være så enkel som muligt samt fleksibel og dynamisk, så det kan opfylde de nye krav. EØSU mener, at muligheden for at oprette et fællesforetagende ⁽²²⁾ bør undersøges, men understreger, at strukturen skal være orienteret mod erhvervsliv og beskæftigelse, og at instituttet skal koncentrere sig om sit først erklærede mål, nemlig at omdanne resultaterne af forskning og udvikling til markedsmuligheder.

4.4.1 Udvælgelseskriterierne for de ledende organer skal derfor ikke kun og ikke i så høj grad bero på videnskabelig ekspertise, men snarere på evnen til at tiltrække innovativ kapital, starte nye virksomheder, skabe og udnytte patenter og tiltrække offentlig og eller privat finansiering, uden at glemme SMV'erne.

4.5 Denne kurs skal efter EØSU's mening afspejles i kriterierne for udvælgelse af videns- og innovationssamfundene (VIS'erne), hvis konsortier i tråd med prioriteterne for EU's flerårige programmer for forskning og innovation skal forblive åbne, så små og mellemstore virksomheder får lettere ved at deltage, og der sikres størst mulig fleksibilitet og et minimum af administrative byrder.

4.5.1 Videns- og innovationssamfundenes kvalifikationskriterier bør defineres bedre:

- Deres europæiske dimension skal sikres ved at inddrage nye institutter i mindst tre medlemsstater.
- Deres ekspertiseniveau bør svare til det niveau, der gælder for ETI.
- Det tværfaglige niveau skal sikres. Deres sammensætning bør afspejle den rette balance mellem videnssamfundets tre grundpiller: forskning, viden og innovation.
- Balancen mellem offentlige og private komponenter skal respekteres. De enkelte parter skal påvise, at de i den foregående femårsperiode har opnået fremragende resultater inden for forskning, viden, patenter og teknologioverførsel.
- Der bør fremlægges en helhedsplan for de samlede aktiviteter i et program, der skal løbe i mindst 5 år.

⁽²²⁾ EF-traktatens artikel 171.

4.6 Hvis man som led i Lissabon-strategien vil fremme et europæisk vidensområde, er det nødvendigt at skabe incitamenter, der kan fremme mobiliteten mellem de forskellige intellektuelle erhverv og mellem den offentlige og den private sektor, styrke bevægelserne mellem de forskellige leder- og mellemlider og mellem forskere og ingeniører samt lette udvekslingen mellem institutionelle sektorer og private sektorer ⁽²³⁾. Mobilitet på europæisk plan bør være en meritgivende del af uddannelses- og forskningsforløb samt i forbindelse med teknologiske applikationer.

4.7 Hvad angår den finansielle støtte til ETI's aktiviteter bemærker EØSU, at den foreslåede startstøtte er meget begrænset, mens de finansielle midler fremover tilsyneladende skal komme fra de traditionelle programmer ⁽²⁴⁾ og fra allerede reducerede midler på budgettet for forskning, innovation og uddannelse for perioden 2007-2013 i konkurrence med andre integrerede instrumenter, der har bevist deres effektivitet, f.eks. de integrerede projekter og ekspertisenetværkene, samt nyere instrumenter såsom de fælles teknologiinitiativer og de europæiske teknologiplatforme.

4.7.1 De finansielle midler, der er afsat i det syvende ramme-program for forskning og udvikling for perioden 2007-2013, svarer til ca. 5,8 % af EU's samlede budget, hvilket allerede er utilstrækkeligt til at opretholde incitamentspolitikken for forskning. Der kan derfor ikke tages ressourcer derfra, men gennem de normale procedurer for deltagelse i udbud, hvori ETI og VIS'erne skulle kunne konkurrere på lige fod med andre udbydere.

4.7.2 ETI's succes vil, i hvert fald i starten, være stærkt afhængig af EU's og medlemsstaternes finansielle støtte, som imidlertid ikke bør tages fra de andre vedtagne programmer for forskning og innovation. Kommissionens skøn for perioden 2007-2013 for det overordnede ETI-system forekommer at være for lavt, mens EU-støtten fra ikke-tildelte budgetmidler er yderst lille. Efter EØSU's mening kunne man overveje at oprette et fællesforetagende i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 171 med direkte deltagelse af de berørte medlemsstater (jf. f.eks. fællesforetagendet Galileo) ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ (EUT C 110 af 30.4.2004), ordfører: Wolf.

⁽²⁴⁾ Hvad angår midlerne fra Fællesskabet, bemærker Kommissionen, at der ikke findes særlige bestemmelser vedrørende ETI i de nye lovforslag, som er omfattet af forhandlingerne om den interinstitutionelle aftale af 17. maj 2006 om budgetdisciplin og forsvarlig økonomisk forvaltning.

⁽²⁵⁾ Fællesforetagendets organer:

- Bestyrelsen, der består af de stiftende medlemmer. Beslutninger træffes med simpelt flertal, bortset fra meget vigtige beslutninger, som kræver et flertal på 75 %. Bestyrelsen træffer alle strategiske beslutninger angående programmer, finansiering og budget og udpeger desuden direktøren for fællesforetagendet.
- Forretningsudvalget, som bistår bestyrelsen og direktøren.
- Den administrerende direktør er den udøvende myndighed, der varetager den daglige ledelse af fællesforetagendet og repræsenterer det i retlig henseende. Han leder medarbejderne, ajourfører programudviklingsplanen, udarbejder og forelægger for bestyrelsen den årlige resultatopgørelse og balance og udarbejder årsrapporten om de fremskridt, der er gjort i programmet, og om dets finansielle situation.

4.7.3 EØSU mener, at den nødvendige opstartsfinansiering kunne tilvejebringes via **supplerende** midler i forbindelse med midtvejsrevisionen af det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling. Disse midler skulle supplere de **direkte pro-rata-bidrag** fra medlemsstaterne.

4.7.4 En anden finansieringskilde kunne findes i EIB's aktiviteter som led i »Innovation 2010-initiativet« og i EIB's indsats for universitetsforskning ⁽²⁶⁾ og universitetsnetværk.

4.8 EU's F&U-politik har desuden behov for en mere systematisk overvågning af alle de faktorer, som begrænser forskernes mobilitet. De mange forskellige regler for anerkendelse af akademiske grader og beskatnings-, forsikrings- og sygesikringsregler lægger i dag sten i vejen for mobiliteten ⁽²⁷⁾.

4.9 Hvis Det Europæiske Teknologiske Institut skal blive en aktør i verdensklasse, der kan inspirere andre aktører og andre europæiske vidensnetværk inden for innovation, forskning og uddannelse til at forbedre deres resultater, skal det være i stand til at tiltrække betydelige private midler, der efterhånden skal udgøre hovedparten af instituttets finansielle støtte.

4.10 Det vil være en vigtig faktor i denne sammenhæng, hvilken løsning man finder på problemerne med beskyttelse af intellektuel ejendomsret, som måske fortjener at blive yderligere belyst i forslaget, og på problemerne med definition og udstedelse af ETI-eksamensbeviser.

4.11 EØSU finder det nødvendigt, at både VIS'erne og ETI præciserer, hvordan ETI-eksamensbeviser skal defineres og udstedes.

4.11.1 I en tilstrækkelig lang begyndelsesperiode bør retten til og ansvaret for at udstede eksamensbeviser fortsat indehaves af de universiteter og/eller polytekniske læreanstalter i medlemsstaterne, som er blevet udvalgt til deltagelse i et VIS. Dog bør udstedelse af eksamensbeviser også i begyndelsesperioden opfylde bestemte minimumskrav.

4.11.2 Kravene kan bl.a. omfatte følgende:

— Studierne og forskningen skal — for at sikre eksamensbevisets europæiske dimension — have fundet sted på mindst tre forskellige institutter i tre medlemsstater.

— De skal have demonstreret tilstrækkeligt gode muligheder for innovation og være godkendt centralt af Det Europæiske Teknologiske Institut.

4.12 Hvad angår forslaget til ETI's vedtægter finder EØSU det hensigtsmæssigt, at der til at bistå en **bestyrelse** — som skal have samme sammensætning som bestyrelsen i Kommissionens vedtægtsforslag, dvs. 5 repræsentanter fra erhvervslivet, 5 fra offentlige og private forskningscentre og 5 fra offentlige og private universiteter, hvortil kommer 4 repræsentanter for ETI's og VIS'ernes ansatte og studerende ⁽²⁸⁾, med en repræsentant for Kommissionen som formand — oprettes:

— et **overvågningsudvalg** bestående af **repræsentanter for medlemsstaterne**, med en repræsentant for Kommissionen som formand,

— et **forretningsudvalg** bestående af 2 repræsentanter fra erhvervslivet, 2 fra forskningscentrene og 2 fra universiteterne med bestyrelsesformanden som formand,

— en **administrerende direktør** og en **rektor**, der udpeges og afskediges af bestyrelsen efter indhentelse af overvågningsudvalgets samtykke.

4.12.1 Hvis det vedtages at gøre ETI til et fællesforetagende, vil det administrative og videnskabelige personale skulle ansættes på tidsbegrænsede kontrakter, der bygger på den ordning, der gælder for de øvrige ansatte i Fællesskaberne ⁽²⁹⁾.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁶⁾ Jf. Starebei-programmet, Eiburs og BEI University Networks.

⁽²⁷⁾ Jf. fodnote 22.

⁽²⁸⁾ Denne sammensætning skal ligeledes sikre en passende repræsentation af arbejdsmarkedets parter.

⁽²⁹⁾ Jf. Rådets forordning (EF) nr. 876/2002 af 21. maj 2002 om oprettelse af fællesforetagendet Galileo, artikel 11. EFT L 138 af 28.5.2002.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om synsfelt og forrudeviskere for landbrugs- og skovbrugshjultraktorer (Kodificeret udgave)

KOM(2006) 651 endelig — 2006/0216 (COD)

(2007/C 161/07)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Brendan Burns til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 146 stemmer for og 7 hverken for eller imod:

1. Formålet med forslaget er at foretage en kodifikation af Rådets direktiv 74/347/EØF af 25. juni 1974 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende synsfelt og forrudeviskere for landbrugs- og skovbrugshjultraktorer.
2. EØSU finder det særdeles nyttigt, at alle teksterne samles i ét direktiv. Det er blevet understreget, at den konstitutive kodificering ikke medfører nogen indholdsmæssige ændringer, men kun tjener til at gøre EU-lovgivningen klar og overskuelig. EØSU tilslutter sig helhjertet denne målsætning og hilser derfor, med den ovennævnte forsikring, forslaget velkommen.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse dele og specifikationer for landbrugs- og skovbrugshjultraktorer (Kodificeret udgave)

KOM(2006) 662 endelig — 2006/0221 (COD)

(2007/C 161/08)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's faglige sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Brendan Burns til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 147 stemmer for og 8 hverken for eller imod:

1. Formålet med forslaget er at foretage en kodifikation af Rådets direktiv 74/151/EØF af 4. marts 1974 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende visse dele og specifikationer for landbrugs- og skovbrugshjultraktorer.
2. EØSU finder det særdeles nyttigt, at alle teksterne samles i ét direktiv. Det er blevet understreget, at den konstitutive kodificering ikke medfører nogen indholdsmæssige ændringer, men kun tjener til at gøre EU-lovgivningen klar og overskuelig. EØSU tilslutter sig helhjertet denne målsætning og hilser derfor, med den ovennævnte forsikring, forslaget velkommen.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om konstruktivt bestemt maksimalhastighed for landbrugs- og skovbrugstraktorer samt om lad til sådanne traktorer (kodificeret udgave)

KOM(2006) 667 endelig — 2006/0219 (COD)

(2007/C 161/09)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Brendan Burns til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 151 stemmer for og 6 hverken for eller imod:

1. Formålet med forslaget er at foretage en kodifikation af Rådets direktiv 74/152/EØF af 4. marts 1974, om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger vedrørende konstruktivt bestemt maksimalhastighed for samt lad til landbrugs- og skovbrugstraktorer.
2. EØSU finder det særdeles nyttigt, at alle teksterne samles i ét direktiv. Det er blevet understreget, at den konstitutive kodificering ikke medfører nogen indholdsmæssige ændringer, men kun tjener til at gøre EU-lovgivningen klar og overskuelig. EØSU tilslutter sig helhjertet denne målsætning og hilser derfor, med den ovennævnte forsikring, forslaget velkommen.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styreapparater for landbrugs- eller skovbrugshjultraktorer (kodificeret udgave)

KOM(2006) 670 endelig — 2006/0225 (COD)

(2007/C 161/10)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 29. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Brendan Burns til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. og 15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 157 stemmer for og 6 hverken for eller imod:

1. Formålet med forslaget er at foretage en kodifikation af Rådets direktiv 75/321/EØF af 20. maj 1975 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om styreapparater for landbrugs- eller skovbrugshjultraktorer.
2. EØSU finder det særdeles nyttigt, at alle teksterne samles i ét direktiv. Det er blevet understreget, at den konstitutive kodificering ikke medfører nogen indholdsmæssige ændringer, men kun tjener til at gøre EU-lovgivningen klar og overskuelig. EØSU tilslutter sig helhjertet denne målsætning og hilser derfor, med den ovennævnte forsikring, forslaget velkommen.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (kodificeret udgave)

KOM(2006) 692 endelig — 2003/0099 (COD)

(2007/C 161/11)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 11. december 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvises til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Jorge Pegado Liz til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 153 stemmer for og 7 hverken for eller imod:

1. Det foreliggende direktivforslag om kodificering af direktiv 98/27/EF ⁽¹⁾ af 19. maj 1998 består i en ændring af et forslag på samme område, forelagt den 12. maj 2003 ⁽²⁾, som udvalget i sin udtalelse hilste velkomment ⁽³⁾.

2. Udformningen af dette nye forslag blev nødvendig efter offentliggørelsen af direktiv 2995/29/EF af 11. juni 2005 vedrørende urimelig handelspraksis, hvor det eksplicit anføres, at en sådan praksis kan gøres til genstand for søgsmål med påstand om forbud som forudset i det nævnte direktiv. Sigtet er at forebygge og bringe disse former for praksis til ophør og give legitimitet til søgsmål hidrørende fra organisationer, der repræsenterer forbrugernes kollektive interesser.

3. Som omtalt i den ovenfor nævnte udtalelse, minder udvalget om, at der på basis af den interinstitutionelle aftale af 20. december 1994 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen ikke kan indføres nogen indholdsmæssige ændringer i forbindelse med en kodifikation. Efter en gennemgang af de foreslåede ændringer kan det konstateres, at dette princip er overholdt, og det bør også fremhæves, at Kommissionen har imødekommet EØSU's anmodning i den omtalte udtalelse gående ud på, at direktivforslaget skal ledsages af en samlet modificeret tekst med angivelse af alle de indførte ændringer.

4. EØSU vil dog minde om, at det allerede i udtalelsen afgivet om det første forslag fra Kommissionen på dette område ⁽⁴⁾, som lå til grund for det nuværende direktiv 98/27/EF havde

gjort opmærksom på, at henvisningen i artikel 1, stk. 1, til et »bilag« med en liste over direktiver, utilsigtet skaber behov for en konstant ændring af bilaget — hvilket også er sket — hver gang der offentliggøres et nyt direktiv, hvis indhold kræver gennemførelse via aktioner af den karakter, som er forudset i artiklens ordlyd, med henblik på beskyttelsen af forbrugernes kollektive interesser ⁽⁵⁾.

4.1 Det tilføjer, at denne formulering afspejler en unødvendigt kompliceret måde at lovgive på, som strider i mod principperne om »bedre lovgivning« og »forenkling af lovgivningen«, som EØSU ligesom Kommissionen er fortalere for.

5. Desuden styrker offentliggørelsen af direktiv 2005/29/EF ⁽⁶⁾, herunder navnlig bestemmelserne i artikel 11 og 14, den i EØSU-udtalelsen fra 1996 omtalte henstilling, hvor man allerede dengang anså det for nyttigt med et erstatnings-søgsmål med henblik på yderligere at styrke effektiviteten i et søgsmål med påstand om forbud.

5.1 I konsekvens heraf beder EØSU Kommissionen om på ny at overveje, om det er hensigtsmæssigt at udvide anvendelsesområdet for søgsmål til repræsentation af kollektive interesser, nærmere bestemt forbrugernes.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/27/EF af 19. maj 1998 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EFT L 166 af 11.6.1998).

⁽²⁾ KOM(2003) 241 endelig.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse — ordfører: Barani — EUT C 10 af 14.1.2004.

⁽⁴⁾ KOM(1995) 712 endelig, EFT C 107 af 13.4.1996.

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelse (EFT C 30 af 30.1.1997) — ordfører: Ramaekers, som i denne forbindelse støtter de bemærkninger og forslag fra ECLG og BEUC om den bedste doktrin (jf. generelt, Jerome Franck og Monique Goyoens »Direktivforslag om søgsmål med påstand om forbud/ophør i forbindelse med beskyttelsen af forbrugernes interesser: nogle indledende overvejelser«).

⁽⁶⁾ EUT L 149 af 11.10.2005 — EØSU's udtalelse: EUT C 108 af 30.4.2004.

6. Afslutningsvis afgiver EØSU inden for de snævre rammer af den kodifikation, Kommissionen har foretaget, på basis af afgørelsen af 1. april 1987 [KOM(1987) 868 PV] en positiv

udtalelse om det foreliggende initiativ, ligesom det allerede tidligere har gjort i relation til samme direktiv.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophævelse af Rådets direktiv 71/304/EØF af 26. juli 1971 om ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser inden for området for offentlige bygge- og anlægskontrakter og ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter gennem agenturer eller filialer

KOM(2006) 748 endelig — 2006/0249 (COD)

(2007/C 161/12)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. december 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Hans-Joachim Wilms til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. og 15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 87 stemmer for, 1 imod og 13 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Efter 50 år med løbende EU-lovgivning i form af traktater, direktiver, forordninger, henstillinger, retspraksis ved EF-domstolen og andre fællesskabstekster, men uden konsekvent konsolidering af lovgivningen, er EU-retten blevet særdeles uoverskuelig og vanskelig at forstå, selv for specialister.

1.2 På visse retsområder er der f. eks. blevet udstedt nye direktiver, uden at der samtidig er blevet foretaget en prøvelse af, hvorvidt de bestående direktiver derved er blevet forældede eller har kunnet indarbejdes i senere lovgivning med det formål at ophæve det hidtidige direktiv på området; eller også er bestemte aspekter af et retsområde, der egentlig udgør en helhed, gennem årene blevet reguleret i en række selvstændige direktiver af nyere dato. Man har ligeledes set, at dele af direktiver efterfølgende er blevet ændret ved andre retsakter, uden at der samtidig er blevet vedtaget en ny retligt bindende, konsolideret lovtekst.

1.3 Tiden er med andre ord inde til at få ændret denne situation. Der er intet, der taler imod en teknisk konsolidering af de eksisterende direktiver, så længe denne foretages i god tro og ikke bruges til andre formål, som f. eks. at gøre regnskabet op med andre institutioner for på den måde alligevel at få gennemtruffet sin vilje uden om den politiske proces, inden for hvis rammer man hidtil ikke har haft held hertil.

Derfor må Kommissionens erklærede hensigt om at foretage en oprydning i de eksisterende lovtekster ud fra rent retstekniske synspunkter principielt hilses velkommen.

1.4 Kommissionens udtrykkelige forsæt om gennemførelse af EU-retten at medvirke til fjernelse af bureaukrati og ressourcenspild i medlemsstaterne kan ligeledes kun billiges.

1.5 Kommissionens i denne hensigt fremsatte direktivforslag om samtidig ophævelse og/eller ændring af eksisterende retsakter bør imidlertid granskes i lyset af førnævnte synspunkter.

2. Hovedpunkter i Kommissionens forslag ⁽¹⁾ og i direktiv 71/304/EØF

2.1 Kommissionen foreslår at ophæve det hidtidige direktiv 71/304/EØF gennem vedtagelse af et nyt direktiv ⁽²⁾.

2.2 Rådets direktiv 71/304/EØF af 26. juli 1971 blev vedtaget med det formål at forpligte medlemsstaterne til at afskaffe begrænsninger vedrørende adgang til, tildeling af, udførelse af eller deltagelse i udførelse af bygge- og anlægskontrakter for statens, lokale organers og offentligretlige juridiske personers regning til gavn for grænseoverskridende tjenesteydere. Direktivet var rettet mod direkte og indirekte diskriminering af udenlandske tjenesteydere ved tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter i medlemsstaterne. Derudover forpligtede det medlemsstaterne til at sikre dels lige adgang for udenlandske entreprenører til kreditter, støtte og tilskud på samme betingelser som indlændinge, dels, at udenlandske virksomheder »uden begrænsninger, og i hvert fald på samme betingelser som indlændinge, kan udnytte de forsyningsmuligheder, som staten er i stand til at kontrollere, og som er nødvendige for dem til kontraktens udførelse«.

2.3 Kommissionens begrundelse for forslaget er, at direktivet er blevet forældet på grund af de ændringer, der er blevet foretaget siden dets vedtagelse.

2.3.1 For det første er området for offentlige bygge- og anlægskontrakter iflg. Kommissionen reguleret af de to direktiver 2004/17/EF og 2004/18/EF, hvorved det oprindelige direktiv er blevet forældet.

2.3.2 I det omfang direktiv 71/304/EØF derudover generelt omhandler den frie udveksling af tjenesteydelser, er der iflg. Kommissionen for det andet i mellemtiden sket en betydelig udvikling i EF-Domstolens retspraksis på området. Som belæg for sin opfattelse citerer Kommissionen i en fodnote ordret et punkt i EF-Domstolens sammendrag af sin afgørelse i sag C-76/90, *Säger*, hvori det hedder, at EØF-traktatens artikel 59 (fri udveksling af tjenesteydelser, nuværende artikel 49) ikke blot kræver afskaffelse af enhver forskelsbehandling til skade for tjenesteyderen på grund af dennes nationalitet, men også ophævelse af enhver restriktion — også selv om den anvendes uden forskel på indenlandske tjenesteydere og tjenesteydere fra andre medlemsstater — »der kan være til hinder for eller på anden måde genere den virksomhed, som udøves af en tjenesteyder med hjemsted i en anden medlemsstat, hvor han lovligt leverer tilsvarende tjenesteydelser.«

2.3.3 I sin begrundelse sammenfatter Kommissionen EF-Domstolens retspraksis således, at denne iflg. Kommissionen har fastslået, »at EF-traktatens artikel 49 forbyder foranstaltninger, der finder ensartet anvendelse, men som kan genere den fri udveksling af tjenesteydelser.«

2.4 Under fornyet henvisning til de senere direktiver om tildeling af offentlige bygge- og anlægskontrakter samt til *Säger*-

dommen lægger Kommissionen i betragtningerne vægt på, at disse efter dennes opfattelse sikrer de økonomiske beslutningstagere et beskyttelsesniveau, der er mindst lige så højt som det, der følger af det direktiv, som foreslås ophævet.

2.5 Direktivets dispositive del består af fire artikler. Artikel 1 ophæver direktiv 71/304/EØF. Artikel 2 pålægger medlemsstaterne at sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme direktivet, at tilsende Kommissionen disse bestemmelser med en sammenligningstabel, som viser sammenhængen mellem de pågældende bestemmelser og direktivet samt ved selve vedtagelsen eller i forbindelse med offentliggørelsen af bestemmelserne at henvise til direktivet, idet de nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne. Artikel 3 fastsætter direktivets ikrafttrædelse til dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*, og artikel 4 fastslår, at direktivet er rettet til medlemsstaterne.

3. Vurdering af forslaget

3.1 Det forelagte direktivforslag om ophævelse af direktiv 71/304/EØF lever desværre ikke på alle punkter fuldstændig op til en granskning i henhold til de kriterier, der er anført ovenfor under punkt 1.

3.2 Generelt bemærkes det, at det foreslåede direktiv om ophævelse af et andet direktiv er det første i en hel række lignende lovforslag af denne type. Det er derfor rimeligt at spørge, om den mest effektive metode til at gennemføre de kommende måneders og års arbejdsprogram om ophævelse af et stort antal forældede direktiver virkelig består i, at der for hvert enkelt forældet direktiv udstedes et nyt. I forbindelse med den videre gennemførelse af arbejdsprogrammet bør det endnu en gang undersøges, om ikke en anden og mere effektiv mulighed kunne være at ophæve flere direktiver i kraft af et enkelt nyt direktiv. Eftersom medlemsstaternes lovgivning ikke sjældent omfatter gennemførelse af flere direktiver samtidig, kunne det således undgås, at medlemsstaterne med korte mellemrum hele tiden ville skulle ændre de samme love igen og igen.

3.3 Henset til det foreliggende direktivforslag bør det endnu en gang overvejes, om der virkelig ikke er noget alternativ til den implementeringsmetode, der er fastsat i artikel 2, eller om en henstilling til medlemsstaterne om at undersøge deres eksisterende lovgivning med henblik på at fastslå, hvorvidt der er behov for en tilpasning, og om i givet fald at foretage denne, ikke ville være tilstrækkelig.

3.4 Direktivet af 1971, som foreslås ophævet, omhandlede nemlig i alt væsentligt ophævelsen af diskriminerende love og bestemmelser i medlemsstaterne samt gennemførelsen af generelle EF-retlige principper i forbindelse med indgåelsen af offentlige kontrakter, lovgivning der i mellemtiden er blevet gentaget og detaljeret yderligere i direktiver af nyere dato.

⁽¹⁾ KOM(2006) 748 endelig.

⁽²⁾ KOM(2006) 748 endelig.

3.5 I det omfang det drejede sig om afskaffelse af diskriminerende bestemmelser i medlemsstaterne, skulle dette ske i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 71/304/EØF allerede tilbage i halvfjerdserne eller, for de senere tiltrådte medlemsstaters vedkommende, i forbindelse med gennemførelsen af gældende fællesskabsret ved tiltrædelsen. Den planlagte ophævelse af nævnte direktiv er imidlertid netop ikke ensbetydende med, at afskaffelsen af de tidligere diskriminerende nationale bestemmelser skal annulleres. Den nationale lovgivning om ophævelse af diskriminerende bestemmelser, der blev vedtaget dengang, skal med andre ord ikke tilpasses det forhold, at direktivet nu ophæves, eftersom lovgivningen i langt de fleste tilfælde har opfyldt sit formål om afskaffelse af de diskriminerende bestemmelser, og eftersom traktaten og alle senere direktiver i forvejen stadfæster afskaffelsen eller forbyder diskriminerende bestemmelser.

3.6 I det omfang det drejer sig om medlemsstaternes udbudsregler, er disse stort set og senest efter vedtagelsen af de to direktiver 2004/18/EF og 2004/17/EF bragt i overensstemmelse med den udvikling, der er sket i EU-retten siden 1971. Hvor dette ikke skulle forholde sig sådan, har Kommissionen stadig mulighed for at gennemtvinge implementering af direktiverne. Eftersom samtlige direktiver i forvejen principielt er rettet til medlemsstaternes lovgivende instanser, ville en simpel ophævel-

se af direktiv 71/304/EØF på EU-plan og en henstilling til medlemsstaterne om at kontrollere, at deres lovgivning er i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne, i dette tilfælde af indlysende grunde være fuldt ud tilstrækkelig til at nå den ønskede målsætning. I de fleste tilfælde kan det højst være et spørgsmål om på givet foranledning, og i det omfang der i det hele taget henvises til det forældede direktiv 71/304/EØF, at lade henvisningen til direktivet udgå af lovgivningen.

3.7 Det står ikke mere til at ændre, men er ikke desto mindre beklageligt, at ophævelsen af direktiv 71/304/EF ikke allerede blev gennemført i forbindelse med udstedelsen af direktiverne 2004/17/EF og 2004/18/EF. Derfor henstilles det, at det i forbindelse med alle fremtidige direktivforslag principielt altid undersøges, om direktiver af ældre dato er blevet forældede ved vedtagelsen af det nye direktiv, og i givet fald at ophæve sådanne forældede direktiver direkte. Også denne foranstaltning kan bidrage til gradvis bedre sammenhæng og større overskuelighed i EU-retten.

4. Derfor foreslår EØSU, at direktivforslaget ændres, så det begrænser sig til dels at fastsætte ophævelse af direktiv 71/304/EØF, dels at henstille til medlemsstaterne at kontrollere, om der er behov for en ændring af deres lovgivning og i givet fald at foretage disse ændringer.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende tekst i sektionens udtalelse udgik som følge af ændringsforslag, der blev vedtaget på plenum, men som opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer.

- 3.9 Der gøres mellem linjerne i direktivets begrundelse og i den anden betragtning et forsøg på at trænge igennem med en noget ensidig fortolkning af EU's primære lovgivning.
- 3.10 Ligesom i Kommissionens forslag til direktivet om tjenesteydelser sker dette ved en forkortet og ensidig gengivelse af EF-Domstolens retspraksis om den frie udveksling af tjenesteydelser, in casu dommen af 25. juli 1991 i sagen C-76/90, *Säger*, der sammenfattes som følger: Det er med andre ord »klart, at EF-traktatens artikel 49 forbyder foranstaltninger, der finder ensartet anvendelse, men som kan genere den fri udveksling af tjenesteydelser.« Som belæg for denne opfattelse citeres i fodnote 7 et punkt i Domstolens sammendrag af sin afgørelse.
- 3.11 Rent bortset fra, at EF-Domstolen under punktet ikke helt generelt taler om alle mulige gældende foranstaltninger, men netop kun om diskriminering og restriktioner, forbigår Kommissionen i sin sammenfatning og med det forkortede citat et meget væsentligt princip i dommen. Princippet er, hvilket allerede fremgår både af dommens præmis 15, som Kommissionen ikke citerer, og af mange andre domme, at mens der er nedlagt klart forbud mod alle direkte og indirekte diskriminerende foranstaltninger og krav fastsat af medlemsstaterne, er ikke-diskriminerende foranstaltninger og krav i henhold til Domstolen fortsat tilladt i det omfang, de i overvejende grad er begrundet i tvingende almene hensyn, der samtidig er objektivt nødvendige og ikke må gå videre end nødvendigt for at nå målsætningen.

- 3.12 Kommissionens opfattelse, der fremgår af den ensidige sammenfatning af dommen, er derimod ganske åbenlyst den, at der for grænseoverskridende tjenesteudbydere ikke længere skal gælde nogen som helst bestemmelser, krav og/eller foranstaltninger fastsat af den ordregivende medlemsstat, selv i de tilfælde, hvor disse bestemmelser for det første er i fuld overensstemmelse med traktaternes målsætning og den øvrige EU-lovgivning, for det andet håndhæves helt uden diskrimination og for det tredje i fuldt omfang lever op til alle de krav, der fremgår af EF-Domstolens retspraksis.
- 3.12.1 Hvis denne opfattelse var rigtig, måtte man selv ved EU-finansierede projekter anse alle krav til udbudsdeltagerne for ulovlige, også dem, der udtrykkeligt er begrundet i relevante EU-retsforskrifter for tildeling af EU-støtte. Det samme ville gælde krav om opfyldelse af bestemte normer på områder, der endnu ikke er harmoniserede, fastsat med det formål at øge færdselssikkerheden, som f. eks. nationale bestemmelser om byskiltes farve, refleksionsgrad og dimensioner. Eller det ville gælde forbilledlige nationale arbejdsmiljøbestemmelser som i Nederlandene om f.eks. maksimalvægt og -mål for kantstene, fastsat med det formål at reducere antallet af invaliditetstilfælde blandt specialarbejdere.
- 3.12.2 Allerede disse eksempler viser, hvor absurd det er at overfortolke princippet om den frie udveksling af tjenesteydelser. Hvis EF-traktatens artikel 49 i modstrid med sin ordlyd og den sammenhæng, den indgår i med de andre artikler i Fællesskabets traktater, blev fortolket på denne måde, ville den være at betragte som en i forhold til alt andet overordnet grundlæggende rettighed, der gjaldt for grænseoverskridende virksomheder, og som ville tilside-sætte alle andre lovgivningsmæssige rammebetingelser, der med god grund og med det formål at regulere virksomhedernes aktivitet er blevet udstedt i overensstemmelse med EU's og medlemsstaternes generelle retsprincipper. Denne tanke ville det næppe være muligt at få unionsborgerne til at godtage, og den er allerede blevet tilbagevist af alle andre EU-institutioner i forbindelse med direktivet om tjenesteydelser.
- 3.13 En sådan retsopfattelse ville ikke alene være i strid med indholdet i de senere direktiver 2004/18/EF og 2004/17/EF, men tillige med ånd og bogstav i Fællesskabets traktater, bestemmelserne i tillægsprotokollerne om subsidiaritetsprincippet og EF-Domstolens retspraksis.
- 3.14 Dertil kommer, at det ikke er Kommissionens eller nogen som helst anden EU-institutions opgave at foretage en retligt bindende fortolkning af EF-Domstolens afgørelser. Og det kan slet ikke være institutionernes opgave gennem forkortede citater at ændre ved indholdet af disse afgørelser på en måde, der er i klar modstrid med den hensigt, der kan læses ud af de pågældende domstolsafgørelser.
- 3.15 Hvis den form for fortolkning via et direktivforslag vandt indpas i den afledte EU-ret, ville der dermed være åbnet op for nye fortolkningsmuligheder i relation til de i forhold til det forelagte forslag ældre direktiver 2004/18/EF og 2004/17/EF, hvilket ikke ville medføre større klarhed i lovgivningen og mere retssikkerhed, tværtom.
4. Derfor foreslår EØSU, at direktivforslaget ændres, så det begrænser sig til dels at fastsætte ophævelse af direktiv 71/304/EØF, dels at henstille til medlemsstaterne at kontrollere, om der er behov for en ændring af deres lovgivning og i givet fald at foretage disse ændringer, idet dette rent teknisk begrundes med den senere udstedelse af de to direktiver 2004/17/EF og 2004/18/EF.

Resultat af afstemningen om slettelse af disse afsnit:

43 stemte for 38 stemte imod 12 stemte hverken for eller imod.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker« (Kodificeret udgave)

KOM(2006) 812 endelig — 2006/0264 (COD)

(2007/C 161/13)

Rådet besluttede den 17. januar 2007 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Angelo Grasso til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. og 15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 157 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Hvis fællesskabslovgivningen skal være klar og gennemsigtig, er det af afgørende betydning, at man kodificerer de bestemmelser, der ofte er blevet ændret.

1.2 Kodifikationen skal foretages under fuldstændig overholdelse af Fællesskabets normale lovgivningsprocedure.

1.3 Formålet med forslaget er at foretage en kodifikation af Rådets direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om

indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker. Det nye direktiv træder i stedet for de forskellige retsakter, som er indarbejdet i det; forslaget ændrer ikke indholdet af de retsakter, der kodificeres, men er blot en sammenskrivning af dem, og der foretages kun de formelle ændringer, der er nødvendige af hensyn til selve kodifikationen.

1.4 EØSU er enig i denne kodifikation.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om 25 retsakter, der snarest bør tilpasses efter Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512/EF af 17. juli 2006

KOM(2006) 901, 902, 903, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926 endelig

(2007/C 161/14)

Mellem den 18. januar og 8. februar 2007 besluttede Rådet under henvisning til EF-traktatens artikel 37, 44, 47, 55, 95, 152, 175 og 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Den 14. januar 2007 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, Daniel Retureau til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 96 stemmer for, 1 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Resumé af EØSU's udtalelse

1.1 Udvalget ser med tilfredshed på indførelsen af forskrifts-proceduren med kontrol i udvalgssystemet, som sætter Rådet og Parlamentet i stand til at kontrollere og eventuelt ændre de gennemførelsesbestemmelser, som Kommissionen har truffet, når retsakten tillægger den beføjelse til at udøve gennemførelsesbeføjelser inden for visse områder uden dog at kunne foretage gennemgribende ændringer. Det drejer sig i princippet kun om at foretage de tilpasninger, der er nødvendige for den rette gennemførelse af den pågældende retsakt i henhold til artikel 251 i TEF.

1.2 Det konstaterer, at den hastende ændring af visse retsakter, som Kommissionen har foreslået ⁽¹⁾ er i overensstemmelse med Rådets afgørelse 2006/512/EF og fælleserklæringen om listen over basisretsakter, som snarest bør tilpasses, samt ophævelsen af de bestemmelser, der tidsmæssigt begrænser Kommissionens udøvelse af sine gennemførelsesbeføjelser.

2. Kommissionens forslag

2.1 Rådets afgørelse 2006/512/EF af 17. juli 2006 ⁽²⁾ ændrede Rådets afgørelse 1999/468/EF ⁽³⁾ af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbestemmelser, der tillægges Kommissionen, især med tilføje-lsen af en artikel 5 a med indførelsen af en ny forskrifts-procedure med kontrol.

2.2 Udvalgsprocedurerne, der sikrer opfølgningen af enhver retsakt, beriges således med endnu et alternativ, som øger Parla-ments kontrol med udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen gennem retsakten. Kontrollen gælder de retsakter, der berøres af det nye alternativ, og som vedtages efter proceduren for fælles beslutningstagning eller Lamfallussy-proceduren i finansielle sager.

2.3 I en fælles erklæring ⁽⁴⁾ har Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentets opstillet en liste over basisretsakter, som snarest bør tilpasses efter den ændrede afgørelse, så at den oprindelige procedure erstattes af den nye forskriftsprocedure med kontrol. I denne fælles erklæring erkendes det desuden, at principperne om god lovgivning kræver, at gennemførelsesbeføjelserne tillægges Kommissionen uden tidsbegrænsning.

2.4 Kommissionen foreslår nu med tilbagevirkende kraft at ændre 26 prioriterede retsakter ⁽⁵⁾, for at indføre den nye procedure og om nødvendigt ophæve eventuelle bestemmelser, der tidsmæssigt begrænser gennemførelsesbeføjelserne.

2.5 I tre tilfælde ændrer de opførte retsakter, som er omfattet af den fælles beslutningstagning, ikke kun allerede eksisterende retsakter, men henviser også blot til bestemmelser vedrørende udvalgsproceduren, som skal tilpasses i disse retsakter. I disse tilfælde har Kommissionen derfor foreslået at tilpasse sidst-nævnte, dvs.:

2.5.1 Med henblik på tilpasning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/1/EF af 9. marts 2005 foreslår Kommissi-onen en tilpasning af:

— Direktiv 91/675/EØF af 19. december 1991 om nedsættelse af en forsikringskomité

— Direktiv 92/49/EØF af 18. juni 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (tredje skadesforsikringsdirektiv)

⁽¹⁾ KOM(2006) 901-926.

⁽²⁾ EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11.

⁽³⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

⁽⁴⁾ EUT C 255 af 21.10.2006, s. 11.

⁽⁵⁾ Det drejer sig om dokumenterne KOM(2006) 901 til 926 fremlagt i Meddelelse KOM(2006) 900 endelig. Det skal dog anføres, at EØSU ikke er blevet hørt om KOM(2006) 904 endelig.

— Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/83/EF af 5. november 2002 om livsforsikring

— Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/68/EF af 16. november 2005 om genforsikringsvirksomhed og om ændring af Rådets direktiv 73/239/EØF og 92/49/EØF samt direktiv 98/78/EF og 2002/83/EF

2.5.2 Med henblik på tilpasning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/41/EF af 3. juni 2003 om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed foreslår Kommissionen en tilpasning af:

— Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/83/EF som nævnt ovenfor.

2.5.3 Med henblik på tilpasning af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/107/EF af 21. januar 2002 foreslår Kommissionen en tilpasning af:

— Direktiv 85/611/EØF om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter)

2.6 Fuldstændig liste over retsakter, der snarest muligt bør tilpasses:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/49/EF af 14. juni 2006 om kravene til investeringssselskabers og kreditinstitutters kapitalgrundlag

(2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut

(3) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF

(4) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 562/2006 af 15. marts 2006 om indførelse af en fællesskabskodeks for personers grænsepassage (Schengen-grænsekodeks)

(5) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/68/EF af 16. november 2005 om genforsikringsvirksomhed og om ændring af Rådets direktiv 73/239/EØF og 92/49/EØF samt direktiv 98/78/EF og 2002/83/EF

(6) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/60/EF af 26. oktober 2005 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme

(7) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/32/EF af 6. juli 2005 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energiforbrugende produkter og om ændring af Rådets direktiv 92/42/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/57/EF og 2000/55/EF

(8) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF

(9) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF af 15. december 2004 om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og om ændring af direktiv 2001/34/EF

(10) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af Rådets direktiv 85/611/EØF og 93/6/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 93/22/EØF

(11) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/71/EF af 4. november 2003 om det prospekt, der skal offentliggøres, når værdipapirer udbydes til offentligheden eller optages til handel, og om ændring af direktiv 2001/34/EF

(12) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2003/1829 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer

(13) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF af 28. januar 2003 om insiderhandel og kursmanipulation (markedsmissbrug)

(14) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/96/EF af 27. januar 2003 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)

(15) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/95/EF af 27. januar 2003 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr

(16) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/87/EF af 16. december 2002 om supplerende tilsyn med kreditinstitutter, forsikringssselskaber og investeringssselskaber i et finansielt konglomerat og om ændring af Rådets direktiv 73/239/EØF, 79/267/EØF, 92/49/EØF, 92/96/EØF, 93/6/EØF og 93/22/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/78/EF og 2000/12/EF

(17) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/83/EF af 5. november 2002 om livsforsikring

- (18) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 om anvendelse af internationale regnskabsstandarder
- (19) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/83/EF af 6. november 2001 om oprettelse af en fællesskabskodeks for humanmedicinske lægemidler
- (20) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF
- (21) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger
- (22) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF af 18. september 2000 om udrangerede køretøjer
- (23) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/8/EF af 16. februar 1998 om markedsføring af biocidholdige produkter
- (24) Direktiv 92/49/EØF af 18. juni 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (tredje skadesforsikringsdirektiv)
- (25) Direktiv 91/675/EØF af 19. december 1991 om nedsættelse af en forsikringskomité
- (26) Direktiv 85/611/EØF af 20. december 1985 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter).

Bruxelles, den 14. marts 2007

3. Generelle bemærkninger

3.1 Udvalget har altid været af den opfattelse, at udvalgsprocedurerne, som udelukkende involverer Kommissionen og medlemsstaternes regeringer og som afhængig af udvalgets karakter, skal forstå forvaltningen, høringen og reguleringen som følge af opfølgningen og gennemførelsen af retsakter, bør være mere transparente og lettere at forstå for personer boende i EU og især de, der berøres direkte af disse retsakter.

3.2 Den glæder sig derfor over beslutningen om at indføre en ny forskriftsprocedure med kontrol for retsakter under den fælles beslutningsprocedure. Eftersom Parlamentet ikke var involveret direkte i udvalgene, var det tilrådeligt, at man efter visse regler kunne føre kontrol med Kommissionens gennemførelsesbeføjelser for at sikre sig, at disse beføjelser ikke overskrides ved at Kommissionen egenhændigt træffer gennemførelsesbestemmelser.

3.3 Ophævelsen af den eventuelle tidsmæssige begrænsning i visse retsakter af gennemførelsesbeføjelserne er en logisk følge af styrkelsen af Parlamentets og Rådets kontrol og deres mulighed for at ændre de gennemførelsesafgørelser, Kommissionen måtte træffe i forbindelse med enhver retsakt under den fælles beslutningsprocedure eller Lamfalussy-proceduren.

3.4 I den fælles erklæring af 21. oktober 2006 blev Kommissionen opfordret til snarest at fremlægge forslag i henhold til Rådets afgørelse af 17. juli 2006, og udvalget konstaterer, at Kommissionen til fulde har efterkommet den anmodning.

3.5 Det slår ligeledes fast, at de ændrede retsakter svarer til prioriteterne i ovennævnte afgørelse.

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en ramme for Fællesskabets indsats med henblik på bæredygtig anvendelse af pesticider

KOM(2006) 373 endelig — 2006/0132 (COD)

(2007/C 161/15)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 15. september 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 175 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Antonello Pezzini til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 147 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU er enig i, at det er vigtigt at sikre mere bæredygtig anvendelse af pesticider med henblik på at forstærke de positive virkninger og nedbringe de negative virkninger på landbruget, miljøet, forbrugerne, operatørerne og samfundet som helhed.

1.2 EØSU bifalder principielt Kommissionens forslag, eftersom det behandler en problemstilling, der har stor betydning for EU-borgernes velfærd, bevarelsen af livskvaliteten og økosystemet og landdistriktsudviklingen og derudover for en positiv udvikling af produkter, så de udover at forblive konkurrencedygtige på det indre marked og verdensmarkedet, også bliver af en stadig højere kvalitet.

1.3 EØSU mener, at fastlæggelse af handlingsplaner, der er udarbejdet på nationalt plan, er velegnet til at definere målene for nedbringelse af risici og til at iværksætte en virkelig harmoniseringspolitik på europæisk plan.

1.3.1 Handlingsplanernes indhold bør omsættes til passende foranstaltninger på nationalt, regionalt og lokalt plan under hensyntagen til især bæredygtighedens tre dimensioner, dvs. økonomisk, social og miljømæssig indvirkning.

1.4 EØSU mener, at uddannelse og oplysning er vigtige elementer med henblik på rationel og bæredygtig anvendelse af systemer til beskyttelse af landbrugsprodukter og forebyggelse af potentielle negative miljøpåvirkninger.

1.4.1 Uddannelse skal udvides til at omfatte alle berørte sektorer herunder offentlige organer og myndigheder samt ikke-erhvervsmæssige brugere. Det er i den forbindelse indlysende, at de nationale uddannelsessystemer, som allerede forvaltes af velanskrevne organer, skal opretholdes.

1.5 EØSU mener, at oplysningskampagnerne bør være objektive og neutrale; de skal tydeliggøre såvel den gavnlige effekt for produktionen som farerne og især henvende sig til ikke-erhvervsmæssige brugere og frem for alt lokale offentlige organer og myndigheder.

1.6 Ved indførelsen af sikkerhedsforanstaltninger på særligt følsomme områder, som f.eks. forskrifter for sprøjtning fra luften, bør man efter udvalgets opfattelse sikre en vis grad af subsidiaritet.

1.7 EØSU finder det vigtigt, at der tages behørigt hensyn til landbrugs- og plantebeskyttelsesforskningen så den risiko, som altid er til stede ved anvendelse af kemikalier og kemikalieblandinger, kan nedbringes til et minimum.

1.8 Udvalget mener ligeledes, at man også bør være opmærksom på samarbejdet med såvel internationale organer som FAO, OECD og WHO såvel som med naboregionerne.

1.9 Globaliseringen af landbrugs- og fødevaremarkederne kræver efter EØSU's mening en EU-indsats for at udbrede de europæiske standarder for produktkvalitet og sundhedsbeskyttelse på verdensplan, først og fremmest gennem deres medtagelse i Codex Alimentarius.

2. Begrundelse

2.1 Med termen »pesticider« menes aktivstoffer og produkter, som er udviklet til at påvirke grundlæggende processer i levende organismer, og som derfor har potentialet til at bekæmpe eller kontrollere skadelige organismer⁽¹⁾. I Kommissionens forslag henvises imidlertid også til den mere specifikke definition »plantebeskyttelsesmidler«⁽²⁾.

⁽¹⁾ Den internationale adfærdskodeks for distribution og anvendelse af pesticider, FAO, november 2002, art. 2. Resolution 1/123 vedtaget af FAO's råd på dets 123. samling, 2002.

⁽²⁾ Jf. KOM(2006) 388 endelig, artikel 2, stk. 1.

2.2 Pesticider betragtes som vigtige for beskyttelsen af afgrøder mod insekter, gnavere og naturligt forekommende sygdomme, men de kan også ophobe sig i miljøet og udgøre en alvorlig fare for menneskers og dyrs sundhed, især når de ender med at forurene drikkevandet. De potentielle farer for mennesker er især kræft, genetiske forstyrrelser og varige skader på immunsystemet.

2.3 Risiciene for menneskers sundhed kan enten være afledt af direkte eller indirekte påvirkninger eller skyldes forkert anvendelse eller hændelige uheld, især under eller efter deres anvendelse i landbruget, i forbindelse med landskabspleje eller andre aktiviteter.

2.4 Risiciene ved hvert enkelt aktivstof, som pesticiderne indeholder, vurderes i forbindelse med godkendelsesproceduren, men der mangler en tilfredsstillende vurdering i medlemsstaterne af, hvilke virkninger påvirkningen af en blanding af kemiske produkter kan få. På det nuværende stade er det derfor meget vanskeligt at vurdere den samlede virkning af alle de stoffer, som for tiden anvendes, på menneskers sundhed (3).

2.5 Indirekte eksponering af personer, der færdes eller bor i nærheden af anvendelsesområdet (for aerosolspredning) eller forbrugere (for restmængder i landbrugsprodukter eller i vandet) kan være endnu mere alvorlige for særlig sårbare befolkningsgrupper. Navnlig har nyere forskning (4) påvist særlig følsomhed hos fostre, hvis neurologiske udvikling bærer spor af, at mødrene har været eksponeret for pesticider.

2.6 Man bør tage fat på de risici for miljøet, som skyldes kraftig og utilsigtet udledning af kemikalier i vandet, luften og jorden, som resulterer i skadelige virkninger på planter, det vilde plante- og dyreliv, naturlige miljøers kvalitet og biodiversiteten i almindelighed.

2.6.1 På den anden side må det ikke glemmes, at det moderne samfund hviler på anvendelse af en bred vifte af gødninger, biocidholdige produkter, fødevarer til sætningstoffer, insektbekæmpelsesmidler, pesticider og ukrudtsbekæmpelsesmidler, der har mange gunstige virkninger, fordi de gør det muligt at opretholde et højt kvalitetsniveau og en høj fødevarer-sikkerhed.

2.7 Forudsat at de anvendes på ansvarlig vis, sikrer disse elementer, at der på markedet er råvarer, fødevarer, frugt og grøntsager af høj kvalitet til lave priser, som alle forbrugere har råd til. Anvendelsen af plantebeskyttelsesprodukter sikrer høje udbytter, mindsker omfanget af naturlige toksiner, som produceres af svampe og bakterier, reducerer afgrødetabet og er med til at garantere et tilstrækkeligt og bæredygtigt udbud af fødevarer på det indre marked og verdensmarkedet.

(3) Det skal bemærkes, at der på verdensplan allerede findes udbredte metoder af denne art, især i USA. Jf. <http://www.epa.gov/ord/htm/innovations.htm>.

(4) Developmental neurotoxicity of industrial chemicals, Lancet 2006; 368:2167-78.

2.7.1 Desuden er alle svampe-, insekt- og ukrudtsbekæmpelsesmidler allerede underlagt en streng godkendelsesprocedure, før der gives tilladelse til deres markedsføring og anvendelse.

2.8 EØSU er enig i, at det er vigtigt at forbedre bæredygtigheden af pesticidanvendelsen for derved at kunne styrke den positive effekt og nedbringe de negative virkninger på miljøet, forbrugerne og operatørerne: dette kunne også skabe et bedre image omkring de landbrugsbedrifter, som anvender plantebeskyttelsesmidler med omhu.

2.9 EØSU mener, at der bør fokuseres mere på de potentielle positive virkninger, som landbrugerne kan opnå gennem mere rationel og velbegrunderet anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Landbrugerne har i øvrigt selv i en årrække arbejdet med at udvikle mere rationelle teknikker såsom integreret afgrødestyring og integreret skadedyrsbekæmpelse ud fra ønsket om mere konkret at satse på integreret landbrug, og denne tendens bør opmuntres.

2.10 Den egentlige udfordring i fremtiden består ikke kun i at levere produkter af høj kvalitet og sikre traditionelle og økologiske produkter til de »mere bevidste« forbrugere, men også i at tilfredsstille dem, som søger produkter til en »overkommelig« pris, og give dem samme garanti for kvalitet.

2.11 Problematikken omkring integreringen af miljøaspekter i pesticidanvendelsen er omfattet af de opstillede prioriteter i EU's sytten miljøhandlingsprogram (2002-2012), som lægger op til, at der udarbejdes og gennemføres syv temastrategier.

2.12 Der er et klart samspil mellem de præsenterede forslag i de vedtagne temastrategier — især i strategierne om beskyttelse af grundvandet og den naturlige fauna og flora, beskyttelse af jordbunden, håndtering af affald, pesticidrester og emballage — og rammedirektivforslaget.

2.12.1 Temastrategien om bæredygtig anvendelse af pesticider opstiller fire nye foranstaltninger for miljø- og sundhedsbeskyttelse, herunder forslaget om et direktiv om en ramme for større bæredygtig anvendelse af pesticider, som er temaet for denne udtalelse.

2.12.2 Kommissionen har også gennemført en konsekvensanalyse af de forskellige mulige scenarier som følge af gennemførelsen af de fastlagte foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af pesticider og deres omkostninger: »... tabene (for pesticidindustrien og for landbrugere, der betaler for uddannelse og for certificering og vedligehold af sprøjteudstyr) og fordelene (for mindre forbrugende landbrugere og for virksomheder, der tilbyder uddannelse, vedligeholdelse og certificering) går lige op« (5).

(5) Jf. SEK(2006) 914, punkt 5, andet afsnit.

2.13 Den samlede nettovirkning svarer til reduktionen af eksterne omkostninger og er derfor klart positiv: »Ved at ekstrapolere fra en omfattende undersøgelse, der er foretaget i Tyskland, kan det konkluderes, at optimal anvendelse af pesticider skulle kunne give EU en årlig gevinst på over 200 millioner EUR som følge af reduktionen i de eksterne omkostninger, såsom skaderne på miljøet og menneskers sundhed«⁽⁶⁾.

2.14 EØSU havde allerede i 2003⁽⁷⁾ lejlighed til at bifalde Kommissionens initiativ om at udarbejde en temastrategi for pesticidanvendelse. Udvalget finder, at det tydeligt bør nævnes, at anvendelsen af pesticider og andre teknikker såsom biopesticider, planteudtræk, forebyggelse, organiske metoder og planters resistens over for visse skadedyr også spiller en rolle for afgrødebeskyttelsen, og at det i den sammenhæng er vigtigt at foretage en vurdering af pesticidanvendelsens risici og fordele på et solidt videnskabeligt grundlag.

3. Kommissionens forslag

3.1 Formålet med Kommissionens forslag er at beskytte menneskers og dyrs sundhed og miljøet mod farlig, uhensigtsmæssig eller overflødig anvendelse af pesticider i landbruget og økosystemet og derved nedbringe risici og negative virkninger på en måde »der er forenelig med den nødvendige afgrødebeskyttelse«.

3.2 Det lægger især op til:

- tvungen udarbejdelse af nationale handlingsplaner for at indkredse afgrødetyper, aktiviteter eller områder udsat for større risici, som man bør koncentrere sig om, med inddragelse af interessenterne i udarbejdelsen, gennemførelsen og tilpasningen af handlingsplanerne,
- etablering af et system for uddannelse og oplysning af distributører og professionelle brugere af pesticider, ligesom oplysning af den brede offentlighed ved hjælp af bevidstgørelses- og oplysningskampagner,
- tvungen regelmæssig inspektion af udbringningsudstyr for at mindske disse produkters belastning på menneskers sundhed og miljøet under udbringningen,
- forbud mod sprøjtning fra luften (med mulighed for dispensation) for at begrænse risikoen for negative virkninger på menneskers sundhed og miljøet,
- specifikke foranstaltninger til beskyttelse af vandmiljøet mod pesticidforurening,
- udpegning af områder med stærkt reduceret eller ingen pesticidanvendelse i tråd med foranstaltninger, der er truffet i medfør af anden lovgivning,
- håndtering og opbevaring af pesticider og af emballager og pesticidrester (*pesticides life-cycle*),
- udarbejdelse af EU-dækkende standarder for integreret bekæmpelse af skadegørere (IPM) — der bliver obligatoriske

fra 2014 — og skabelse af de nødvendige betingelser for deres gennemførelse,

- et system for harmoniserede indikatorer til obligatorisk indsamling og rapportering af statistiske oplysninger om markedsføring og anvendelse af pesticider ligesom vurdering af gjorte fremskridt med hensyn til nedbringelsen af den samlede risiko.

4. EØSU's bemærkninger

4.1 EØSU bifalder Kommissionens forslag, eftersom det behandler en problemstilling, der har stor betydning for de europæiske borgeres og forbrugeres velfærd, livskvalitetens bevarelse samt landbruget og økosystemet.

4.2 Salget af pesticider på verdensplan anslås at beløbe sig til 25 milliarder euro om året, og anvendelsen af pesticider er fortsat meget høj i udviklingslandene på trods af, at disse markeder er stagnerende eller oplever et fald⁽⁸⁾. Globaliseringen af landbrugs- og fødevaremarkeder kræver, at samtlige parter må gøre en stadig større indsats for at overholde de relevante produktions- og sundhedsstandarder i Codex Alimentarius for at undgå, at Greshams lov⁽⁹⁾ også kommer til at gælde for disse markeder.

4.3 Mange forskellige steder verden over spildes eller anvendes endvidere en enorm mængde pesticider unødigt, og mange mennesker lider under følgerne af forgiftning, fordi landbrugere, operatører og lokale myndigheder enten ikke har kendskab til eller ikke er blevet opdateret om nye teknologiske anvendelser, og fordi udstyret, som anvendes til udbringning af pesticiderne, ofte er slidt eller dårligt vedligeholdt. Desuden er farlige stoffer, som nu er forbudt i EU, stadig i brug i udviklingslande⁽¹⁰⁾.

4.4 EØSU mener, at indførelsen af nationale handlingsplaner med kvantitative mål og tidsplaner er særlig velegnet til at indkredse foranstaltninger, som kan opfylde behovet for at mindske risikoen på nationalt, regionalt og lokalt plan under hensyntagen til bæredygtighedens tre dimensioner, dvs. økonomisk, social og miljømæssig indvirkning.

4.5 Socialt ansvarlig anvendelse af produkter til beskyttelse af landbrugsproduktionen er en afgørende forudsætning for at kunne opfylde stadigt højere sociale mål og sikre, at landbrugene påtager sig deres ansvar i fødevarekæden og producerer fødevarer af høj kvalitet til forbrugerne og samtidig sikrer landbruget et passende højt konkurrenceevne på det indre marked og verdensmarkedet i henseende til Lissabon-strategien.

4.6 Bæredygtighedens økonomiske dimension sikrer, at der kun anvendes produkter i det omfang, det er nødvendigt for at holde forskellige sygdomme under faregrænsen og derved forbedre afgrødeudbyttet og udbuddet af landbrugsprodukter såvel som landbrugsdriftens rentabilitet.

⁽⁸⁾ FAO, Resolution 1/123, FAO's Råd 11/2002. (www.fao.org).

⁽⁹⁾ http://en.wikipedia.org/wiki/Gresham's_Law.

⁽¹⁰⁾ F.eks. blev Lindane forbudt i EU i 2005, men bruges stadig i udviklingslandene.

⁽⁶⁾ Jf. SEK(2006) 914.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse EUT C 85 af 8.4.2003, s. 112-118.

4.7 På det miljømæssige plan kan man undgå de farer, der er forbundet med for store udslip af kemiske stoffer i vandet, jorden, luften og forarbejdede landbrugs- og fødevarerprodukter. Disse stoffer har skæbnesvangre konsekvenser for mennesker, plante- og dyreliv, miljøkvaliteten og biodiversiteten generelt. På den anden side er det naturligvis klart, at det er nødvendigt at forebygge plantesygdommes udbredelse og formering.

4.8 For ikke at skabe konkurrenceforvriddning på det indre marked, er det vigtigt, at de foranstaltninger, som vil blive fastlagt i forbindelse med indførelsen af nationale handlingsplaner, baseres på direktiver og kriterier, som er fælles for hele EU.

4.9 Undervisning, uddannelse og oplysning er vigtige elementer for at sikre en rationel og bæredygtig anvendelse af systemer til afgrødebeskyttelse og en forudsætning for at sikre bedste landbrugspraksis og undgå potentielle negative miljøpåvirkninger: særlig vigtig er integreret uddannelse af alle berørte aktører, herunder offentlige myndigheder og organer samt ikke-professionelle brugere.

4.10 Medlemsstaterne har opbygget forskellige uddannelses-systemer baseret på nationale bestemmelser og lovkrav og administreret af godkendte organer. Efter udvalgets mening er det nødvendigt med en fleksibel fællesskabsramme, som kan integrere de forskellige brugergrupperes behov. Den kan bl.a. baseres på undervisningsmetoder og -indhold, som de berørte aktører er blevet enige om på europæisk plan⁽¹⁾, og som er blevet drøftet som led i en dialog med sektoren og et partnerskab mellem arbejdsmarkedets parter på nationalt plan.

4.11 Det samme bør gælde informations- og bevidstgørelses-kampagnerne — som bør være objektive og neutrale — om fordelene ved mulige fremgangsmåder for afgrødebeskyttelse og om risikoen for skadelige virkninger. Disse kampagner kunne blive finansieret af de enkelte medlemsstater ved hjælp af f.eks. en afgift på produkter til afgrødebeskyttelse. Disse tilvebragte midler kunne anvendes til at bevidstgøre brugerne, især de ikke-professionelle, via forskellige kanaler, herunder især enkle tekniske og løbende opdaterede vejledninger på internettet.

4.12 EØSU finder det vigtigt, at medlemsstaterne indfører systemer med regelmæssig teknisk inspektion og vedligeholdelse af ibrugværende udbringningsudstyr på grundlag af fælles og harmoniserede standarder baseret på væsentlige krav.

4.13 Hvad angår indførelsen af forebyggende foranstaltninger på særligt følsomme områder, som f.eks. vandbeskyttelse⁽²⁾ — som bør ske i overensstemmelse med rammedirektivet på området — og de sektorer, som kommer ind under Natura

2000, må der tages hensyn til lokale forhold og forskellige afgrødetyper som f.eks. ris.

4.13.1 Efter EØSU's mening er det vigtigt at sikre, at bedste praksis bliver anvendt for nedbringelse af risikoen, og det skal ske ved på afbalanceret og rationel vis at fastlægge fælles bestemmelser og minimumsparametre. Ansvar for at vælge foranstaltninger og den strenge kontrol hermed skal tillægges medlemsstaterne; et generelt forbud bør dog ikke indføres, da udvalget finder denne foranstaltning for vidtgående.

4.14 Hvad angår fastlæggelsen af strenge begrænsninger for luftsprøjtning finder EØSU, at man bør være meget opmærksom på det faktum, at der er geografiske områder og forhold, hvor denne praksis ikke kan erstattes af andre teknikker. For denne type indgreb vil det måske være hensigtsmæssigt i meget begrænset omfang at give mulighed for uddelegering for således at sikre det højst mulige niveau for sikkerhed og for operatørernes faglige kompetence for at undgå negative virkninger på menneskers sundhed og miljøet. Medlemsstaterne og de offentlige myndigheder bør i henhold til deres kompetence på forskellige niveauer systematisk overvåge sikkerhedsniveauet og det faglige kompetenceniveau efter ensartede procedurer for risikovurdering.

4.15 Inden for den fælles landbrugspolitik støtter⁽¹³⁾ man i stadig større grad udvikling af teknikker for integreret afgrødestyring (ICM)⁽¹⁴⁾ og i den forbindelse bør der gradvist og i enighed indføres nye metoder til integreret skadedyrsbekæmpelse (IPM). EØSU støtter kraftigt ICM-teknikkerne, som er en milepæl på vejen mod bæredygtige landbrugssystemer.

4.16 Det er desuden meget vanskeligt at adskille de forskellige virkninger af afgrødebeskyttelsen fra virkninger, der skyldes anden praksis i landbruget (vekseldrift, osv.): hvis det fra 2014 bliver bindende for medlemsstaterne at udarbejde »mål-normer« for IPM, bør det efter udvalgets mening ske med fuld inddragelse af brugerne og under fuldt hensyn til generelle ICM-teknikker samt til tekniske fremskridt og teknologisk forskning inden for sektoren, som også bør støttes og styrkes i arbejdsprogrammerne for EU's syvende F&U-rammeprogram.

4.17 EØSU anser det for vigtigt, at der i forbindelse med arbejdsprogrammer og indkaldelse af forslag under det syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) tages behørigt hensyn til landbrugs- og plantebeskyttelsesforskningen i de nye teknologiers skadelighedsniveauer og i nedbringelsen af risikoen ved anvendelse af kemikalier og kemikalieblandinger.

⁽¹⁾ Jf. ECPA »Training resource for trainers on ICM« og »Guidelines on the Sustainable use of Crop protection products«.

⁽²⁾ Jf. god praksis, som er indført i henhold til direktiv 91/414/EØF.

⁽¹³⁾ Jf. CEAS »Report on CM Systems in the EU carried out for DG Environment« og »Codex on Integrated Farming«-initiativet vedrørende bæredygtig udvikling i landbruget (EISA). Sidstnævnte dokument blev anerkendt af omtalte rapport fra CEAS.

⁽¹⁴⁾ »Report on CM Systems in the EU«, Europa-Kommissionen, maj 2003. Bemærkninger fra PAN Europe og EEB, 9/2002.

4.18 I sin initiativudtalelse om *Den fælles landbrugspolitik fremtid* ⁽¹⁵⁾ pegede EØSU på forskellige muligheder for at integrere miljøaspekterne bedre i landbrugspolitikken. Det betones deri, at den fælles landbrugspolitik såkaldte »søjle 2« lægger op til, at medlemsstaterne i strukturfondenes nye programmeringsperiode 2007-2013 og de nationale og regionale landdistriktsudviklingsplaner skal fremme kompensationsmekanismer for de landbrugere, for hvem det lykkes at nedbringe de forbundne risici ved anvendelse af kemiske pesticider ⁽¹⁶⁾.

4.19 Definitionen på IPM-teknikker bør være i overensstemmelse med de nye bestemmelser vedrørende markedsføring af plantebeskyttelsesprodukter, og IPM-standarderne bør tage hensyn til de forskellige naturlige og klimatiske forhold i EU.

4.20 Afgrødebeskyttelsesprodukter bør håndteres og opbevares på en sådan måde, at enhver potentiel risiko for sundhed og miljø elimineres. EØSU finder, at man udover de foreslåede elementer bør fastlægge en ramme for minimumsnormer på EU-plan for opbevaring hos grossister, detailhandlere og landbrugere ⁽¹⁷⁾.

4.21 Hvad angår systemet for harmoniserede indikatorer for den tvungne indsamling og rapportering af data om markedsføring og anvendelse af pesticider, er EØSU helt enig i, at der er

behov for statistiske data og at det skal gøres obligatorisk med regelmæssig indsamling på grundlag af risiko- og anvendelsesindikatorer, der er harmoniseret på europæisk plan.

4.22 EØSU understreger vigtigheden af at standardisere de oplysninger, som skal indsamles hos alle berørte aktører, samt at undgå enhver form for overlappning og overflødige krav på det administrative plan og i henseende til teknisk kompleksitet.

4.23 Indikatorerne bør baseres på risikoniveauet i stedet for på mængden af anvendte produkter eller tilbageblevne rester og sundhedsmæssige virkninger, herunder også på baggrund af WHO-analyser, og endvidere vedrøre omfanget af sygdomsspredningen og forekomsten af sygdomme, som rammer afgrøderne.

4.24 EØSU mener, at der bør tages hensyn til aspekterne ved internationalt samarbejde med organer som FAO ⁽¹⁸⁾ og OECD ⁽¹⁹⁾ og tilgrænsende regioner, især landene i Middelhavsområdet, Balkan-landene og tilgrænsende lande.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁵⁾ EØSU's udtalelse EUT C 125 af 27.5.2002, s. 87-99.

⁽¹⁶⁾ Jf. fodnote 3.

⁽¹⁷⁾ Jf. også *Retningslinjer for emballering og opbevaring af pesticider* (FAO 1985). Den nuværende EU-lovgivning om opbevaring af kemiske stoffer indeholder kun standarder for store mængder, hvorimod der ingen forskrifter findes for små mængder pesticider i individuelle operatørers besiddelse, selvom der er et behov herfor.

⁽¹⁸⁾ Især med henblik på videreførelse, anvendelse og opdatering af FAO's *internationale adfærdskodeks for distribution og anvendelse af pesticider*. November 2002.

⁽¹⁹⁾ Især med henblik på udformning af indikatorer.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om ophævelse af Rådets direktiv 68/89/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om sortering af råtræ

KOM(2006) 557 endelig — 2006/0178 (COD)

(2007/C 161/16)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 11. oktober 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 95 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede **Tadeusz Dorda** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 19. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 159 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 Formålet med Kommissionens forslag er at få ophævet Rådets direktiv 68/89/EØF af 23. januar 1968 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om sortering af råtræ.

1.2 I betragtning af at medlemsstaterne, skovbrugssektoren og træ- og papirindustrien i en årrække har givet udtryk for, at direktivet generelt ikke anvendes inden for handlen med tømmer, har Kommissionen foreslået, at direktivet ophæves.

2. Generelle betragtninger

2.1 I midten af 2005 deltog 19 medlemsstater og 11 repræsentanter for nationale brancheforeninger i en undersøgelse med henblik på at fastslå, hvorvidt direktivet blev anvendt eller ej, og hvorvidt en ophævelse af direktivet ville få negative konsekvenser. Resultaterne af undersøgelsen bekræftede, at størstedelen af både medlemsstaterne og brancheforeningerne ikke overholder direktivet i handlen med tømmer. De mente, at direktivet var utilstrækkeligt detaljeret, at det ikke tog hensyn til de påtænkte anvendelser af træet, og at det ikke var afstemt efter markedssituationen.

2.2 Direktivet er kun blevet anvendt i begrænset omfang, da det ikke er bindende, og da de sorterings- og opmålingsmetoder, som blev indført ved direktivet, er forældede. Endvidere har operatørerne på tømmermarkedet aftalt og anvendt andre opmålings- og sorteringsmetoder. På trods heraf er det indre marked for træåvarer samt handlen med tredjelands blev udvidet, tilsyneladende uden hindringer.

Ydermere er der blevet fastsat europæiske standarder for opmåling og sortering af træ, der kan anvendes i forbindelse med transaktioner på træmarkedet, hvor det er hensigtsmæssigt. Disse standarder betragtes som en bedre løsning.

2.3 En ophævelse af direktivet er derfor i tråd med resultaterne af høringerne af medlemsstaterne, skovbrugssektoren og træ- og papirindustrien. Målene med direktivet kan nås på tilfredsstillende vis uden fællesskabslovgivning.

2.4 Af ovennævnte årsager og i betragtning af at ophævelsen af direktivet ikke vil få budgetmæssige virkninger og endvidere vil bidrage til at forenkle fællesskabslovgivningen, støtter EØSU Kommissionens forslag. EØSU mener ikke, at lovgivning, der sjældent anvendes og som ikke er nødvendig for, at det indre marked kan fungere tilfredsstillende i den berørte sektor, fortsat bør gælde.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Mærkning for dyrevelfærd

(2007/C 161/17)

Ved brev af 28. november 2006 anmodede det tyske EU-rådsformandskab under henvisning til EF-traktatens artikel 262 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om en udtalelse: »Mærkning for dyrevelfærd«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 15. marts, **Leif E. Nielsen** til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 92 stemmer for, 6 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Der er stigende interesse i EU for at fremme produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad end hidtil tilgodeser husdyrenes velfærd. På denne baggrund foreslås de gældende obligatoriske minimumskrav for dyrevelfærd suppleret med en frivillig mærkningsordning, som kan anvendes i forbindelse med såvel almindelige kommercielle mærker som mere kvalitetsbetonede mærker, herunder ikke mindst »quality schemes«. Det vil understøtte markedskræfterne og ikke unødigt belaste hverken det politiske system i EU eller de nationale kontrolmyndigheder. Kvalitetsmærkerne er en væsentlig parameter i den indbyrdes konkurrence på fødevarerområdet, og de indeholder ofte varierende elementer af dyrevelfærd på et niveau over de gældende obligatoriske minimumsstandarder. Det er imidlertid vanskeligt for forbrugerne at overskue grundlaget for mærkningen og indholdet i reglerne, ligesom de dyrevelfærdsmæssige aspekter ikke altid er baseret på et tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag.

1.2 Et sådant markedsbaseret system, som baseres på objektive kriterier for kvantificering af dyrenes velfærd, vil være mere fleksibelt, effektivt og fremadrettet end politisk fastsatte kriterier og vil derfor være bedre tilpasset den fremtidige produktionsudvikling, som vil være præget af større variation i produktionsforholdene som følge af EU's udvidelse, fortsat specialisering og diversificering af produktionen samt strukturændringer i detailhandlen og partnerskaber omkring produktudvikling og mærkevarer.

1.3 Det er vigtigt, at produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd, fremmes såvel direkte gennem uddannelse og omsætning af nye forskningsresultater, som gennem de markedssignaler, som i sagens natur samtidig vil være et væsentligt udgangspunkt for en række prioriteringer inden for uddannelse, investeringer mv. På denne måde kan et mærkningssystem medvirke til at skabe den nødvendige synergi »hele vejen rundt« og bidrage til en mere rationel ressourceanvendelse. Husdyrproducenterne har behov for stabilitet, hvor de i dag kan være underkastet kædernes mere eller mindre

velbegrundede ændringer, hvilket påvirker producenterens planlægning og investeringsstrategi.

1.4 Et mærkningssystem for dyrevelfærd, som ligger over minimumskravene, bør således etableres som et frivilligt tilbud til de berørte producent-, handels- og industriinteresser med henblik på, at private mærkningsordninger vil kunne referere til standarder, som baseres på et videnskabeligt og praktisk grundlag og justeres i takt med etableringen af ny viden. Den konkrete udformning kan bestå i tilbud om en form for logo kombineret med farvemærkning eller et pointsystem, som kan påføres de kommercielle mærker, og som udgør et sagligt grundlag for markedsføringen kombineret med en form for privat og uvildig kontrol. Systemet vil i princippet kunne anvendes for samtlige husdyrarter og animalske produkter. Det vil i overensstemmelse med WTO's regler ligeledes kunne anvendes på lige vilkår for importerede produkter.

1.5 Den klassiske myndighedsregulering bør dog fortsat anvendes ved fastsættelsen af minimumskrav i EU samt som hidtil ved mærkning af produktionsformer for æg og økologiske produkter. Denne form for regulering er imidlertid politisk og administrativt belastende og dermed mindre velegnet som incitament til udvikling af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd. Samtidig vil producenter, industri og handel opfatte systemet som stift og bureaukratisk, uden at det modsvares af større fordele for forbrugerne.

1.6 Den foreslåede ordning har væsentlige lighedspunkter med generelle miljømærkningsordninger, herunder EU's fælles miljømærke. Miljømærkerne er således baseret på anvendelse af fælles principper for produktion og anvendelse af vidt forskellige produkter, hvorved der kan skabes større synergi og et bredt kendskab til mærket. Aktørerne på fødevarerområdet vil imidlertid i sagens natur prioritere egne kvalitetsmærker som led i den indbyrdes konkurrence, hvorfor »miljømodellen« ikke er umiddelbart anvendelig til mærkning for dyrevelfærd, ligesom mærkning for dyrevelfærd nødvendigvis må baseres på specifik forskning og indbyrdes afvejning af velfærdsmæssige indikatorer.

1.7 Forskningsindsatsen i EU på dyreværnsområdet er således helt afgørende for, at det i fremtiden bliver muligt at integrere dyrevelfærd i kæden fra landbrug og efterfølgende produktions- og handelsled på et videnskabeligt og objektivt grundlag. Det er imidlertid vigtigt snarest muligt at fastlægge elementerne i en mærkningsordning med henblik på, at forskningsresultater og standardiserede — objektive, målelige og reproducerbare — indikatorer omsættes til praktiske strategier og anvendelse i mærkningssystemet, efterhånden som de fremkommer, således at de involverede bliver fortrolige med ordningen.

1.8 Under alle omstændigheder kræves en væsentlig informationsindsats over for forbrugere og detailhandel mv., herunder også med hensyn til EU's obligatoriske minimumsstandarder. Samtidig kan det overvejes at etablere en hjemmeside og database, der understøttes af EU, med henblik på større gennemsigtighed og åbenhed, hvor anvendelse af de fælles retningslinjer forudsætter offentliggørelse af det nærmere indhold. Det bør ligeledes overvejes at skærpe forbuddet og kontrollen med urigtige og vildledende anprisninger med henblik på at sikre, at virksomhederne i højere grad lever op til egne påstande.

2. Baggrund

2.1 I overensstemmelse med anmodningen fra det tyske formandskab har udtalelsen til formål at beskrive mulige systemer til mærkning for dyrevelfærd og deres udformning med henblik på at fremme udviklingen af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd. Det skal ses på baggrund af den stigende interesse for dyrevelfærd i EU, hvor dyrevelfærd i lighed med andre etiske forhold i stigende grad indgår som element i »den europæiske samfundsmodel«. Forbrugerne har en berettiget forventning — som det fremgår af undersøgelser fra Eurobarometer — om, at animalske fødevarer er produceret ved brug af systemer, som tager hensyn til samtlige eksisterende bestemmelser i EU, især angående dyrevelfærd, og at der eksisterer objektive og troværdige muligheder for valg af fødevarer, som er fremstillet under særlige hensyn til dyrenes velfærd⁽¹⁾. Hertil kommer i flere henseender en sammenhæng mellem husdyrvelfærd og -sundhed samt udvikling af sygdomme, som kan overføres til mennesker.

⁽¹⁾ Ifølge »Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals«, Special Eurobarometer Juni 2005, er 43 % af forbrugerne i EU bevidste om dyrevelfærd ved køb af kød og 74 % af de adspurgte mener, at de vil kunne påvirke dyrevelfærd gennem deres køb. Samtidig viser en række videnskabelige studier dog, at de psykologiske og emotionelle faktorer, som påvirker forbrugerne i form af appel til etiske og moralske værdier samt detailhandelens præsentation og mærkning, er overordentlig komplicerede. Der er bl.a. forskel på holdninger og handlinger, og en politisk korrekt holdning til etisk mærkning resulterer ikke nødvendigvis i køb af produkter, som er fremstillet under særlige etiske hensyn, men bestemmes i højere grad af pris, tilgængelighed, sundhed og smag. Befolkningen reagerer imidlertid kraftigt, når sager om utilstrækkelige vilkår for produktions- eller forsøgsdyrene omtales i medierne.

2.2 Ifølge de fleste undersøgelser opfatter forbrugerne således dyrevelfærd som en parameter af væsentlig betydning for produkternes kvalitet. Denne opfattelse kan dog være mindre udpræget i visse medlemsstater. Dyrers velfærdsoplevelse eller livskvalitet kan defineres som summen af positive og negative oplevelser, som dyret udsættes for i sit livsforløb. Smerte, sygdom, konfliktadfærd, unormal adfærd og kronisk stress kan som udgangspunkt opfattes som negative oplevelser for dyret, hvorimod hvile, søvn, føde, yngelpleje og hudpleje kan betegnes som positive oplevelser. Der er imidlertid ingen anerkendt entydig definition på dyrs velfærd.

2.3 EU har bl.a. på grundlag af Europarådets anbefalinger vedtaget en række minimumsstandarder for dyrevelfærd i form af klassisk myndighedsregulering. Mange af disse minimumsstandarder skal i henhold til tidligere beslutninger revideres de kommende år. Der er desuden gennemført specifikke regler om frivillig mærkning for økologiske produkter og for obligatorisk mærkning af produktionsmetoder ved markedsføring af æg samt enkelte perifere regler i relation til markedsføring af slagtefjerkræ og oksekød.

2.4 Fødevarerindustrien og detailhandelen er præget af stigende koncentration og konkurrence og anvender i stadig større omfang kvalitetsmærker, som signalerer særlige hensyn til forskellige kvalitetsegenskaber, herunder i varierende grad også for dyrevelfærd. Sideløbende hermed har producentorganisationer og kooperativer etableret en række regionalt baserede kvalitetsmærker, som ofte medtager hensynet til dyrevelfærd og økologi. Enkelte af disse produktioner kan gøre brug af EU's system for beskyttede geografiske betegnelser og specialiteter⁽²⁾.

2.5 Der er herunder betydelige forskelle fra land til land. Som eksempler kan nævnes, at det britiske marked er domineret af handelens kvalitetsmærker, mens der f.eks. i Frankrig og Italien findes et betydeligt antal regionalt baserede kvalitetsmærker. Den hollandske produktion er traditionelt domineret af forarbejdningsindustriens kvalitetsmærker, mens et stigende antal mærker udvikles af detailhandelen og producentorganisationerne. I Sverige dominerer producentejede mærker, der i lighed med den traditionelle opfattelse i flere andre lande som naturligt udgangspunkt tillægger nationale produkter en højere kvalitet, herunder i form af dyrevelfærd.

⁽²⁾ Rådets forordning (EF) nr. 509/2006 af 20. marts 2006 om garanterede traditionelle specialiteter i forbindelse med landbrugsprodukter og fødevarer samt Rådets forordning (EØF) nr. 510/2006 af 20. marts 2006 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer, EUT L 93 af 31.3.2006.

2.6 På grundlag af erfaringerne fra de frivillige mærkningsordninger er det Kommissionens hensigt at fremme anvendelsen af specifikke, objektive og målelige indikatorer for dyrevelfærd i gældende og fremtidig fællesskabslovgivning som grundlag for lovgivning om validering af produktionssystemer, der anvender højere velfærdsnormer end de minimumsnormer, der er fastsat i de gældende forskrifter⁽³⁾. Dette indebærer ifølge Kommissionen en klassificering af de anvendte velfærdsnormer med henblik på at fremme udviklingen af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd og letter anvendelsen af disse normer i EU og på internationalt plan, ligesom Kommissionen vil overveje mulighederne for EU-mærkning på dette grundlag.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Som repræsentant for civilsamfundet er det naturligt for EØSU at bidrage til udformningen samt at tage medansvar for indførelse af relevante mærkningsordninger i form af et fælles system på europæisk plan, som kan understøtte en bæredygtig udvikling i det indre marked og i samhandelen med omverdenen. Dyrevelfærd indgår i den europæiske kulturarv og i EU's etiske værdier på linje med virksomhedernes sociale ansvar, miljøbeskyttelse og økologi, som til en vis grad er indbygget i EU's lovgivning. Der er herunder et vist sammenfald med økologi, der som bæredygtigt produktionssystem inden for landbrugsproduktion er baseret på miljø og dyrevelfærd.

3.2 EØSU støtter således Kommissionens intentioner med henblik på at fremme dyrevelfærd i EU på et sagligt og bæredygtigt grundlag⁽⁴⁾ og finder det hensigtsmæssigt at etablere et fælles system for mærkning til fremme af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd. Formålet hermed er først og fremmest at bidrage til, at markedskræfterne virker på et objektivt grundlag og »trækker i den rigtige retning«. Det er samtidig vigtigt, at produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd, fremmes gennem uddannelse og omsætning af nye forskningsresultater. Signalerne fra markedet vil i sagens natur samtidig være udgangspunkt for en række prioriteringer inden for forskning, uddannelsen af landmænd, rådgivere og dyrlæger samt fremtidige investeringer i produktionsapparatet. Mærkningsystemet kan således medvirke til at skabe synergi og bidrage til en rationel ressourceanvendelse, herunder ikke mindst i forbindelse med producenterne planlægning og investeringsstrategi.

⁽³⁾ Jf. Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for dyrebekyttelse og dyrevelfærd (KOM(2006) 13 af 23.1.2006), hvori bebudes initiativer over for WTO, en rapport i 2009 om obligatorisk mærkning af kyllingekød og kødprodukter, en rapport i 2009 om den videre anvendelse af målelige indikatorer samt evt. fastlæggelse af en europæisk kvalitetsstandard for produkter, der fremstilles i produktionssystemer, som overholder høje normer for dyrevelfærd og etablering af et særligt teknisk og finansielt system til fremme af højere velfærdsnormer i og uden for EU.

⁽⁴⁾ Jf. EØSU's udtalelser CESE 1356/2006 af 26.10.2007 til Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for dyrebekyttelse og dyrevelfærd, samt CESE 1246/2005, EUT C 28 af 3.2.2006, til Kommissionens forslag KOM(2005) 221 om minimumsforskrifter til beskyttelse af slagtekyllinger.

3.3 Der er under alle omstændigheder tale om en langsigtet proces, som nødvendigvis må finde sted i takt med udviklingen af objektive, målbare og reproducerbare velfærdsindikatorer på et videnskabeligt grundlag samt en validering af de forskellige produktionssystemer. Det er imidlertid vigtigt på et tidligt tidspunkt at fastlægge rammer og principper for udformningen af et fælles mærkningssystem for dyrevelfærd, således at arbejdet kan forberedes og standardiserede velfærdsindikatorer kan indarbejdes i systemet, efterhånden som de udvikles. Der må derfor tidligst muligt skabes forståelse og accept blandt de involverede parter for retningslinjerne og udformningen af det fælles system, som kan anvendes for alle animalske produkter på et så frivilligt og fleksibelt grundlag som muligt.

3.4 Det må samtidig medgives, at processen ikke alene kompliceres af manglen på tilgængelig viden om de velfærds-mæssige aspekter og deres indbyrdes prioritering, men også af mangfoldigheden i forbrugerpræferencer og produktionsforhold, påvirkning af meningsdannelsen gennem forskellige traditioner og oplysningsniveau, konkurrencen i fødevarersektoren, kompleksiteten i de eksisterende former for lovregering, vanskeligheden ved at sammenligne indholdet i private kvalitetsmærker samt manglende troværdighed i forbindelse med private og offentlige kontrolfunktioner, herunder bl.a. i forbindelse med import til EU.

3.5 Klar og informativ mærkning er under alle omstændigheder en nøglefaktor til fremme af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd. Erfaringerne fra økologiske produkter og alternative ægproduktions-systemer har således vist, at der gennem mærkningsreglerne er potentiel mulighed for at påvirke produktionssystemerne i retning af højere velfærd.

3.6 Mærkningsreglerne er underlagt EU's kompetence. De er til stadighed genstand for diskussion og modsatrettede interesser, og det er Kommissionens hensigt at fremlægge forslag til ændring af mærkningsdirektivet ved udgangen af 2007⁽⁵⁾. Relevant og overskuelig mærkning er oftest resultat af et kompromis, hvorunder det ikke er muligt at tilgodese alle ønsker og krav. Det gælder ikke mindst for fødevarer, hvor der ofte gives udtryk for, at mærkningskravene er for omfattende. Fødevaremyndighederne er også betænkelige ved yderligere

⁽⁵⁾ Welfare Quality® er et EU-finansieret forskningsprojekt mellem 39 institutter og universiteter med speciel ekspertise i dyrevelfærd. Projektet har til formål at udvikle standarder for dyrevelfærd og praktiske strategier på et videnskabeligt grundlag med henblik på integration af dyrevelfærd i kæden fra landbrug og efterfølgende produktions- og handelsled til markedsføring med tilhørende forbrugerinformation.

mærkning, som medfører risiko for, at de fundamentale oplysninger om fødevarens egenskaber overskygges af andre oplysninger. Forbrugerne er desuden usikre på, hvorvidt flere informationer på fødevarerne er gavnlige, herunder specielt vedrørende etiske forhold. Af disse grunde bør mærkning for dyrevelfærd baseres på et mindre logo kombineret med farvemærkning, stjerner eller points, som kan påføres som supplement til den eksisterende mærkning.

4. Import til EU

4.1 Yderligere lovmæssige krav og restriktioner i EU medfører risiko for, at import fra lande med ringere standarder fortrænger EU's produktion og afsætning, herunder ved tab af markedsandele på verdensmarkedet. Stærkere fokus på dyrevelfærd i det indre marked bestående af 30 europæiske lande med 500 mio. indbyggere ⁽⁶⁾ vil imidlertid få afsmittende effekt i lande uden for EU og for deres eksport til EU. International Finance Corporation under Verdensbanken har således påpeget den stigende interesse på verdensplan for dyrevelfærd og nødvendigheden af tilpasninger til denne udvikling såvel i primærproduktionen som i den industrielle forarbejdning ⁽⁷⁾.

4.2 Det er en selvfølge, at dyr, som er opvokset, slagtet og opskåret i EU, samt forarbejdede eller uforarbejdede produkter heraf, opfylder EU's minimumskriterier, og at mærkning i så henseende derfor er overflødig. Derimod er der ofte fremsat berettigede krav om, at importerede produkter bør mærkes med oprindelse eller på en sådan måde, at det direkte eller indirekte fremgår, hvorvidt pågældende produkt opfylder EU's minimumskrav. Som nævnt i EØSU's tidligere udtalelser må dyrevelfærd på længere sigt nødvendigvis anerkendes som et fuldt berettiget hensyn i handelen med landbrugsprodukter, således at minimumskravene kan kræves opfyldt ved import. Det bør på denne baggrund undersøges nærmere, dels i hvilket omfang et krav om obligatorisk mærkning af oprindelsesland for importerede produkter vil være lovmedholdeligt, og dels — hvis der ikke er sikkerhed for opfyldelse af normer svarende til EU's mindstekrav — hvorvidt et krav om angivelse af »ukendt produktionsmetode« eller lignende vil være lovmedholdeligt.

4.3 For at tage højde for alle europæiske landbrugsprodukter, som opfylder de obligatoriske europæiske normer om dyrevelfærd, og skelne dem fra ikke-europæiske produkter, der ikke er underkastet samme regler, kunne der således indføres en

⁽⁶⁾ Herunder Norge, Island og Liechtenstein, som gennem Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) er omfattet af EU's indre marked.

⁽⁷⁾ »Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare« fra International Finance Corporation (IFC), World Bank Group, april 2006. IFC dækker 178 medlemslande og opfordringen gælder i særlig grad investeringer i udviklingslandene med henblik på eksport til de udviklede lande. Flere lande har desuden tradition for adfærdskodeks for dyrevelfærd uden egentlig lovgivning. Det gælder f.eks. Schweiz, Australien, New Zealand, Argentina og Brasilien.

angivelse af det sted, hvor den landbrugsråvare, som produktet består af, er dyrket eller avlet, ved brug af den mest passende af følgende former:

- »EU-landbrug«, hvis den landbrugsråvare, som produktet består af, er dyrket eller avlet i EU;
- »ikke-EU-landbrug«, hvis den landbrugsråvare, som produktet består af, er dyrket eller avlet i et tredjeland;
- »EU-/ikke-EU-landbrug«, hvis en del af den landbrugsråvare, som produktet består af, er dyrket eller avlet i EU og en andel del i et tredjeland.

Angivelsen »EU« eller »ikke-EU« kan eventuelt erstattes eller udbygges med et land, hvis samtlige de landbrugsråvarer, som produktet består af, er dyrket eller avlet i det pågældende land.

4.4 Uanset at forenelighed med WTO's regelsæt bør være udgangspunkt og forudsætning for enhver regulering, kan EU i tilfælde af manglende international forståelse som nævnt i EØSU's tidligere udtalelser se sig nødsaget til at gennemføre ensidige aktioner for at skabe den nødvendige opmærksomhed om behovet for en nødvendig tilpasning af retstilstanden. Under alle omstændigheder må importører og detailkæder på både kort og langt sigt påtage sig et ansvar for at sikre tilsvarende krav opfyldt gennem certificering og lignende garantier ved import fra tredjelande.

5. Klassisk myndighedsregulering

5.1 Der er fastlagt en række minimumsstandarder for dyrevelfærd i EU og tidligere beslutninger pålægger Kommissionen at fremlægge forslag til revision og tilpasninger de nærmeste år ⁽⁸⁾. Minimumsstandarderne er fastlagt i detaljerede retsakter, ofte efter besværlige politiske forhandlinger. I fremtiden bør minimumsstandarderne i endnu højere grad baseres på forskningsresultater og en objektiv analyse af forholdene, hvilket må formodes at lette den politiske proces. Reglerne bør således baseres på den til enhver tid tilgængelige viden og fastlægges på et sagligt og forsvarligt niveau, som afspejler de praktiske muligheder under velfungerende forhold for primærproduktion samt for transport, bedøvelse og slagtning. Også i fremtiden må minimumsstandarderne nødvendigvis fastlægges på denne måde ved anvendelse af klassisk offentligretlig regulering.

⁽⁸⁾ Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for dyrebeskyttelse og dyrevelfærd (2006-2010) KOM(2006) 13.

5.2 Reglerne for frivillig mærkning af henholdsvis økologiske produkter og obligatorisk mærkning af produktionsmetoder ved markedsføring af æg er ligeledes i detaljer fastlagt i EU-retsakter. Hvis der med andre ord anvendes nærmere bestemte betegnelser i mærkningen, skal EU-reglerne være opfyldt. Det skal sikre rimelige konkurrencevilkår samt korrekte oplysninger til forbrugerne. Disse former for mærkning kombineret med detaljerede obligatoriske krav er indført, når mærkning har været et markant ønske fra forbrugerne eller vigtig for markedets funktion, da mærkningen regulerer anvendelsen af handelsbetegnelser, som forbrugeren forbinder med særlige produktionsmetoder, ved at fastsætte de lovmæssige mindstekrav, der er nødvendige for at undgå svig eller forvirring på markedet. Også her viser erfaringerne, at det er vanskeligt og tidskrævende at fastsætte kriterierne. Der er desuden tale om et omfattende arbejde i form af registreringer, regnskaber og kontrolbesøg for erhvervet og for de nationale kontrolmyndigheder. Ikke desto mindre er det ligeledes hensigtsmæssigt at bibeholde den nuværende form for regulering på disse områder.

5.3 Ifølge forslaget til minimumsforskrifter for slagtekyllinger vil Kommissionen senest to år efter vedtagelsen forelægge en rapport om »eventuel indførelse af en særlig, harmoniseret obligatorisk mærkningsordning på fællesskabsplan for kyllingekød, kyllingekødsprodukter og tilberedt kyllingekød, som angiver, at dyrevelfærdsnormerne er overholdt«⁽⁹⁾. Dette vil i givet fald medføre en parallel ordning til de eksisterende fællesskabsregler for produktionssystemer for æg med mærkningsregler, som refererer til forskellige produktionsformer.

5.4 Den klassiske reguleringsmodel er imidlertid kun velegnet, hvor der kan skelnes mellem klart definerede produktionsformer, som er overskuelige for forbrugerne. Det samme gælder »økologiforordningen«, som primært omfatter miljø, og ikke direkte dyrevelfærd. Modellen kan evt. også bruges for slagtekyllingeproduktionen, hvis forbrugerne er i stand til at forstå og huske baggrunden for mærkningen, men modellen vil være uoverskuelig, hvis den udstrækkes til flere animalske produkter.

5.5 Klassisk regulering er desuden for stiv og kompliceret i betragtning af divergerende produktionsforhold i et udvidet EU og den fremtidige markedsudvikling. Den risikerer at bremse eller fastlåse udviklingen som følge af komplicerede revisionsprocedurer og vanskeligheden ved at tage hensyn til naturlige forskelle i produktionsmønstret. Modellen er politisk og administrativt krævende og ikke tilstrækkeligt attraktiv for de involverede aktører i markedet, ligesom den formindsker incitamentet for private kvalitetsmærker, som f.eks. refererer til produktionen i et regionalt område. Erfaringerne viser desuden, at kontrollen

bliver administrativt tungere, når mærkningen bevæger sig fra frivillig mærkning til reguleret eller obligatorisk mærkning.

5.6 En videre udbredelse af den klassiske myndighedsregulerede model på EU-plan og anvendelse af offentlige mærker er derfor uhensigtsmæssig. Det samme gælder på nationalt plan, hvor nationale mærkningsregler som udgangspunkt vil være i strid med det indre marked. En mærkning af, at EU's minimumsstandard er opfyldt, har ligeledes kun mening, hvis det som for ægproduktionssystemerne er et led i mærkningen af differentierede niveauer.

6. »Miljømodellen«

6.1 Et generelt frivilligt mærkningssystem i lighed med ordningen for tildeling af EU's miljømærke⁽¹⁰⁾ og tilsvarende nationale ordninger er mindre velegnet til at fremme udviklingen af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd. Fødevareindustrien og handelen vil uden tvivl i stedet foretrække en videreudvikling af egne kvalitetsmærker. Selv om »miljømodellen« har flere lighedspunkter med den foreslåede frivillige model for animalske produkter, vil den være uegnet som basis for indførelse af objektive kriterier i relation til dyrevelfærd, ligesom en model i lighed med EU's miljømærkeordning vil være for bureaukratisk i forhold til mærkning for dyrevelfærd.

6.2 De pågældende miljømærkninger fungerer i princippet ved hjælp af et sekretariat, som bistår de involverede parter med at fastlægge miljømæssige kriterier på et højere niveau end de lovpligtige krav foreskriver, ligesom sekretariatet informerer om mærkningen over for forbrugere og indkøbere. Fordelen herved er, at mærkningen principielt kan anvendes i forbindelse med alle produkter og derved opnå større anvendelse gennem synergi og et bredt kendskab til ordningen. Oplysningerne garanteres af en uvildig tredjepart som et objektivt og kontrolleret bevis på, at produktet er baseret på en mere miljøvenlig produktion og anvendelse i den samlede livscyklus.

6.3 Når det gælder animalske produkter, må den individuelle fastlæggelse af kriterier for dyrearternes opvækst og produktionsforhold nødvendigvis fastlægges af sagkyndige på basis af forskningsresultater og en nærmere evaluering af produktionssystemerne. Der er således behov for detaljerede og specifikke faglige vurderinger. Men »miljømodellens« klare og troværdige indikation over for forbrugerne, den frivillige anvendelse og den markedsbaserede fælles mærkning, som indikerer opfyldelse af særlige etiske kriterier på et højere niveau end de lovpligtige minimumskrav, bør ligeledes anvendes til fremme udviklingen af produktions- og opdrætsmetoder, der i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd.

⁽⁹⁾ KOM(2005) 221 af 30.5.2005 om minimumsforskrifter til beskyttelse af slagtekyllinger KOM(2005) 221.

⁽¹⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1980/2000 af 17.7.2000 om en revideret ordning for tildeling af et miljømærke, EFT L 237 af 21.9.2000, s.1.

7. Private kvalitetsmærker

7.1 Private kvalitetsmærker fungerer på markedets præmisser og inden for lovgivningens rammer vedrørende forbud mod vildledning mv. uden særlig offentlig administration. Der er tale om fleksible systemer, som løbende er i stand til at tilpasse sig udviklingen. Ikke desto mindre er mærkningen ikke optimal i relation til dyrevelfærd. Det stigende udbud af varer gør det vanskeligt for forbrugerne at overskue og sammenligne grundlaget for anvendelsen af de enkelte mærker. Markedsføringen kan give et misvisende billede af produktionsforholdene, og de påståede egenskaber er ikke nødvendigvis baseret på saglige kriterier, bl.a. fordi der endnu ikke findes tilstrækkeligt objektiv viden som grundlag herfor. Dette medfører manglende troværdighed og konkurrenceforvridning overfor mere seriøse produkter og produktionsforhold. Industri- og handelsvirksomhederne kan desuden være tilbøjelige til at ændre kravene som følge af konkurrencen på en måde, som ikke altid er lige velbegrunder, og som medfører vanskeligheder for husdyrproducenterne.

7.2 Der er af disse grunde behov for fastlæggelse af saglige kriterier for produktionen. Kommissionen har hertil foreslået oprettelse af et center eller laboratorium, som bl.a. skal have til formål at udvikle objektive velfærdsindikatorer⁽¹⁾, ligesom Kommissionen forventer, at den videre anvendelse af målelige indikatorer i fællesskabslovgivningen om dyrevelfærd vil kunne ske på grundlag af resultaterne af forskningsprojektet »Welfare Quality Project«, som afsluttes i 2009. Det er samtidig vigtigt at gøre brug af den øvrige forskning og udvikling, som gennemføres i medlemsstaterne.

7.3 De fremtidige bestræbelser for at fremme udviklingen af visse produktions- og opdrætsmetoder, der på baggrund af videnskabeligt baserede indikatorer i højere grad tilgodeser dyrenes velfærd må derfor nødvendigvis etableres som supplement til private kvalitetsmærker som den bedste løsning. Det giver virksomhederne mulighed for at fastholde og videreudvikle egne mærker og på denne måde også differentiere sig i forhold til konkurrenterne på et objektivt og reelt grundlag, ligesom forbrugerne kan træffe deres valg efter egne holdninger og præferencer på baggrund af sandfærdige oplysninger. Systemet kan således fungere på markedets præmisser uden unødvendig offentlig administration. Det kan ske med en indikation af, at produktet opfylder en EU-standard, som er underkastet en form for uvildig kontrol.

8. Forslag til mærkning dyrevelfærd

8.1 Det er vigtigt at fastlægge rammer og principper for udformningen af det fælles mærkningssystem, således at arbejdet kan forberedes og standardiserede velfærdsindikatorer kan indarbejdes i systemet efterhånden som der opnås tilstrækkelige delresultater fra bl.a. Welfare Quality-projektet. Det vil gøre det

⁽¹⁾ Som foreslået i EØSU's udtalelse til Kommissionens meddelelse om aktionsplanen bør det pågældende laboratorium eller center etableres på globalt plan i samarbejde med EU's væsentligste handelspartnere med henblik på international accept af de udviklede metoder.

muligt for sagkyndige samt i givet fald det foreslåede center for dyrevelfærd at udarbejde de nødvendige objektive kriterier. Heri skal foretages en sammenvejning af forskellige indikatorer vurderet over dyrets livstid, som skal omsættes til praktiske og realistiske produktionsforhold, således at samspillet mellem forskning, udvikling og anvendelse af ny teknologi fremmes bedst muligt⁽¹²⁾.

8.2 Resultatet heraf kan gennem mandatering til det pågældende center omsættes til standarder for samtlige husdyrarter og de væsentligste animalske produkter til brug for den foreslåede mærkningsordning, herunder med fastsættelse af krav til målbarhed og efterkontrol af de enkelte indikatorer. Mærkningen for dyrevelfærd skal således i størst muligt omfang baseres på målbare, reproducerbare velfærdsindikatorer og ikke blot på de anvendte produktionssystemer.

8.3 Handel og industri kan herefter på frivilligt grundlag mærke animalske produkter med et EU-ankendt logo, som garanterer opfyldelsen af en højere standard end EU's minimumskrav. De højere standarder må nødvendigvis understøttes i en retsakt, medmindre det juridisk er muligt at henvise direkte til de fælles standarder. Standarderne kan f.eks. ved valg af 3 højere niveauer som udgangspunkt ligge henholdsvis 20, 40 og 60 pct. over minimumsstandarderne i det omfang, det må anses for relevant for pågældende dyreart og produkt. Garantien for opfyldelsen af de specifikke krav og kontrollen med mærkets anvendelse kan baseres på virksomhedernes egenkontrol under medvirken af en uvildig revisor, institut eller organisation eller et specialiseret certificeringsorgan, som arbejder efter de relevante europæiske og internationale ISO-standarder i EN — ISO — 17000, eller som er akkrediteret som certificeringsorgan i henhold til EN — ISO — 45011. Derimod vil der ikke være tale om godkendelse eller tilladelse til at bruge pågældende logo i hvert enkelt tilfælde med dertil hørende offentlig administration og kontrol.

8.4 Det pågældende logo kan kombineres med et farvesystem, stjerner eller et pointsystem, som kan påføres de eksisterende kommercielle mærker, såfremt der ikke er modstrid mellem den fælles mærkningsordning og de eksisterende kommercielle mærker. Systemet vil kunne anvendes på lige vilkår for indførte produkter og dermed ikke skabe problemer i forhold til WTO's regler.

9. Supplerende foranstaltninger

9.1 Det kan overvejes at etablere en hjemmeside og en database, der understøttes af EU, hvor en beskrivelse af den foreslåede mærkningsordning og diverse velfærdsmærkninger og -ordninger lægges ind af de ansvarlige for det pågældende mærke. Virksomhederne vil herunder kunne give oplysninger om produkterne og på denne måde signalere, at de er ansvarlige

⁽¹²⁾ De pågældende indikatorer forudsættes at omfatte alle væsentlige forhold for pågældende dyreart i form af avlsmæssige faktorer, plads- og opstaldningsforhold, dagligt tilsyn, sygdoms- og sundhedsaspekter, fravæning, operative indgreb, samt transport til slagteri, bedøvelse og slagtning.

på det etiske område. De samme informationer kan f.eks. også være tilgængelige i butikkerne. Basen kan også tjene som inspiration til den videre udvikling på området. Den ville medføre større gennemsigtighed, og risikoen for kritik og for afsløring af fusk og vildledning kunne medføre en vis selvdisciplin og intern kontrol.

9.2 Desuden kunne det overvejes at skærpe reglerne for urigtige og vildledende anprisninger, således at der indføres større sanktioner i tilfælde af misbrug i betragtning af, at der ikke er tale om et godkendelsessystem kombineret med national myndighedskontrol. Virksomhederne kan i sagens natur lovligt anvende påstande, som er korrekte og som ikke vildleder forbrugerne, men det er samtidig helt klart alene virksomhedernes ansvar, at påstande for produkterne — hvad enten de er verificeret af en uvildig tredjepart eller ej — også lever op til disse krav.

9.3 Det er også en mulighed — og langt den mest enkle — blot at understøtte den fortsatte udvikling af private mærkningsordninger gennem oplysningskampagner over for forbrugerne og detailhandelen uden videre tiltag. Som det er fremgået af det foregående, vil det imidlertid være utilstrækkeligt. Uanset valget af mærkningsordninger eller andre foranstaltninger bør der imidlertid under alle omstændigheder gennemføres omfattende

informationskampagner, når grundlaget herfor er etableret. Det kan ske gennem konferencer for opinionsdannere samt gennem TV og avisartikler, hvorunder Kommissionen og de respektive nationale myndigheder bør påtage sig en væsentlig opgave sammen med f.eks. landbrugs-, forbruger- og dyrebesskyttelsesorganisationer m.v.

9.4 Der er undertiden ønsker om indførelse af obligatorisk national oprindelsesmærkning på baggrund af en generel præference for nationale produkter. På trods af erhvervets påstand om risiko for konkurrenceforvridning har det hidtil været et grundlæggende princip, at der nationalt kan fastsættes mere restriktive regler for dyrevelfærd, end EU's minimumskrav foreskriver. Hvis det under anvendelse af subsidiaritetsprincippet overlades de enkelte medlemsstater at udvikle egne mærkningssystemer for dyrevelfærd afhængig af produktionsforhold og forbrugerinteresser, vil det let udvikle sig til en ensidig favorisering af nationale produkter, ligesom enhver form for obligatorisk national mærkning som udgangspunkt principielt vil være i strid med det indre marked og EU's konkurrenceregler. Medlemsstater, som indfører højere obligatoriske minimumskrav for en eller flere produktionsgrene, har imidlertid i givet fald mulighed for at lade disse indgå i det foreslåede mærkningssystem.

Bruxelles, den 15. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og fastlæggelse af indholdet i bilag XI«

KOM(2006) 7 endelig — 2006/0008 (COD)

(2007/C 161/18)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 10. februar 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Wolfgang Greif til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 22. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. og 15. marts 2007 (mødet den 14. marts), følgende udtalelse med 163 stemmer for og 5 hverken for eller imod:

1. Resumé af forslaget

1.1 EØSU anser det for hensigtsmæssigt at anvende den nye koordineringsforordning for de sociale sikringsordninger mellem medlemslandene så hurtigt som muligt, hvilket indebærer en hurtig ikrafttrædelse af forslagens gennemførelsesforordning såvel som opnåelse af enighed om den her omtalte forordning, der fastlægger indholdet i bilag XI til forordning (EF) nr. 883/2004.

1.2 EØSU er klar over, at en ubegrænset anvendelse af dette princip om ligebehandling, der gør det umuligt for den nationale lovgiver at begrænse sig til nationale forhold på området for social sikring, ville få omfattende konsekvenser for de sociale sikringsordninger.

1.3 EØSU anerkender derfor, at det er nødvendigt med særregler i bilag XI for at tage hensyn til de karakteristiske træk ved medlemsstaternes forskellige sociale sikringsordninger og undgå, at de nationale regler kommer i konflikt med bestemmelserne i forordning (EF) nr. 883/2004. Udvalget opfordrer imidlertid til, at man undgår en uoverskuelig situation og forsøger at begrænse antallet af særregler, der bør gøres afhængige af, om der er tale om bestemmelser, der reelt er nødvendige for, at koordineringsreglerne kan fungere i den pågældende medlemsstat, og som følger proportionalitetsprincippet.

1.4 For EØSU er det særligt vigtigt at fastholde, at praksis på koordineringsområdet under ingen omstændigheder må udmønte sig i, at optegnelserne i bilag XI er til skade for borgerne.

1.5 EØSU ser ingen problemer i de foreslåede optegnelser, hverken for de mobile forsikringstagere, virksomhederne eller de institutioner, der har ansvaret for den sociale sikring. Koordineringens fordele for de forsikrede må ikke undergraves af særreglerne.

1.6 EØSU anerkender, at alle parter i sagen med succes har arbejdet for en forenkling, hvilket resulterer i, at bilag XI

omfatter klart færre særregler end det tilsvarende bilag VI til den eksisterende koordineringsforordning 1408/71.

1.7 Med henblik på at sikre en hurtig anvendelse af grundforordningen i praksis opfordrer EØSU medlemsstaterne til allerede på nuværende tidspunkt at tildele de sociale sikringsinstanser de personelle og tekniske ressourcer der skal til for at sikre en hurtig gennemførelse.

2. Indledning og baggrund for forslaget til forordning

2.1 Fællesskabslovgivningen til koordinering af de nationale systemer for social sikring findes på nuværende tidspunkt i forordning (EØF) nr. 1408/71 »grundforordningen« og »gennemførelsesforordningen« (EØF) nr. 574/72, der siden deres ikrafttræden for over 30 år er blevet ændret og opdateret flere gange.

2.1.1 Forordningerne skal sikre, at der træffes de fornødne foranstaltninger, så personer der hører under deres anvendelsesområde og som rejser til et andet medlemsland, opholder sig der eller bor der, ikke mister deres rettigheder inden for den sociale sikring. Mobile forsikrede skal ikke forfordere på grund af deres mobilitet, og de skal ikke behandles dårligere end ikke-mobile forsikrede. Med henblik på at sikre, at rettighederne bibeholdes, fastlægger forordningerne de grundlæggende principper for den praktiske koordinering, såvel som de forskellige regler, der tager højde for de særlige krav, der gør sig gældende på de forskellige områder inden for social sikring.

2.2 Forordning (EØF) nr. 1408/71 skal erstattes af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004, der blev vedtaget allerede den 29. april 2004.

2.2.1 Ifølge artikel 89 i den nye forordning (EF) nr. 883/2004 skal gennemførelsen fastlægges i en ny forordning, der træder i stedet for den nuværende gennemførelsesforordning (EØF) nr. 574/72. Dette forslag til gennemførelsesforordning ⁽¹⁾ fra 31. januar 2006 behandles for tiden i Europa-Parlamentet og Rådet og har allerede været genstand for en EØSU-udtalelse ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EUT C 318 af 23.12.2006.

⁽²⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger« KOM(2006) 16 endelig. — 2006/0006 (COD), ordfører Greif. EUT C 324 af 30.12.2006:

2.2.2 Først med gennemførelsesforordningens ikrafttræden kan forordning (EF) nr. 883/2004 anvendes, og først dermed kan dens talrige allerede vedtagne forenklinger, præciseringer og forbedringer inden for koordineringen af den sociale sikring træde i kraft for alle brugere. Indtil da gælder forordning (EØF) nr. 1408/71 og gennemførelsesforordningen (EØF) nr. 574/72 uindskrænket.

2.3 I betragtning 41 i forordning (EF) nr. 883/2004 står der: »Det er nødvendigt at fastsætte særlige bestemmelser, som svarer til de karakteristiske træk ved nationale lovgivninger, for at gøre det nemmere at anvende koordineringsreglerne«. Nøjagtig disse »særlige bestemmelser for anvendelse af medlemsstaternes lovgivning« findes i bilag XI i forordning (EF) nr. 883/2004, der er genstand for denne udtalelse.

2.3.1 Grundforordningen (EF) nr. 883/2004 fastlægger dermed de principielle koordineringsregler. Gennemførelsesforordningen er en slags »brugsanvisning« til grundforordningen og fastlægger i højere grad forvaltningstekniske spørgsmål. Og i bilag XI til forordning (EF) nr. 883/2004 findes specifikke bestemmelser, der er tilpasset lovgivningen i de enkelte medlemsstater med henblik på at sikre en problemfri anvendelse af de nye koordineringsregler.

2.3.2 Bilag XI skal således sikre, at de nationale sociale sikringsordninger ikke kommer i strid med koordineringsreglerne. Karakteristiske nationale bestemmelser skal sikres gennem særregler i bilag XI for ikke at komme i modstrid med koordineringen. Bilag XI skal dermed sikre, at de nationale og fællesskabsretlige bestemmelser uden problemer kan supplere hinanden i den praktiske koordinering af de sociale sikringsordninger i medlemslandene.

2.4 Hvert medlemsland får sit eget afsnit i bilag XI. Antallet af optegnelser for de enkelte medlemslande vil være stærkt varierende og afhænge af den nationale lovgivning.

2.5 Ved vedtagelsen af den nye koordineringsforordning (EF) nr. 883/2004 i 2004 lod man i første omgang bilag XI stå fuldkommen åben. Dengang blev man enige om at fastlægge indholdet i en kommende forordning. Dette forslag til forordning foreligger nu ⁽³⁾.

2.5.1 Bilag XI refererer ikke blot til forordning (EF) nr. 883/2004, men ligeledes til gennemførelsesforordningen. De tre tekster skal ses i sammenhæng. Derfor behandles indholdet i bilag XI også i Rådets arbejdsgruppe om sociale spørgsmål parallelt med det tilsvarende indhold i gennemførelsesforordningen. De to forslag til forordning, som Kommissionen fremlagde i januar 2006, behandles dermed samtidigt i Rådet.

⁽³⁾ KOM(2006) 7 endelig.

2.5.2 Senest ved gennemførelsesforordningens ikrafttræden skal Europa-Parlamentet og Rådet have fastlagt indholdet i bilag XI. Færdiggørelsen af bilag XI er derfor en yderligere betingelse for anvendelsen af de nye koordineringsregler for de sociale sikringsordninger. Retsgrundlaget for forordningen er artikel 42 og 308 i EF-traktaten, og enstemmighed i Rådet i kombination med Europa-Parlamentets medvirken via den fælles beslutningsprocedure er således en forudsætning for forordningens ikrafttræden.

2.6 Kommissionen præsenterede den 24. januar 2006 et forslag, der ændrer enkelte punkter i forordning (EF) nr. 883/2004 og fastlægger indholdet i bilag XI. Dette forslag er udarbejdet efter, at medlemslandene er blevet hørt. Ændringen af enkelte punkter i forordning (EF) nr. 883/2004, der endnu ikke kan anvendes, skyldes, at bestemte forhold, som medlemsstaterne krævede reguleret via særregler i bilag XI, blev set som værende horisontale spørgsmål, der kræver et generelt regelsæt, der gælder for alle medlemsstater. I bilag XI bliver enslydende krav om særregler fra flere medlemsstaters side dermed overflødige, idet disse bestemmelser tages med i grundforordningen.

3. EØSU's generelle og specifikke bemærkninger

3.1 EØSU har allerede i flere udtalelser bifaldt de nye bestemmelser til koordinering af de nationale sikringsordninger som et vigtigt skridt i retning af en forbedret mobilitet i EU, og udvalget har særligt glædet sig over det udvidede anvendelsesområde med hensyn til den personkreds og de faktiske omstændigheder, der er dækket af forordningen, forenklingerne i forhold til de nuværende regler, samt foranstaltningerne til forbedring af samarbejdet mellem de instanser, der tager sig af den sociale sikring.

3.1.1 EØSU mener, at det vil være passende at tilstræbe en hurtigst mulig anvendelse af den nye koordineringsforordning, hvilket indebærer en hurtig iværksættelse af forslaget til gennemførelsesforordning, såvel som enighed om indholdet i bilag XI. Derfor opfordrer EØSU alle aktører til hurtigst muligt at gå videre med behandlingen af det foreliggende forslag til gennemførelsesforordning og den her omtalte forordning, der skal fastlægge indholdet i bilag XI ⁽⁴⁾.

3.1.2 EØSU har derudover allerede i sin udtalelse til denne gennemførelsesforordning gjort det klart, at den frist, der ifølge planen skal gælde fra den endegyldige vedtagelse af gennemførelsesforordningen til dennes ikrafttræden, under ingen omstændigheder må overskride de 6 måneder, Kommissionen har fastlagt i sit forslag ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Senest krævet i EØSU's udtalelse »Social sikring for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende« (ordfører: Rodríguez García-Caro), EUT C 24 af 31.1. 2006 og EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger« KOM(2006) 16 endelig. — 2006/0006 (COD), ordfører Greif. EUT C 324 af 30.12.2006.

⁽⁵⁾ EUT C 324 af 30.12.2006, ordfører Greif — punkt 4.4.1.

3.2 I bilag XI kan medlemsstaterne anmode om særregler, der vil gøre det muligt at opretholde særligt vigtige nationale bestemmelser. Denne nødvendighed skyldes først og fremmest den omfattende ligebehandling i forordning (EF) nr. 883/2004, ifølge hvilken samtlige forhold og begivenheder med retlige følger på det sociale sikringsområde, der er indtrådt i en anden medlemsstat, i princippet skal behandles, som om de var optrådt på medlemsstatens eget område ⁽⁶⁾.

3.2.1 Denne ligebehandling betyder for eksempel, at en pension fra en social sikringsordning i et andet medlemsland må have de samme retlige konsekvenser, som hvis pensionen kom fra en national sikringsordning. Og hvis en ulykke i eget land for eksempel medfører tildeling af en invalidepension, så skal en sådan pension også tilkendes, hvis ulykken er sket i et andet medlemsland.

3.2.2 Tidligere har EF-domstolen stort set altid udtalt sig til fordel for en ret omfattende ligebehandling for at sikre de vandrende arbejdstagere. I den gældende forordning (EF) nr. 1408/71 findes der ingen generel ligebehandling, men kun enkelte eksplicit fastlagte tilfælde af ligebehandling. I de ikke eksplicit fastlagte tilfælde er EF-domstolen ofte blevet hørt. Det er eksempelvis erklæret uretmæssigt, hvis udbetalingsperioden for en pension til efterladte børn kun forlænges gennem en værnepligt, der aftjenes i eget land ⁽⁷⁾, eller hvis der kun tages hensyn til invaliditetsperioder ved beregning af en alderspension, hvis den pågældende, da erhvervsudygtigheden indtraf, var underlagt denne medlemsstats lovgivning ⁽⁸⁾.

3.2.3 EØSU er klar over, at en ubegrænset anvendelse af dette princip om ligebehandling, der gør det umuligt for den nationale lovgiver at begrænse sig til nationale forhold på området for social sikring ville få omfattende konsekvenser for de sociale sikringsordninger. Også betragtningerne 9-12 i forordning (EF) nr. 883/2004 viser, at der fastlægges grænser for ligebehandlingen. Det må sikres, »at princippet om ligebehandling af forhold eller begivenheder ikke medfører resultater, der ikke kan retfærdiggøres på saglig vis eller resulterer i en ret til samtidige ydelser af samme art.« (Betragtning 12). Og betragtning 11 fastslår, at ligebehandlingen af forhold eller begivenheder, der er indtruffet i en medlemsstat under ingen omstændigheder kan medføre, at en anden medlemsstat bliver kompetent, eller at denne anden stats lovgivning skal anvendes.

3.2.4 For at imødegå uønskede konsekvenser af princippet om ligebehandling er der for flere medlemsstaters vedkommende fastlagt horisontale undtagelsesbestemmelser i grundforordning (EF) nr. 883/2004. Specifikt uønskede konsekvenser for en medlemsstats sociale sikringsordninger kan undgås gennem særregler i bilag XI.

⁽⁶⁾ Se artikel 5 i forordning (EF) nr. 883/2004.

Ligestilling af ydelser, indtægter, begivenheder og forhold:

Medmindre andet er fastsat i denne forordning, og på baggrund af de særlige gennemførelsesbestemmelser, der er fastsat, gælder følgende:

- a) »Hvis ydelser efter sociale sikringsordninger eller andre indtægter tillægges retsvirkning efter den kompetente medlemsstats lovgivning, finder de pågældende bestemmelser i denne lovgivning ligeledes anvendelse på tilsvarende ydelser, der er erhvervet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, eller på indtægter erhvervet i en anden medlemsstat.«
- b) »Hvis indtrædelse af visse begivenheder eller forhold tillægges retsvirkning efter den kompetente stats lovgivning, tager denne hensyn til tilsvarende forhold eller begivenheder, der er indtrådt på en anden medlemsstats område, som om de var indtrådt på dens eget område.«

⁽⁷⁾ RS C-131/96, Mora Romero, Slg. 1997, I-3676.

⁽⁸⁾ RS.C-45/92 und C-46/92, Lepore und Scamuffa, Slg. 1995, I-6497.

3.3 Indholdet i bilag XI er baseret på medlemsstaternes bidrag. Medlemsstaterne kan ikke fastsætte eller fastholde specifikke nationale bestemmelser om særlige forhold uden at risikere at komme i konflikt med bestemmelserne i forordning (EF) nr. 883/2004. Bilag XI skal derfor sikre, at forordningen på visse områder med betydning for bestemte medlemsstater tilpasses på en måde, der sikrer en uproblematisk anvendelse i de enkelte medlemsstater.

3.3.1 Bilag XI er derfor med hensyn til særreglernes mulige omfang et følsomt spørgsmål i forbindelse med ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 883/2004. EØSU anerkender, at det er nødvendigt med visse særregler, men opfordrer imidlertid til, at man undgår en uoverskuelig situation og forsøger at begrænse antallet af særregler, der bør gøres afhængige af, om der er tale om bestemmelser, der reelt er nødvendige for, at koordineringsreglerne kan fungere i den pågældende medlemsstat, og som følger princippet om forholdsmæssighed. For EØSU er det særligt vigtigt at fastholde, at praksis på koordineringsområdet under ingen omstændigheder må udmønte sig i, at særregler i bilag XI er til skade for borgerne.

3.3.2 EØSU er klar over, at der er tale om meget komplicerede spørgsmål, men opfordrer alligevel til, at hensynet til særinteresser ikke medfører yderligere forsinkelser i anvendelsen af den nye koordinering, særligt på baggrund af, at Rådet skal træffe sin beslutning enstemmigt og ifølge den fælles beslutningsproces med Europa-Parlamentet.

3.4 De enkelte medlemsstater blev allerede i forbindelse med rådslagningen om forordning (EF) nr. 883/2004 opfordret til at fremsætte forslag til sikring af en uproblematisk anvendelse af de enkelte bestemmelser. Medlemsstaterne indgav ca. 150 anmodninger om optagelse i bilag XI. Kommissionens tjenestegrene har vurderet forslagene og behandlet dem nærmere i samarbejde med tjenestemændene i de berørte medlemsstater. Ca. 50 forslag blev i sidste ende godkendt til optagelse i bilaget. Dette er baggrunden for indholdet i det her diskuterede forslag fra Kommissionen. En sidste vurdering af særreglerne i bilag XI foregår for tiden i rådsarbejdsgruppen for sociale spørgsmål parallelt med behandlingen af de tilsvarende kapitler i gennemførelsesforordningen.

3.4.1 På grund af sagens komplekse karakter, der vedrører detaljerede aspekter af den sociale lovgivning i de enkelte medlemsstater, vil EØSU ikke tage eksplicit stilling til de enkelte særregler. Ved første øjekast ser EØSU ingen problemer i de foreslåede særregler, hverken for de mobile forsikringstagere, virksomhederne eller de instanser, der har ansvaret for den sociale sikring.

3.5 Også afvisningen af et flertal af de foreslåede særregler virker logisk: En del af forslagene blev ikke medtaget i bilag XI enten på grund af, at de var overflødige eller på grund af deres uforenelighed med forordning (EF) nr. 883/2004. Andre anmodninger om særregler i bilag XI er i stedet blevet til ændringsforslag til forordning (EF) nr. 883/2004. Der er her tale om forslag, der ikke er specifikke for et land, men generelle.

3.5.1 Ved hjælp af disse ændringsforslag til forordning (EF) nr. 883/2004, der ligeledes er med i det foreliggende forslag til forordning, har man undgået at medtage flere medlemsstaters enslydende bidrag i bilag XI. Dermed bliver bilaget mindre og hele forordningen mere overskuelig.

3.5.2 Artikel 1 i det foreliggende forslag til forordning kan tjene som eksempel på denne sammenfatning af horisontale spørgsmål. Denne artikels præciseringer berører talrige medlemsstater og ændres som konsekvens heraf i selve forordning (EF) nr. 883/2004 og ikke gennem et stort antal særregler i bilag XI.

3.5.2.1 Artikel 1, stk. 1, angår en ændring af artikel 14 i forordning (EF) nr. 883/2004 »frivillig forsikring eller frivillig fortsat forsikring«. Ved hjælp af denne nye bestemmelse kan alle medlemsstater i deres nationale lovgivning fastslå, at en frivillig forsikring i den nationale sociale sikringsordning, der lægger bopæl eller tidligere beskæftigelse i landet til grund for den frivillige forsikring, kun er mulig, hvis man af beskæftigelsesmæssige årsager allerede på et tidligere tidspunkt har været forsikret i denne medlemsstat. Uden en sådan undtagelse ville den omfattende ligebehandling ifølge artikel 5 i forordning (EF) nr. 883/2004 gøre det muligt for alle med bopæl eller beskæftigelse i EU at benytte sig af muligheden for frivillig forsikring i denne medlemsstat. Da den frivillige forsikring ifølge en række medlemsstaters lovgivning er forbundet med særdeles fordelagtige betingelser, ville en uindskrænket åbning kunne resultere i en situation, hvor systemet i en medlemsstat bliver bragt ud af balance, og dette vil kunne medføre alvorlige problemer for de forsikrede i denne medlemsstat. Derfor blev man enige om, at alle medlemsstater kan lade den frivillige forsikring være betinget af tidligere beskæftigelse.

3.5.2.2 Artikel 1, stk. 3, ændrer artikel 52 i forordning (EF) nr. 883/2004 »Fastsættelse af ydelserne«.

Her fastlægges for alle medlemsstater, altså horisontalt, i hvilke tilfælde den såkaldte pro-rata-temporis-metode ikke anvendes til fastsættelse af ydelserne ⁽⁹⁾.

— Målet er under alle omstændigheder, at mobile forsikrede ikke stilles dårligere end forsikrede, der ikke er mobile.

⁽⁹⁾ Ved »pro-rata-temporis«-metoden sker beregningen af den nationale delpension på grundlag af en andelsbaseret beregning. Først foretages en fiktiv beregning, der går ud fra, at alle forsikringsrettigheder er optjent nationalt. Herefter beregnes den nationale delpension som en procentdel af denne fiktive pension, der svarer til andelen af den nationale forsikringsperiode set i forhold til den samlede forsikringsperiode. Der er dog tilfælde hvor beregningen, der alene baseres på nationale perioder (selvstændig ydelse) altid er højere end den andelsbaserede ydelse. Disse tilfælde er opført i bilag VIII. Her kan den kompetente instans se bort fra beregningen af den andelsbaserede ydelse.

— For fuldstændighedens skyld bør det nævnes, at Kommissionens tekst er blevet revideret under behandlingen i Rådet.

— Den foreløbige delvise konsensus i Rådet går på, at man i de systemer, hvor tidsperioder er irrelevante for beregningen af ydelsernes højde ikke behøver at gennemføre en pro-rata-temporis beregning, såfremt disse særregler er indeholdt i bilag VIII til forordning (EF) nr. 883/2004.

— Dette inkluderer bl.a. systemer baseret på faste bidrag — en model, som Kommissionens oprindelige tekst tog udgangspunkt i.

3.5.3 Andre horisontale emner er der blevet taget højde for i forslaget til gennemførelsesforordning. Dette er først og fremmest forslag af teknisk karakter. Særreglerne i bilag XI skal reelt begrænses til specifikke foranstaltninger til gavn for de enkelte medlemsstater.

3.6 EØSU anerkender, at alle parter i sagen med succes har arbejdet for en forenkling, hvilket resulterer i, at bilag XI omfatter klart færre særregler end det tilsvarende bilag VI til den eksisterende koordineringsforordning 1408/71.

3.6.1 I forlængelse heraf skal det også fremover, særligt ved kommende anmodninger om tilføjelser til bilag XI (bl.a. fra Rumænien og Bulgarien i forbindelse med tiltrædelsen) overvejes, om det ikke drejer sig om et horisontalt spørgsmål, der bør behandles systematisk i grund- eller gennemførelsesforordningen.

Dette er bl.a. tilfældet med mange medlemsstaters sociale beskyttelsesklausuler til gavn for personer, der af politiske eller religiøse grunde eller på grund af deres herkomst har oplevet et tab af rettigheder inden for den sociale sikring ⁽¹⁰⁾ eller også særlige bestemmelser for krigsramte, tidligere krigsfanger, ofre for forbrydelser, ofre for terror eller for totalitære regimer. Sådanne beskyttelsesklausuler, der giver særlige persongrupper social sikring (f.eks. sygesikring, pensioner) eller erstatning, hører i reglen ikke retligt hjemme i det sociale sikringsystem. Derfor vil det også i disse tilfælde være hensigtsmæssigt med en generel artikel i selve grundforordningen, der sikrer at sådanne klousuler, der giver en statslig ydelse eller erstatning, der ikke hører under det sociale sikringsssystem, undtages fra forordningen.

⁽¹⁰⁾ Se herunder det østrigske bidrag nr. 5 i bilag XI.

3.6.2 Med henblik på de nye koordineringsregler opfordrer EØSU samtidig medlemsstaternes eksperter til at gennemgå den nationale lovgivning nøje. I givet fald bør der anmodes om tilføjelser til bilag XI i alle de tilfælde, hvor der kan opstå problemer med en gnidningsløs anvendelse af forordning (EF) nr. 883/2004. Hvis de nationale bestemmelser inden for social sikring ikke modsvarer koordineringsreglerne, kan en mulig konsekvens være en lang række sager ved EF-domstolen.

4. Yderligere bemærkninger til koordineringen i praksis

4.1 Den grænseoverskridende mobilitet i Europa står højt på EU's dagsorden. En velfungerende koordinering på området social sikring er afgørende for, i hvor høj grad EU's borgere gør brug af denne mobilitet. Her forventer borgerne med rette praktiske fordele ved fællesskabssamarbejdet.

4.2 Efter EØSU's mening er det op til medlemsstaterne og Kommissionen at gøre en ekstra indsats for at sikre, at alle potentielle brugere af forordningen får kendskab til bestemmelserne og fordelene ved en koordinering af de sociale sikrings-systemer. De nødvendige forberedelser hertil bør efter udvalgets mening straks iværksættes. Eksisterende instrumenter til rådgivning om mobilitet ⁽¹⁾ skal fortsat markedsføres og udbygges.

4.3 EØSU har i den forbindelse også gjort opmærksom på nødvendigheden af at forberede personalet i de sociale sikringsinstanser på de nye bestemmelser og de grundlæggende principper i rette tid. Relevante kurser og uddannelse af personalet i medlemsstaterne er en nødvendighed.

4.4 Med henblik på at sikre en hurtig anvendelse af grundforordningen i praksis opfordrer EØSU medlemsstaterne til allerede på nuværende tidspunkt at tildele de sociale sikringsinstanser de personelle og tekniske ressourcer, der skal til for at sikre en hurtig gennemførelse. Eksisterende instrumenter for aktører og brugere på nationalt niveau — særligt de eksisterende TRESS-netværk, der forbinder interessenter og aktører på nationalt plan ⁽¹²⁾ — skal bruges til at evaluere den praktiske anvendelse af denne forordning efter ikrafttrædelsen i de enkelte medlemsstater.

4.5 EØSU forbeholder sig retten til at vende tilbage til spørgsmål vedrørende koordineringen i praksis i et særskilt initiativ. I den forbindelse skal det særligt evalueres, hvorvidt borgerne også i praksis får gavn af de fordele på området grænseoverskridende mobilitet — bl.a. med hensyn til det europæiske sygesikringskort — det var hensigten at skabe.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ Se bl.a.: The Community provisions on social security — Your rights when moving within the European Union: http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/publication_en.cfm?id=25; såvel som MISOC databasen om medlemsstaternes sociale sikrings-systemer: http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/missoc_en.htm.
Uddannelse og rapportering om den europæiske sociale sikring (se også:

⁽¹²⁾ <http://www.tress-network.org/>.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Familien og den demografiske udvikling

(2007/C 161/19)

Det tyske formandskab anmodede i brev af 19. oktober 2006 om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om *Familien og den demografiske udvikling*

Udvalgets præsidium besluttede at udarbejde en udtalelse, hvori man også behandler *Meddelelsen fra Kommissionen: Den demografiske udvikling i Europa — en udfordring, men også en chance*, KOM(2006) 571 endelig, som Kommissionen den 12. oktober 2006 besluttede at anmode Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om en udtalelse om under henvisning til EF-traktatens artikel 262.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Stéphane Buffetaut til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 22. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 120 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Henstillinger og forslag

1.1 Reagere på en situation uden fortilfælde

1.1.1 Artikel 33 i chartret om grundlæggende rettigheder legitimerer Den Europæiske Unions engagement i debatten om familiepolitikken, også selv om det er klart, at det af hensyn til effektiviteten og nærhedsprincippet er op til medlemsstaterne, de lokale myndigheder ja endog det offentlige og erhvervslivet at fastlægge og gennemføre politikken.

1.1.2 I sin grønbog af 16. marts 2005 beskrev Kommissionen med rette den aktuelle demografiske situation i Europa som »uden fortilfælde«. I meddelelsen af 10. oktober 2006 understreges det, at det er »en af de største udfordringer EU kommer til at stå over for i de kommende år«. Det er ikke nok bare at fastslå situationen, derimod er det eneste relevante spørgsmål »hvad bør man gøre på fællesskabsplan?«, især når det drejer sig om familiepolitikker og foreningen af familie- og arbejdsliv. Det skal også understreges, at selv Europa-Rådet for nylig har gjort sig til talsmand for en bred europæisk familiepolitik.

1.1.3 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg gør sig til talsmand for et researchprogram, informationskampagner, forslag og opfølgning. Generelt bør konsekvensvurderinger, som i dag er obligatoriske for alle lovgivningsforslag, også dække konsekvenserne for familierne, når disse kan blive berørte direkte. Vurderingerne bør sammenknyttes med de andre brede socio-økonomiske aktionsområder i EU såsom beskæftigelse, vækst, energiudvikling og konsekvenserne heraf.

1.2 Researchprogrammer

1.2.1 For at man på passende vis kan imødegå de demografiske ændringer, bør de politiske beslutningstagere på såvel EU-plan, nationalt og lokalt plan foretage en detaljeret analyse af

den demografiske udvikling. Det første europæiske demografiske forum, som afholdtes i oktober 2006, var et fortræffeligt initiativ og bør blive en regelmæssig begivenhed.

1.2.2 Det er ligeledes nødvendigt at se indgående på årsagerne til demografiske ændringer (befolkningsgeografien, naturlige bevægelser, migrationsbevægelser, sammensætningen efter alder og efter køn, forlængelse af levealderen) og deres årsager (økonomiske, sociale, kulturelle og miljømæssige faktorer, vanskeligheder ved at forene familie- og arbejdsliv, kvinders og mødres situation på arbejdsmarkedet, fleksible arbejdstidsordninger af familiemæssige årsager, omfanget af de beskæftigelsesmæssige krav og jobusikkerheden) samtidig med, at man tager højde for de nationale og regionale forskelligheder. Det er væsentligt, at disse undersøgelser gennemføres uafhængigt, da deres resultater kan rejse tvivl om de nationale politikker.

1.2.3 Man kunne gennemføre komparative studier af de forskellige beskatningsmæssige og sociale ordninger for at hjælpe kvinder og mænd til at genoptage arbejdet efter at have taget sig af deres børn, samt af foranstaltninger, der tilskynder mænd til at tage del i de familiemæssige forpligtelser. Det ville ligeledes være interessant at se nærmere på de forskellige skattebegunstigelsesordninger til skabelse af offentlige og private tjenesteydelser til familier, der er tilgængelige for alle.

1.2.4 Familier med særlige udfordringer (enlige kvinder med forsørgerforpligtelser, handicappede børn, ansvar over for ældre forældre, immigrantfamilier med integrationsproblemer osv.) bør gøres til genstand for særlige undersøgelser.

1.2.5 Aldring ⁽¹⁾ i dens mange former og dens talrige geografiske forskelligheder bør gøres til genstand for særlige undersøgelser med særlig vægt på dens konsekvenser for familielivet og

⁽¹⁾ Inden for den demografiske videnskab defineres befolkningsaldring som en stigning i andelen af ældre i en befolkning, som regel med et tilhørende fald i andelen af unge. Det stigende antal ældre betegnes som på fransk som »gérontocroissance« (geronto-vækst). Afhængigt af lande og regioner, og afhængigt af hvilken periode der undersøges, er befolkningsaldring og »geronto-vækst« ikke nødvendigvis sammenfaldende, men kan divergere alt efter årsagerne.

familiepolitikken. Denne politik er hovedsagelig blevet analyseret set ud fra forholdet mellem forældre og børn henholdsvis unge. Fremover bør den analyseres ud fra forholdet mellem voksne og deres ældre forældre med særlig vægt på tilpasning af arbejdstiden og støtte fra samfundets side.

1.2.6 For fremtiden bør man også overveje, hvordan mere aktive, uafhængige og sundere ældre arbejdstagere kan inddrages bedre og længere i det familiemæssige, økonomiske og sociale liv, bl.a. ved at tilpasse jobbene og fremme mere aktiv inddragelse i fællesskabet og i kontakterne mellem generationerne (f.eks. ved at inddrage ældre i skolernes, børnehavernes og vuggestuernes liv). Familien består ikke blot af forældre og børn, men også af bedsteforældre, som ofte må spille en væsentlig rolle som hjælpere (børnepasning, materiel støtte osv.).

1.2.7 I Fællesskabets 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) bør man underbygge det socioøkonomiske forskningsaspekt med øget finansiering for at styrke den demografiske forskning (²).

1.3 Information

1.3.1 Kommissionen bør udarbejde et europæisk register over bedste praksis inden for familiepolitik, forening af familie- og arbejdsliv, ligestillingspolitik og en særlig politik rettet mod mødre og fædre, der fuldt ud deltager i de familiemæssige forpligtelser. Formålet er at foreslå medlemsstaterne succesrige initiativer fra hele Europa for at gøre det muligt for par at realisere deres uopfyldte ønske om at få børn (antallet af børn pr. husholdning er 1,5, hvorimod de seneste undersøgelser viser, at det ønskede tal ligger betydeligt højere).

1.4 Forslag

1.4.1 Den demografiske udviklingstakt kan kun mindskes betydeligt ved, at man i tide gennemfører en række koordinerede sociale, økonomiske, miljømæssige, familiemæssige og ligestillingspolitiske foranstaltninger. Dette kræver et bredt anlagt perspektiv og den mest effektive kombination af politikker. I denne forbindelse bør Den Europæiske Union fremlægge en flerårig handlingsplan med forslag til foranstaltninger, som har vist deres praktiske betydning i medlemsstaterne som basis for en familieorienteret politik og en politik, der forener familie- og arbejdsliv.

(²) Se EØSU's udtalelse af 15.9.2004 »Hen imod det 7. rammeprogram for forskning: Forskningsbehovet i forbindelse med ændringer i befolkningssammensætningen — De ældres livskvalitet og teknologiske behov«, ordfører Renate Heinisch (EUT C 74 af 2.3.2005, s. 44-55).
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/da/oj/2005/c_074/c_07420050323da00440054.pdf.

1.4.2 Da den førte politik, når det drejer sig om demografi, skal gennemføres over en længere periode, bør EU erkende situationens hastende karakter og foreslå medlemsstaterne bæredygtige familiepolitiske foranstaltninger.

1.4.3 Den åbne koordinationsmetode bør blive et redskab til familie-, ligestillings- og økonomisk- og socialpolitisk *benchmarking*, således at Den Europæiske Union kan udvælge det bedste ud fra medlemsstaternes kulturelle diversitet og af deres politikker.

1.4.4 Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet og Kommissionen bør under behørig hensyntagen til nærhedsprincippet vedtage vidtgående foranstaltninger for at tilskynde medlemsstaterne til at underskrive en europæisk familiepagt, som kunne indbefatte følgende forpligtelser:

- bekræftelse af medlemsstaternes ønske om at føre en politik, der imødekommer folks forventninger om, hvor mange børn den enkelte familie gerne vil have i EU. Denne politik bør følges op i praksis af for eksempel direkte finansiel støtte, beskatningsmæssige ændringer og et udbud af økonomisk levedygtige offentlige og private faciliteter (f.eks. forskellige former for dagpleje, herunder vuggestuer for én eller flere virksomheder), heldagsskoler og tjenesteydelser; det vigtige er ikke blot antallet af faciliteter, men også kvaliteten,
- fastlæggelse af et bestemt tærskelbidrag på de offentlige budgetter til familier og børn — dvs. investering i fremtiden — for at forhindre, at de foreliggende ressourcer ikke opsluges i de samfundsmæssige udgifter til den stigende andel af ældre, udgifter, som en aldrende vælgerskare kunne betragte som en prioritet,
- en garanti om at fremme et miljø, som er gunstigt for familier, mødre, fædre og børn, ved at gennemføre den gamle, men sjældent realiserede ide om at gøre det lettere at forene familie- og arbejdsliv samtidig med, at der sikres en reel ligestilling ved oprigtigt at tage højde for de ændrede leve- og arbejdsvilkår (uregelmæssige arbejdstider, afstande, høje boligpriser i bycentrene, manglende pasningsmuligheder for småbørn, osv.),
- vedvarende og bæredygtige foranstaltninger til fordel for børn og familier, da stabiliteten i disse politikker er nøglen til deres succes. Sådanne foranstaltninger bør holde udgifterne til unge på et konstant niveau set i forhold til sundheds- og pensionsudgifterne, som uvægerligt vil stige med befolkningens aldring. Det er overordentligt vigtigt, at man sikrer den nye generations udvikling under optimale vilkår. Man skal derfor opretholde og forbedre børnenes sundhed og sikkerhed, give alle en uddannelse af høj kvalitet, tilbyde

forældre hjælpe- og støtteydelse, således at de kan opfylde deres behov og klare deres vanskeligheder. Familier og børn, der lever i stor fattigdom, bør have særlig opmærksomhed. Samme bemærkning gælder for dem, der har behov for særlig støtte, samt dem, der har indvandrerbaggrund. Selv om det står klart for EØSU, at den europæiske befolkning bliver ældre, og at fornyelsen af generationerne er nødvendig for kontinentet overlevelse påpeger det, at absorberingen af den udbredte arbejdsløshed, adgang til varig beskæftigelse for de 25-35-årige og en reel jobsikkerhed i almindelighed skulle gøre det muligt at forvalte pensioneringen (enten aktiv eller ej) uden problemer.

1.4.5 Mennesket er ikke kun producent og forbruger. Det har en social og følelsesmæssig dimension, som giver det værdighed. Enhver ægte humanistisk politik skal ikke blot tage hensyn til dette væsentlige aspekt ved menneskets liv, men også bevare det. Familiepolitiske foranstaltninger bidrager fuldt ud til den personlige udfoldelse og samfundets harmoni. Med vedtagelsen af »En europæisk familiepakt« ville Den Europæiske Union vise, at den efterkommer forpligtelserne i Det europæiske charter om grundlæggende rettigheder.

2. Indledning

2.1 Efter sin grønne bog »Demografiske ændringer — behov for ny solidaritet mellem generationerne«⁽³⁾ har Kommissionen for nylig offentliggjort en ny meddelelse med titlen »Den demografiske udvikling i Europa — en udfordring, men også en chance«, hvorved den viser, hvilken betydning den tillægger dette afgørende spørgsmål for Den Europæiske Unions fremtid.

2.2 Det må erkendes, at indtil Nice-traktaten var medlemsstaterne forholdsvis tavse i dette spørgsmål til trods for, at demograferne i en snes år forsøgte at henlede politikernes opmærksomhed på den forestående »demografiske vinter« og de vanskeligheder, dette ville skabe. Man kan kun beklage, at man har reageret så sent til trods for de mange og gentagne advarsler, hvilket bevirker, at man står over for en reel demografisk krise.

2.3 I mere end en halv snes år har Kommissionen uophørligt understreget betydningen af dette fænomen, som kunne undergrave målsætningerne med Lissabon-strategien. På denne måde har Kommissionen udvist en prisværdig fremsynethed.

2.4 Uden at være overdrevent pessimistisk kan det dog fastslås, at selv om fertilitetskvotienten ikke er den eneste betingelse for dynamikken i medlemsstaterne og bør kombineres med en udvikling af de forskellige generationers færdigheder, uddannelse og kreativitet, så er den demografiske situation i EU ikke desto mindre en stor udfordring for dens fremtidige økonomiske udvikling og den samfundsmæssige balance.

(3) KOM(2005) 94 endelig.

2.5 Manglen på kvalificeret arbejdskraft kan begrænse forudsætningerne for øget produktivitet, hvis der ikke tages tilstrækkeligt hensyn til arbejdets kvalitet og reform af praksis på arbejdspladserne. Fremtidens job og de dertil krævede faglige kvalifikationer vil faktisk adskille sig fra nutidens, hvilket understreger betydningen af livslang læring. Desværre er der næsten 17 millioner arbejdsløse i EU, hvortil skal føjes dem, der er tvunget til deltidsarbejde i mangel af fuldtidsbeskæftigelse. En af EU's større udfordringer ligger i at gøre det muligt for disse at finde en stabil beskæftigelse, hvilket til en vis grad vil kunne mindske de negative, økonomiske virkninger af faldet i den erhvervsaktive befolkning i Europa.

2.6 Den demografiske ændring ligger tidsmæssigt efter den periode, som den demografiske forskning kalder den »demografiske overgang«. I denne har man oplevet en betydelig mindskelse af dødeligheden, især børnedødeligheden og dødeligheden blandt mødre. Dette fænomen ledsages af et fald i fødselstallet kombineret med et fald i dødeligheden samt en væsentlig forøgelse af den forventede levetid for nyfødte.

2.7 Den »demografiske overgang«, dernæst den forlængede levetid blandt seniorerne (siden 1970'erne i Europa) er yderst positive fremskridt. Men man må sørge for, at generationsskiftet er sikret, at balancen mellem fødsler og dødsfald ikke ødelægges varigt, hvilket ikke er tilfældet i Europa. I mange medlemsstater overstiger antallet af dødsfald i realiteten antallet af fødsler.

2.8 At nå en høj alder under de bedst mulige vilkår er et dyrebart gode, som fortsat er et mål i fremtiden. Denne udvikling vil afføde en forøgelse af sundheds- og plejeudgifterne, men den vil også kræve nye tjenester og goder stilet mod de ældre. Den kræver ligeledes, at man øger den aktive befolknings produktivitet og forlænger erhvervsaktiviteten hos »seniorerne«, hvoraf nogle imod deres ønske udelukkes fra erhvervslivet.

2.9 Immigrationen opvejer og vil uden tvivl i visse europæiske lande delvist opveje det demografiske underskud, forudsat den ledsages af integrationsprogrammer for indvandrere (sprogindlæring, erhvervsuddannelse m.v.)⁽⁴⁾. Den kan dog ikke være det eneste svar på løsningen af den demografiske udfordring, thi det drejer sig i realiteten ikke udelukkende om mængden af den nødvendige arbejdskraft i Europa, men ligeledes om et menneskeligt og samfundsmæssigt problem. Endvidere kan der ikke være tale om at berøve udviklingslandene deres menneskelige potentiel og især deres bedst uddannede og mest kvalificerede borgere. Den Europæiske Union bør hos sig selv finde midlerne til at løse de demografiske problemer, man konfronteres med.

(4) Se EØSU's udtalelse af 13.9.2006 om »Indvandring i EU og integrationspolitik — samarbejde mellem de regionale og lokale myndigheder og civilsamfundets organisationer«, ordfører: Luis Miguel Pariza Castaños — EUT C 318 af 23.12.2006.

3. Kommissionens meddelelse fra oktober 2006

3.1 Kommissionen nævner indledningsvis et aspekt, som ofte tilsidesættes i den verserende debat: et aspekt af befolkningens aldring, som den demografiske forskning kalder aldring »fra oven« er en god nyhed, fordi det er tegn på øget levealder hos seniorerne og dermed bevis på medicinske, sociale og økonomiske fremskridt.

3.2 Denne forlængelse af levetiden sker dog samtidig med, at man konstaterer et meget lavt fødselstal i Europa. Den demografiske situation i EU har dermed følgende fire karakteristika:

- øget gennemsnitslevetid,
- lavt gennemsnitligt antal børn pr. kvinde,
- faldende fødselstal i de seneste årtier,
- stor nettomigrationsstrøm.

3.3 Som følge heraf kunne befolkningstallet i EU falde lidt, men især vil antallet af ældre stige, efterhånden som efterkrigstidens store årgange når den tredje alder.

3.4 Kommissionens fremskrivninger rækker frem til år 2050 og er pr. definition baseret på statistiske beregninger. Ifølge Kommissionen bør disse fremskrivninger anvendes til at skabe bevidsthed og sætte en diskussion i gang.

3.5 Ifølge Kommissionens fremskrivninger skønnes det, at der i 2050 vil være to personer i den arbejdsdygtige alder for hver borger på 65 år og derover, mens kvotienten i dag er fire personer i den arbejdsdygtige alder for hver borger på 65 år og derover.

3.6 Ud fra sine fremskrivninger fastslår Kommissionen, at befolkningens aldring kan have alvorlige konsekvenser for arbejdsmarkedet, produktiviteten og den økonomiske vækst samt den sociale beskyttelse og de offentlige finanser.

3.7 På kort sigt skulle beskæftigelsesfrekvensen blandt kvinder og arbejdstagere i alderen 55-64 år stige (indtil omkring 2017), men der er kun tale om et kort pusterum, hvorefter den demografiske ændring for alvor vil tynde den økonomiske vækst med sin fulde vægt.

3.8 Med befolkningens aldring vil den årlige gennemsnitlige vækst i BNP således automatisk falde fra 2,4 % i perioden 2004-2010 til kun 1,2 % i perioden 2030-2060, hvilket kunne betyde enden på ambitionerne og målsætningerne med Lissabon-strategien.

3.9 Samtidig kunne aldringen, hvis intet gøres, føre til en betydelig stigning i de offentlige udgifter (pensioner, sundhedsydelse og serviceydelser til ældre), og ved at øge budgetunderskuddet kunne dette føre til en utålelig gældsspiral.

3.10 Stillet over for disse vanskeligheder må man ifølge Kommissionen overveje, på hvilken måde EU kan støtte medlemsstaterne som led i en langsigtet strategi, hvis gennemførelse såvel i lovgivning som praksis hovedsageligt vil afhænge af deres politiske vilje og kompetence.

3.11 Den fremlægger således retningslinjer til debat og handling som er relevante, men ret vage og generelle, da disse spørgsmål henhører under medlemsstaternes, ja endog de lokale myndigheders ansvarsområde.

3.12 De fremlagte forslag vedrører familiepolitikken og skal fremme den demografisk nyskabelse ved at skabe mulighed for at forene arbejds-, privat- og familieliv (bedre børnepasningsmuligheder, forældreorlov, mere fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet og afholdelse af et årligt europæisk demografisk forum).

3.13 Kommissionen foreslår også foranstaltninger til at øge erhvervsfrekvensen for arbejdstagere over 55 år og produktiviteten i Europa. Den overvejer ligeledes foranstaltninger til en bedre organisering af den legale indvandring og integreringen af legale migranter.

3.14 Endelig foreslår Kommissionen, at man udvikler et tilstrækkelig mangesidet udvalg af finansieringsinstrumenter til sikring af pensionsordningerne, hvortil også hører skabelsen af privat opsparing og kapital, således at folk i højere grad selv kan bestemme, hvilken indkomst de vil råde over som pensionister. Dette forudsætter, at man har effektive og transparente finansielle markeder samt et tilsyn af høj kvalitet af frem for alt pensionsfonde.

3.15 Den europæiske befolknings aldring vil føre til, at vi ændrer mentalitet og også vore sociale sikringsordninger og familiepolitikker, for dette er afgjort et spørgsmål om at gøre en vanskelig udfordring til en chance.

3.16 Da Den Europæiske Union ikke har egentlige beføjelser inden for det behandlede område, har Kommissionen måttet nøjes med fremkomme med generelle principper. Man kan vanskeligt forestille sig, hvordan Den Europæiske Union vil kunne have operationelle beføjelser på dette område, da det må erkendes, at løsningsmulighederne er forskellige afhængig af den enkelte stats situation og de berørte befolkningers sociale og kulturelle traditioner. Endvidere kan den praktiske gennemførelse af visse foranstaltninger som f.eks. udviklingen af børnepasningsfaciliteter kun forvaltes af de lokale myndigheder tættest på familierne. Man kan dog ikke løbe fra, at en europæisk mobilisering for at imødegå den demografiske udfordring er nødvendig og hastende.

3.17 Det tyske formandskab, som har vist sin interesse for Kommissionens meddelelse, har udtrykt ønske om, at det familiepolitiske aspekt uddybes og har bedt Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at se på, i hvilken grad en bæredygtig familiepolitik kunne bidrage til den økonomiske og sociale udvikling i Europa.

4. Familien — en menneskelig realitet, der har tilpasset sig den økonomiske og sociale udvikling

4.1 De betydelige politiske, økonomiske og sociale ændringer i Europa i de sidste to århundrede har også haft indflydelse på familien, livsformen og værdisystemet. Den industrielle revolution og urbaniseringen har ændret den familiemæssige ramme. Storfamilien er blevet begrænset, og der er opstået nye samlivsformer, båndene mellem generationerne er blevet ændret, mentaliteten har forandret sig, den økonomiske solidaritet har udviklet sig eller er forsvundet, og samtidig har kvindernes større økonomiske uafhængighed øget levestandarden for familier med to arbejdsindkomster.

4.2 Familielivet har undergået en ændring og diversificering. Der er færre ægteskaber, og disse indgås senere. Antallet af børn født uden for ægteskabet er steget tillige med adoptionerne, især af ikke-europæiske børn. Antallet af skilsmisser er steget, og dette gælder også antallet af nye familier med børn fra et tidligere ægteskab. Antallet af eneforældre, især kvinder, er stigende, og disse enlige forsørgere står ofte i en materiel set vanskelig situation. Forholdene for familier med handicappede børn volder særlige vanskeligheder, som kræver særlig opmærksomhed fra de offentlige myndigheders side. Der er opstået nye familiemæssige netværk for på grundlag af solidaritet og venskab at støtte hinanden (familievuggestuer f.eks.). Antallet af personer pr. husholdning er faldet, og flere og flere mennesker eller par lever alene og uden børn. Spørgsmålet om ældre par, deres rolle i samfundet og den støtte de vil få brug for, er stadig mere påtrængende. Med indvandringen er der opstået nye familiemæssige kulturer i Europa, ikke altid gnidningsløst.

4.3 I et overvejende landbrugssamfund blev familien holdt sammen af tre elementer: følelsesmæssigt, økonomisk og geografisk. I praksis blev den økonomiske aktivitet oftest udført, hvor familien var: gården, værkstedet, forretningen. Denne enhed, skabt af disse tre elementer, har fortonet sig eller er forsvundet med industrialiseringen og urbaniseringen. I de fleste tilfælde er familiens base adskilt fra arbejdspladsen, familiens medlemmer arbejder ikke i samme bedrift ej heller inden for samme erhvervssektor. Forældrene er mindre til stede i hjemmet, bedsteforældrene og andre slægtninge lever ofte fjernt fra hinanden, og familiesolidariteten er mindre indlysende. Derfor er visse børn hyppigere overladt til sig selv, men de fleste bliver dog boende hjemme længere end tidligere, blandt andet på grund af forlængelsen af studietiden og de vanskeligheder, som de unge har ved at komme ud på arbejdsmarkedet. Det er ikke et ualmindeligt fænomen i visse medlemsstater, at unge på over 30 stadig lever hos deres forældre og er afhængige af disse rent

finansielt. Man kan også konstatere, at flere børn end hidtil nyder godt af pleje-, social- og uddannelses tjenester.

4.4 Selv om stærke følelsesmæssige bånd fortsat er familiens grundlag, sådan som det altid har været, da det er en universel menneskelig stræben, er det klart, at den økonomiske og geografiske enhed er blevet undtagelsen (landbrug, traditionelle erhverv) snarere end reglen.

4.5 Livet i dag er blevet mere kompliceret og uden tvivl mere individualistisk. Individuel konkurrenceevne er blevet en meget væsentlig målsætning, som dog alt for ofte går forud for solidariteten.

4.6 Til trods for de økonomiske omstillinger, urbaniseringen og prioriteringen af individet over fællesskabet har familien overlevet og tilpasset sig, selv om den er blevet mere udsat. Den imødekommer i realiteten en naturlig og grundlæggende menneskelig stræben efter ømhed, kærlighed, gensidig bistand og solidaritet. Befolkningsundersøgelser og især undersøgelser bl.a. unge viser, at disse behov fortsat eksisterer.

4.7 Men det er dog helt klart, at en af de største udfordringer er at gøre arbejds-, privat- og familieliv mulig og forenelig for kvinder såvel som mænd, samt opfylde de voksende krav til forældreansvaret.

4.8 På grund af den økonomiske og sociale udvikling i de europæiske samfund er flere spørgsmål afgørende for enhver familiepolitik: pasning og uddannelse af børn, bistand og hjælp til ældre, endog meget gamle og afhængige forældre, fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet, forældre- eller plejeorlov, støtte til genoptagelse af arbejdet til forældre, som har afbrudt deres karriere for at opdrage børnene, bistand og uddannelsesmæssig støtte til børnene — vore samfunds fremtidige håb — bekæmpelse af fattigdom og arbejdsløshed videreført fra generation til generation, støtte til familier ramt af sygdom, alkoholisme eller andre skadelige afhængighedsforhold (narkotika, tobak osv.), bekæmpelse af vold i hjemmet, støtte til familier med handicappede.

4.9 Der skal fremsættes konkrete og effektive forslag til foranstaltninger, således at man ikke lægger et alt for stærkt pres på unge i den fødedygtige alder. Hvis man kræver af kvinder, at de skal sætte børn i verden, fortsætte en professionel karriere og øge deres erhvervsfrekvens, er man også nødt til at foreslå de nødvendige følgeforsanstaltninger for at gøre det lettere for dem at forene moderskab, familieliv og erhvervsaktivitet. Der bør ligeledes træffes vidtgående og effektive foranstaltninger til at inddrage fædre i familielivet og udvikle deres følelse af medansvar og dele ansvaret for børneopdragelsen inden for familiens rammer. Der bør således også formuleres arbejdsretlige bestemmelser, der giver småbørnsforældre, herunder fædre, mulighed for at tage forældreorlov og tilpasse deres arbejdstid for at passe deres mindre børn, i de medlemsstater, som endnu ikke har indført sådanne bestemmelser.

5. Familien — en realitet, som Den Europæiske Union allerede har anerkendt og proklameret under dets menneskelige, økonomiske og sociale aspekt

5.1 Den Europæiske Union har allerede formelt anerkendt sin interesse for familien. Således hedder det i artikel 33, stk. 1, i chartret om grundlæggende rettigheder: »Der drages omsorg for juridisk, økonomisk og social beskyttelse af familien«. Denne formulering indebærer, at familien, økonomien og den sociale organisation ikke er uden forbindelse med hinanden eller totalt uafhængige enheder. Tværtimod er der en interaktion mellem dem, og det er medlemsstaternes ansvar at sikre juridisk, økonomisk og social beskyttelse af familien.

5.2 På dette område gentager chartret om grundlæggende rettigheder en meget ældre tekst, nemlig De Forenede Nationers verdenserklæring om menneskerettighederne fra 1948, hvori det i artikel 16, stk. 3, hedder: »Familien er samfundets naturlige og fundamentale enhedsgruppe og har krav på samfundets og statens beskyttelse«.

5.3 Endvidere går man i EU's charter et skridt videre, hvad angår den eksisterende forbindelse mellem familien og økonomien, eftersom det ifølge artikel 33, stk. 2, er EU's mål at »forene familieliv og arbejdsliv«.

5.4 Således understreger Den Europæiske Union i en tekst, der fastlægger dets grundlæggende værdier, ikke blot, at den betragter familieliv og arbejdsliv som særlig betydningsfuld, men anfører også, at de ikke må eller bør være i strid med hinanden.

5.5 Endelig er det værd at bemærke, at artikel 33 i chartret om grundlæggende rettigheder bekræfter, at Den Europæiske Union har en rolle at spille i forbindelse med familiepolitikken i det mindste ved at stimulere, varske, informere medlemsstaterne, ja endog tilskynde dem til at foretage en koordinering i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Familien — kilde til økonomisk velstand, social solidaritet og følelsesmæssig balance

6.1 Alle ved, at de tre efterkrigstidsårtier med stor økonomisk vækst også var en periode med en kraftig befolkningsvækst, og dette var ikke en tilfældighed. Denne demografiske dynamik, som skal erstattes af den europæiske »demografiske vinter«, forudsætter dog også, at alle generationer får mulighed for at udvikle deres færdigheder, deres kreativitet og udfolde sig personligt under hensyntagen til miljøet og planetens økologiske sundhedstilstand.

6.2 Familien er en fundamental økonomisk enhed, og der består en naturlig forbindelse mellem økonomien og familien. Familien som en enhed har behov, som under flere aspekter tager en økonomisk dimension: mad, bolig, faciliteter, adgang til kultur og fritid, ren luft og vand osv. I visse medlemsstater er

familien også genstand for overførsel af indkomster og sociale ydelser. Det er helt klart en økonomisk drivkraft, for så vidt som familiemedlemmerne har en anstændig og varig købekraft.

6.3 Ved at erkende at familien er en økonomisk enhed, begrænser man den ikke kun til dens økonomiske rolle eller ser den kun ud fra en kvantitativ synsvinkel. I sidste ende arbejder familien og økonomien side om side til fælles bedste, til bedste for den enkelte og skaber følelsesmæssig balance. ⁽⁵⁾

6.4 Familien rummer endvidere elementer, der fremmer den økonomiske udvikling og den sociale balance i det mindste på fire specifikke måder:

— Familien er et midtpunkt for følelsesmæssig, økonomisk og social solidaritet, som gør det muligt for mange bedre at klare det økonomiske livs omskifteligheder. Med psykologisk og/eller finansiel støtte fra familien kan folk, der rammes af arbejdsløshed, lettere tage de skridt, der skal til for at finde et arbejde, vælge en uddannelse og eventuelt skabe en virksomhed, selv om det ikke kan nægtes, at arbejdsløshed er en tung og vanskelig byrde for hele familien.

— Familien er en direkte økonomisk motor, fordi den er kilden til det, økonomerne kalder »menneskelig kapital«. Derfor skal man give forældrene den nødvendige støtte i deres rolle som opdragere. Man kan tydeligt føle de reelle omkostninger ved »den demografiske vinter«, der præger Europa, når man ser på de fremtidige problemer, hvad enten det drejer sig om pensionsfinansieringen, affolkningen af landområder og det deraf følgende tab af økonomiske aktiviteter og vanskelighederne ved at levere offentlige tjenester, faldet i tilstrømningen af studerende til fremtidsorienterede uddannelser, osv. Investering i menneskelig kapital kan øge produktiviteten og den økonomiske vækst og være med til at imødegå den fornævnte udvikling på en bæredygtig måde.

— Man bør også understrege det bidrag, familien yder, til den »menneskelige kapital« via den opdragelse, de værdier, den støtte og stimulering, som forældrene giver til deres børn. Visse kvaliteter, der er nødvendige i det professionelle liv såvel som i det sociale liv, erhverves først og fremmest i familien: respekten for andre, ydelsen af en ekstra indsats, team-ånden, tolerance, social adfærd, ansvarsfuld selvstændighed, osv.

— Endelig kan man sige, at familien har en langsigtet stimulerende effekt på økonomien, ved at forældrene bruger deres økonomiske ressourcer til at imødekomme familiens behov. Forældreansvaret for at opdrage og forberede børnene på fremtiden bidrager til opsparingen og investeringerne i fremtiden i form af penge, fast ejendom, uddannelse og viden. Det er også for at sikre deres børn et acceptabelt miljø, at forældrene mobiliserer sig for at mindske enhver form for

⁽⁵⁾ Se EØSU's sonderende udtalelse, som blev vedtaget på plenarforsamlingen den 14.3.2007, om »De økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring«, ordfører Susanna Florio.

forurening. I forhold til deres forældre eller bedsteforældre modtager de fleste børn i dag langt mere kapital af deres forældre og af samfundet i form af omsorg, uddannelse, sundheds- og socialtjenester, boliginvesteringer (og i mange tilfælde desuden som arv). Det er derfor, at økonomen og demografen, Alfred Sauvy, betegede barnet som et aktivt element i samfundet. I denne sammenhæng kan man sige, at familien giver en historisk dimension til en persons liv på såvel det økonomiske, samfundsmæssige og følelsesmæssige plan.

6.5 Allerede under renæssancen skrev Jean Bodin: »Den eneste rigdom er mennesket«. Alle EU-medlemsstater anerkender familiens positive bidrag på det menneskelige, økonomiske, sociale samt følelsesmæssige plan, og derfor fører de på den ene eller anden måde en familiepolitik, fordi de ved, at deres nations fremtid er deres børn.

7. Familiepoltikker i hele EU — men ikke de samme

7.1 I hele EU føres der familiepoltikker for at sikre lige behandling og gøre det muligt at forene arbejds-, samfunds- og familieliv. Disse tre aspekter er forbundne og former en helhed, også selv om forskellige lande lægger mere vægt på det ene aspekt end det andet. Uanset hvordan det forholder sig, hvad enten de er implicite eller eksplicite, stærke eller svage, findes de i alle medlemsstater.

7.2 De underliggende motiver er forskellige. Undertiden mere moralske og menneskelige, undertiden mere økonomiske eller politiske, men barnets psykologiske, fysiske og uddannelsesmæssige velfærd er altid et af de grundlæggende elementer i familiepoltikker samt bestræbelserne på at give forældrene mulighed for at opfylde deres drømme samtidig med, at de kæmper med deres familiemæssige, professionelle og sociale liv.

7.3 Sikring af ligestilling mellem kvinder og mænd især i arbejdslivet, men også hvad angår de familiemæssige forpligtelser, ligger til grund for visse familiepoltikker, især i de skandinaviske lande. I en tid hvor arbejdspladsen ligger fjernt fra hjemmet, og hvor afbræk i karrieren som følge af fødsel og børneopdragelse ikke altid accepteres eller forstås af erhvervslivet, er foranstaltninger til at forene arbejdsliv og familieliv afgjort en af nøglerne til en holdbar familiepolitik.

7.4 Målet om at sikre lige muligheder for børn i samfundet kan også understøtte familiepoltikkerne. Ofte handler det ligeledes om at kompensere for de økonomiske krav og byrder, som det familiemæssige ansvar skaber. Dette indbefatter en række foranstaltninger for at overvinde de vanskeligheder, som fædre og frem for alt mødre støder på på arbejdsmarkedet som

følge af de opdragelsesmæssige forpligtelser, især over for mindreårige børn.

7.5 I andre tilfælde behandles spørgsmålet ud fra en mere social end familiemæssig synsvinkel, hvor målet er at omfordele indtægterne for at bekæmpe fattigdommen, uden dog altid at knytte denne politik til tanken om at opveje specifikke familiebetegnede byrder.

7.6 Endelig har visse politikker i højere grad haft det sigte at øge fødselstallet i et Europa, hvor der fødes for få børn.

7.7 Alle studier i Europa om forholdet mellem fødselstallet og et højt beskæftigelsesniveau for kvinder viser, at et højere samlet fødselstal er en tydelig konsekvens af mulighederne for at forene familiemæssige forpligtelser med erhvervsbeskæftigelse. Ved hjælp af foranstaltninger, der tilskynder og sikrer fædre til små børn bedre mulighed for at dele det familiemæssige ansvar med mødrene vil man kunne opnå en større forøgelse af fertilitetskvotienten. Det er et væsentligt element, som bør understreges over for de unge generationer.

7.8 Forlængelsen af levealderen, forlængelsen af uddannelses-tiden for de unge og uddannelsesfasen livet igennem har ændret og vil fortsat ændre mulighederne for at tilrettelægge arbejdslivet og familielivet. Man bør overveje, hvordan man kan indføre større smidighed såvel i uddannelsesforløbet som i karriereforløbet, således at de, der ønsker det, får lettere ved at stifte familie uden at skulle give afkald på at udfolde sig erhvervmæssigt.

8. Foranstaltninger til støtte af familien og fremme af lige muligheder på arbejdsmarkedet for kvinder og mænd

8.1 I praksis er hovedlinjerne i de vigtigste familiepoltiske foranstaltninger direkte finansiel støtte og frie eller subventionerede børneopdragsfaciliteter (vuggestuer, børnehaver, netværk af dagplejemødre...). Man må sørge for, at disse foranstaltninger fremmer foreningen af arbejdsliv og familieliv. Det er ligeledes væsentligt, at alle har adgang til og kan betale børneopdragsfaciliteterne.

8.2 Visse foranstaltninger fokuserer på børneopdragsinfrastruktur, attraktive muligheder for forældreorlov i opdragelsesmæssigt øjemed og en proaktiv politik, der gør det muligt at forene lønnet beskæftigelse og familieliv samt at lette reintegrationen på arbejdsmarkedet efter forældreorlov.

8.3 Andre fokuserer på skattelettelser til familier med kun en indkomst og tilskud til den af forældrene, der er hjemmegående i barnets første år.

8.4 Visse lande kombinerer finansiel støtte for at kompensere for udgifterne ved at opdrage børn med foranstaltninger, der skal gøre det muligt at forene arbejdsliv med familiemæssige forpligtelser, bl.a. via forældreorlov, børnepasningsfaciliteter og gratis børnehaver. En sådan kombination af finansiel støtte og familiemæssige ydelser synes at være effektiv.

8.5 Spørgsmålet om ligestilling mellem mænd og kvinder i forhold til de familiemæssige forpligtelser og foreningen af familie- og arbejdsliv er klart meget væsentlig for at kunne skabe fornyet liv i de europæiske familier. Det går hånd i hånd med nødvendigheden af at fjerne de strukturelle årsager til de kønsbetingede indkomstforskelle, som bl.a. skyldes, at kvinderne alt for ofte har eneansvaret for at passe og opdrage børnene.

8.6 At skabe lighed og balance mellem kønnene — i overensstemmelse med den enkeltes mål, præferencer og talenter — med hensyn til muligheden for at tjene til livets ophold, dele forældremæssige, familiemæssige og huslige forpligtelser, deltage i politiske aktiviteter og andre aktiviteter af almen interesse er yderst væsentlig for befolkningsudviklingen og fødselstallet. De fleste kvinder har i lighed med mænd et legitimt ønske om erhvervsarbejde, børn og muligheden for at deltage i samfundslivet.

8.7 Der er i hele Europa en generel tendens til at udskyde alderen for stiftelse af familie, hvilket ikke er uden konsekvenser for fertiliteten, selv om den moderne medicin og offentlige sundhedsforskning gør det muligt at bekæmpe risikoen for barnløshed i en højere alder. Denne udskydelse af moderskab skyldes til dels en forlængelse af studietiden, men også afventningen af at begge ægtefæller har en tilstrækkelig stabil og lønnet beskæftigelse, før man overvejer at påtage sig et forældreansvar. I denne sammenhæng kan ungdomsarbejdsløsheden og jobusikkerheden især for kvinder kun have en negativ effekt på fertiliteten og familielivet. Generelt sagt kan tilrettelæggelsen af det økonomiske og sociale liv i Europa, hvor unge stadig senere får adgang til stabil beskæftigelse, og hvor erhvervsaktive stadig tidligere tilskyndes til at forlade arbejdsmarkedet, såvel som de unges nye levevis, ikke tilskynde folk til at påtage sig familiemæssige forpligtelser og til at få børn.

8.8 For at forbedre denne situation og opnå ligestilling mellem mænd og kvinder må man kombinere familiepolitiske foranstaltninger med ligestillingsforanstaltninger. Med dette mener vi f.eks. børnepasningsfaciliteter af god kvalitet, herunder vuggestuer i virksomheder såvel som beskatningsmæssige og sociale foranstaltninger, således at kvinder såvel som mænd kan forene deres familiemæssige, arbejdsmæssige og sociale liv. Det vil være ønskeligt at overveje i hvilken udstrækning bedsteforældre, som stadig er erhvervsaktive, vil kunne tilpasse deres arbejdstid, så de kan tage sig af børnebørnene. Lykkes dette ikke, er der en alvorlig risiko for, at kvinder fortsat fravælger børn og familieliv for til gengæld udelukkende at sikre sig en professionel karriere.

8.9 Man må ligeledes sikre sig, at de gennemførte politikker gør det lettere at vælge at genoptage lønnet beskæftigelse efter en afbrydelse af karrieren som følge af børnefødsel eller opdragelse af mindre børn. Noget man bør overveje i denne forbindelse er uddannelseskurser under forældreorlov samt en tilpasning af arbejdstiden, således at man kan tage sig af mindre børn. Mulighederne for at vælge deltidsarbejde bør ligeledes øges, uden at det dermed mindsker muligheden for at vende tilbage til fuldtidsarbejde, når der ikke længere er behov for deltidsarbejde. Ved tilbagevenden til erhvervsarbejde efter forældreorlov bør man sluttelig sikre sig, at det ikke bliver i et ringere job i forhold til kvalifikationerne hos den mor eller far, der har afbrudt sin karriere for at tage sig af sine børn. At man for nylig har haft forældreorlov må ikke anses for en ulempe i tilfælde af personalenedskæringer, som skyldes økonomiske vanskeligheder.

8.10 Det er væsentligt for virksomheder, der opfatter sig selv som »samfundsvenlige« at gennemføre eller fremme sociale politikker, fremgangsmåder og nyskabelser, som gør arbejdslivet lettere for par, der venter eller opdrager børn. Det drejer sig ikke kun om ord og lovgivning, det er også et generelt og psykologisk holdningsspørgsmål, hvor børn ikke betragtes som en hindring og moderen som et mindre »konkurrencedygtigt« element i virksomheden. Nye initiativer til at oprette vuggestuer i virksomheden eller kollektive vuggestuer for flere virksomheder inden for samme område bør tilskyndes. Der er tale om en uvurderlig service over for par med professionelle forpligtelser samtidig med, at de skal køre mindre, og det gør det lettere for dem at administrere deres tid.

8.11 Det er også vigtigt, at de offentlige tjenester og virksomhederne ikke underkender de problemer, som fædre til små børn kan støde på under deres arbejdsliv i forbindelse med opnåelse af forældreorlov eller nedsættelse af arbejdstiden af hensyn til familien. Det offentlige og erhvervslivet bør skabe muligheder for, at forældre kan tage sig af deres børn. Arbejdsmarkedets parter har en væsentlig rolle at spille i denne forbindelse.

8.12 Rent generelt er det nødvendigt, at fædre tilskyndes til at tage reel del i det familiemæssige ansvar på samtlige planer og især på det opdragelsesmæssige plan. Mange sociologiske undersøgelser viser, at fædres »fravær« er årsagen til større problemer i forbindelse med de unges uddannelse.

8.13 Den gennemførte eller fremtidige politik divergerer således, og de vanskeligheder, der skal overvindes, er forskellige, men målsætningerne er de samme, nemlig at gøre det muligt for mænd og kvinder, der ønsker det, at starte en familie og tage vare om deres børn. Undersøgelser viser dog, at europæere ikke kan opfylde deres ønsker om at have børn, og det ofte udtrykte ønske om et tredje barn realiseres tit ikke, og årsagerne er hyppigt finansielle eller materielle og vanskeligheden ved at forene karriere med familieliv især for mødre.

8.14 Der er også mindre materialistiske årsager. Den Europæiske Union gennemlever en periode med dyb usikkerhed, selv om det er en af de mest udviklede og rigeste dele i verden. Efter tre årtier med fremgang er der fulgt økonomisk usikkerhed, bekymring som følge af miljøforringelsen og klimaændringen, visse negative konsekvenser af globaliseringen, det moderne samfunds kompleksitet, befolkningens manglende tillid til regeringernes handlekraft, hvilket har affødt en udbredt pessimisme, der ikke fremmer fødselstallet. For første gang i lang tid føler forældrene, at de i realiteten ikke kan love deres børn en bedre fremtid.

8.15 Man bør også overveje, om den dominerende kultur er til fordel for familien og det at have børn, om der sættes tilstrækkelig pris på billedet af et lykkeligt familieliv, om individualismen og en vis materialistisk forbrugerånd ikke får os til at glemme, at mennesket ganske vist er et individ, men et individ skabt til at leve i fællesskab. Derfor vedrører europæernes

dybeste og mest presserende bekymringer familielivet: uddannelse, bolig, jobmuligheder, følelsesmæssig stabilitet og personlig selvrealisering. Måske burde man prioritere, at der anlægges et mere optimistisk og mere positivt syn på familielivet, eftersom vi pr. definition rører ved et af de mest intime aspekter af det at være menneske, når vi tager spørgsmålet om familie og børnefødsel op. De offentlige myndigheder, som har ansvaret for at varetage det fælles bedste, bør derfor skabe muligheder og sikre mænd og kvinder ægte frihed til at starte en familie og have så mange børn, som de ønsker uden at blande sig i personlige valg om selvrealisering.

8.16 Når begge forældre har mulighed for at udøve erhvervsvirksomhed er familien — som fastslået — kilde til økonomisk velstand og social solidaritet, og derfor bør EU opmuntre medlemsstaterne til at inddrage familiedimensionen i deres økonomiske og sociale politikker med udgangspunkt i eksempler på bedste praksis.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (kodificeret udgave)«

KOM(2006) 657 endelig

(2007/C 161/20)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Mario Soares til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 22. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 160 stemmer for, ingen imod og 6 hverken for eller imod.

1. Det her behandlede forslag til direktiv indgår i Kommissionens plan om at forenkle fællesskabslovgivningen for at gøre den klarere og lettere tilgængelig for almindelige borgere.

2. Kodifikationen er en administrativ proces af stor betydning, som skal foretages under fuldstændig overholdelse af Fællesskabets normale lovgivningsprocedure. Der må ikke foretages nogen ændringer af indholdet i de kodificerede retsakter.

3. Formålet med dette forslag er at foretage en kodifikation af Rådets direktiv 80/987/EF af 20. oktober 1980 om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens. Det nye direktiv træder i stedet for de forskellige retsakter, som er indarbejdet i det. Forslaget ændrer ikke indholdet af de retsakter, der kodificeres, men er blot en sammenskrivning af dem, og der foretages kun de formelle ændringer, der er nødvendige af hensyn til selve kodifikationen.

4. Selv om kodifikation er en proces, som i kraft af sin natur hverken kan eller bør ændre de direktiver, de henviser til, mener EØSU, at Kommissionen som led i udførelsen af sine forpligtelser bør gå videre end blot at forenkle lovgivningen. Kommissionen bør analysere indholdet af de forskellige direktiver med henblik på at præcisere eventuelle punkter, som i mellemtiden har vist sig at være uklare, eller som måske i praksis har vist sig at være forældede.

5. I betragtning af, at emnet for denne udtalelse er kodificeringen af et direktiv og under hensyntagen til de mål, der opstilles i betragtning nr. 1, og de garantier, der gives i betragtning nr. 2 og 3, giver Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg imidlertid sin godkendelse af dette forslag til direktiv.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Grøn bog — Diplomatsk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande

KOM(2006) 712 endelig

(2007/C 161/21)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 28. november 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: *Grøn bog — Diplomatsk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande*

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkeds-mæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede **Ivan Voleš** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 22. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 14. marts, følgende udtalelse med 170 stemmer for, ingen imod og 1 hverken for eller imod:

1. Resumé af konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU understreger, at EU-borgernes ret til diplomatisk og konsulær beskyttelse i tredjelande gør unionsborgerskabet mere håndgribeligt.

1.2 Det er nødvendigt, betoner EØSU, at borgerne informeres bedre om denne ret. De hidtil registrerede resultater af oplysningskampagnerne er utilstrækkelige. Civilsamfundets organisationer, hvis medlemmer aflægger besøg i tredjelande, bør knyttes til EU's og medlemsstaternes oplysningsaktiviteter.

1.3 EØSU konstaterer, at EU's internetportal for rejsende (www.travel-voyage.consilium.europa.eu) hverken oplyser, hvilke EU-medlemsstater der er repræsenteret i det valgte tredjeland, eller — i givet fald — deres diplomatiske missioners adresse og andre kontaktoplysninger. EØSU slår til lyd for, at disse samt alle andre nødvendige oplysninger samles på et let tilgængeligt internetsted med en enkel adresse.

1.4 Det bør være obligatorisk at oplyse om retten til beskyttelse i tredjelande i henhold til EF-traktatens artikel 20 i alle pas, som udstedes af EU's medlemsstater.

1.5 Vejledningen af rejsende i tredjelande bør koordineres bedre og offentliggøres i en form, der gør den tilgængelig for så mange som muligt, f.eks. via det internetsted, der nævnes i punkt 1.3.

1.6 EØSU anbefaler, at alle foranstaltninger vedrørende retten til diplomatisk og konsulær beskyttelse ikke blot offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*, men også formidles videre i medlemsstaternes medier og integreres i Kommissionens kommunikationsstrategi.

1.7 EØSU bifalder forsøget på at gøre omfanget og retsvirkningen af den konsulære beskyttelse, som de forskellige medlemsstater giver i tredjelande, mere ensartet og beder om, at det sker hurtigst muligt, eventuelt gennem en harmonisering af medlemsstaternes lovgivning. I forbindelse med harmoniseringen på dette område bør det bekendtgøres, i hvilket omfang og på hvilke vilkår de enkelte medlemsstater yder beskyttelse.

1.8 EØSU ser med velvilje på forslaget om at udvide beskyttelsen af unionsborgere til også at omfatte deres familiedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat.

1.9 EØSU slutter op om forslaget om også at udvide den diplomatisk og konsulære beskyttelse til at omfatte identifikation og hjemtransport af afdøde unionsborgere og medlemmer af deres familie, som ikke er unionsborgere. EØSU opfordrer i denne forbindelse de medlemsstater, som endnu ikke har ratificeret Europarådets konvention af 26. oktober 1973 om

transport af lig, til at gøre det hurtigst muligt (kun 15 medlemsstater har hidtil ratificeret denne konvention).

1.10 EØSU slår til lyd for en forenkling af procedurerne for udlæg til unionsborgere, der befinder sig i tredjelande, bl.a. ved at give dem mulighed for at tilbagebetale den pengestøtte, de har fået, direkte til myndighederne i den stat, som har ydet hjælpen, at give afkald på tilbagebetaling af meget små beløb og at indføre en enkel ordning for inddrivelse af fordringer ved modregning mellem medlemsstaterne.

1.11 Oprettelse af fælles kontorer i regioner, hvor EU's medlemsstater er ret svagt repræsenteret, er uden tvivl et fremskridt. Men der bør skabes klarhed om alle de spørgsmål, dette rejser på det lovgivningsmæssige plan og i forhold til international ret. EØSU anbefaler, at man aktivt anvender andre former for samarbejde f.eks. at udsende konsulære medarbejdere for medlemsstater, der ikke er repræsenteret i et land, til en anden medlemsstats repræsentation i det pågældende land, at lade en medlemsstat varetage en anden medlemsstats konsulære opgaver eller at lade flere medlemsstater i fællesskab udnævne en person til konsulatsbedsmand i overensstemmelse med Wienerkonventionens artikel 8 og 18 om konsulære forbindelser og give medlemsstaternes konsulære medarbejdere adgang til uddannelsesprogrammet.

1.12 EØSU ser gerne, at de retningslinjer, som arbejdsgruppen med ansvar for det konsulære samarbejde om beskyttelse af unionsborgere i tredjelande (COCON) har udarbejdet, bliver juridisk bindende, så unionsborgere, der har behov for beskyttelse i et tredjeland, ikke placeres i en usikker situation.

1.13 De diplomatiske og konsulære missioner for medlemsstater, der er repræsenteret i et tredjeland, bør være i besiddelse af en regelmæssigt ajourført liste med kontaktoplysninger om de relevante myndigheder i medlemsstater, som ikke er repræsenteret i det pågældende land. Dette ville give nødstedte unionsborgere mulighed for at optage kontakt med deres egne myndigheder. De diplomatiske og konsulære missioner bør desuden ligge inde med en liste over tolke, der behersker sprogene i de medlemsstater, som ikke er repræsenteret i tredjelandet.

1.14 Europa-Kommissionens delegationer i tredjelande kunne bidrage til den konsulære beskyttelse af EU's borgere ved at udnytte deres erfaringer som ansvarlige for beskyttelse af EU-medlemsstaternes skibe og fiskere.

1.15 Kommissionens rolle som koordinator for medlemsstaternes aktiviteter vedrørende diplomatisk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande bør styrkes.

2. Indledning

2.1 Europa-Kommissionen udgav den 28. november 2006 en grøn bog med titlen »Diplomatisk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande«. Retten til diplomatisk og konsulær beskyttelse blev knæsat i Maastricht-traktaten. Artikel 20 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab fastslår følgende: »Enhver unionsborger nyder i tredjelande, hvor den medlemsstat, hvori han er statsborger, ikke er repræsenteret, enhver medlemsstats diplomatiske og konsulære myndigheds beskyttelse på samme vilkår som statsborgere i denne medlemsstat«⁽¹⁾. Denne ret er desuden medtaget i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (artikel 46), som blev proklameret i 2000⁽²⁾. EF-traktatens artikel 20 fortsætter således: »Medlemsstaterne udarbejder indbyrdes de nødvendige regler og indleder de påkrævede internationale forhandlinger med henblik på at sikre denne beskyttelse«.

2.2 Medlemsstaterne har vedtaget afgørelse 95/553/EF⁽³⁾, som opregner fem situationer, i hvilke en unionsborger kan anmode en diplomatisk repræsentation for en medlemsstat, hvori han ikke er statsborger, om diplomatisk eller konsulær beskyttelse:

- bistand i tilfælde af dødsfald,
- bistand i tilfælde af alvorlig ulykke eller sygdom,
- bistand i tilfælde af anholdelse eller tilbageholdelse,
- bistand til ofre for voldshandlinger,
- bistand til og hjemsendelse af nødstedte unionsborgere.

Medlemsstaternes diplomatiske repræsentationer i et tredjeland kan også bistå unionsborgere, der anmoder om det, i andre situationer.

2.3 En borger, der anmoder en medlemsstats diplomatiske repræsentation om bistand, skal bevise, at han er statsborger i en EU-medlemsstat gennem fremlæggelse af pas eller identitetskort. I tilfælde af tab eller tyveri af dokumenter kan borgerens nationalitet om nødvendigt kontrolleres ved henvendelse til myndighederne i den medlemsstat, hvori han hævder at være statsborger. Der er fastlagt regler for udlæg til unionsborgere. Ingen penge kan udbetales uden tilladelse fra udenrigsministeriet eller den diplomatiske mission for den stat, personen er statsborger i. Det er fastsat i afgørelse 95/553/EF, at afgørelsen skal revideres fem år efter ikrafttrædelsen, som fandt sted i maj 2002.

⁽¹⁾ EFT C 325 af 24.12.2002.

⁽²⁾ Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, Nice, 7.12.2000.

⁽³⁾ EFT L 314 af 28.12.1995, s. 73-76.

2.4 Medlemsstaterne har oprettet en arbejdsgruppe med ansvar for det konsulære samarbejde (COCON) med henblik på at tilrettelægge udveksling af erfaringer. Arbejdsgruppen har udarbejdet ikke-bindende retningslinjer for konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande⁽⁴⁾.

2.5 Kommissionen fremsatte i sin meddelelse om gennemførelsen af Haag-programmet en række forslag vedrørende diplomatisk og konsulær beskyttelse⁽⁵⁾. Den tidligere franske udenrigsminister, Michel Barnier, har udarbejdet en detaljeret rapport, som han har fremsendt til EU's Ministerråd. Han foreslår heri en lang række foranstaltninger med henblik på indførelse af et civilbeskyttelsessystem i og uden for EU, som også skulle omfatte diplomatisk og konsulær beskyttelse⁽⁶⁾. Under det østrigske formandskab medtog Rådet de vedtagne foranstaltninger til styrkelse af EU-borgernes beskyttelse i tredjelande i sin rapport af 15.6.2006⁽⁷⁾. I 2007 fremlægger Kommissionen sin femte rapport om unionsborgerskab, som bl.a. vil indeholde en række forslag til styrkelse af den diplomatiske og konsulære beskyttelse.

2.6 Beskyttelse af EU's borgere bliver stadig vigtigere, dels på grund af den kraftige stigning i antallet af unionsborgere, der rejser til tredjelande (180 mio. EU-borgere rejser hvert år ud af EU), dels på grund af adskillige medlemsstats manglende diplomatiske repræsentation i visse tredjelande. En Eurobarometerundersøgelse fra juli 2006 viste, at næsten halvdelen af de adspurgte havde til hensigt at rejse til et tredjeland i løbet af de næste tre år⁽⁸⁾.

2.7 Kommissionen vil derfor høre de berørte parter om de foranstaltninger, den foreslår i sin grøn bog, med henblik på at styrke princippet om beskyttelse af unionsborgere i tredjelande. Det er en vigtig rettighed, som unionsborgerskabet giver alle i EU med statsborgerskab i en medlemsstat. Foranstaltningerne tager også hensyn til erfaringerne med følgerne af naturkatastrofer som f.eks. tsunamien eller orkanen Katrina, de væbnede konflikter på Balkan eller i Libanon samt terroraktionerne på Bali og i Sharm-el-Sheikh.

2.8 Der fremsættes bl.a. følgende forslag til foranstaltninger:

- bedre information af unionsborgerne om deres ret til diplomatisk og konsulær beskyttelse i tredjelande og om repræsentationen af EU's medlemsstater i tredjelande,
- gengivelse af EF-traktatens artikel 20 i unionsborgernes pas,
- samordning af rejsevejledningerne,
- undersøgelse af omfanget og retsvirkningerne af denne beskyttelse, som er forskellig fra medlemsstat til medlemsstat, og eventuelt harmonisering heraf,

⁽⁴⁾ Retningslinjer om beskyttelse af unionsborgere i tredjelande, dok. nr. 10109/06 af 2.6.2006, EU's Ministerråd.

⁽⁵⁾ Meddelelse fra Kommissionen KOM(2006) 331 endelig af 28.6.2006.

⁽⁶⁾ Rapport fra Michel Barnier: »En europæisk civilbeskyttelsesstyrke: europe aid«, 9.5.2006.

⁽⁷⁾ Rapport fra EU-formandskabet, dok. nr. 10551/06 af 15.6.2006.

⁽⁸⁾ Eurobarometer nr. 188, juli 2006.

- medtagelse af bestemmelser om beskyttelse af unionsborgere i medlemsstaternes og EU's bilaterale aftaler med tredjelande, bl.a. muligheden for at lade Kommissionens delegationer i tredjelande behandle anmodninger om diplomatisk beskyttelse,
- udvidelse af den konsulære beskyttelse til unionsborgeres familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat,
- udvidelse af EU-retsakternes beskyttelse til at omfatte identifikation og hjemtransport af afdøde,
- forenkling af procedurerne for udlæg,
- oprettelse af fælles kontorer med konsulære opgaver, i første omgang i Vestindien, Balkanområdet, Det Indiske Ocean og Vestafrika, samt organisering af oplysningskampagner, som tilskynder borgerne til at registrere sig ved det fælles kontor,
- uddannelse af medlemsstaternes konsulære medarbejdere og af EU-institutionernes embedsmænd.

3. Bemærkninger om de forskellige forslag fra Kommissionen

3.1 EØSU understreger, at EU-borgernes ret til beskyttelse i tredjelande gennem repræsentationen for en anden medlemsstat end den, han er statsborger i, er et konkret bevis på de fordele, EU byder på. Det styrker følelsen af at høre til i EU og viser betydningen af unionsborgerskabet.

3.2 EØSU påpeger i denne forbindelse, at det er nødvendigt at informere borgerne bedre om deres ret til konsulær beskyttelse i tredjelande. De aktuelle data viser, at informationsgraden er minimal. Ifølge en Eurobarometer-undersøgelse har kun 23 % af de unionsborgere, der har til hensigt at rejse til et tredjeland, kendskab til denne ret. Det er ikke nok at hænge plakater op i lufthavne, havne og på stationer samt uddele brochurer og foldere gennem rejsebureauerne. Oplysningsaktiviteterne bør også inddrage erhvervsorganisationer, arbejdsgiverorganisationer og ikke-statslige organisationer, eftersom en stor del af de rejsende i tredjelande ikke er turister, men erhvervsfolk, handlende, ansatte eller humanitære organisationers medarbejdere. Links til oplysninger om konsulær beskyttelse, som findes online på EU's internetportal, kunne placeres på hjemmesiden for de organisationer, hvis medlemmer rejser til tredjelande.

3.3 For at kunne udnytte retten til beskyttelse i tredjelande er det væsentligt at vide, hvilke medlemsstater der har en repræsentation i et givet land, samt at kende deres adresse, telefonnummer o.l. Det er meget vanskeligt at indhente disse oplysninger, og det internetsted, som burde give dem, www.travel-voyage.consilium.europa.eu, fungerer stadigvæk ikke. EØSU anbefaler, at disse og andre oplysninger samles på et let tilgængeligt internetsted med en enkel adresse, som man kunne kontakte i nødstilfælde, også fra et tredjeland, for at få de nødvendige oplysninger.

3.4 Det bør være obligatorisk at oplyse om retten til beskyttelse i tredjelande i henhold til EF-traktatens artikel 20 i alle pas, som udstedes af EU's medlemsstater. Desuden bør kontaktdressen, hvor de konkrete oplysninger omtalt i denne udtalelser punkt 3.2 kan indhentes, figurere i passene, eller også skal disse oplysninger vedlægges passet, når det udstedes.

3.5 Vejledning og rådgivning af rejsende udsendes af de nationale myndigheder. Det hænder, at medlemsstaternes anbefalinger vedrørende rejser til tredjelande er diametralt modsatte. Selvom der er objektive grunde til disse forskelle, f.eks. et tredjelands differentierede holdning til forskellige medlemsstater, bør man sørge for en bedre samordning af medlemsstaternes anbefalinger til de rejsende gennem deres diplomatiske og konsulære repræsentation i tredjelande. Desuden bør anbefalingerne offentliggøres på en måde, der gør dem tilgængelige for flest mulige rejsende. De bør eventuelt samles på et enkelt internetsted, som nævnt i punkt 3.2.

3.6 Kommissionen foreslår, at alle foranstaltninger til gennemførelse af artikel 20 offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*, så borgerne bliver bedre informeret om deres rettigheder. EØSU støtter dette forslag, men finder det utilstrækkeligt. Udvalget mener, at disse foranstaltninger også bør offentliggøres i medierne i alle medlemsstaterne og desuden kunne integreres i Kommissionens kommunikationsstrategi.

3.7 EØSU er enig med Kommissionen i, at det er nødvendigt at gøre omfanget og retsvirkningen af den konsulære beskyttelse, som de forskellige medlemsstater giver i tredjelande, mere ensartet, og beder om, at det sker hurtigst muligt, eventuelt gennem en harmonisering af medlemsstaternes lovgivning. Dette ville fjerne begrænsningerne for visse medlemsstaters adgang til denne ret. Der er f.eks. nogle lande, der ikke tillader retsforfølgning på grundlag af en borgers indgivne klage over afslag på beskyttelse, eller som deponerer passet, når der er givet pengestøtte. Indtil en harmonisering er gennemført, bør omfanget af og vilkårene for de forskellige medlemsstaters beskyttelse bekendtgøres for alle EU's borgere på den ovenfor nævnte internetportal.

3.8 EØSU bifalder forslaget om at udvide beskyttelsen til unionsborgeres familiemedlemmer, der er tredjelandsstatsborgere, og anbefaler, at man går frem som beskrevet i EF-traktatens artikel 22, der giver mulighed for at udvide de traktatbestemte rettigheder. Som tsunamien, krigen i Libanon og andre tilfælde har vist, er det et humanitært spørgsmål, der kræver en hurtig løsning.

3.9 EØSU slutter op om forslaget om også at udvide den diplomatiske og konsulære beskyttelse til at omfatte identifikation og hjemtransport af afdøde unionsborgere og medlemmer af deres familie, som ikke er unionsborgere. EØSU opfordrer i denne forbindelse de medlemsstater, som endnu ikke har ratificeret Europarådets konvention af 26. oktober 1973 om transport af lig, at gøre det hurtigst muligt (kun 15 medlemsstater har hidtil ratificeret konventionen).

3.10 Et af de hyppigste behov, der opstår for unionsborgere i tredjelande, er behovet for pengestøtte i nødsituationer, f.eks. efter naturkatastrofer, tyveri, sygdom eller ulykker. EØSU anbefaler en forenkling af det nuværende system, hvor der kræves tilladelse fra myndighederne i den medlemsstat, borgeren er statsborger i, og tilbagebetaling af støtten via hjemstatens myndigheder. EØSU anbefaler endvidere en undersøgelse af muligheden for at tilbagebetale støttebeløbet direkte til den offentlige myndighed, som har ydet støtten, at give afkald på tilbagebetaling af meget små beløb og at indføre en enkel ordning for inddrivelse af fordringer ved modregning mellem medlemsstaterne.

3.11 Oprettelse af fælles kontorer i regioner, hvor EU's medlemsstater er ret svagt repræsenteret, er et fornuftigt initiativ til styrkelse af samarbejdet mellem medlemsstaterne vedrørende diplomatisk og konsulær repræsentation. EØSU går ud fra, at alle spørgsmål vedrørende lovgivning og international ret, især kontorerens status, hvilken ret de hører under, deres forbindelse med Kommissionens delegation i de berørte lande, finansieringsmåden, aftalen med etableringslandet angående oprettelsen af kontoret og dets beføjelser samt overensstemmelse med Wienerkonventionen om konsulære forbindelser og Wienerkonventionen om diplomatiske forbindelser, vil blive løst.

3.12 EØSU anbefaler, at man aktivt anvender andre former for samarbejde f.eks. at lade en medlemsstat varetage en anden medlemsstats konsulære opgaver, at lade flere medlemsstater i fællesskab udnævne en person til konsulatembedsmand eller at udsende konsulære medarbejdere for medlemsstater, som ikke er repræsenteret i et land, til en anden medlemsstats repræsentation i det pågældende land og give medlemsstaternes konsulære medarbejdere adgang til uddannelsesprogrammet.

3.13 EØSU støtter Kommissionens forslag om at bruge de fælles kontorer til at udbygge samarbejdet mellem medlemsstaterne om visumpolitikken ved at oprette fælles centre for indgivelse af visumansøgninger og udstedelse af visa. Denne problematik har dog ikke direkte forbindelse med unionsbor-

gernes ret til konsulær beskyttelse og er derfor ikke nødvendig at medtage her.

4. EØSU's supplerende forslag

4.1 EØSU mener, det ville være nyttigt at gøre de retningslinjer, som arbejdsgruppen for konsulært samarbejde (COCON) har udarbejdet, juridisk bindende, så unionsborgere, der har behov for beskyttelse i et tredjeland, ikke placeres i en usikker juridisk situation.

4.2 De diplomatiske og konsulære missioner for medlemsstater, der er repræsenteret i et tredjeland, bør være i besiddelse af en regelmæssigt ajourført liste med kontaktoplysninger om de relevante myndigheder i medlemsstater, som ikke er repræsenteret i det pågældende land, således at nødstedte unionsborgere kan opnå kontakt med dem.

4.3 En Eurobarometer-undersøgelse har vist, at EU's borgere finder det meget vigtigt at kunne kommunikere på deres modersmål, hvis de kommer i vanskeligheder. For at sikre dette skal medlemsstaternes repræsentationer være i besiddelse af en liste over tolke, der behersker sprogene i de medlemsstater, som ikke er repræsenteret i tredjelandet.

4.4 EØSU anbefaler en undersøgelse af muligheden for i højere grad at benytte sig af Europa-Kommissionens delegationer i tredjelande til at sikre konsulær beskyttelse af EU's borgere ved at udnytte deres erfaringer som ansvarlige for beskyttelse af EU-medlemsstaternes skibe og fiskere. EØSU går ligeledes ind for indledning af forhandlinger med de berørte tredjelande om anerkendelse af kommissionsdelegationernes ret til at sikre beskyttelse af unionsborgere i aftalte situationer.

4.5 EØSU ser positivt på en styrkelse af Kommissionens rolle som koordinator for medlemsstaternes foranstaltninger til diplomatisk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande som forudsat i udkastet til traktat om en forfatning for Europa, som tager sigte på at styrke EU-borgernes rettigheder.

Bruxelles, den 14. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Meddelelse fra Kommissionen: Iværksættelse af Fællesskabets Lissabon-program — Socialydelser af almen interesse i Den Europæiske Union

KOM(2006) 177 endelig

(2007/C 161/22)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 26. april 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som udpegede Raymond Hencks til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14. og 15. marts 2007, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 143 stemmer for, 61 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Anbefalinger og evaluering

1.1 Formålet med socialydelser af almen interesse er via kollektiv solidaritet at opnå social, territorial og økonomisk samhørighed med henblik på at imødegå alle sociale krisesituationer, som kan tænkes at skade personers fysiske eller psykiske integritet, herunder sygdom, aldring, uarbejdsdygtighed, handicap, social usikkerhed, fattigdom, social udstødelse, stofmisbrug, familie- eller boligproblemer og problemer med integration af udlændinge.

Socialydelser af almen interesse har ligeledes en integrationsfunktion, der rækker videre end til blot at sikre de svageste støtte og bistand. Formålet med dem er også at dække et behovsspektrum, der giver alle adgang til grundlæggende sociale ydelser, hvorved de bidrager til samfundets sammenhængskraft og til gennemførelsen af de grundlæggende rettigheder.

1.2 Det drejer sig derfor ikke om at skabe et modsætningsforhold mellem økonomiske og sociale interesser, men om at skabe konstruktiv synergi og et harmonisk forhold mellem dem.

1.3 I overensstemmelse med denne tankegang mener EØSU, at man frem for at beskæftige sig med en tilfældig og dertil flygtig opdeling af forsyningspligtigheder alt efter deres økonomiske eller ikke-økonomiske karakter bør se på selve tjenesteydelsens art, dens opgaver og formål og på dette grundlag fastslå, hvilke tjenesteydelser der er omfattet af konkurrencereglerne og reglerne om det indre marked, og hvilke tjenesteydelser der af samfundsmæssige hensyn og af hensyn til den sociale, territoriale og økonomiske samhørighed og i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet skal undtages herfra af fællesskabs-, nationale, regionale eller lokale myndigheder.

1.4 Der bør derfor på EU-plan udarbejdes fælles referencerammer for forsyningspligtigheder samt fælles regler for alle disse ydelser (økonomiske og ikke-økonomiske), herunder sociale tjenesteydelser, som bør samles i et i henhold til den fælles beslutningsprocedure vedtaget rammedirektiv, der kan skabe en grundlæggende EU-lovgivning, som er tilpasset disse ydelsers særlige kendetegn.

1.5 Med henblik på en rimelig, ikke-diskriminatorisk og gennemsigtig løsning af forsyningspligtighederne bør de samfundsmæssige hensyn og hensynet til den sociale, territoriale og økonomiske samhørighed, som tjenesteydelserne skal opfylde, være beskrevet af medlemsstaterne i en juridisk forvaltningsakt eller lign. om opgavernes tildeling samt i autorisationsbestemmelser som udtryk for, at der indgås en aftale mellem medlemsstatens kompetente myndighed og tjenesteyderne, hvori sidstnævnte får til opgave at levere tjenesteydelsen, og som fastsætter tjenesteydernes opgaver og pligter under hensyntagen til det spillerum, som lovgivningen giver operatørerne.

1.6 EØSU gentager i denne sammenhæng sit forslag om, at der oprettes et uafhængigt observationscenter til evaluering af tjenesteydelser af almen økonomisk og ikke-økonomisk interesse sammensat af repræsentanter for Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og for det organiserede civilsamfund fra EØSU. De offentlige myndigheder bør på lokalt og regionalt plan inddrage alle aktører, herunder leverandører og modtagere af sociale tjenesteydelser, arbejdsmarkedets parter, organisationer inden for socialøkonomien, initiativer til bekæmpelse af social udstødelse mv., i lovgivningen vedrørende socialydelser af almen interesse.

2. Indledning

2.1 Socialydelser af almen interesse udgør, ligesom forsyningspligtighederne, som de er en del af, grundlaget for den menneskelige værdighed og sikrer den enkeltes ret til social retfærdighed og til fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, som fastsat i Charteret om grundlæggende rettigheder og de forpligtende internationale bestemmelser, der er indeholdt navnlig i Den Reviderede Europæiske Socialpakt og i Den Universelle Menneskerettighedserklæring. De bidrager til at sikre samfundets sammenhængskraft. Ydelsernes formål er via kollektiv solidaritet at opnå social, territorial og økonomisk samhørighed med henblik på at imødegå alle sociale krisesituationer, som kan tænkes at skade personers fysiske eller psykiske integritet, herunder sygdom, aldring, uarbejdsdygtighed, handicap, social usikkerhed, fattigdom, social udstødelse, stofmisbrug, familie- eller boligproblemer og problemer med integration af udlændinge.

Socialydelser af almen interesse har imidlertid en integrationsfunktion, der rækker videre end til blot at sikre de svageste stillede støtte og bistand. Formålet med dem er ligeledes at dække et behovsspektrum, der giver alle adgang til grundlæggende sociale ydelser.

2.2 Den særlige betydning, som må tillægges socialydelser af almen interesse, består med andre ord i den specielle forbindelse til de grundlæggende rettigheder, hvis effektive håndhævelse — i henhold til subsidiaritets- og proportionalitetsprincipperne, ifølge hvilke Kommissionen kun handler i det omfang, det er nødvendigt for at nå traktatens målsætninger — henhører under de lokale, regionale, nationale og europæiske offentlige myndigheders ansvarsområde.

2.3 Eftersom prisen på disse ydelser ikke altid direkte afspejler de dermed forbundne omkostninger og heller ikke er et resultat af udbud og efterspørgsel, ville de ikke uden offentlige tilskud kunne leveres til en pris, der er overkommelig for alle.

2.4 Ud over at sikre finansieringen af de sociale ydelser af almen interesse har de offentlige myndigheder et overordnet ansvar for leveringen af ydelserne på et højt kvalitetsniveau under iagttagelse af aktørernes kompetence.

2.5 Desuden er de sociale ydelser af almen interesse, lige som i øvrigt alle forsyningspligtigheder, ikke blot af stor betydning for den økonomiske og sociale samhørighed, men bidrager ligeledes i høj grad til den europæiske økonomis konkurrenceevne og er en vigtig kilde til beskæftigelse i lokalområdet.

2.6 Viften af sociale ydelser er enorm og omfatter navnlig plejehjem, omsorgscentre for handicappede og psykisk syge, daginstitutioner, centre for voldsramte kvinder, indvandrere og flygtninge, genoptræningscentre, plejehjem, sociale boligforeninger, organisationer inden for ungdomsbeskyttelse, socialt arbejde og uddannelse, kostskoler, fritidshjem, vuggestuer og pasningsordninger, læge- og socialcentre, hospitaler, revaliderings- og omskolingscentre, centre for erhvervsuddannelse, pleje- og hjemmeserviceordninger samt familiecentre.

2.7 Disse tjenester leveres i alle medlemsstater af operatører med forskellig status, herunder et betydeligt antal velgørende, socialøkonomiske og kooperative institutioner samt ikke-kommercielle organisationer (foreninger, gensidige og kooperative selskaber, fonde) af højst forskellig art (offentlige, velgørende, filantropiske, religiøse, private etc.). Leveringen af disse tjenesteydelser er underlagt lovgivnings- og finansieringsmæssige rammer, der er fastsat af de offentlige myndigheder.

3. Kommissionens forslag

3.1 I forbindelse med gennemførelsen af Lissabon-dagsordenen fremlagde Kommissionen den 26. april 2006 en meddelelse om forsyningspligtigheder som opfølgning på hvidbogen om samme emne (jf. KOM(2004) 374 endelig) og på Europa-Parlamentets vedtagelse af direktivet om tjenesteydelser den 16. februar 2006.

3.2 Denne »fortolkende« meddelelse, hvis formål er at foretage de nødvendige juridiske præciseringer, vedrører alene de sociale ydelser — med undtagelse af sundhedsydelser, der vil

blive behandlet i et særskilt dokument i 2007 — og planlægger ikke umiddelbart et lovgivningsinitiativ på området. Kommissionen vil undersøge de juridiske muligheder for at fremsætte et lovforslag og træffe beslutning herom, hvis det efter dens opfattelse skulle fremgå af den åbne og løbende høring af de berørte parter, af de rapporter om sociale ydelser, der udarbejdes hvert andet år, samt af en igangværende undersøgelse med henblik på udarbejdelsen af den første rapport i 2007, at der er behov for et sådant initiativ.

3.3 Meddelelsen skal ses i sammenhæng med Fællesskabets og medlemsstaternes fælles ansvar for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, som er fastlagt i EF-traktatens artikel 16.

3.4 Meddelelsen skelner mellem på den ene side lovpligtige og supplerende sociale sikringsordninger og på den anden side grundlæggende ydelser, som den enkelte borger tildeles direkte, såsom hjælp til personer, der har personlige problemer eller er i krise, hjælp til at blive fuldt ud integreret i samfundet, integration af handicappede og af folk med sundhedsproblemer samt sociale boliger.

3.5 Alle disse sociale ydelser er kendetegnet ved forskellige karakteristika såsom solidaritet, alsidighed og personalisering (tilpasning til den enkelte modtagers behov), ikke-kommercielt formål, frivillighed under forskellige former, kulturel forankring eller den atypiske relation mellem leverandør og bruger.

3.6 Ifølge Kommissionen er modernisering af socialydelserne et af de vigtigste emner på europæisk plan på nuværende tidspunkt. Kommissionen anerkender, at socialydelserne er en integrerende del af den europæiske samfundsmodel, og at de, selv om de ikke udgør en særlig juridisk kategori af forsyningspligtigheder, har en særlig plads som grundlag for det europæiske samfund og den europæiske økonomi, eftersom de bidrager til at realisere de grundlæggende sociale rettigheder.

3.7 Kommissionen fastslår, at sektoren er midt i en ekspansions- og moderniseringsproces med henblik på at positionere sig i et spændingsforhold, hvor ydelserne skal være tilgængelige for alle, have en tilstrækkelig kvalitet og være økonomisk holdbare. Flere og flere sociale ydelser, der hidtil har været administreret direkte af de offentlige myndigheder, er nu omfattet af Fællesskabets lovgivning om det indre marked og af konkurrencereglerne.

3.8 Kommissionen anerkender, at de sociale ydelser af almen interesse retlige stilling i forhold til konkurrencereglerne af de offentlige og private operatører på det sociale område opfattes som en kilde til usikkerhed, som Kommissionen efter eget udsagn bestræber sig på at mindske eller klarlægge virkningerne af, uden imidlertid at kunne fjerne den.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Kommissionen bebudede i hvidbogen om forsyningspligtigheder, at den i løbet af 2005 ville offentliggøre en meddelelse om socialydelser af almen interesse, idet disse ydelser i henhold til hvidbogen omfatter sundhedsydelser, langsigtede pleje- og bistandsydelser, socialsikring, arbejdsformidling samt løsning af boligsociale problemer.

4.2 I disse beskæftigelsesmæssige og økonomisk usikre tider, hvor hverken EF's eller de enkelte medlemsstaters programmer til bekæmpelse af udstødelse og fattigdom har held til at indsnævre kløften mellem samfundets mest udsatte grupper og de mest velstillede eller mellem EU's rigeste og fattigste regioner, er der et stigende behov for socialydelser af almen interesse, så meget mere som den demografiske udvikling øger efterspørgslen efter dem.

4.3 EØSU kan derfor kun bifalde, at Kommissionen har offentliggjort denne meddelelse, der afspejler, hvor vigtige socialydelserne er for borgerne, hvor stor en rolle de spiller som integrerende del af den europæiske sociale model og det formålstenlige i at udvikle en systematisk metode til identifikation og bestemmelse af socialydelsernes karakteristika med henblik på en afklaring af, hvordan de fungerer og, med Kommissionens formulering, lader sig »modernisere«. I stedet for at tale om »modernisering« foretrækker EØSU imidlertid at tale om kvalitets- og effektivitetsforbedring.

4.4 Det drejer nemlig sig ikke om at være med på denne eller hin trend, af hvilken art denne end måtte være, eller om, som Kommissionen gør det ⁽¹⁾, at sætte lighedstegn mellem modernisering og eksternalisering af opgaverne fra den offentlige til den private sektor, men om med regelmæssige mellemrum at tilpasse ydelserne til borgernes og de lokale myndigheders behov på det sociale område samt til det tekniske og økonomiske fremskridt og nye krav, der udspringer af hensynet til almenvellet.

4.5 EØSU beklager, at Kommissionen i modsætning til, hvad den oprindeligt havde bebudet, i den foreliggende meddelelse ikke har medtaget sundhedsydelserne, når nu samspillet og synergiene mellem social- og sundhedsydelserne er så talrige, som de er. Det spørgsmål »Hvilken forbindelse er der mellem sundheds- og andre hermed forbundne ydelser, såsom sociale ydelser og langsigtede pleje- og bistandsydelser?«, som Kommissionen, foranlediget af en indsats på fællesskabsplan på området for sundhedsydelser, stillede i høringsoplægget af 26. september 2006, og som den har udbedt sig svar på senest den 31. januar 2007, burde med andre ord være blevet stillet, inden man vedtog en meddelelse, der udelukkende omhandler sociale ydelser.

4.6 Denne fremgangsmåde er helt uforståelig, eftersom Kommissionen ikke på nogen måde har begrundet sit valg, og så meget mere, som Kommissionen selv i sin opregning af, hvad der skal forstås ved begrebet socialydelser, udtrykkeligt inddrager ydelser til personer, der har langvarige sundhedsproblemer.

4.7 Hidtil har sundhedsydelserne, hvis formål er at give alle borgerne lige adgang til tjenesteydelser af høj kvalitet på grundlag af solidaritetsprincippet, altid været betragtet som et socialpolitisk instrument på linje med de individuelle socialydelser.

⁽¹⁾ KOM(2006) 177 endelig, punkt 2.1, 3. led.

5. Særlige bemærkninger

5.1 Beskrivelse af socialydelser af almen interesse

5.1.1 Med forbehold for bemærkningerne under punkt 4.5 ovenfor kan EØSU tilslutte sig den beskrivelse af de særlige kendetegn ved socialydelser af almen interesse, som Kommissionen har foreslået i den forelagte meddelelse. Beskrivelsen er formuleret tilstrækkeligt bredt og fleksibelt til, at den giver spillerum til at tage hensyn til den fremtidige udvikling på området.

5.1.2 EØSU bifalder meddelelsens henvisning til de personlige tjenesteydelsers særlige rolle i gennemførelsen af grundlæggende rettigheder, hvilket fremhæver de sociale ydelsers betydning og berettigelse.

5.1.3 Meddelelsens beskrivelse af betingelserne for anvendelsen af fællesskabslovgivningen er imidlertid begrænset til at omhandle de mest almindelige tilfælde. EØSU gør opmærksom på, at systemerne er forskellige fra medlemsstat til medlemsstat, og at opdelingen i kategorier (hel eller delvis uddelegering af opgaverne, partnerskab mellem det offentlige og private) ikke altid tager højde for disse forskelle. EØSU støtter med andre ord anvendelsen af offentlige høringer som et vigtigt middel til at fremskaffe flere oplysninger om de sociale ydelsers formål og tilrettelæggelse.

5.2 EU's indre marked og konkurrencereglerne

5.2.1 EF-traktaten giver medlemsstaterne frihed til at definere forsyningspligt opgaver og at fastlægge de organisatoriske principper, som de tjenesteydere, der får til opgave at levere ydelserne, skal iagttage.

5.2.2 Medlemsstaterne skal imidlertid, når de benytter sig af denne frihed (hvilket skal ske på en gennemsigtig måde og uden at misbruge begrebet almen interesse), overholde fællesskabsretten, f. eks. forbuddet mod forskelsbehandling og fællesskabslovgivningen om offentlige indkøb og concessioner, i deres tilrettelæggelse af offentlige tjenesteydelser, herunder sociale ydelser.

5.2.3 Hvis der er tale om tjenesteydelser, der anses for at være af økonomisk karakter, skal de derudover være organiseret på en sådan måde, at de er forenelige med andre områder under fællesskabslovgivningen (navnlig den fri udveksling af tjenesteydelser, etableringsfriheden og konkurrencelovgivningen).

5.2.4 I henhold til EF-Domstolens retspraksis kan levering af næsten alle tjenesteydelser på det sociale område, med undtagelse af solidariske sociale sikringsordninger, betragtes som erhvervsvirksomhed.

5.2.5 På grund af EF-Domstolens brede definition af erhvervsvirksomhed, som EU-institutionerne har tilsluttet sig ⁽²⁾, finder Fællesskabets konkurrenceregler, reglerne for det indre marked (statsstøtte, fri udveksling af tjenesteydelser, etableringsretten, direktivet om »offentlige indkøb«) og afledt lovgivning i

⁽²⁾ Således hed det i Kommissionens meddelelse fra 2000, at »ifølge Domstolens retspraksis vil mange aktiviteter, som gennemføres af organisationer, der hovedsagelig varetager sociale opgaver, og som er nonprofit-orienterede og ikke tager sigte på at deltage i industriel eller kommerciel virksomhed, normalt ikke være omfattet af Fællesskabets konkurrenceregler og bestemmelser vedrørende det indre marked« (jf. punkt 30). I modsætning hertil hedder det i meddelelsen af 26. april 2006, at »næsten alle tjenesteydelser på det sociale område kan betragtes som« erhvervsvirksomhed »i henhold til traktatens artikel 43 og 49.«
Jf. ligeledes EØSU's udtalelse om »Almennyttige sociale tjenester i den private nonprofit-sektor i EU«, EFT C 311 af 7.11.2001, s. 33.

højere og højere grad anvendelse på socialydelser af almen interesse, hvilket giver anledning til stigende usikkerhed hos de offentlige myndigheder, tjenesteyderne og modtagerne af ydelserne. Denne tilstand kan, hvis den fortsætter, medføre en ændring af formålet med socialydelser af almen interesse, til trods for at disse er helt centrale for »den europæiske sociale model«.

5.2.6 De mål og principper, der ligger til grund for Fællesskabets rammelovgivning om tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, er udtryk for en tankegang, der i alt væsentligt tager udgangspunkt i økonomisk effektivitet. Denne tankegang er irrelevant i forhold til socialydelser af almen interesse og kan derfor ikke i denne form siges at passe fuldstændig til eller finde anvendelse fuldt ud på det, der er virkeligheden på området i EU.

5.2.7 Som EØSU allerede har påpeget i sin udtalelse om »Fremtiden for forsyningspligtigheder« (jf. CESE 976/2006), er sondringen mellem ydelser af henholdsvis økonomisk og ikke-økonomisk karakter fortsat uklar. Næsten enhver forsyningspligtighed, selv de, der ydes på nonprofit- eller frivillig basis, har en vis økonomisk værdi, uden at de nødvendigvis bør være omfattet af konkurrenceretten. Derudover kan én og samme tjenesteydelse have såvel økonomisk som ikke-økonomisk karakter. På samme måde kan en tjenesteydelse have økonomisk karakter, uden at markedet af den grund er i stand til at sikre, at den er i tråd med de principper, der gælder for forsyningspligtigheder.

5.2.8 Således er begrebet økonomisk virksomhed i henhold til EF-Domstolens retspraksis særdeles bredt defineret, eftersom den betragter »alle aktiviteter, der består i, at en virksomhed — uanset dennes retlige status, og hvordan den er finansieret — leverer varer eller tjenesteydelser på et givet marked« som økonomisk virksomhed (jf. dom i sagerne Höfner og Else, 1991, samt Pavlov, 2000), og eftersom der er tale om økonomisk virksomhed, uanset om den udøves af en kommerciel eller ikke-kommerciel operatør (jf. dom i sagen Ambulanz Glöckner, 2001).

5.2.9 Forsyningspligtighedernes økonomiske karakter fremhæves mere og mere af EF-Domstolen og Kommissionen, uden at dette forhold modsvares af en anerkendelse af og betryggende rammer omkring de opgaver, som ydelserne skal løse, hvilket skaber betydelig retsikkerhed for aktørerne og brugerne af ydelserne. Her sker der en glidning fra almen interesse til en målsætning om økonomisk vinding. Der bør imidlertid ikke sondres mellem »økonomisk« eller »ikke-økonomisk« interesse, men derimod mellem, om ydelsen leveres med økonomisk vinding for øje eller ej.

6. Et solidt og gennemslagsligt retsgrundlag

6.1 EØSU stiller sig tvivlende over for Kommissionens opfattelse, hvorefter der er indbygget tilstrækkelig fleksibilitet i anvendelsen af traktatens bestemmelser, navnlig dennes artikel 86, stk. 2, til at fjerne enhver retsikkerhed og sikre adgang for alle

til socialydelser. Det samme gælder den åbne koordinationsmetode.

6.2 Alle forsyningspligtigheder, herunder socialydelser af almen interesse, bidrager til at løse de opgaver for EU, som er fastlagt i traktatens artikel 2 og 3, navnlig opnåelse af et højt socialt beskyttelsesniveau, højnelse af livskvaliteten, indførelse af et højt sundhedsbeskyttelsesniveau og styrkelse af den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.

6.3 Heraf følger, at EU som ansvarlig for realiseringen af disse målsætninger også bærer et ansvar for de instrumenter, der skal gennemtvinge de grundlæggende rettigheder og den sociale samhørighed, nemlig sociale ydelser af almen økonomisk og ikke-økonomisk interesse. Derfor skal EU under overholdelse af subsidiaritets- og proportionalitetsprincipperne drage omsorg for og bidrage til, at forsyningspligtighederne eksisterer, virker efter hensigten, er tilgængelige og prisoverkommelige samt af god kvalitet for alle, idet beføjelserne til at sikre dette deles med medlemsstaterne.

6.4 I betragtning af vanskeligheden med for det første udtømmende at definere forsyningspligtigheder/tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, og for det andet risikoen ved en restriktiv tilgang, bør sondringen økonomisk/ikke-økonomisk opgives til fordel for en fokusering på de pågældende ydelsers særlige formål og de krav (den offentlige forsyningspligt), de skal opfylde, hvis de skal fungere efter hensigten, og som bør være klart defineret.

6.5 De vidt forskellige situationer, regler og praksis på nationalt og lokalt plan samt forvaltningsorganernes og de offentlige myndigheders forpligtelser indebærer desuden, at de fælles regler, der skal indføres, må tage højde for de særlige forhold i hver enkelt medlemsstat.

6.6 Det drejer sig med andre ord ikke om at fastslå, hvad der er økonomisk eller ej, men om at fastsætte, hvilke tjenesteydelser der er omfattet af konkurrencereglerne og bestemmelserne om det indre marked, og hvilke tjenesteydelser der af samfundsmæssige hensyn, af hensyn til den sociale, territoriale og økonomiske samhørighed samt i henhold til subsidiaritetsprincippet af Fællesskabets instanser (for de forsyningspligtigheders vedkommende, der er underlagt EU-retten), de nationale, regionale eller lokale myndigheder bør undtages herfra.

6.7 Der bør derfor, som EØSU gennem flere år har henstillet⁽³⁾, på EU-plan udarbejdes fælles referencerammer for forsyningspligtigheder og fælles regler (navnlig hvad angår tilrettelæggelse og finansiering, principper og grænser for Fællesskabets indsats, uafhængig evaluering af ydelsernes effektivitet, brugernes og forbrugernes rettigheder, minimumskrav og nedre grænse for antallet af offentlige forsyningspligtighedsopgaver), som bør gælde for alle forsyningspligtigheder, herunder sociale tjenesteydelser af almen interesse, og som bør samles i et i henhold til den fælles beslutningsprocedure vedtaget rammedirektiv, der kan udgøre en grundlæggende EU-lovgivning, som er tilpasset disse ydelsers særlige kendetegn, og som vil kunne tjene som et supplement til direktivet om tjenesteydelser.

⁽³⁾ Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Tjenesteydelser af almen interesse«, EFT C 241 af 7.10.2002, s. 119. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Grøn bog om forsyningspligtigheder«, EUT C 80 af 30.3.2004, s. 66. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Hvid bog om forsyningspligtigheder«, EUT C 221 af 8.9.2005, s. 17. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Fremtiden for forsyningspligtigheder«, EUT C 309 af 16.12.2006, s. 135.

6.8 Med henblik på en rimelig, ikke-diskriminatorisk og gennemsigtig løsning af forsyningspligttopgaverne bør de samfundsmæssige hensyn og hensynet til den sociale, territoriale og økonomiske samhørighed, som tjenesteydelserne skal opfylde, være beskrevet af medlemsstaterne i en juridisk forvaltningsakt eller lign. om opgavernes tildeling samt i autorisationsbestemmelser som udtryk for, at der indgås en aftale mellem medlemsstatens kompetente myndighed og tjenesteyderne, hvori sidstnævnte får til opgave at levere tjenesteydelsen, og som fastsætter tjenesteydernes opgaver og pligter under hensyntagen til det spillerum, som lovgivningen giver operatørerne.

6.9 Denne forvaltningsakt (i form af lovgivning, aftale, overenskomst, bekendtgørelse eller andet) kunne navnlig fastsætte:

- den enkelte forsyningspligttopgaves karakter og de krav og offentlige forsyningsforpligtelser, der er forbundet med den, herunder bestemmelser om ydelsens pris, sikring af tjenesteydelsens kontinuitet og forholdsregler til undgåelse af eventuelle afbrydelser i leveringen,
- regler for gennemførelse og i givet fald ændring af dens bestemmelser,
- bestemmelser om autorisation og påkrævede faglige kvalifikationer,
- bestemmelser om finansieringen og regler for udregning af den betaling, der skal ydes for løsning af den enkelte forsyningspligttopgave,
- bestemmelser om evaluering af overholdelsen af forsyningspligten.

6.10 EØSU slår til lyd for, at der fastsættes et særligt fælles retsgrundlag for tjenesteydelser af almen interesse, herunder for sundhedsydelser, i form af et overordnet rammedirektiv, der gælder alle forsyningspligttydelser. Dette burde på EU-plan kunne sikre et stabilt og gennemsigtigt retsgrundlag for sociale ydelser af almen interesse under nøje overholdelse af subsidiaritetsprincippet og navnlig de lokale og regionale myndigheders beføjelser ved fastlæggelsen af opgaverne, forvaltningen og finansieringen af disse tjenesteydelser. De principper, som disse bestemmelser baseres på, bør danne grundlag for EU's stilling i internationale handelsforhandlinger.

Bruxelles, den 15. marts 2007

7. Evaluering

7.1 Hvidbogen om forsyningspligttydelser vier særlig opmærksomhed til opgaven med at evaluere sociale ydelser af almen interesse ved hjælp af en ordning, som skal fastlægges i en kommende meddelelse.

7.2 For at forbedre aktørernes og EU-institutionernes indbyrdes kendskab og informationsudveksling foreslår Kommissionen, at der fastlægges en procedure for overvågning og dialog i form af rapporter, der udarbejdes hvert andet år.

7.3 EØSU gentager i denne sammenhæng sit forslag om, at der oprettes et uafhængigt observationscenter til evaluering af tjenesteydelser af almen økonomisk og ikke-økonomisk interesse sammensat af politiske repræsentanter for Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og repræsentanter for det organiserede civilsamfund fra EØSU.

7.4 Det bør derfor sikres, at alle aktører, det være sig tjenesteydere eller modtagere af sociale tjenesteydelser, arbejdsmarkedets parter, socialøkonomiske eller velgørende organisationer mv., af de offentlige myndigheder inddrages i alle faser af forsyningspligttydelsernes regulering på nationalt, regionalt og lokalt niveau, både i tilrettelæggelsen, fastsættelsen, overvågningen, sikringen af omkostningseffektiviteten og gennemførelsen af kvalitetsnormer.

7.5 Observationscentret bør have et koordineringsudvalg, der skal fastsætte målene og specifikationerne for evalueringerne, og som skal omfatte de organer, der har ansvar for researcharbejde, og behandle rapporterne samt afgive udtalelse herom. Det bør have tilknyttet et videnskabeligt råd med henblik på at undersøge den anvendte metodologi og fremsætte henstillinger på området. Koordineringsudvalget skal sikre, at evalueringsrapporterne bliver fremlagt og drøftet offentligt i samtlige medlemsstater sammen med alle berørte parter, hvilket forudsætter, at evalueringsrapporterne foreligger på de forskellige arbejdsprog i EU.

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag fik mere end en fjerdedel af de afgivne stemmer, men blev forkastet under debatten:

Punkt 1.3

Tekst erstattes:

«I overensstemmelse med denne tankegang mener EOSU, at man frem for at beskæftige sig med en tilfældig og dertil flygtig opdeling af forsyningspligtigheder alt efter deres økonomiske eller ikke-økonomiske karakter bør se på selve tjenesteydelsens art, dens opgaver og formål og på dette grundlag fastslå, hvilke tjenesteydelser der er omfattet af konkurrencereglerne og reglerne om det indre marked, og hvilke tjenesteydelser der af samfundsmæssige hensyn og af hensyn til den sociale, territoriale og økonomiske samhørighed og i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet skal undtages herfra af fællesskabs-, nationale, regionale eller lokale myndigheder. Tjenesteydelser kan ikke blot af principielle årsager undtages fra de regler, der gælder for konkurrencen og det indre marked. Konkurrencen, der skal lette fuldførelsen af det indre marked på grundlag af markedsøkonomiske principper, og som er reguleret af kartel- og monopolregler, er en væsentlig demokratisk rettighed, for ikke alene begrænser konkurrencen statens magt, men den forhindrer tillige, og frem for alt, misbrug af en dominerende stilling på markedet og beskytter forbrugernes rettigheder. Endvidere tager konkurrencen og reglerne for det indre marked i EU højde for behovet for en tilpasning til den ikke-markeds-mæssige karakter af sociale tjenesteydelser af almen interesse. Det er afgørende at sikre retten til sociale tjenesteydelser.»

Begrundelse

Som det er fremhævet mange steder i udtalelsen, navnlig i punkt 6.5, er socialydelser af almen interesse karakteriseret ved forskellige historiske traditioner, store forskelle i situationen fra land til land og i den lokale, regionale og nationale praksis på området. Arbejdsgivergruppen mener derfor, på linje med Europa-Parlamentets synspunkt, at den mest hensigtsmæssige tilgang på EU-plan ville være at vedtage henstillinger og retningslinjer, der i fuldt omfang tager hensyn til de centrale principper om subsidiaritet og proportionalitet, eftersom en bindende EU-lovgivning om socialydelser af almen interesse ville gennemtvinge en standardiseret løsning, der ganske enkelt er inkompatibel med de pågældende tjenesteydelser. Et direktiv, der givet ville blive baseret på laveste fællesnævner, ville ikke kunne garantere hverken kvalitet eller adgang for alle brugere til tjenesteydelserne, endside være et fremskridt i henseende til det indre marked. Vedtagelse af en henstilling ville derimod kunne præcisere de forpligtelser, der er forbundet med tjenesteydelser af almen interesse, og som der skal tages hensyn til ved gennemførelsen af direktiv 2006/123/EF (tjenesteydelsesdirektivet), vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 12. december 2006.

Afstemningsresultat

Stemmer for: 82

Stemmer imod: 91

Stemmer hverken for eller imod: 12

Punkt 1.4

Tekst ændres:

Der bør derfor på EU-plan udarbejdes fælles referencerammer principper og værdier for forsyningspligtigheder samt fælles regler for alle disse ydelser (økonomiske og ikke-økonomiske), herunder sociale tjenesteydelser, som bør samles i et i henhold til den fælles beslutningsprocedure vedtaget rammedirektiv henstillinger og retningslinjer på fællesskabsplan, der kan skabe en grundlæggende EU-lovgivning, som er tilpasset disse ydelsers særlige kendetegn.

Begrundelse

Som det er fremhævet mange steder i udtalelsen, navnlig i punkt 6.5, er socialydelser af almen interesse karakteriseret ved forskellige historiske traditioner, store forskelle i situationen fra land til land og i den lokale, regionale og nationale praksis på området. Arbejdsgivergruppen mener derfor, på linje med Europa-Parlamentets synspunkt, at den mest hensigtsmæssige tilgang på EU-plan ville være at vedtage henstillinger og retningslinjer, der i fuldt omfang tager hensyn til de centrale principper om subsidiaritet og proportionalitet, eftersom en bindende EU-lovgivning om socialydelser af almen interesse ville gennemtvinge en standardiseret løsning, der ganske enkelt er inkompatibel med de pågældende tjenesteydelser. Et direktiv, der givet ville blive baseret på laveste fællesnævner, ville ikke kunne garantere hverken kvalitet eller adgang for alle brugere til tjenesteydelserne, endside være et fremskridt i henseende til det indre marked. Vedtagelse af en henstilling ville derimod kunne præcisere de forpligtelser, der er forbundet med tjenesteydelser af almen interesse, og som der skal tages hensyn til ved gennemførelsen af direktiv 2006/123/EF (tjenesteydelsesdirektivet), vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 12. december 2006.

Afstemmingsresultat

Stemmer for: 81

Stemmer imod: 94

Stemmer hverken for eller imod: 10

Punkt 1.6

Tekst ændres:

»EØSU gentager i denne sammenhæng sit forslag om, at der oprettes et uafhængigt observationscenter til evaluering af tjenesteydelser af almen økonomisk og ikke økonomisk interesse sin forpligtelse til princippet om evaluering og foreslår at støtte den af Kommissionen foreslåede procedure med etableringen af et uformelt netværk sammensat af repræsentanter for Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og for det organiserede civilsamfund fra EØSU. De offentlige myndigheder bør på lokalt og regionalt plan inddrage alle aktører, herunder leverandører og modtagere af sociale tjenesteydelser, arbejdsmarkedets parter, organisationer inden for socialøkonomien, initiativer til bekæmpelse af social udstødelse mv., i lovgivningen vedrørende socialydelser af almen interesse.«

Begrundelse

Som det er fremhævet mange steder i udtalelsen, navnlig i punkt 6.5, er socialydelser af almen interesse karakteriseret ved forskellige historiske traditioner, store forskelle i situationen fra land til land og i den lokale, regionale og nationale praksis på området. Arbejdsgivergruppen mener derfor, på linje med Europa-Parlamentets synspunkt, at den mest hensigtsmæssige tilgang på EU-plan ville være at vedtage henstillinger og retningslinjer, der i fuldt omfang tager hensyn til de centrale principper om subsidiaritet og proportionalitet, eftersom en bindende EU-lovgivning om socialydelser af almen interesse ville gennemtvinge en standardiseret løsning, der ganske enkelt er inkompatibel med de pågældende tjenesteydelser. Et direktiv, der givet ville blive baseret på laveste fællesnævner, ville ikke kunne garantere hverken kvalitet eller adgang for alle brugere til tjenesteydelserne, endside være et fremskridt i henseende til det indre marked. Vedtagelse af en henstilling ville derimod kunne præcisere de forpligtelser, der er forbundet med tjenesteydelser af almen interesse, og som der skal tages hensyn til ved gennemførelsen af direktiv 2006/123/EF (tjenesteydelsesdirektivet), vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 12. december 2006.

Afstemmingsresultat

Stemmer for: 85

Stemmer imod: 93

Stemmer hverken for eller imod: 11

Punkt 6.7

Tekst ændres:

Der bør derfor, som EØSU gennem flere år har henstillet, på EU-plan udarbejdes fælles referencerammer for forsyningspligtigheder og fælles regler (navnlig hvad angår tilrettelæggelse og finansiering, principper og grænser for Fællesskabets indsats, uafhængig evaluering af ydelsernes effektivitet, brugernes og forbrugernes rettigheder, minimumskrav og nedre grænse for antallet af offentlige forsyningspligtigheder), som bør gælde for alle forsyningspligtigheder, herunder sociale tjenesteydelser af almen interesse, og som bør samles i henstillinger og retningslinjer på fællesskabsplan et i henhold til den fælles beslutningsprocedure vedtaget rammedirektiv, der kan udgøre en grundlæggende EU-lovgivning, som er tilpasset disse ydelsers særlige kendetegn, og som vil kunne tjene som et supplement til direktivet om tjenesteydelser.

Begrundelse

Som det er fremhævet mange steder i udtalelsen, navnlig i punkt 6.5, er socialydelser af almen interesse karakteriseret ved forskellige historiske traditioner, store forskelle i situationen fra land til land og i den lokale, regionale og nationale praksis på området. Arbejdsgivergruppen mener derfor, på linje med Europa-Parlamentets synspunkt, at den mest hensigtsmæssige tilgang på EU-plan ville være at vedtage henstillinger og retningslinjer, der i fuldt omfang tager hensyn til de centrale principper om subsidiaritet og proportionalitet, eftersom en bindende EU-lovgivning om socialydelser af almen interesse ville gennemtvinge en standardiseret løsning, der ganske enkelt er inkompatibel med de pågældende tjenesteydelser. Et direktiv, der givet ville blive baseret på laveste fællesnævner, ville ikke kunne garantere hverken kvalitet eller adgang for alle brugere til tjenesteydelserne, endside være et fremskridt i henseende til det indre marked. Vedtagelse af en henstilling ville derimod kunne præcisere de forpligtelser, der er forbundet med tjenesteydelser af almen interesse, og som der skal tages hensyn til ved gennemførelsen af direktiv 2006/123/EF (tjenesteydelsesdirektivet), vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 12. december 2006.

Afstemningsresultat

Stemmer for: 84

Stemmer imod: 99

Stemmer hverken for eller imod: 7

Punkt 6.10

Tekst ændres:

EØSU slår til lyd for, at der fastsættes henstillinger og retningslinjer på fællesskabsplan et særligt fælles retsgrundlag for tjenesteydelser af almen interesse, herunder for sundhedsydelser, i form af et overordnet rammedirektiv, der gælder alle forsyningspligtigheder. Dette burde på EU-plan kunne sikre et stabilt og gennemsigtigt retsgrundlag for sociale ydelser af almen interesse under nøje overholdelse af subsidiaritetsprincippet og navnlig de lokale og regionale myndigheders beføjelser ved fastlæggelsen af opgaverne, forvaltningen og finansieringen af disse tjenesteydelser. De principper, som disse henstillinger og retningslinjer på fællesskabsplan bestemmes baseres på, bør danne grundlag for EU's stilling i internationale handelsforhandlinger.

Begrundelse

Som det er fremhævet mange steder i udtalelsen, navnlig i punkt 6.5, er socialydelser af almen interesse karakteriseret ved forskellige historiske traditioner, store forskelle i situationen fra land til land og i den lokale, regionale og nationale praksis på området. Arbejdsgivergruppen mener derfor, på linje med Europa-Parlamentets synspunkt, at den mest hensigtsmæssige tilgang på EU-plan ville være at vedtage henstillinger og retningslinjer, der i fuldt omfang tager hensyn til de centrale principper om subsidiaritet og proportionalitet, eftersom en bindende EU-lovgivning om socialydelser af almen interesse ville gennemtvinge en standardiseret løsning, der ganske enkelt er inkompatibel med de pågældende tjenesteydelser. Et direktiv, der givet ville blive baseret på laveste fællesnævner, ville ikke kunne garantere hverken kvalitet eller adgang for alle brugere til tjenesteydelserne, endog være et fremskridt i henseende til det indre marked. Vedtagelse af en henstilling ville derimod kunne præcisere de forpligtelser, der er forbundet med tjenesteydelser af almen interesse, og som der skal tages hensyn til ved gennemførelsen af direktiv 2006/123/EF (tjenesteydelsesdirektivet), vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 12. december 2006.

Afstemningsresultat

Stemmer for: 78

Stemmer imod: 97

Stemmer hverken for eller imod: 10

Punkt 7.3, 7.4 og 7.5

Tekst erstattes:

EØSU gentager i denne sammenhæng sit forslag om, at der oprettes et uafhængigt observationscenter til evaluering af tjenesteydelser af almen økonomisk og ikke-økonomisk interesse sammensat af politiske repræsentanter for Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og repræsentanter for det organiserede civilsamfund fra EØSU.

Det bør derfor sikres, at alle aktører, det være sig tjenesteydere eller modtagere af sociale tjenesteydelser, arbejdsmarkedets parter, socialøkonomiske eller velgørende organisationer mv., af de offentlige myndigheder inddrages i alle faser af forsyningspligtighedernes regulering på nationalt, regionalt og lokalt niveau, både i tilrettelæggelsen, fastsættelsen, overvågningen, sikringen af omkostningseffektiviteten og gennemførelsen af kvalitetsnormer.

Observationscentret bør have et koordineringsudvalg, der skal fastsætte målene og specifikationerne for evalueringerne, og som skal omfatte de organer, der har ansvar for researcharbejde, og behandle rapporterne samt afgive udtalelse herom. Det bør have tilknyttet et videnskabeligt råd med henblik på at undersøge den anvendte metodologi og fremsætte henstillinger på området. Koordineringsudvalget skal sikre, at evalueringsrapporterne bliver fremlagt og drøftet offentligt i samtlige medlemsstater sammen med alle berørte parter, hvilket forudsætter, at evalueringsrapporterne foreligger på de forskellige arbejdssprog i EU.

EØSU foreslår at støtte den af Kommissionen foreslåede procedure med etableringen af et uformelt netværk. EØSU vil aktivt bidrage til dette netværk, der skal sammensættes af arbejdsmarkedets parter og andre organisationer fra civilsamfundet. Netværket vil fremme udvekslingen af erfaringer og oplysninger om bedste praksis, navnlig via et internet-forum.»

Begrundelse

Arbejdsgivergruppen støtter princippet om fremme af informationsudveksling og evaluering af tjenesteydelser af almen interesse. Gruppen er imidlertid modstander af, at der indføres yderligere tunge og bureaukratiske procedurer i form af en uafhængig overvågningsinstans.

Afstemningsresultat

Stemmer for: 88

Stemmer imod: 99

Stemmer hverken for eller imod: 5

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet — Hold Europa i bevægelse — Bæredygtig mobilitet på vores kontinent Midtvejsevaluering af Europa-Kommissionens hvidbog fra 2001 om transportpolitikken«

KOM(2006) 314 endelig

(2007/C 161/23)

Kommissionen besluttede den 22. juni 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsområdet, som udpegede **Rafael Barbadillo López** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 144 stemmer for, 3 imod og 24 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Den generelle kontekst, hvori Hvidbogen om transport fra 2001 blev udarbejdet, har udviklet sig meget anderledes end forventet: den økonomiske vækst har været mindre, olieprisen er steget kraftigt, udvidelsen har givet EU en kontinental dimension, med de nye teknologiske fremskridt er transportsektoren ved at udvikle sig til en højteknologisk sektor, terrortruslen er stadig en realitet og fordelingen på transportformer har ændret sig. Alt dette gør det nødvendigt at revidere transportpolitikken.

1.2 Men transportpolitikken overordnede mål er de samme: konkurrencedygtig og bæredygtig mobilitet for personer og varer, som skal være sikker, yde brugerne beskyttelse, være miljøvenlig og have et højere kvalitetsniveau i beskæftigelsen. Alle disse mål er i fuld overensstemmelse med den reviderede Lissabon-strategi for vækst og beskæftigelse, men imødekommer endnu ikke i fuldt omfang de langsigtede mål for den reviderede strategi for bæredygtig udvikling og udfordringerne i forbindelse med klimaændringerne. Især savnes der en sammenhængende langsigtet strategi for opnåelse af det første mål for bæredygtig transport, som blev fastsat i den reviderede strategi for bæredygtig udvikling, nemlig »afkobling mellem økonomisk vækst og transportefterspørgsel«.

1.2.1 Udvalget støtter samtlige de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger, der skal gøre transportformerne mere energieffektive og mindre CO₂-intensive, men sætter samtidig spørgsmålstegn ved, om dette i sidste ende vil være tilstrækkeligt til at opnå den reduktion af CO₂-emissionerne, som kræves af Europa frem til 2050. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til snarest at undersøge, hvilke foranstaltninger der vil være nødvendige for at opnå en reduktion af det overordnede transportefterspørgsniveau på længere sigt. Heri bør indgå passende retningslinier for prisfastsættelse og en omlægning af politikkerne for by- og regionalplanlægning for at fremme lokal forsyning af og adgang til varer og tjenesteydelser af enhver art

og mindske afhængigheden af person- og godstransport over stadig længere strækninger. Man bør ligeledes overveje, hvordan man kan indlede en bredere offentlig debat om disse spørgsmål og om, hvordan ansvarsbevidste borgere og virksomheder bedst vil kunne bidrage til en langsigtet bæredygtighed gennem deres egne beslutninger og adfærd med hensyn til rejser og transport.

1.3 EU dækker et område med meget varierede landskabsmæssige, territoriale og demografiske karakteristika, hvor der både findes centrale lande med stor trafikthed og transittrafik og vidtstrakte perifere regioner uden dette vedvarende pres på deres infrastruktur. EØSU understreger behovet for en geografisk differentieret indfaldsvinkel til transportpolitikken.

1.4 EØSU støtter målene med den reviderede hvidbog, som tager sigte på at optimere alle transportformer hver for sig og i kombinationer under hensyntagen til hver enkelt transportforms specifikke muligheder for at opnå mindre forurenende og mere effektive transportsystemer, som kan sikre bæredygtig mobilitet for personer og varer.

1.5 EØSU anser det for nødvendigt at forbedre interoperabiliteten mellem transportformerne og højne konkurrenceniveauet inden for jernbane-, sø- og flodtransporten for at forbedre effektiviteten og omkostningseffektiviteten i disse sektorer, så de kan øge deres andel af den samlede transport og opnå rentabilitet på længere sigt. Desuden kan de offentlige myndigheder fremme koordineringen mellem de forskellige transportformer.

1.6 EØSU anbefaler, at der tages hensyn til den offentlige kollektive personbefordring mellem byer ad landevej som et middel til at opfylde de mål, Kommissionen forfølger, såsom at reducere trafiktheden, forureningen og brændstofforbruget samt forbedre trafikikkerheden, da denne transportform har en stor transportkapacitet og desuden bidrager til at styrke den offentlige transports rolle betydeligt i forhold til brugen af privatbiler.

1.7 Lufttransporten har oplevet en stor vækst i de seneste ti år som følge af åbningen af markedet, men den uensartede anvendelse af den tredje lovpakke i de forskellige medlemsstater og de nuværende restriktioner på det indre marked skaber konkurrenceforvriddning. Derfor er det nødvendigt at få det indre marked til at fungere bedre.

1.8 Mangelen på et indre søtransportmarked forhindrer EU i at optimere reguleringen af den interne trafik og derigennem lette den interne handel. Dette hæmmer skibsfartens integration i de modale logistikkæder i EU.

1.9 Transportsektoren er et af de store beskæftigelsesområder i EU, men manglen på personale fører til ansættelse af stadig flere arbejdstagere fra tredjelande. Der må derfor gøres en større indsats for at forbedre uddannelsen, jobkvaliteten og transport-erhvervenes image blandt de unge. Arbejdsmarkedets parter bør spille en fremtrædende rolle i løsningen af denne opgave.

1.10 Den fælles transportpolitik bør fortsat tilstræbe harmonisering på det tekniske, afgiftsmæssige og sociale område inden for hver enkelt transportform op på transportområdet som helhed for at udvikle rammer, som giver reelt lige konkurrencevilkår.

1.11 En højnelse af tjenesteydelsernes kvalitet er afgørende for, at de enkelte transportformer kan blive attraktive for brugerne. EØSU noterer med tilfredshed, at man ved midtvejs-evalueringen af hvidbogen er opmærksom på brugernes rettigheder inden for alle transportformer, især når det gælder personer med nedsat mobilitet, dog under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende inden for hver enkelt transportform.

1.12 Sikringen af transportformerne bør være et prioriteret mål, og sikkerhedsforanstaltningerne bør derfor udvides til at omfatte alle transportformer og deres infrastrukturer, men man bør i denne forbindelse undgå unødigt kontrol og beskytte menneskerettighederne og brugernes personlige integritet.

1.13 Transport er en storforbruger af energi udvundet af fossilt brændstof og det bør være et prioriteret mål at mindske transportsektorens afhængighed af disse brændstoffer og reducere dens CO₂-emissioner. Det er derfor nødvendigt at udarbejde et specifikt program for Forskning & Udvikling & Innovation for transportområdet med en passende finansiering, som gør det muligt at styrke udnyttelsen af alternative energiformer, især inden for bytransporten. Ligeledes bør der især på afgiftsområdet træffes differentierende foranstaltninger, som kan fremme indførelsen og udnyttelsen af nye miljøvenlige teknologier.

1.14 Infrastrukturen er det fysiske net, som er nødvendigt for udviklingen af det indre transportmarked, og forbedringen af det skal imødekomme to udfordringer: mindskelse af overbelastningen og forbedring af tilgængeligheden gennem mobilisering af alle finansieringskilder.

1.15 Transportinfrastrukturen bør især i byområder tjene til at udvikle den offentlige transport. I investeringspolitikken bør man gradvist indskrænke privatbilismens rolle.

2. Indledning og resumé af Kommissionens forslag

2.1 Kommissionens hvidbog om transport, der blev offentliggjort i 1992 med titlen »Den fælles transportpolitik fremtidige udvikling«⁽¹⁾, havde som det vigtigste mål skabelsen af det indre transportmarked for gennem en åbning af markedet at fremme mobiliteten generelt. Med undtagelse af jernbanesektoren blev målene i det store og hele opfyldt inden for ti år.

2.2 I september 2001 offentliggjorde Europa-Kommissionen en ny hvidbog med titlen »Den europæiske transportpolitik frem til 2010: De svære valg«⁽²⁾ med 60 forslag til foranstaltninger for at sikre en bedre balance mellem transportformerne, afskaffe flaskehalsene, sætte brugerne i centrum for transportpolitikken og reagere på følgerne af globaliseringen på transportområdet.

2.3 For at sætte tempoet i beslutningstagningen op og verificere de opnåede resultater blev der i hvidbogen fastsat en revisionsprocedure, hvorefter Kommissionen skal fremlægge en tidsplan med konkrete mål, gøre generel status i 2005 om gennemførelsen af de foranstaltninger, som hvidbogen anbefaler og om nødvendigt foretage justeringer. Resultatet er den foreliggende meddelelse, som denne udtalelse behandler.

2.4 Midtvejs-evalueringen af hvidbogen sigter blandt andet mod en omlægning af transportefterspørgslen til mere miljøvenlige transportformer, navnlig over længere afstande, i byområder og i overbelastede korridorer. Samtidig skal alle transportformer skal gøres mere miljøvenlige, sikre og energieffektive.

2.5 Kommissionens meddelelse »Hold Europa i bevægelse — Bæredygtig mobilitet på vores kontinent« er blevet udarbejdet på grundlag af en høring, der blev gennemført i 2005. Under denne høring blev det påpeget, at transporten spiller en central rolle for den økonomiske vækst, og at der er behov for igen at finjustere de politiske foranstaltninger.

2.6 De overordnede målsætninger for transportpolitikken er stadig de samme: en konkurrencedygtig og bæredygtig mobilitet for personer og varer, som skal være sikker, yde brugerne beskyttelse, have et højere kvalitetsniveau i beskæftigelsen og være miljøvenlig. Disse mål er helt i tråd med den reviderede Lissabon-dagsorden vedrørende vækst og beskæftigelse og med den reviderede strategi for bæredygtig udvikling.

⁽¹⁾ KOM(92) 494 endelig af 2. december 1992: »Den fælles transportpolitik fremtidige udvikling«.

⁽²⁾ KOM(2001) 370 endelig af 12. september 2001: »Den fælles transportpolitik frem til 2010: De svære valg«.

2.7 Et af de vigtigste midler til at nå disse mål er innovation: indførelse af intelligente transportsystemer baseret på kommunikationsteknologierne, teknologisk mere avancerede motorer, som giver en bedre energieffektivitet, samt fremme og anvendelse af alternative brændstoffer.

2.8 Men nøgleelementet i midtvejsevalueringen af hvidbogen er samordnet modalitet, dvs. effektiv anvendelse af forskellige transportformer hver for sig og i kombinationer, som vil medføre optimal og bæredygtig udnyttelse af ressourcerne. Denne indfaldsvinkel er den bedste garanti for at opnå både høj mobilitet og effektiv miljøbeskyttelse.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU bekræfter sine synspunkter i udtalelsen om hvidbogen af 19. juni 2002, og understreger, at der i forbindelse med den aktuelle midtvejsevaluering på baggrund af udviklingen i transportsektoren og i den økonomiske, politiske og sociale situation i EU bør foretages en effektiv og omgående tilpasning af den fælles politik til de forandringer, der er sket i den forgangne periode, og til den forventede udvikling fremover.

3.2 EØSU støtter ligeledes foranstaltningerne til forbedring af de teknologiske muligheder for innovative løsninger, som kan bidrage direkte til de europæiske mål på områderne konkurrenceevne, sikkerhed, miljø og sociale spørgsmål.

3.3 Scenariet ser meget anderledes ud end ved udarbejdelsen af hvidbogen om transport fra 2001: en lavere økonomisk vækst end forventet, geopolitiske spændinger, stigende oliepriser, følgerne af EU's udvidelse, globaliseringen, den nye teknologiske udvikling, den konstante terrortrussel og udviklingen i fordelingen på transportformer. Kommissionens meddelelse stræber efter at tilpasse EU's transportpolitik til den situation, som vil danne rammen om den fremtidige vækst og de transportpolitiske foranstaltninger.

3.4 Men midtvejsevalueringen af hvidbogen fra 2001 er dog ikke kun nødvendig i lyset af dette nye scenarium, men også fordi der er behov for en omlægning af den europæiske transportpolitik, som hvidbogen lagde op til. Evalueringen af hvidbogen bør i lige høj grad sigte mod en transportpolitik, som optimerer alle transportformer gennem foranstaltninger, som kan gøre dem mere konkurrencedygtige, bæredygtige, herunder socialt bæredygtige, miljøvenlige og sikre, hvor transportformernes bæredygtighed baseres på deres nære sammenhæng med økonomisk fremgang og vækst og på den nødvendige koordinering mellem de forskellige former, som de offentlige myndigheder kan tilskynde til.

3.5 Desuden foreslås det fornuftigvis at underlægge transporten miljøkravene via målet om »bæredygtig transport«, som

gælder i lige høj grad for alle transportformer. Det skal dog bemærkes, at de undersøgelser, som Kommissionen fremlægger i Bilag 2, del 3, om transport og miljø, ikke er opdelt på forskellige vejtransportformer, som ville gøre det muligt at skelne mellem anvendelsen af offentlig og privat transport for at illustrere de negative følger, som først og fremmest intensiv og ubegrænset brug af privatbiler har med hensyn til bl.a. trafik-tæthed, sikkerhed, forurening og energiforbrug.

3.6 I stedet for at videreføre denne transportpolitik mener EØSU, at man bør gå mere realistisk til værks ved at:

- a) fremskynde etableringen af retlige rammer, som kan skabe grundlag for en søfarts- og jernbanetransportsektor med reguleret konkurrence som et middel til at forbedre effektiviteten og ressourcudnyttelsen;
- b) udforme specifikke foranstaltninger for at løse de problemer, som vejtransporten og især privatbilerne skaber gennem overbelastning og forurening, og foregribe den uomgængelige vækst, som Kommissionen forudser for perioden 2000-2020, således at vækstens negative følger kan afbødes (nye infrastrukturer, nye teknologier osv.);
- c) den offentlige kollektive passagertransport er afgørende for opnåelse af de resultater, der tilsigtes med denne politik;
- d) præcist at fastslå, hvilken indvirkning erhvervskøretøjer på under 3,5 tons har på sikkerheden, miljøet, arbejdsbetingelserne og økonomien.

3.7 Det er således nødvendigt at styrke effektiviteten og ressourcudnyttelsen inden for sø-, flod- og jernbanetransporten ved at styrke disse sektors konkurrenceevne og fremme koordination og intermodalitet gennem foranstaltninger, som også fremover sætter dem i stand til at levere passende fleksible tjenester til overkommelige priser.

3.7.1 Efter udvalgets opfattelse er de hidtidige undersøgelser også utilstrækkelige, da de ikke tager direkte fat i det grundlæggende mål i den reviderede strategi om bæredygtig udvikling om afkobling mellem økonomisk vækst og transportefterspørgsel. Desuden beskæftiger de sig ikke grundigt med virkningerne af klimaforandringen eller med omfanget af de CO₂-reduktioner der vil være brug for i de næste 50 år. I betragtning af den hastige vækst i mobiliteten gennem de sidste 50 år og den tilsyneladende fortsatte appetit på stadig mere mobilitet (både i Europa og endnu mere i udviklingslandene) rejser udvalget alvorlig tvivl om, hvorvidt det vil være muligt at opnå de fornødne CO₂-reduktioner i transportsektoren, så man undgår en klimakatastrofe, ved blot at fremme større energieffektivitet inden for de forskellige transportformer og optimere balancen mellem dem — hvor ønskværdige disse mål end måtte være.

Kommissionen bør efter udvalgets mening snarest undersøge, hvilke foranstaltninger, der her og nu er nødvendige for at dæmpe den voksende efterspørgsel efter endnu større mobilitet. Heri bør indgå passende retningslinier for prisfastsættelse og en omlægning af politikkerne for by- og regionalplanlægning for at fremme lokal forsyning af og adgang til varer og tjenesteydelser af enhver art og mindske afhængigheden af person- og gods-transport over stadig længere strækninger. Man bør ligeledes overveje, hvordan man kan indlede en bredere offentlig debat om disse spørgsmål og om, hvordan ansvarsbevidste borgere og virksomheder bedst vil kunne bidrage til en langsigtet bæredygtighed gennem deres egne beslutninger og adfærd med hensyn til rejser og transport.

3.8 Transportpolitikken bør satse på kvalitet, sikkerhed, miljøvenlighed og transportens effektivitet og sikre brugerne mulighed for at vælge transportform. Transporten skal have en dækningsgrad, som er økonomisk og socialt bæredygtig, uden at tilsidesætte forsyningspligten og den traktatfæstede ret til mobilitet.

3.9 Befolkningen er ulige fordelt på EU's område. Med et gennemsnit på 116 indbyggere pr. km² svinger befolkningstætheden fra 374 indbyggere pr. km² i Holland til mellem 15 og 21 i de nordiske lande. Bybefolkningens andel af de enkelte landes samlede befolkning svinger også omkring et gennemsnit på 80 % mellem 97,2 % i Belgien og 59,9 % i Grækenland. Der skal især peges på det problem, at der i landdistrikterne findes bygere, som er totalt afhængige af transport.

3.10 EØSU vil gerne påpege nødvendigheden af, at der i transportpolitikken anlægges en geografisk differentieret indfaldsvinkel, da EU er et geografisk meget varieret område med meget forskellige højdeforhold og territoriale og demografiske karakteristika, hvor der både findes centrale lande med overbelastede trafiksystemer og intens transittrafik og vidstrakte perifere områder eller landdistrikter uden dette konstante pres på deres infrastruktur. Begge situationer kræver en differentieret og specifik tilgang i den fælles transportpolitik.

3.11 Ved siden af denne problematik er der også problemet med landene i EU's yderområder, som ligger fjernt fra de store befolknings- og produktionscentre, og som har højere transportomkostninger og følgelig højere produktions- og markedsføringsomkostninger på grund af deres perifere beliggenhed. Derfor mener EØSU, at forbedringen af tilgængeligheden bør være et af de foretrukne midler til at styrke et lands eller en regions konkurrenceevne og forbedre den territoriale sammenhængskraft.

3.12 Såvel Kommissionens meddelelse som hvidbogen om transport fra 2001 er dokumenter, som trænger til en grundigere gennemarbejdning, idet: a) der ikke foretages nogen klar økonomisk, finansiel eller budgetmæssig analyse af de problemer, det er målet at løse; b) transportpolitikken ikke lader den regulerede konkurrence spille den hovedrolle, som Kommissionen selv tillægger den; c) der burde skelnes mere minutiøst mellem transportformer og særlige transporttyper i miljøunder-

søgelser og andre undersøgelser for at analysere miljøpåvirkningen og mulige afbødningsforanstaltninger.

EØSU anser det for nødvendigt, at der indledes samråd, som efter en undersøgelse af problemerne kan munde ud i initiativer, der kan sikre EU en sammenhængende og bæredygtig transport fremover.

3.13 Kommissionens meddelelse understreger, at de fleste foranstaltninger i hvidbogen er blevet vedtaget eller foreslået, og at Bilag 3 indeholder en beskrivelse af dem og en evaluering af deres indvirkning, men dette bilag er ikke vedlagt meddelelsen. EØSU anmoder om, at der indføres en detaljeret liste over de vedtagne foranstaltninger og deres indvirkning, i kronologisk rækkefølge, eller at der udtrykkeligt henvises til den internet-adresse, hvor de er offentliggjort.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Med henblik på en systematisk analyse af meddelelsen om midtvejsevalueringen af hvidbogen fra 2001 gennemgås i det følgende — i den rækkefølge, hvori de behandles i meddelelsen — de generelle aspekter, hvortil EØSU finder det nødvendigt at fremkomme med konstruktive bidrag.

4.2 Bæredygtig mobilitet i det indre marked — forbindelse mellem europæerne

4.2.1 Som Kommissionen siger, er EU's indre marked »det primære redskab, der skal anvendes til at få en levende transportindustri, som skaber vækst og arbejdspladser. Som udviklingen i blandt andet luftfarts- og telekommunikationssektoren har vist, fremmer liberaliseringen af det indre marked innovation og investeringer, hvorved vi opnår bedre service til en lavere pris. Den samme succes kan opnås i hele transportsektoren.« Resultaterne i luftfartssektoren har givet brugerne flere valgmuligheder og lavere billetpriser.

4.2.2 Vejtransport: For at kunne analysere problemet med vejtransporten objektivt er det nødvendigt at skelne mellem transportformer og forskellige vejtransporttyper, da størstedelen af transporten i EU foregår ad vej, idet den tegner sig for 44 % af den samlede godstransport og for 85 % af persontransporten. Motorkøretøjerne ⁽³⁾ i EU-25 fordeler sig på følgende måde: 212 000 000 privatbiler, 30 702 000 lastbiler, 25 025 000 tohjulede køretøjer, 719 400 rute- og turistbusser, hvilket klart viser, hvilket transportmiddel der bærer det største ansvar for de store problemer med stor trafiktæthed og miljøforurening.

4.2.2.1 Meddelelsen forbigår den kollektive passagerbefordring mellem byer ad landevej, hvilket er en alvorlig hindring for at finde en løsning, hvor privat bilkørsel erstattes med denne transportform, hvilket ellers ville muliggøre besparelser af enhver art i henseende til sikkerhed, miljø, arealanvendelse, fleksibilitet osv. EØSU mener, at denne transportform bør tages med i betragtning med henblik på opfyldelsen af de mål, der følges; det er derfor nødvendigt at indføre retlige rammer, som kan gøre det muligt at udvikle en reguleret konkurrence, således at der kan etableres busruter under overholdelse af medlemsstaternes og EU's reklame- og konkurrenceregler.

⁽³⁾ »Energy and transport in figures 2005« — Generaldirektoratet for Energi og Transport, Europa-Kommissionen.

4.2.2.2 Kommissionen undersøger muligheden for at mindske de alt for store forskelle med hensyn til beskatning af brændstof til vejtransporten, i stedet for at tage fat på dette problem i et overordnet perspektiv gennem indførelse af en fælles afgiftspolitik for alle transportformer, som ikke forfordeler nogen frem for andre, men stiller alle transportformer lige.

4.2.3 Jernbanetransport: Jernbanernes markedsandel er siden 1970 faldet fra 10 % til 6 % for passagertransportens vedkommende og fra 21 % til 8 % for godstransporten. De internationale godstog kører gennem EU med en gennemsnitshastighed på 18 km i timen. Jernbanetransportens største udfordring er dens konkurrenceevne over for de andre transportformer, interoperabiliteten mellem de forskellige systemer og dens specialisering i bestemte transporttyper.

4.2.3.1 EØSU mener, at kun ved at øge jernbanetransportens konkurrenceevne kan man opnå de ønskede niveauer for effektivitet og effektiv ressourceudnyttelse og dermed øge efterspørgslen efter denne transportform, så den igen bliver rentabel på lang sigt. Dette kræver en gennemgribende revision af EU's regelværk vedrørende denne transportform og anvendelse heraf i de forskellige medlemsstater.

4.2.3.2 EØSU går dog — som det allerede gav udtryk for i udtalelsen om hvidbogen fra 2001⁽⁴⁾ om transportpolitikken — ind for anvendelse af princippet om reguleret konkurrence på tjenester af almen økonomisk interesse såsom kollektiv jernbane- og vejtransport, der som nævnt i artikel 16 i EF-traktaten er afgørende for at fremme social og territorial samhørighed.

4.2.4 Luftfart: Det grundlag for liberalisering, der blev skabt med forordningerne (EØF) nr. 2407/92, 2408/92 og 2409/92 (»tredje pakke« om det indre lufttransportmarked) har fremmet omlægningen af luftfartstjenesterne og gjort dem mere effektive og billigere. Den uensartede anvendelse af den tredje pakke i de forskellige medlemsstater og de begrænsninger, der stadig findes for luftfarten i EU, skaber konkurrenceforvridninger (f.eks. forskellige betingelser for udstedelse af licenser til luftfartsselskaber, forskelsbehandling af ruter til tredjelande, forskelsbehandling af selskaber på grundlag af nationalitet osv.). Det er derfor nødvendigt at revidere det indre markeds funktionsmåde og foretage de nødvendige justeringer for at fjerne disse forvridninger, således at man kan få færdiggjort reguleringsrammen for det fælles luftrum, som skal gøre en mere effektiv luftfart mulig i EU.

4.2.5 Vandvejstransport: Over 90 % af transporten mellem Europa og resten af verden passerer søhavnene og 40 % af transporten internt i EU foregår ad søvejen. Søtransporten, især nærskibsfarten, er med årene vokset lige så stærkt som vejgodstransporten, og den har klart et endnu større potentiale i kraft af den forlængede kystlinie efter udvidelsen. EØSU anser det for

nødvendigt, at Kommissionen holder øje med væksten i de maritime trafikstrømme og træffer de nødvendige tiltag for at kunne tackle denne udvikling⁽⁵⁾.

4.2.5.1 Den omstændighed, at der ikke findes noget indre søtransportmarked, fordi overfarter mellem to medlemsstater regnes for internationale på grund de internationale regler, forhindrer EU i at optimere reguleringen af den interne trafik og forenkler den interne handel med de deraf følgende negative konsekvenser for søtransportens indplacering i de intermodale forbindelser.

4.2.5.2 EØSU anser det for absolut nødvendigt at opnå en bedre integration af havnetjenesterne som en forudsætning for udarbejdelse og indførelse af en fælles politik for søtransporten, der kan bidrage til udviklingen af »havets motorveje« og til styrkelse af nærskibsfarten og dermed gøre søtransporten mere effektiv og konkurrencedygtig i logistikkæden, således at den bæredygtige mobilitet kan styrkes.

4.3 Bæredygtig mobilitet for borgerne — pålidelig og sikker transport

4.3.1 Beskæftigelsen: Transportområdet er vigtigt for beskæftigelsen, idet 5 % af arbejdstagerne er beskæftiget i denne sektor, men beskæftigelsesniveauerne er ved at stabiliseres. I nogle sektorer, såsom jernbane- og vejtransportsektoren, er der mangel på kvalificeret personale, hvilket medfører en stigning i antallet af arbejdstagere fra tredjelande. EØSU er enig med Kommissionen i, at der er behov for en yderligere indsats for at forbedre uddannelsen og jobkvaliteten for de ansatte i transportsektoren for at gøre transporterhvervene mere attraktive, så de unge får lyst til at gå ind i denne sektor.

4.3.1.1 For at nå disse mål er det nødvendigt at udarbejde uddannelsesprogrammer under ledelse af arbejdsmarkedets parter, som modsvarer de enkelte transportformers karakteristika og behov (grund- og videreuddannelse) og som råder over tilstrækkelig finansiering.

4.3.1.2 Hvad vejtransporten angår, bør den værne om ligebehandling af alle beskæftigede, såvel lønmodtagere som selvstændige. Derfor bør direktiv 15/2002 af 11. marts 2002 om tilrettelæggelse af arbejdstid for personer, der udfører mobile vejtransportaktiviteter, omgående finde anvendelse også på selvstændige chauffører uden at afvente udløbet af den fastsatte overgangsperiode, eftersom dette direktiv skal forbedre trafiksikkerheden på vejene, forhindre konkurrenceforvridning og fremme bedre arbejdsvilkår.

Af samme grunde som ovennævnte bør erhvervskøretøjer på under 3,5 tons, der anvendes til erhvervmæssig transport, omfattes af de forskellige bestemmelser vedrørende godstransport ad landevej.

(4) EFT C 241 af 7.10.2002.

(5) Se EØSU's udtalelse om »Adgangen til Europa ad søvejen i fremtiden. Udviklingstendenser og foregribelse af disse«, EUT C 151 af 28.6.2005.

4.3.2 Passagerernes rettigheder: Styrkelse af brugernes rettigheder er afgørende for, at tjenesternes kvalitet kan forbedres inden for de forskellige transportformer (som f.eks. hyppighed, punktlighed, komfort for alle bruger kategorier, sikkerhed, billetsalg uden risiko for overbooking, prispolitik og kompensation m.v.). EØSU opfordrer til, at disse rettigheder hurtigst muligt bliver konkretiseret, dog under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende inden for hver enkelt transportform, især dem, som benytter samme infrastruktur.

4.3.2.1 EØSU noterer med tilfredshed, at man ved evalueringen af hvidbogen er særligt opmærksom på personer med nedsat mobilitet i forbindelse med adgangen til transport og transportvilkår. EØSU påpeger dog, at adgangsforholdene ikke kun vedrører transportformerne, men også infrastrukturen, hvad enten der er tale om luft-, sø-, flod-, jernbane- eller vejtransport, og de særlige gener, som er forbundet med omstigning.

4.3.3 Sikkerhed: Indførelsen af et omfattende sæt af fælles normer har ført til en forbedring af sikkerheden inden for alle transportformer, især luft- og søfarten. Der er således opstillet en sort liste over »ikke sikre« luftfartsselskaber og oprettet europæiske agenturer for alle transportformer undtagen vejtransport (Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed (AESM), Det Europæiske Agentur for Luftfartssikkerhed (EASA) og Det Europæiske Jernbaneagentur (ERA)). For at nå det tilsigtede mål om at halvere antallet af trafikdræbte, er det nødvendigt at udforme en fælles politik for vejtrafikikkerhed med fastlæggelse af et fælles system med kategorisering af overtrædelser og sanktioner og indførelse af et europæisk »klippekort«, således at enhver overtrædelse hvor som helst i Europa kan udløse klip i kørekortet.

4.3.3.1 Man må heller ikke glemme de tekniske fremskridt, bilernes nye design, »eSafety« (samspil mellem køretøj og infrastruktur) og forbedringen af infrastrukturen gennem eliminering af »sorte pletter«, som alt sammen vil bidrage til at forbedre sikkerheden på vejene.

4.3.3.2 EØSU vil gerne påpege, at det er nødvendigt at opdele ulykkesstatistikkerne på de forskellige transportformer. Dette gælder især de statistikker, der omfatter privatbiler, som har de højeste ulykkestal.

4.3.4 Sikring: Efter begivenhederne den 11. september 2001 blev sikkerheden inden for luftfarten forstærket. EØSU mener, at beskyttelse af alle transportmidler og infrastrukturer bør være et prioriteret mål for EU efter attentaterne i Madrid og London og på baggrund af den permanente terrortrussel. Det er derfor nødvendigt at udvide sikkerhedsbestemmelserne til alle transportformer samt de intermodale logistikkæder. Men ved alle kontrolforanstaltninger og alle sikkerhedsnormer, der måtte blive indført, bør man undgå unødige og omkostningskrævende kontrol, beskytte menneskerettighederne og brugernes ret til privatlivets fred.

4.3.5 Bytransport: Kommissionen foreslår at offentliggøre en grøn bog om bytransport, der først og fremmest skal sigte mod at fremme kollektiv transport og desuden indeholde en liste over

god praksis. Som EØSU allerede påpegede i sin udtalelse om hvidbogen fra 2001 om transportpolitikken, vil der være behov for nye investeringer og transportplaner, som kan forbedre kvaliteten af den offentlige transport i de tæt trafikerede storbyer i stil med CIVITAS-initiativet, TransUrban-projektet ⁽⁶⁾ og temastrategien for bymiljøet ⁽⁷⁾, hvortil der bør afsættes flere økonomiske midler fra EU's fonde. Alt dette bør ske under fuld overholdelse af subsidiaritetsprincippet, da bytransporten er de lokale og regionale myndigheders naturlige kompetenceområde. Men disse foranstaltninger rækker ikke. Der er brug for en bytransportpolitik, som giver plads for det private initiativ inden for den kollektive bytransport, så man kan frigøre offentlige ressourcer og optimere anvendelsen af dem.

4.4 Transport og energi

4.4.1 Transporten er storforbruger af energi. Den tegner sig for ca. 70 % af det samlede olieforbrug i EU, hvoraf vejtransporten med en andel på 60 % af det samlede olieforbrug er den transportform, der forbruger mest. Dette skyldes først og fremmest den private bilpark på over 465 biler pr. 1 000 indbyggere. Lufttransporten står for ca. 9 % af det samlede olieforbrug, mens jernbanetransporten forbruger ca. 1 %. Fair konkurrence mellem forskellige transportformer forudsætter ligelig beskatning af olieforbruget. Derfor må det overvejes at afskaffe skattefritagelsen for flybrændstof.

4.4.2 Det bør derfor være et prioriteret mål at reducere afhængigheden af de fossile brændstoffer og at nedbringe CO₂-udledningen. For at nå disse mål — Kommissionen skønner, at det i transportsektoren vil være muligt at opnå en energibesparelse på omkring 26 % inden år 2020 ⁽⁸⁾ — er det nødvendigt at udarbejde et program for forskning+udvikling+innovation med en passende finansiering, som kan sætte skub i udnyttelsen af alternative energier ⁽⁹⁾, især inden for bytransporten.

4.4.3 For at styrke indførelsen af de nye teknologier, som gør det muligt at mindske CO₂-udledningen og afhængigheden af olie, er der brug for en differentieret transportpolitik, især på afgiftsområdet, som kan tilskynde til erhvervelse og udnyttelse af nye renere og energibesparende teknologier og til udvikling af et specielt dieselbrændstof til den offentlige transport. Ligesom det er tilfældet inden for andre transportformer, bør kun denne type mindre forurenende køretøjer (som opfylder Euro-IV- og i fremtiden Euro-V-normen) nyde godt af lavere afgifter. Tacklingen af miljøspørgsmålene bør ikke baseres på anvendelse af afgifter som pressionsmiddel. Tværtimod bør man belønne de transportformer, der tager ovennævnte nye teknologier i anvendelse for at mindske forureningen og spare på energien.

⁽⁶⁾ Trans Urban (*Transit Systems Development for Urban Regeneration*), et projekt støttet af EU inden for rammerne af Interreg III om grænseoverskridende samarbejde.

⁽⁷⁾ Se Kommissionens meddelelse om en temastrategi for bymiljøet — KOM(2005) 718 af 11. januar 2006.

⁽⁸⁾ Kommissionens meddelelse: »Handlingsplan for energieffektivitet: udnyttelse af potentialet« — KOM(2006) 545.

⁽⁹⁾ Se EØSU'S initiativudtalelse om »Udvikling og fremme af alternative brændstoffer for vejtransport i EU« — EUT C 195 af 18.8.2006, s. 75.

4.5 Optimering af infrastrukturen

4.5.1 De europæiske transportnet stiller den fysiske infrastruktur til rådighed for udviklingen af det indre transportmarked, men det er ikke ensartet udviklet i hele EU, og ikke alle net er overbelastede.

4.5.2 EØSU støtter ideen om, at der som en mere effektiv løsning på de overbelastede vejkorridorer anvendes intermodale logistikkæder, således at anvendelsen af transportinfrastrukturen i og på tværs af de enkelte transportformer optimeres. Her tænkes blandt på Alpetunnellerne, jernbanekorridorerne og de intermodale trafikknudepunkter.

4.5.3 Det er nødvendigt endnu en gang at pege på problemet med de regioner og lande, som ligger i EU's randområder eller yderste periferi. For at disse områder, som ligger fjernt fra EU's centrum, kan få fuld gavn af det indre marked, er det absolut nødvendigt at fuldende etableringen af de transeuropæiske transportnet inden for de fastsatte frister. Det er derfor nødvendigt at forhøje de midler, som EU har afsat til anlæggelse af disse net, især dem som omfatter stærkt overbelastede grænseoverskridende forbindelser (Kommissionen nævner som eksempel passagen gennem Pyrenæerne/forbindelserne Spanien-Frankrig og Alperne). Bedre tilgængelighed giver alt i alt en bedre konkurrenceevne samt bedre perspektiver for den regionale udvikling.

4.5.4 Ved siden af ovennævnte budgetforhøjelser bør EU beslutsomt fremme et system med blandet finansiering af investeringer i infrastruktur anlæg, som kan give stabilitet og juridisk garanti for indskydelse af privatkapital i anlæggelsen og driften af transportinfrastruktur.

4.6 Intelligent mobilitet

4.6.1 Som sagt bidrager de intelligente transportsystemer til en mere effektiv og rationel udnyttelse af infrastrukturen og dermed til at nedbringe ulykkestallet, mindske belastningen og beskytte miljøet.

4.6.2 Det europæiske satellitnavigationssystem, Galileo, som vil blive sat i drift i 2010, stiller fremtidige applikationer til rådighed for alle transportformer såsom initiativet »Intelligente biler«⁽¹⁰⁾ til fremme af nye bilteknologier, SESAR-programmet,

der skal bidrage til en bedre styring af lufttrafikken i det fælles europæiske luftrum, eller ERMTS-systemet, som skal øge interoperabiliteten mellem nationale jernbanenet.

4.6.3 EØSU er helt enig i konceptet samordnet modalitet som transportsektorens svar på globaliseringen og åbningen af verdensmarkederne. For at udvikle denne, må infrastrukturen tilpasses gennem en udbygning af de forbindelser, der kan muliggøre en gnidningsfri transport og forhindre forsinkelser og afbrydelser i logistikkæden. Ved at fremme den samordnede modalitet, kan man styrke udbygningen af alle transportformer, især dem, som måtte være underudnyttede.

4.7 Den globale dimension

4.7.1 EØSU henviser til sine bemærkninger i udtalelsen om hvidbogen fra 2001⁽¹¹⁾ om, at transportpolitikken på internationalt plan er et blandt andre instrumenter i handelspolitikken og — i nogle henseender — også i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP). Derfor bør Kommissionen efter EØSU's mening udøve de beføjelser, som traktaterne tillægger den i forhandlinger om internationale handelsaftaler, så den i overensstemmelse med Rådets mandat på transportområdet kan repræsentere hele EU i alle internationale transportorganisationer. Disse beføjelser bør også omfatte forhandlinger på medlemsstaternes vegne om transportaftaler med tredjelande.

4.7.2 Endvidere anser EØSU det for afgørende at forenkle toldformaliteterne uden forringelse af servicekvaliteten⁽¹²⁾ eller forøgelse af omkostningerne samt sikre overholdelse af de principper, der skal modvirke, at der opstår indre grænser i EU, på grundlag af aftaler såsom Schengen-aftalen og fremtidige aftaler.

Bruxelles, den 15. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁰⁾ Meddelelse om initiativet »intelligente biler« — »Øget kendskab til ikt's betydning for mere intelligente, sikrere og renere køretøjer« — KOM (2006) 59 endelig.

⁽¹¹⁾ EFT C 241 af 7.10.2002.

⁽¹²⁾ Se EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om fastlæggelse af et handlingsprogram for toldvæsenet i Fællesskabet (Told 2013)« — EUT C 324 af 30.12.2006, s. 78.

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende tekst til det reviderede forslag til udtalelse blev forkastet til fordel for en ændring vedtaget på plenarforsamlingen, men fik dog tilslutning fra over en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 4.6.4

Med hensyn til godstransportlogistikken foreslår EØSU at erstatte de midlertidige trafikbegrænsninger, som er fastlagt af de nationale myndigheder, med begrænsninger koordineret på EU-plan, hvilket kræver vedtagelse af EU-bestemmelser på området. En sådan foranstaltning bør afstemmes med udpegelsen af et transeuropæisk vejnet af en vis minimumsstørrelse, som skal være fri for restriktioner og således muliggøre en vejtransport uden afbrydelser.

Afstemmingsresultat:

82 stemte for ændring af punktet, 72 stemte imod og 9 stemte hverken for eller imod.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontor- og kommunikationsudstyr

KOM(2006) 576 endelig — 2006/0187 (COD)

(2007/C 161/24)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 19. oktober 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 175, stk. 1, at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informations-samfundet, som udpegede Ivan Voles til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 83 stemmer for og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder den nye aftale med USA om at videreføre koordineringen af Energy Star-programmerne for energieffektivitetsmærkning i en ny femårsperiode samt Kommissionens bestræbelse på at indføre mere krævende tekniske specifikationer for kontorudstyr i takt med de teknologiske fremskridt og på en mere fleksibel måde. EØSU er enig i forslaget om at omarbejde forordning (EF) nr. 2422/2001 for at tilpasse gennemførelsen af Energy Star-programmet til den nye aftale og fremsætter følgende bemærkninger hertil:

1.2 Mens registrering i Energy Star-databasen er en forudsætning for deltagelse i offentlige udbud i USA, tales der i Kommissionens forslag kun om tilskyndelse til at anvende energieffektivitetskrav, som ikke er mindre krævende end Energy Star, i forbindelse med offentlige indkøb af kontorudstyr. EØSU foreslår, at det gøres mere bindende for alle offentlige indkøb af kontorudstyr at sætte som betingelse, at produktet bærer Energy Star-mærket.

1.3 Der findes flere mærkningsordninger for energieffektivitet i EU, f.eks. EU-miljømærket, miljøvenligt design og mange nationale mærkningsordninger. Kommissionen har prøvet at koordinere EU' mærkningsordninger, men resultaterne er ikke klare. EØSU opfordrer Kommissionen til at koordinere disse mærkningsordninger mere effektivt for at undgå forvirring blandt forbrugerne.

1.4 Offentligheden har et meget begrænset kendskab til Energy Star-logoet. EØSU opfordrer derfor til at fastholde, at Kommissionen og medlemsstaterne har pligt til at markedsføre logoet og gøre det muligt at finansiere kampagnen for det med midler fra energieffektivitetsprogrammer som f.eks. »Intelligent energi i Europa« og »EU-kampagnen for bæredygtig energi«.

1.5 EØSU opfordrer til en revision af sammensætningen af EF-rådet for Energy Star-programmet, da det som rådgivende

organ bør omfatte repræsentanter for alle medlemsstaterne samt de berørte arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer.

1.6 EØSU opfordrer Kommissionen til at øge sin støtte til teknologisk udvikling, der gør kontorudstyr mere energieffektivt, gennem det syvende rammeprogram og andre programmer, som støtter videnskab, forskning og innovation.

1.7 Kommissionen og medlemsstaterne bør overvåge produkternes registreringsberettigelse gennem kontrol og afprøvning og offentliggøre såvel positive som negative resultater heraf. Dette vil øge Energy Star-mærkets troværdighed.

2. Indledning

2.1 Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontor- og kommunikationsudstyr er en omarbejdning af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2422/2001 af 6. november 2001 ⁽¹⁾, som fastlagde detaljerede bestemmelser for programmet for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr (computere, computerskærme, printere, scannere, faxmaskiner) med Energy Star-logoet. EU tilsluttede sig Energy Star-programmet, som har kørt i USA siden 1992 og er blevet udvidet med andre lande, gennem en aftale med USA den 19. december 2000. EØSU afgav udtalelse om den forordning i 2000 ⁽²⁾.

2.2 Kommissionen blev udpeget til administrationsenhed med ansvar for gennemførelsen af Energy Star-programmet. Med forordning (EF) nr. 2422/2001 oprettedes EF-rådet for Energy Star-programmet som et rådgivende organ bestående af repræsentanter for fabrikanter, eksperter, forhandlere, forbrugere og miljøforkæmpere i medlemsstaterne. Dets opgave var at evaluere programmets gennemførelse og foreslå nye tekniske specifikationer for at reducere kontorudstyrs energiforbrug.

⁽¹⁾ EFT L 332 af 15.12.2001.

⁽²⁾ EFT C 204 af 18.7.2000.

2.3 I sin meddelelse af 27.3.2006 om Energy Star-programmets udførelse i Det Europæiske Fællesskab i tidsrummet 2001-2005 foreslog Kommissionen en fornyelse af aftalen med USA om Energy Star-programmet, som udløb i juni 2006, for en femårsperiode. Begrundelsen var som følger:

- effektiv energiudnyttelse er en af de vigtigste grundpiller for bæredygtig energi som defineret i Kommissionens grøn bog om energieffektivitet,
- kontorudstyrs energiforbrug udgør en vigtig del af elektricitetsforbruget i servicesektoren og i de private husholdninger, og denne del er i konstant vækst,
- Energy Star-programmet er et middel til koordinering af EU's og medlemsstaternes indsats for at forbedre energieffektiviteten og
- danner grundlag for koordinering med USA, Japan, Korea og andre vigtige markeder,
- da de fleste fabrikanter må formodes at følge de tekniske specifikationer, som er fastlagt i Energy Star-programmet, vil det kunne give et væsentligt bidrag til nedsættelse af hele sektorens energiforbrug,
- Energy Star-programmets frivillige karakter er et passende supplement til den obligatoriske energimærkning af produkter i direktiv 92/75/EF og direktiv 2005/32/EF om krav til miljøvenligt design, og det gør markedet mere gennemsnitsrigt.

2.4 Den nye aftale blev godkendt af Rådet den 18. december 2006 og undertegnet i Washington den 20. december 2006. Aftalen indfører strengere tekniske krav til produkter, men den vigtigste ændring er indførelsen af specifikationer for energiforbruget ikke alene i standby, men også i andre relevante tilstande, navnlig i tændt tilstand. Bilag C til aftalen indeholder strenge og innovative krav til computere, skærme og imaging udstyr (kopimaskiner, printere, scannere og faxmaskiner), som ifølge Energy Star-Rådets overslag kan medføre besparelser på op til 30 TWh i EU-27 i de næste tre år.

2.5 Energy Star-Rådet mente, at Energy Star-programmet for den nye periode skulle gennemføres mere effektivt og gøre det muligt hurtigere at tilpasse de tekniske specifikationer til den teknologiske udvikling og markedsudviklingen. Forenklingen af Energy Star-programmet ville betyde besparelser for såvel EU-forvaltningen som medlemsstaterne.

2.6 Forslaget til forordning ændrer følgende artikler i forordning 2422/2001:

- Artikel 6: Markedsføring af Energy Star-logoet. Kommissionen foreslår ophævelse af medlemsstaternes og Kommissionens pligt til at markedsføre logoet, da Energy Star-programmet er frivilligt, og det er i fabrikanternes interesse at markedsføre det.
- Artikel 8: Det foreslås at ophæve Energy Star-Rådets pligt til at rapportere om udbredelsen på markedet af Energi Star-

produkter. Denne opgave vil blive sendt i udbud. Kravet om, at Kommissionen skal holde Rådet og Europa-Parlamentet orienteret om Energy Star-Rådets aktiviteter, vil også falde bort, da alle oplysningerne er tilgængelige på Kommissionens internetportal for Energy Star-Rådet.

- Artikel 10: Arbejdsplan. Kommissionen og Energy Star-Rådet vil sammen udarbejde en treårsplan, hvis gennemførelse vil blive overvåget og offentliggjort mindst én gang om året.
- Artikel 11: Forberedende procedurer med henblik på revision af tekniske kriterier. Kommissionen og Energy Star-Rådet kan tage initiativ til at ændre aftalen og især de fælles tekniske specifikationer. Omfanget af de forpligtelser, der er pålagt Energy Star-Rådet med hensyn til revision af tekniske specifikationer, mindskes.
- Artikel 13: Gennemførelse. Denne artikel ophæves, fordi medlemsstaterne ikke er pålagt nogen forpligtelse, der skal rapporteres om til Kommissionen.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU hilser Rådets beslutning om at videreføre Energy Star-programmet og den nye partnerskabsaftale med USA velkommen. Omfanget og anvendelsen af kontorudstyr er stigende. For at mindske elektricitetsforbrugets vækst er det derfor den rigtige vej at gå at øge kontorudstyrets energieffektivitet. EØSU giver derfor sin støtte til Kommissionens bestræbelser på at forsyne den nye aftale med mere krævende tekniske specifikationer for de forskellige kategorier af kontorudstyr i takt med de teknologiske fremskridt.

3.2 I sin udtalelse om forordning EF nr. 2422/2001 understregede EØSU behovet for med mellemrum at opdatere aftalen, så specifikationerne for energieffektivitet blev bragt på linje med den teknologiske udvikling. Dette krav gælder også for det nye Energy Star-program.

3.3 I USA er registrering i Energy Star-databasen en forudsætning for deltagelse i offentlige udbud, men i EU er der ikke et lignende krav. EØSU bifalder, at forordningen pålægger Kommissionen og offentlige institutioner på nationalt niveau at benytte energieffektivitetskrav, der er mindst lige så krævende som Energy Star-specifikationerne for offentlige indkøb af kontorudstyr. EØSU forventer, at Kommissionen foregår med et godt eksempel og benytter disse krav i sine egne offentlige udbud, herunder udbud, der involverer EU's udviklingsstøtte.

3.4 Energy Star-programmet er et af flere mærkningsordninger for produkters energieffektivitet, hvoraf mange også omfatter kontorudstyr, f.eks. EU-miljømærket, miljøvenligt design og nationale mærker såsom det nordiske svanemærke, det svenske TCO, Tysklands blå engel o.a. Kommissionen har prøvet at koordinere Energy Star med andre EU-mærkningsordninger, men resultaterne er ikke klare. EØSU opfordrer derfor

Kommissionen til at prøve at koordinere disse aktiviteter mere effektivt, så man kan sammenligne, koordinere og anvende fælles tekniske specifikationer. Det vil give forbrugere og brugere et klarere overblik over de udbudne produkters energi- og miljøstandarder og hindre forvirring over de mange mærker, som er placeret på produkterne. EØSU opfordrer de respektive myndigheder i medlemsstaterne til nøje at gennemgå Energy Star-specifikationerne, hvor det skønnes nødvendigt.

3.5 Aftalen forudsatte iværksættelse af vidtrækkende og dynamiske reklameaktiviteter for at øge forbrugernes og brugernes kendskab til logoet. Både Kommissionens og medlemsstaternes resultater er efter EØSU's mening utilfredsstillende. Offentligheden ved meget lidt om logoet, og det påvirker ikke valget af kontorudstyr ved indkøb, hvilket gør fabrikanterne mindre ivrige efter at markedsføre det. Hverken forbrugerorganisationer eller erhvervs- og arbejdsgiverorganisationer er involveret i markedsføringen. EØSU opfordrer derfor til, at Kommissionens og medlemsstaternes pligt til at markedsføre logoet bibeholdes, og at markedsføringsindsatsen intensiveres. Det anbefales at gøre disse aktiviteter berettigede til finansiel støtte fra programmer som bl.a. »Intelligent energi i Europa« og »EU-kampagnen for bæredygtig energi«.

3.6 På webstedet www.eu-energystar.org er der en energiberegner for individuelle prøveberegninger, men fabrikanter bør vejledes, så de medtager oplysninger om Energy Star-specifikationerne i brugsanvisningerne sammen med en forklaring på, hvordan udstyret anvendes på den mest energieffektive måde.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Den nuværende sammensætning af Energy Star-Rådet sikrer ikke en rimelig repræsentation af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, berørte ikke-statslige organisationer og alle medlemsstaterne. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at reorganisere det for at gøre det mere gennemsigtigt og så repræsentativt som muligt.

4.2 Kommissionen bør øge sin støtte til teknologisk udvikling af mere krævende specifikationer for energieffektivitet, bl.a. gennem programmer, som støtter videnskab, forskning og innovation — især det syvende rammeprogram.

4.3 I denne sammenhæng bør der skelnes mere klart mellem Energy Star-logoet på ældre udstyr og på udstyr, som opfylder de strengere kriterier, som figurerer i Bilag C til den nye aftale. Nogle mærkningsordninger angiver datoen for specifikationernes godkendelse. EØSU anbefaler, at dette drøftes med partnere fra USA.

4.4 Kommissionen bør regelmæssigt offentliggøre oplysninger om besparelser opnået ved anvendelse af mere krævende energieffektivitetsspecifikationer for kontorudstyr under Energy Star-programmet og fremlægge konkrete eksempler på energibesparelser i den offentlige sektor, virksomheder og private husholdninger.

4.5 I henhold til Energy Star-aftalen skal partnerne overvåge et produkts registreringsberettigelse. Forordningen bør derfor også beskrive medlemsstaternes opgaver i forbindelse med denne overvågning samt udstikke grundlæggende retningslinjer for deres udførelse. Ingen kommissionsdokumenter giver oplysninger om kontrol eller overvågning af de produkter, der er registreret i databasen. Hvis der eksisterer oplysninger af denne art, bør de fremlægges på programmets websted. Hvis ikke, vil det være hensigtsmæssigt at afprøve udstyr og offentliggøre resultaterne. Gøres det ikke, kunne det skade logoets troværdighed.

4.6 EØSU anbefaler, at man fastholder Kommissionens hidtidige pligt til at udarbejde og forelægge en rapport om overvågning af kontorudstyrs energieffektivitet, ledsaget af forslag til supplerende programforanstaltninger, for Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af aftalens femårsperiode.

Bruxelles, den 15. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af konkurrenceregler for transport med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje

KOM(2006) 722 endelig — 2006/0241 (COD)

(2007/C 161/25)

Rådet besluttede den 12. december 2006 under henvisning til EF-traktatens artikel 171, at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informati-
onssamfundet, som udpegede Jan Simons til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 21. februar 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 434. plenarforsamling den 14.-15. marts 2007, mødet den 15. marts, følgende udtalelse med 81 stemmer for og 1 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 I forbindelse med Borgernes Europa er det vigtigt at forenkle og tydeliggøre fællesskabslovgivningen for at gøre den lettere tilgængelig for almindelige borgere, således at de får nye muligheder og kan udnytte de specifikke rettigheder, som fællesskabslovgivningen giver dem. Dette mål kan ikke nås, så længe en lang række bestemmelser, som er blevet ændret gentagne gange, ofte ganske væsentligt, stadig ikke er samlet, men skal findes dels i den oprindelige retsakt, dels i senere ændringsretsakter. Det er således nødvendigt at foretage omfattende undersøgelser af mange forskellige dokumenter, der skal sammenholdes, før det kan fastslås, hvilke regler der gælder. Som følge heraf er det af afgørende betydning, at bestemmelser, der ofte er blevet ændret, kodificeres, hvis fællesskabslovgivningen skal være klar og gennemsigtig.

1.2 Formålet med dette forslag er at foretage en kodifikation af Rådets forordning (EØF) nr. 1017/68 af 19. juli 1968 om anvendelse af konkurrenceregler for transport med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje. Den nye forordning træder i stedet for de forskellige retsakter, som er indarbejdet i den; forslaget ændrer ikke indholdet af de retsakter, der kodificeres, men er blot en sammenskrivning af dem, og der foretages kun de formelle ændringer, der er nødvendige af hensyn til selve kodifikationen.

2. Bemærkninger

2.1 Selv om forslaget følger bogstavet i det under punkt 2 anførte, rejser EØSU det presserende spørgsmål, om artikel 5, stk. 2, ikke er forældet i den nuværende ordlyd. Den deri omtalte periode »inden seks måneder efter tiltrædelsesdatoen«

for de nævnte lande (Østrig, Finland, Sverige og ti medlemsstater, som senere er tiltrådt »en bloc«) er for længst forbi. Kun hvis de nævnte »aftaler, vedtagelser og samordnet praksis« stadig er til undersøgelse eller behandling hos en europæisk institution, hvilket først bør verificeres, kunne artikel 5, stk. 2, eventuelt give mening.

2.2 I så fald bør man indsætte den ordrette tekst fra traktatens artikel 81, stk. 1, thi ikke alle aftaler, men kun aftaler »mellem virksomheder«, og ikke alle vedtagelser, men kun vedtagelser »inden for sammenslutninger af virksomheder« kan falde ind under artikel 81, stk. 1.

2.3 EØSU benytter den lejlighed, som her giver sig, til atter over for EU-institutionerne at gentage, at grupperingen af søfart og indre vandveje under overskriften »transport til søs« som i midtvejsevalueringen af hvidbogen om transport 2001-2010 eller Kommissionens lovgivnings- og arbejdsprogram for 2007 eller det tyske rådsformandskabsprogram, herunder det flerårige program for det tyske, portugisiske og slovenske formandskab, eller den igangværende debat i Europa-Parlamentet om Kommissionens forslag om ansvar ved ulykker under passagertransport ad søvejen og indre vandveje, kan afstedkomme store misforståelser, hvad politikken angår. For indre vandveje og de fartøjer, som sejler på indre vandveje, gælder en helt anden retsramme end for fartøjer, der sejler i søgående trafik over korte eller lange afstande. I det foreliggende forslag anføres rigtignok den korrekte ramme, som hidtil politisk set har bestået sin prøve som en velfungerende ramme, nemlig den, der gælder for intern transport, hvorved forstås transport med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje, og samspillet mellem disse.

Bruxelles, den 15. marts 2007

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg